

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2019

Sipoon kunta

Kunnanhallitus 30.3.2020, 4.5.2020, 12.5.2020 ja 25.5.2020

1	TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	4
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2	Sipoon kunnan hallinto.....	5
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	12
1.1.4	Sipoon kunnan toimintaympäristö ja talouden kehitys	15
1.1.5	Kunnan henkilöstö	20
1.1.6	Ympäristö	21
1.1.7	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.1.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	23
1.2	SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ...	24
1.3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	27
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	27
1.3.2	Toiminnan rahoitus	33
1.4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	35
1.5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	37
1.6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	38
1.6.1	Kuntakonsernin rakenne.....	38
1.6.2	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	38
1.6.3	Konsernin toiminnan ohjaus	39
1.6.4	Olennot konsernia koskevat tapahtumat.....	40
1.6.5	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	41
1.6.6	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	42
1.6.7	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	43
1.7	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	46
1.7.1	Tilikauden tuloksen käsittely	46
1.7.2	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	46
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	47
2.1	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	47
2.2	MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN	49
2.3	KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN	49
2.3.1	Keskusvaalilautakunta.....	49
2.3.2	Tarkastuslautakunta.....	50

2.3.3	Kunnanhallitus	50
2.3.4	Sosiaali- ja terveystoimikunta.....	59
2.3.5	Sivistystoimikunta	71
2.3.6	Tekninen toimikunta, Rakennus- ja ympäristötoimikunta.....	82
2.3.7	Peruskunta yhteensä	95
2.3.8	Poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarviosta ja edellisestä vuodesta	97
2.4	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	98
2.5	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	99
2.6	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	103
2.7	YHTENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	105
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	106
3.1	TULOSLASKELMA	106
3.2	RAHOITUSLASKELMA	107
3.3	TASE.....	108
3.4	KONSERNILASKELMAT	110
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	114
4.1	ESITTÄMISTAPA, ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT	114
4.2	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET	115
4.3	TOIMINTATUOTOT KUNNAN MÄÄRITTELEMINÄ TEHTÄVÄKOKONAISUUKSINA	116
4.4	VEROTULOJEN ERITTELY.....	116
4.5	VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	116
4.6	PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY	116
4.7	SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET.....	117
4.8	PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET.....	117
4.9	PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT	118
4.10	OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY.....	118
4.11	SATUNNAISIIN TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYVÄT ERÄT	118
4.12	AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	119
4.13	SAAMISTEN ERITTELY.....	121
4.14	LYHYTAIKAIISIIN SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	121
4.15	OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	122
4.16	PITKÄAIKASEEN VIERAASEEN PÄÄOMAAN KUULUVAT VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA	122
4.17	KUNTATODISTUSLAINAT	122
4.18	PAKOLLISET VARAUKSET	122
4.19	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	123

4.20	VELAT TYTÄRYHTEISÖILLE, KUNTAYHTYMILLE SEKÄ OSAKKUUS- JA MUILLE OMISTUSYHTEISYHTEISÖILLE	123
4.21	MUIDEN VELKOJEN ERITTELY	123
4.22	LYHYTAIKAISEN VIERAAN PÄÄOMAN SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät .	124
4.23	HUOLLETTAVIEN VARAT	124
4.24	VUOKRAVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ	124
4.25	KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET	124
4.26	VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA	125
4.27	HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.	125
4.28	HENKILÖSTÖKULUT	125
4.29	LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT 125	
4.30	TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	126
4.31	INTRESSITAHOTAPAHTUMAT	126
5	SIPOON VESI, LIIKELAITOS	127
5.1	SIPOON VESI, TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA TUNNUSLUVUT	127
5.2	SIPOON VESI, JOHTOKUNNAN HYVÄKSYMÄN TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU ..	130
5.3	SIPOON VESI, TOIMINTAKERTOMUS	134
5.4	SIPOON VESI, TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	139
5.5	SIPOON VESI-LIIKELAITOS, TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	144
5.6	SIPOON VESI -LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TALOUTEEN	145
6	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	150
7	TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	151
7.1	TILIKAUDEN 1.1.–31.12.2019 AIKANA KÄYTETYT TILIKIRJAT, RAPORTIT JA KORTISTOT	151
7.2	TASE-ERITTELY 31.12.2019	153

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Sipoon valtuustossa on 43 jäsentä, joista 23 on miestä ja 20 naista. Seuraavat ryhmät ovat edustettuina: Suomen ruotsalainen kansanpuolue 17 jäsenellä, Kokoomus 11 jäsenellä, Sosialidemokraatit 5 jäsenellä, Vihreät 5 jäsenellä, Perussuomalaiset 2 jäsenellä, Keskusta 1 jäsenellä, Kristillisdemokraatit 1 jäsenellä ja Poliitikasta Iloa 1 jäsenellä. Kunnanvaltuuston puheenjohtajana toimi Heikki Vestman (Kok.) ja kunnanhallituksen puheenjohtajana Kaj Lindqvist (RKP).

Valtuusto kokoontui vuoden aikana yhteensä yhdeksän kertaa. Lisäksi valtuusto piti lokakuussa seminaariin, jossa käsiteltiin kunnanhallituksen investointibudjettiesityksestä.

Sipoon positiivinen kehitys jatkui vuoden 2019 aikana. Olimme viidettä vuotta Suomen prosentuaalisesti nopeimmin kasvavien kuntien joukossa. Asukasmäärä kasvoi 2,4 % (504 henkilöä) ollen vuoden lopussa 21 170 henkilöä. Sipoo nousi vuoden lopussa asukasmäärältään Suomen 49. suurimmaksi kunnaksi. Voimakas kasvu tulee jatkumaan myös lähivuosina.

Kasvu alkoi Söderkullasta, ja on nyt laajentunut Nikkilään. Lähivuosina kasvu laajenee edelleen Talmaan. Sipoon kasvu vaikuttaa luonnollisesti myös palveluverkon muotoutumiseen. Kerava–Nikkilä–radan avaaminen henkilöjunaliikenteelle valittiin yhdeksi Uudenmaan 2020-luvulla toteutettavaksi raideliikennehankkeeksi Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen strategisessa suunnitelmassa. Nikkilän Sydämen sivistyskeskuksen laajennuksen rakentaminen aloitettiin kesäkuussa. Sipoonlahden koulun uusi laajennusosa sekä Nikkilään rakennettu Päiväkotikatu otettiin käyttöön syksyllä. Uusi Nikkilä-Nikinmäen kevyen liikenteen väylä avattiin lokakuussa, jolloin myös Iso Kylätien ja Martinkyläntien liityntäpysäköintialueet otettiin käyttöön ja juhliittiin Martinkyläntien ja Nikkiläntien risteykseen rakennetun Susiympeyrän valmistumista. Sipoonrannan itäpuolen maa-alueet palautuivat keväällä takaisin kunnan omistukseen. Samassa yhteydessä kunta otti vastaan koko alueen kunnallistekniikan.

Kunnanhallitus hyväksyi huhtikuussa kaavoitusohjelman vuosille 2019-2023. Ohjelmassa linjataan etenkin Nikkilän kehittämistä ja pyritään lisäämään monipuolista asuin- ja palvelutonttivarantoa tulevien juna-asemien vaikutusalueilla Nikkilässä ja Talmassa. Kaavoittaminen keskittyy keskustojen kehittämisen ohella mahdollistamaan riittävän omakotitonttitarjonnan.

Kunta vuokrasi keväällä Lival Oy:ltä uudet tilat Kuntalan toimintoja varten ja tilat muutettiin vastaamaan kunnan tarpeita. Kuntalan toiminnot siirtyvät Nikkilän keskustasta uusiin tiloihin Lukkarinmäntielle tammikuussa 2020.

Kunnan henkilökunnan palkanlaskenta ulkoistettiin 1.6. alkaen Sarastia Oy:lle. Palkanmaksupäiviin ja palkkalaskelmien toimituksiin ei tullut tässä yhteydessä mitään muutoksia.

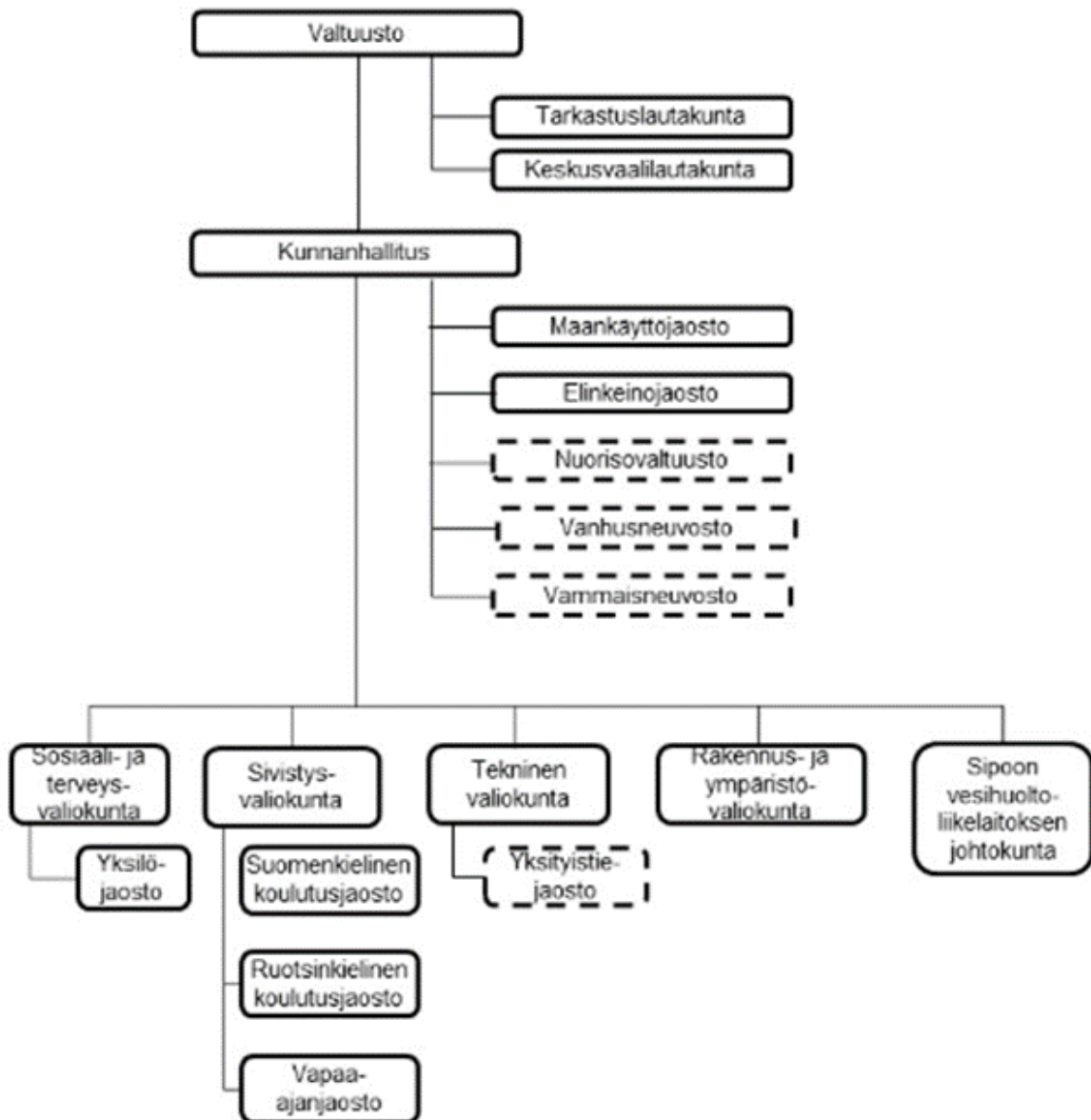
Kunnan kasvaessa olemme pyrkineet parantamaan tuottavuutta laskemalla ulkoisia toimintakuluja asukasta kohti. Vuonna 2018 luku oli 6 210 euroa per asukas ja 6 443 euroa per asukas vuonna 2019. Tässä tavoitteessa emme valitettavasti ole onnistuneet. Jotta kunta pystyy kestävästi rahoittamaan kasvun aiheuttaman investointipaineen, meidän pitää pystyä täysimääräisesti käyttämään tontinmyyntitulomme investointiemme rahoittamiseksi. Tilikauden tulos ennen tontinmyyntituloja oli -4 miljoonaa euroa vuonna 2018. Vuonna 2019 se oli -5 miljoonaa euroa. Tässäkin tavoitteessa emme valitettavasti ole onnistuneet. Kunnan tulos oli -67 000 euroa 2019 (173 000 euroa vuonna 2018) ja ylijäämä 1,09 miljoonaa euroa (1,53 miljoonaa euroa vuonna 2018). Kunnan lainamäärä ylitti budjetoidun tason ollen 105,7 miljoonaa euroa. Muutosta edellisvuodesta oli 26,6 miljoonaa euroa. Positiivista on se, että tilikausi 2019 oli kuitenkin ylijäämäinen.

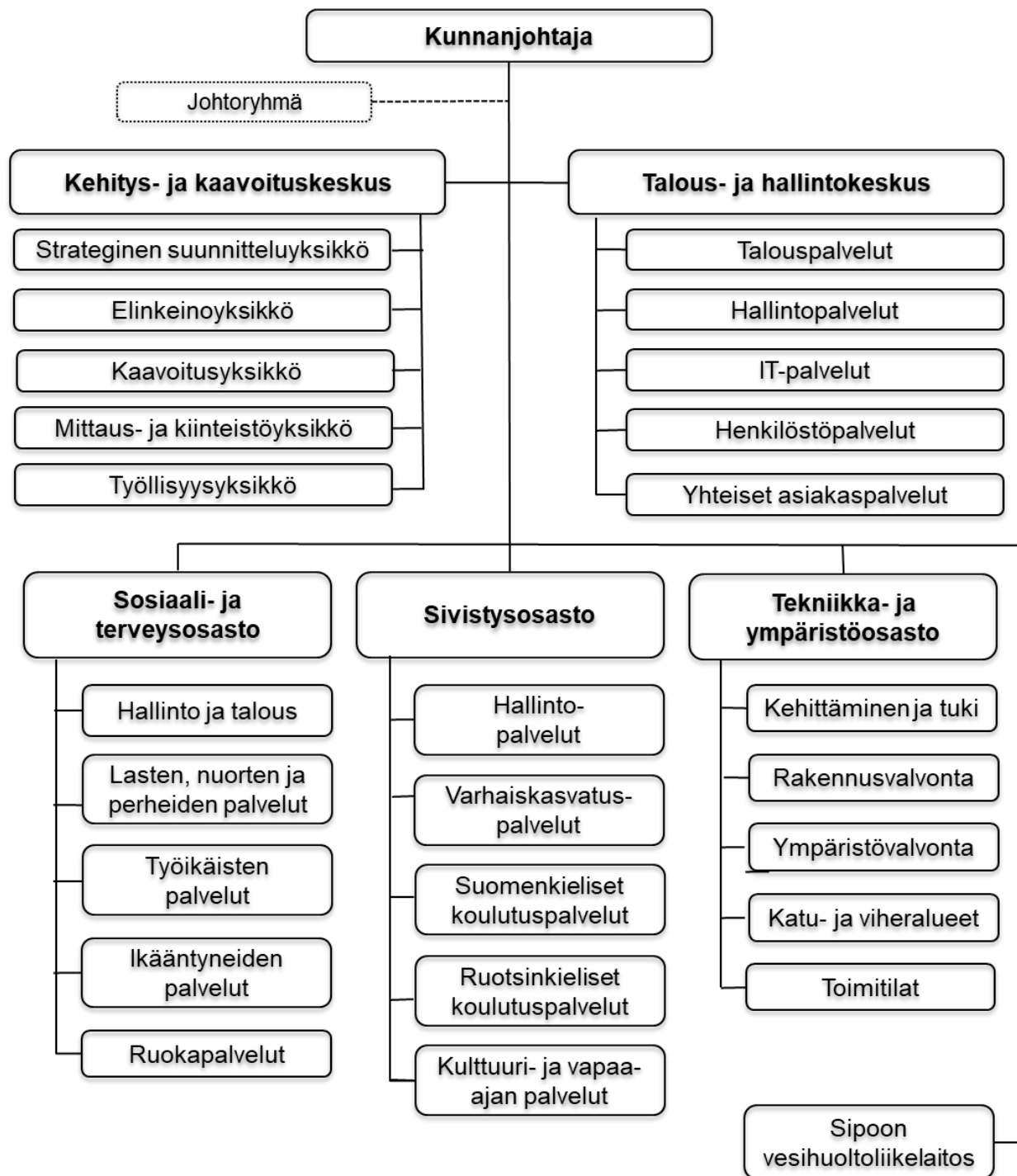
Uusi henkilöstöpäällikkö Jan Rosenström aloitti työnsä tammikuussa. Sivistysjohtaja Kurt Torsell siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja hänen seuraajakseen valittiin Jukka Pietinen. Sipoon uudeksi kehitysjohtajaksi valittiin Pirjo Siren, joka aloitti työnsä joulukuussa.

Mikael Grannas

1.1.2 Sipoon kunnan hallinto

Luottamushenkilöorganisaatio

Luottamuselinten kokoonpano sekä osastojen johtavat viranhaltijat 31.12.2019

Valtuusto, 43 jäsentä

Puheenjohtaja	Heikki Vestman (Kok.)
1. varapuheenjohtaja	Kasper Nyberg (RKP)
2. varapuheenjohtaja	Sini-Pilvi Saarnio (Vihr.)
3. varapuheenjohtaja	Eva Kuntsi (SDP)

Valtuuston voimasuhteet	
Suomen ruotsalainen kansanpuolue	17 paikkaa
Kokoomus	11 paikkaa
Sosialidemokraatit	5 paikkaa
Vihreät	5 paikkaa
Perussuomalaiset	2 paikkaa
Keskusta	1 paikka
Politiikasta Iloa	1 paikka
Kristillisdemokraatit	1 paikka

Valtuusto on 9.9.2019 § 70 myöntänyt eron Thomas Elfgrenille, ja kutsunut varavaltuutettu Kenneth Albrechtin valtuutetuksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Valtuusto on 9.9.2019 § 71 myöntänyt eron Magnus Åströmille, ja kutsunut varavaltuutettu Mia Wikströmin valtuutetuksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Valtuusto on 9.9.2019 § 72 myöntänyt eron Elvira Kaiserille, ja kutsunut varavaltuutettu Tanja Åkerfeltin valtuutetuksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Kunnanhallitus, 11 jäsentä

Kaj Lindqvist, puheenjohtaja (RKP)	Varajäsenet
Ari Oksanen, 1. varapuheenjohtaja (Kok.)	Tom Sundbäck (RKP)
Marketta Mattila, 2. varapuheenjohtaja (Vihr.)	Juhani Rantala (Kok.)
Tim Kankfelt (RKP)	Riitta-Kaisa Kosonen (Vihr.)
Stefan Sandström (RKP) valtuusto 28.1.2019 § 6	Henrik Möller (RKP) valtuusto 9.9.2019 § 71
Kicka Lindroos (RKP)	Antti Skogster (RKP) valtuusto 28.1.2019 § 6
Clara Lindqvist (RKP)	Maria Liljeström (RKP)
Tapio Virtanen (SDP)	Mia Wikström (RKP)
Juha Salo (Kok.)	Maija Kuntsi (SDP)
Marja Manninen-Ollberg (Kok.)	Juha Suuronen (Kok.)
Linda Karhinen (Kok.)	Mari Viita (Kok.)
Esittelijä: Kunnanjohtaja	Virpi Karjalainen (Kok.)

Kunnanjohtaja	Mikael Grannas
Talousjohtaja	Pekka Kivilevo
Henkilöstöpäällikkö	Jan Rosenström
Chief Digital Officer	Ethel Eriksson

Palvelupäällikkö	Susanne Fredriksson
Hallintopäällikkö	Lilian Andergård-Stenström

Maankäyttöjaosto, 7 jäsentä

Juhani Rantala, puheenjohtaja (Kok.)
Maria Liljeström, 1. varapuheenjohtaja (RKP)
Henrik Möller (RKP) valtuusto 9.9.2019 § 71
Mia Wikström (RKP)
Mari Viita (Kok.)
Kjell Grönqvist (SDP)
Lauri Kajander (Vihr.)
Kunnanhallituksen edustaja: Tim Kankfelt
Esittelijä: Kehitysjohtaja

Kehitysjohtaja

Kaavoituspäällikkö
Tonttipäällikkö

Elinkeinojaosto, 5 jäsentä

Juha Suuronen, puheenjohtaja (Kok.)
Pekka Petäkoski, varapuheenjohtaja (SDP)
Christel Liljeström (RKP)
Tanja Åkerfelt (RKP)
Timo Rope (PI)
Kunnanhallituksen edustaja: Kicka Lindroos
Esittelijä: Elinkeinopäällikkö

Elinkeinopäällikkö

Tarkastuslautakunta, 5 jäsentä

Harri Lehtonen, puheenjohtaja (Vihr.)
Hannele Rauha, varapuheenjohtaja (SDP)
Hans-Peter Lindgren (RKP)
Minna Lindblom (Kok.)
Kirsti Toivola (PS)

Ammattitilintarkastuksesta vastasi
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
Tilintarkastaja Martin Slotte, JHT, HT

Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä

Peter Stenvall, puheenjohtaja (RKP) valt. 28.1.2019 § 7
Maija-Liisa Sahlbom, varapuheenjohtaja (Vihr.)
Liisa Jankkari (Kok.)
Sami Siltaloppi (SDP)
Mervi Hursti (PS)

Varajäsenet

Simo Lehvonen (Kok.)
Kicka Lindroos (RKP)
Jan Hindsberg (RKP)
Clara Lindqvist (RKP)
Suvi Vuoksenranta (Kok.)
Rainer Boman (SDP)
Sini-Pilvi Saarnio (Vihr.)

Pirjo Siren

Jarkko Lyytinen
Anna-Leena Rouhiainen (Sijainen Dan Tallberg)

Pasi-Ilkka Väyrynen (Kok.)
Maija Kuntsi (SDP) valtuusto 9.12.2019 § 108
Tim Kankfelt (RKP)
Antti Skogster (RKP)
Petri Haikonen (PI)

Elina Duréault

Varajäsenet

Maija Lepistö (Vihr.)
Janne Nickström (SDP)
Sakarias Liimatainen (RKP)
Pauliina Tapio (Kok.)
Kristiina Ovaskainen (PS)

Varajäsenet

1. Maria Liljeström (RKP) valt. 25.2.2019 § 21
2. Juha Maristo (Vihr.)
3. Matti Viita (Kok.)
4. Kjell Grönqvist (SDP)
5. Maarit Virtanen (PS)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, 9 jäsentä

Micaela Röman, puheenjohtaja (RKP)
Marja Manninen-Ollberg,
varapuheenjohtaja (Kok.)
Maria Forss (RKP)
Hans-Eric Christiansson (RKP)
Henrik Gustafsson (RKP)
Sami Alasara (Kok.) valtuusto 3.6.2019 § 56
Riitta-Kaisa Kosonen (Vihr.)
Suvi Vuoksenranta (Kok.)
Juha Huotari (SDP)
Kunnanhallituksen edustaja: Stefan Sandström
Esittelijä: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Yksilöjaosto, 3 jäsentä

Eva Kuntsi, puheenjohtaja (SDP)
Hans-Peter Lindgren, varapuheenjohtaja (RKP) valt.
9.9.2019 § 70
Sirpa Pöllönen (Vihr.)

Sosiaali- ja terveysjohtaja
Palvelujohtaja
Johtava lääkäri
Vanhustyön päällikkö
Ruokapalvelupäällikkö

Sivistysvaliokunta, 9 jäsentä

Antti Skogster, puheenjohtaja (RKP)
Mandi Alaterä, varapuheenjohtaja (Kok.)
Kenneth Albrecht (RKP)
Carolina Högel (RKP) valtuusto 9.9.2019 § 72
Tom Sundbäck (RKP)
Pauliina Tapio (Kok.) valtuusto 9.9.2019 § 73
Juha Kytö (Kok.)
Lilli Kahri (Vihr.)
Maija Kuntsi (SDP)
Kunnanhallituksen edustaja: Juha Salo
Esittelijä: Sivistysjohtaja

Vt. sivistysjohtaja
Opetuspäällikkö
Varhaiskasvatuspäällikkö
Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Varajäsenet

Anna-Karin Nygren (RKP)
Pasi-Ilkka Väyrynen (Kok.)

Johanna Saxén (RKP)
Christer Silén (RKP)
Rolf Törrönen (RKP)
Liisa Jankkari (Kok.)
Matti Hyhkö (Vihr.)
Laura Lindell (Kok.)
Eva Kuntsi (SDP)

Varajäsenet

Merja-Hannele Vuohelainen (SDP)
Klaus-Mauritz Nikander (RKP)

Tuula Räikkönen (Vihr.)

Leena Kokko
Bodil Grön
Anders Mickos
Helena Räsänen
Marianne Putus

Varajäsenet

Johan Granqvist (RKP)
Camilla Långsjö (Kok.)
Charlotta Engblom (RKP)
Johanna Saxén (RKP)
Henrik Möller (RKP)
Juha Kopra (Kok.)
Virpi Karjalainen (Kok.)
Janne Inkeroinen (Vihr.)
Teija Virtanen (SDP)

Hannu Ollikainen
Hannu Ollikainen
Mervi Keski-Oja
Anne Laitinen

Suomenkielinen koulutusjaosto, 5 jäsentä

Mandi Alaterä, puheenjohtaja (Kok.)
Pasi Ylirisku varapuheenjohtaja (Vihr.)
Jussi Merikanto (Kok.)
Teija Virtanen (SDP)
Kari-Matti Syrjäläinen (RKP)
Kunnanhallituksen edustaja: Kicka Lindroos
Esittelijä: Sivistysjohtaja

Varajäsenet

Anna Kajander (Kok.)
Esa Mäkinen (Vihr.)
Jani Nieminen (Kok.)
Eva Kuntsi (SDP)
Micaela Röman (RKP)

Ruotsinkielinen koulutusjaosto, 5 jäsentä

Kenneth Albrecht, puheenjohtaja (RKP) valt. 9.9.2019 §72
Camilla Långsjö, varapuheenjohtaja (Kok.)
Mari Berg (RKP)
Mikael Grönroos (RKP)
Kjell Grönqvist (SDP)
Kunnanhallituksen edustaja: Linda Karhinen
Esittelijä: Opetuspäällikkö

Varajäsenet

Charlotta Engblom (RKP)

Claudia Lundberg (Kok.)
Daniela Suomi (RKP)
Rasmus Öhman (RKP)
Rainer Boman (SDP)

Vapaa-ajanjaosto, 5 jäsentä

Tom Sundbäck, puheenjohtaja (RKP)
Juha Kopra, varapuheenjohtaja (Kok.)
Caroline Högel (RKP)
Pekka Petäkoski (SDP) valtuusto 3.6.2019 § 55
Tiina Sinkkonen (KD)
Kunnanhallituksen edustaja: Marketta Mattila
Esittelijä: Kulttuuri- ja vapaa-ajanpäällikkö

Varajäsenet

Kenneth Udd (RKP)
Juha Kytö (Kok.)
Viola Mickos (RKP)
Maija Kuntsi (SDP) valtuusto 3.6.2019 § 54
Anne Pircklén (KD)

Tekninen valiokunta, 9 jäsentä

Rainer Boman, puheenjohtaja (SDP)
Charlotta Engblom, varapuheenjohtaja (RKP)
Karl-Erik Oljemark (RKP)
Juha Kopra (Kok.)
Anna-Karoliina Mattila (Vihr.)
Bob Myrberg (PS)
Monika Hämäläinen (Kesk.)
Kunnanhallituksen edustaja: Ari Oksanen
Esittelijä: Tekninen johtaja

Varajäsenet

Tarmo Ojala (SDP)
Maria Forss (RKP)
Bjarne Ståhl (RKP)
Sami Alasara (Kok.)
Sami Nykter (Vihr.)
Jari Hursti (PS)
Jaana Laine (Kesk.)

Tekninen johtaja
Kuntatekniikan päällikkö
Tilapalvelupäällikkö
Toimialan kehittämisspäällikkö
Investointipäällikkö

Ilari Myllyvirta
Heidi Saarenpää
Juha Pohjonen
Sari Soini
Edward Frisk

Rakennus- ja ympäristövaliokunta, 7 jäsentä

Kasper Nyberg, puheenjohtaja (RKP)
Sini-Pilvi Saarnio, varapuheenjohtaja (Vihr.)
Christer Lindqvist (RKP)
Ann-Christine Nokelainen (RKP)
Ari Tamminen (Kok.) valtuusto 3.6.2019 § 53

Simo Lehvonen (Kok.)
Pirkko Buddas (Kok.)
Kunnanhallituksen edustaja: Tapio Virtanen
Esittelijä: Rakennusvalvontapäällikkö

Ympäristönsuojelupäällikkö
Rakennusvalvontapäällikkö

Sipoon Vesi, johtokunta, 5 jäsentä

Stefan Sandström, puheenjohtaja (RKP)
Ilkka Janhunen (PS)
Ari Tamminen (Kok.)
Gunilla Holmberg (RKP)
Sirpa Pöllönen (Vihr.)
Kunnanhallituksen edustaja: -
Esittelijä: Liikelaitosjohtaja
Liikelaitosjohtaja

Varajäsenet

Christer Lindqvist (RKP)
Mika Myllynen (Vihr.)
Björn Backström (RKP)
Monika Zakowski (RKP)
Pasi-Ilkka Väyrynen (Kok.) valtuusto 3.6.2019 § 53
Juhani Rantala (Kok.)
Pauliina Tapio (Kok.)

Christel Kyttälä
Ulla-Maija Upola

Varajäsenet

Maarit Virtanen (PS)
Kim Simonsén (RKP)
Sami Alasara (Kok.)
Maria Liljeström (RKP)
Tapani Pöllönen (Vihr.)

Matti Huttunen

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,6 %. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastuu kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden kohentuessa sekä ansiotason noustessa. Vienti kasvaa vahvasti palveluviennin ja laivatoimitusten seurauksena. Työllisyys kääntyi jälleen kasvuun vuoden 2019 syksyllä alkuvuoden heikomman työllisyyskehityksen jälkeen. Työllisten määrän arvioidaan kasvavan prosenttin v. 2019 koko vuoden työllisyysasteen noustessa keskimäärin 72,6 prosenttiin.

Vuonna 2020 talouskasvu hidastuu yhteen prosenttiin. Näkymät vientimarkkinoilla tasaantuvat ja viennin kasvu hidastuu, mutta jää silti viime vuosien keskimääräiselle tasolle. Palveluviennin kasvu on tavaroiden viennin kasvua nopeampaa ja pitää viennin kasvun vientikysyntää nopeampana.

Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu tasaisena. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua pitää yllä ansiotason nousu sekä korkeana pysyttelevä työllisyys. Kotitalouksien reaalisten käytettävissä olevien tulojen kasvu pysyy vakaana, sillä inflaation pysyy edelleen maltillisena. Julkisen kulutuksen kasvun kiihtyminen kasvattaa kotimaista kysyntää.

Bruttokansantuote kasvaa 1,1 % v. 2021 ja 1,2 % v. 2022. Kasvua kiihdyttää tuotannollisten investointien kääntymien nousuun suurhankkeiden ja tutkimus- ja kehittämisinvestointien tukemana. Myös asuinrakennusinvestointien laskun ennustetaan päättyvän v. 2022, mikä tukee BKT:n kasvua. Yksityisten investointien suhde BKT:hen laskee nykyisestä vajaa puoli prosenttiyksikköä ollen noin 19 % v. 2022.

Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu ennustejakson loppua kohden. Ansiotason noususta huolimatta palkkasumman kasvu hidastuu. Lisäksi vähitellen kiihtyvä inflaatio syö kotitalouksien reaalista käytettävissä olevien tulojen kasvua. Kotitalouksien oletetaan lisäävän säästämistään vähitellen, mikä myös hidasta kulutuksen kasvua. Kotitalouksien säästämisaste jää ennustejakson lopullakin alhaiselle tasolle.

Hidastuva talouskasvu ja hallitusohjelman mukaiset menolisäykset kasvattavat julkisen talouden alijäämää v. 2020. Toisaalta vuosina 2020–2023 toteutettavat veronkorotukset lisäävät verotuloja asteittain hallituskauden edetessä. Julkinen talous pysyy silti selvästi alijäämäisenä koko hallituskauden ajan. Julkisen talouden tasapainottaminen edellyttää hallitusohjelmassa tavoiteltujen työllisyyttä sekä talouden ja julkisen hallinnon tuottavuutta vahvistavien toimien täsmentämistä ja toimeenpanoa.

Paikallishallinnon alijäämä on kasvamassa kuluvana vuonna historiallisen suureksi ja ilman kuntataloutta vahvistavia toimia se pysyy mittavana myös tulevana vuosina. Kuntataloutta heikentävät väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu sekä suuret investointitarpeet. Paikallishallinnon talousnäkömien synkkeneminen korostaa valmisteltavana olevan sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen tarvetta.

Keskeiset ennusteluvut, VM:n kansantalousosasto 18.12.2019

	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	226	234	242	249	257	265
Työllisyysaste, %	69,6	71,7	72,6	73,1	73,5	73,6
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,7	6,5	6,4	6,4
Kuluttajahintaindeksin muutos, %	0,7	1,1	1,1	1,3	1,6	1,6
Ansiotasoindeksin muutos, %	0,2	1,7	2,5	3,0	2,8	2,8
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,5	0,7	-0,1	-0,1	-0,1	0,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka suhteessa BKT:een, %	60,9	59,0	58,5	58,8	59,7	60,4
Valtionvelka suhteessa BKT:een, %	46,8	44,8	43,9	43,6	44,0	44,3

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, Talvi 2019

Paikallishallinnon rahoitusasema heikkeni ennätykselliset 1,6 mrd. v. 2018 ollen 0,9 % alijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen. Paikallishallinnon alijäämä syvenee edelleen v. 2019. Menoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi mm. keväälle 2019 painottuneet kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkauksen päättymisen, jonka vaikutus näkyy suurimmaksi osaksi jo v. 2019. Myös investointimenot jatkavat kasvuaan muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vauhdittamina. Paikallishallinnon tulot kasvavat menoja selvästi hitaammin v. 2019.

Paikallishallinnon kulutusmenoja kasvattavat ennustejaksolla 2020 – 2022 väestön ikääntymisestä johtuva terveys- ja hoivapalvelujen kysynnän kasvu sekä yksittäisten terveydenhuoltotoimenpiteiden kallistuminen hoitojen kehittyessä. Lisäksi paikallishallinnon menoja kasvattaa hallituksen lisäpanostukset sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä koulutukseen. Hallitusohjelman pysyvät menolisäykset on suunniteltu toteutettavaksi etupainotteisesti, ja ne kiihdyttävät kulutuksen kasvua etenkin v. 2020. Hallitusohjelman kertaluonteiset panostukset lisäävät kuntatalouden menoja vuosina 2020–2022.

	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
	miljardia euroa					
Verot ja sosiaaliturvamaksut	22,8	22,5	23,3	24,4	25,2	26,0
siitä kunnallisvero	19,1	18,8	19,5	20,4	21,1	21,8
yhteisövero	1,9	1,9	1,9	2,1	2,1	2,2
kiinteistövero	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0
Muut tulot ²	18,8	19,3	19,7	21,1	21,8	22,5
siitä korkotulot	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
siitä tulonsiirrot valtiolta	13,9	14,2	14,4	15,6	16,1	16,7
Tulot yhteensä	41,5	41,8	43,1	45,5	46,9	48,5
Kulutusmenot	34,3	35,6	37,2	39,0	40,4	42,1
siitä palkansaajakorvaukset	21,0	21,4	21,9	22,7	23,4	24,1
Tulonsiirrot	2,7	2,6	2,6	2,6	2,7	2,8
siitä sosiaalietuudet ja -avustukset	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8
tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
korkomenot	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Pääomamenot ³	5,0	5,6	6,1	6,3	6,4	6,5
Menot yhteensä	42,0	43,8	45,9	47,8	49,5	51,3
Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)	-0,5	-2,1	-2,9	-2,3	-2,6	-2,8
Perusjäämä ⁴	-0,6	-2,2	-3,1	-2,5	-2,7	-2,9

Manner-Suomen kunnilta saatujen tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 1,2 miljardilla eurolla vuonna 2019 verrattuna edellisen vuoden tilinpäätöksiin. Valtionosuuksien, verotulojen ja rahoitustuottojen kasvun seurauksena vuosikate heikkeni kuitenkin euromääräisesti toimintakatetta vähemmän.

Vuotta 2019 koskevien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisen vuoden tilinpäätöksistä 2,4 prosenttia 37,8 miljardiin euroon. Toimintatuotot puolestaan vähenivät 4,1 prosenttia 7,2 miljardiin euroon. Eräät vertailuvuonna käytössä olleet kirjausmenettelyt kasvattivat osaltaan vertailuvuoden toimintatuottoja ja -kuluja. Näiden menettelyjen loppuminen vähensi toimintatuottoja ja -kuluja vuonna 2019 verrattuna edelliseen vuoteen. Toimintakate heikkeni 1,2 miljardilla eurolla ja oli -30,3 miljardia euroa.

Verotuloja Manner-Suomen kunnat saivat vuonna 2019 yhteensä 22,9 miljardia euroa, mikä tarkoitti 2,6 prosentin kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuudet kasvoivat 2,1 prosenttia 8,6 miljardiin euroon. Asukasta kohti laskettuna verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus oli keskimäärin 5 748 euroa. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli 1,8 miljardia euroa, ja se pieneni edellisestä vuodesta 0,3 miljardilla eurolla. Tilinpäätösarvioissa 56 kunnalla oli negatiivinen vuosikate, kun edellisenä vuonna tällaisia kuntia oli 44 kappaletta.

Kuntien omien arvioiden perusteella lainakanta oli vuoden 2019 lopussa 18,4 miljardia euroa. Tämä tarkoitti 10,2 prosentin kasvua edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna. Asukasta kohti lainakanta oli 3 360 euroa. Investointimenoja tilinpäätösarvioissa oli 3,9 miljardia euroa, joka oli 7,7 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden toteutuneet investointimenot.

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, Talvi 2019 ja Tilastokeskus, Kuntatalous neljännesvuosittain, 4. vuosineljännes, 5.2.2020

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys, KUUMA-seutu

Ennakkotietojen mukaan Uudellamaalla oli 1 690 409 asukasta vuoden 2019 lopussa. Väkiluku kasvoi 19 384 henkilöllä, josta nettomaahanmuuton osuus oli 8 118 henkilöä.

Uudenmaan kuntien alueella oli joulukuun 2019 lopussa yhteensä 72 578 työtöntä työnhakijaa. Tämä oli 229 (0,3 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Alle 25-vuotiaita työnhakijoita oli alueella yhteensä 6 683, mikä on 177 (-2,6 %) vähemmän kuin vuonna 2018 ja pitkäaikaistyöttömiä 22 375, mikä oli 44 (-0,2 %) vähemmän kuin vuoden 2018 joulukuun lopussa. Uudenmaan työttömyysaste, 8,5 %, alitti 1,3 prosenttiyksiköllä koko maan työttömyysasteen. Avoimia työpaikkoja Uudellamaalla oli 17 004, mikä oli 2 691 enemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingin seutukunnan työttömyysaste oli myös 8,5 prosenttia ja työttömiä seudun 14 kunnassa oli kaikkiaan 67 805 (67 468/2018) ja avoimia työpaikkoja oli 15 815 (13 776/2018).

KUUMA-kuntien väestönlisäys oli 1 810 henkilöä vuonna 2019 (2 107/2018). Suurin väestönlisäys oli Keravalla (+500) ja suurin vähennys Tuusulassa (-56). Korkein työttömyysprosentti oli Keravalla (9,4) ja matalin Pornaisissa (5,8).

Vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä uusia yrityksiä aloitti Uudellamaalla 4 083, josta KUUMA-kunnissa 1 696. Vuoden 2019 toisella neljänneksellä 1 988 yritystä lopetti toimintansa Uudellamaalla, josta KUUMA-kunnissa 673.

KUUMA-kunnissa vanhojen osakeasuntojen hinnat säilyivät samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin ja keskimääräinen neliöhinta oli 2 107 euroa (2 097/2018).

Lähteet: Tilastokeskus, ELY-keskus

Uudenmaan yritysten suhdannetilannearviot heikkenivät vuoden 2019 lopussa ja vuoden 2020 alussa. Tämänhetkinen suhdannetilanne oli tammikuussa 2020 kuitenkin hieman tavanomaista suotuisampi, saldoluku 7 (lokakuussa 10). Suhdannetilanne oli normaalia parempi 19 %:lla vastaajista ja 12 %:lla tilanne oli tavanomaista huonompi. Suhdannetilanteen ennakoitaan heikkenevän lievästi vuoden 2020 alussa. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa -3, kun saldoluku oli lokakuussa -16. Tammikuussa 12 % vastaajista arvioi suhdanteiden olevan hiipumassa, ennallaan tilanteen uskoi pysyvän 79 % ja 9 % odotti paranemista. Uudenmaan yritysten suhdannenäkymät ovat hivenen koko maan keskiarvoa myönteisemmät.

Lähde: EK, Suhdannebarometri/Uusimaa, Tammikuu 2020

1.1.4 Sipoon kunnan toimintaympäristö ja talouden kehitys

Kunnan operatiivisessa ja juridisessa rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuoden 2019 aikana.

	2016	2017	2018	2019	2018-2019, %
Väestö	19 922	20 310	20 666	21 170	2,4 %
Kuntien välinen nettomuutto	434	312	304	443	46 %
Nettomaahanmuutto	28	35	10	78	680 %
Syntyneitä	171	165	170	163	-4 %
Kuolleita	132	159	151	138	-9 %
Työllisyysaste (2019 arvio)	79	79,1	79,2	81,3	3 %
Työttömyysaste . %	7,4	6,1	5,5	6,1	11 %
Työttömien määrä Sipoossa	710	605	565	641	13 %
Alle 25 v työttömien määrä	113	100	98	93	-5 %
Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömät	270	207	192	214	11 %
Avoimet työpaikat	31	138	93	69	-26 %
Työvoiman määrä, henkilöä	9 610	9 890	10 202	10 434	2 %

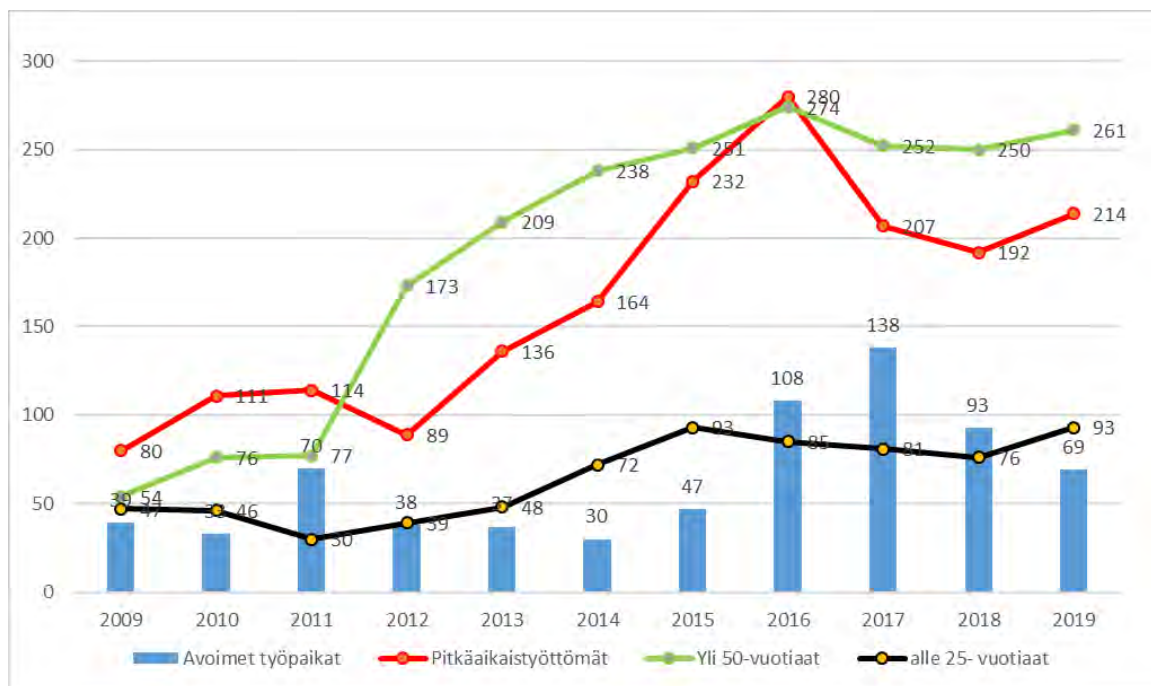
Myönnetty rakennusluvat	225	202	189	179	-5 %
Vastaavien asuntojen lukumäärä	558	785	237	553	133 %
Toimenpideluvat	69	76	74	67	-9 %

Väestön kehitys

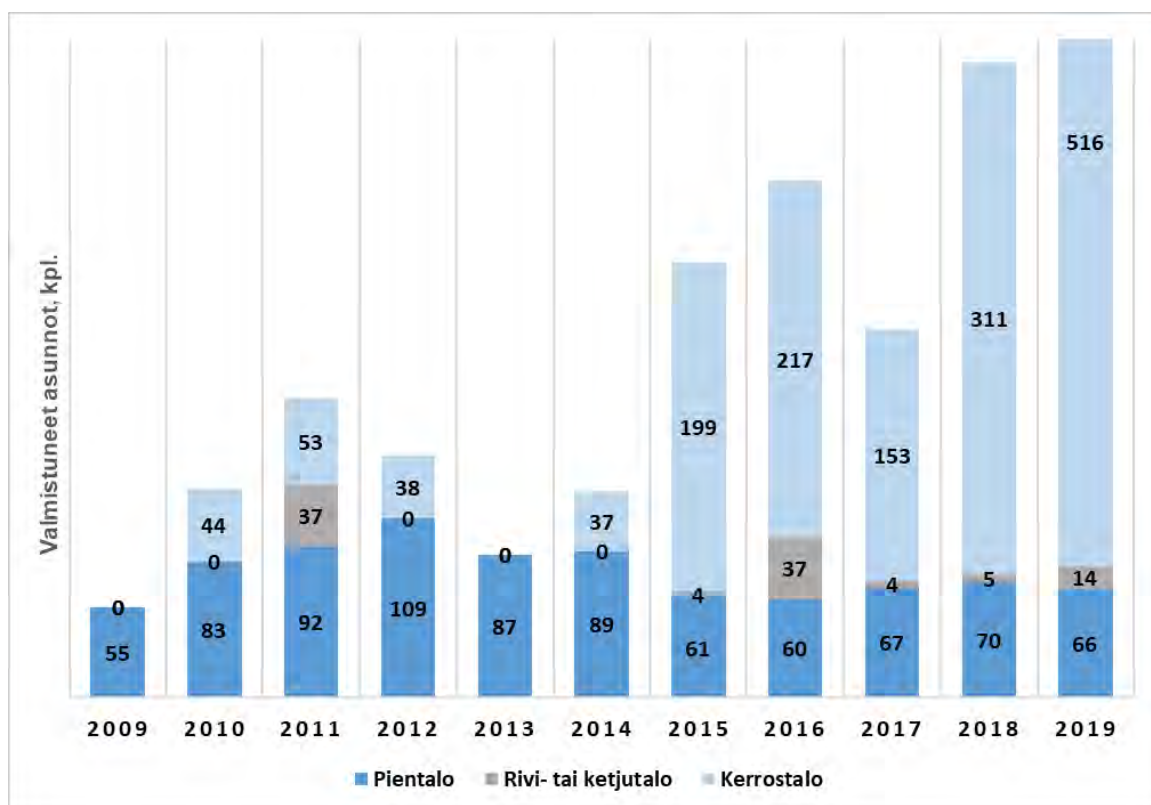
Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Sipoon väkiluku oli 21 170 henkilöä vuoden 2019 lopussa. Väestö kasvoi vuoden 2019 aikana 504 henkilöllä (2,4 %).

Työttömyys

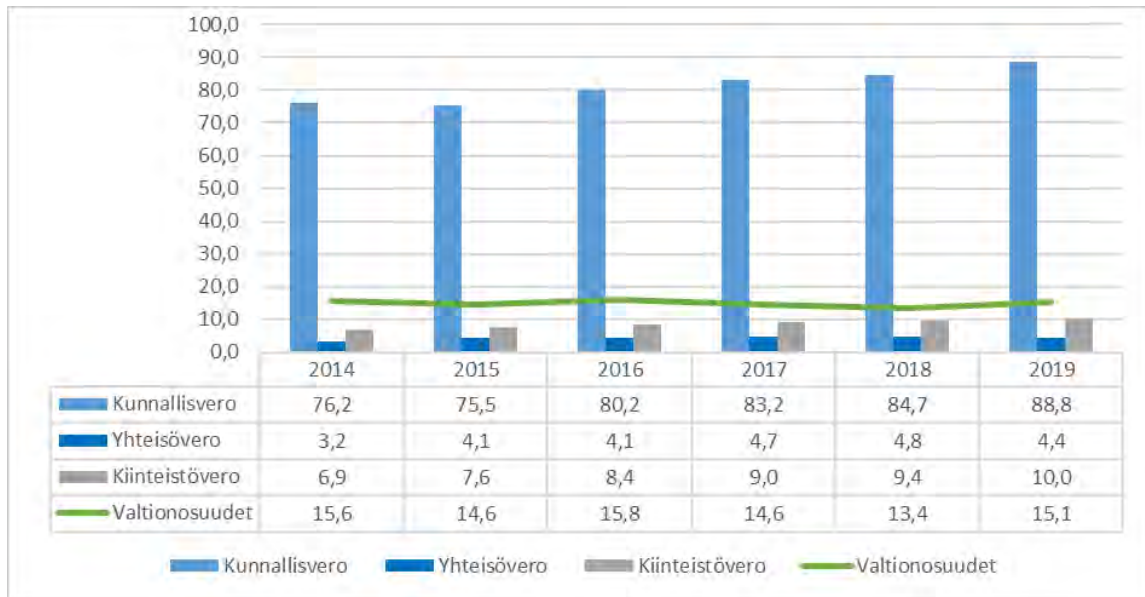
Valmistuneet asunnot

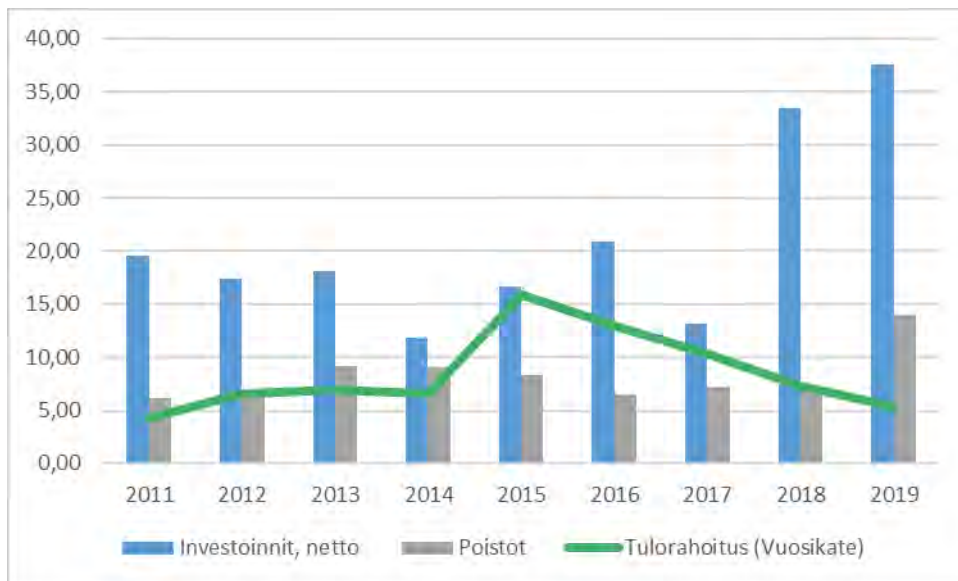
Perustetut ja lopettaneet yritykset

Vuoden 2019 syyskuun loppuun mennessä aloittaneita uusia yrityksiä oli Sipoossa 137 ja kesäkuun loppuun mennessä lopettaneita 62 kappaletta. Yrityksiä Sipoossa oli 1 722 kesäkuun 2019 lopun tilanteessa.

Verorahoitus, milj. euroa 2014 – 2019

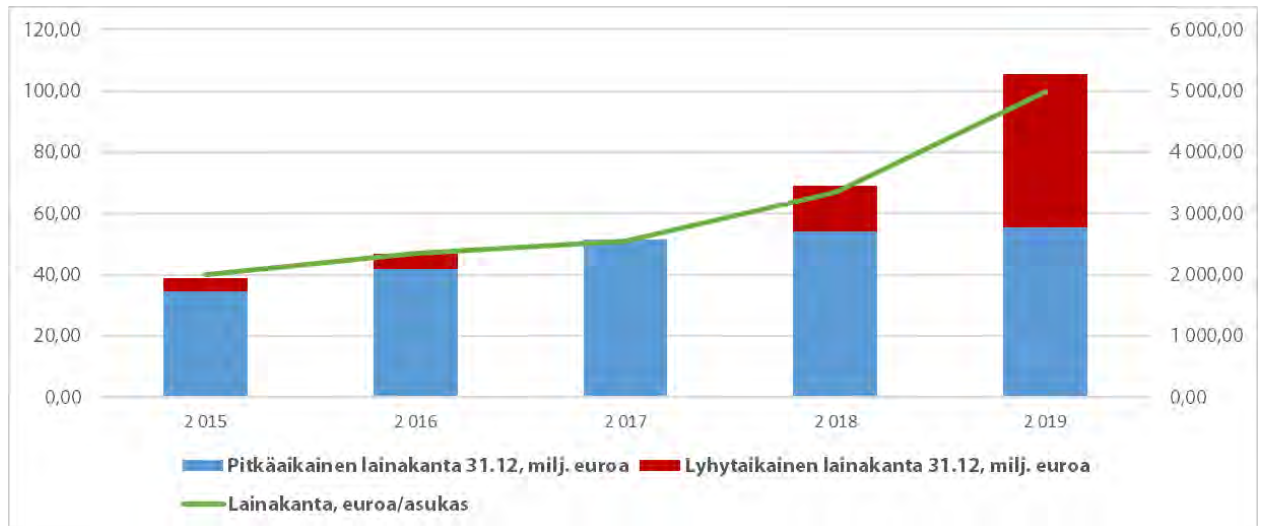

Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot, milj. eur 2011 – 2019

Vuonna 2019 tehtiin ylimääräisiä poistoja 6,1 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 7,8 milj. euroa.

Lainakannan kehitys 2015-2019

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuonna 2019 Sipoon kunnan toimintaan vaikuttivat edelleen korkeana pysytelleet asuntorakentaminen ja väestönkasvu. Asuntorakentamistoiminta Sipoossa oli vilkasta vuoden 2019 aikana ja kuntaan valmistui yhteensä 596 asuntoa. Työttömyysaste nousi edellisvuoden 5,5 %:sta 6,1 %:iin. Korkeasta pysyneestä investointitasosta johtuen kunnan velkamäärä kasvoi.

Asuntorakentamistoiminta Sipoossa oli vilkasta vuoden 2019 aikana ja kuntaan valmistui yhteensä 596 asuntoa. Sipoolaisten määrä kasvoi 499 henkilöllä ja kasvuprosentti oli 2,4. Itäuusimaalaisista kunnista vain Sipoo ja Porvoo kasvoivat viime vuonna. Sipoo kasvatti väkilukuaan vuonna 2019 11. eniten Suomen kunnista ja on nyt väestömäärältään 49. suurin kunta.

Vuoden 2019 aikana toteutuneita tai käynnissä olevia investointihankkeita olivat mm. Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostyöt, Nikkilän uusi päiväkotitoi sekä Nikkilän Sydämen 2. vaiheen laajentaminen ja liikuntahalli.

Valtuusto hyväksyi kesäkuussa Uusi Kuntala -hankkeelle määrärahan vuoden 2019 talousarvioon ja uusiin Lival Oy:ltä vuokrattuihin ja muutettuihin tiloihin muutettiin tammikuussa 2020.

Vanhan Kuntalan tontilla sijaitsevien vanhan kunnantalon ja nk. Arava-talon tasearvot alaskirjattiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Lisäksi alaskirjattiin Etelä-Sipoon koulukeskus, Nikkilän koulukeskuksen C-osa, Talman koulun C-osa sekä Leppätien päiväkotitoi. Yhteensä alaskirjauksia tehtiin 6,1 milj. euroa.

Sipoonranta Oy:n kanssa allekirjoitettiin maaliskuussa sopimus, jolla purettiin aikaisemmat maankäyttösopimukset lisäyksineen toteutumatta olleilta osiltaan. Aikaisempiin maankäyttösopimuksiin liittyneet saamis- ja velkakirjaukset taseeseen purettiin tilinpäätöksessä. Purkukirjauksista aiheutui 9,57 milj. euron satunnaisiin tuottoihin kirjattu maankäyttösopimustuotto.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen käyttötalouden toimintakate ylitti muutetun talousarvion 0,2 milj. eurolla. Toimintakulut alittuivat 1,1 milj. euroa ja toimintatuotot 1,3 milj. euroa. Kunnanhallituksen toimintakate (nettotulot) alittuivat 1,62 miljoonaa euroa, mikä johtui suurimmaksi osaksi sisäisten it-tuottojen, sisäisten pääomavuokratuottojen ja maanmyynnistä saatujen myyntivoittojen alittumisesta. Sosiaali- ja terveystalouden toimintakulut ylittyivät 0,74 milj. euroa ja toimintatuotot alittuivat 0,09 milj. euroa. Toimintakatteen ylitys oli siten 0,83 milj. euroa. Ylitys johtui pääasiassa erikoissairaanhoidon vuoden 2019 lopullisista kustannuksista. Sivistystalouden toimintakate alitti muutetun talousarvion 1,56 milj. eurolla. Toimintakulut alittuivat talousarvion 1,68 milj. eurolla. Tästä ulkoisten toimintakulujen alitus oli 0,74 milj. euroa ja sisäisten toimintakulujen alitus 0,82 milj. euroa. Valiokunnan kulut alittuivat kaikkien kululajien osalta. Toimintatuotot alittuivat 0,12 milj. euroa. Tekniikka- ja ympäristövaliokunnan toimintakate alittui 0,63 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät 0,78 milj. euroa, josta sisäisten vuokratuottojen osuus oli 0,3 milj. euroa ja muiden vuokratuottojen osuus 0,16 milj. euroa. Toimintakulut ylittyivät 0,15 milj. euroa.

Kunnan toimintakulut kasvoivat yhteensä 7,8 miljoonaa euroa eli 6 prosenttia edellisvuodesta, josta henkilöstökulujen osuus oli 1,24 miljoonaa euroa ja kasvu 2,2 prosenttia. Palveluiden ostojen kasvu edellisvuodesta oli 5,4 milj. euroa eli 9,1 prosenttia. Muissa kuluissa ulkoisten ja sisäisten vuokramenojen kasvu edellisvuodesta oli 2,3 milj. euroa.

Kunnan verorahoitus yhteensä toteutui noin 1 milj. euroa budjetoitua parempana. Verotuloja kertyi 103,2 milj. euroa, mikä on 4,2 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Valtionosuuksia kunta sai 15,1 miljoonaa euroa, mikä on 1,7 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Maanmyynnistä saadut myyntivoitot olivat yhteensä 4,75 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä on 0,25 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän.

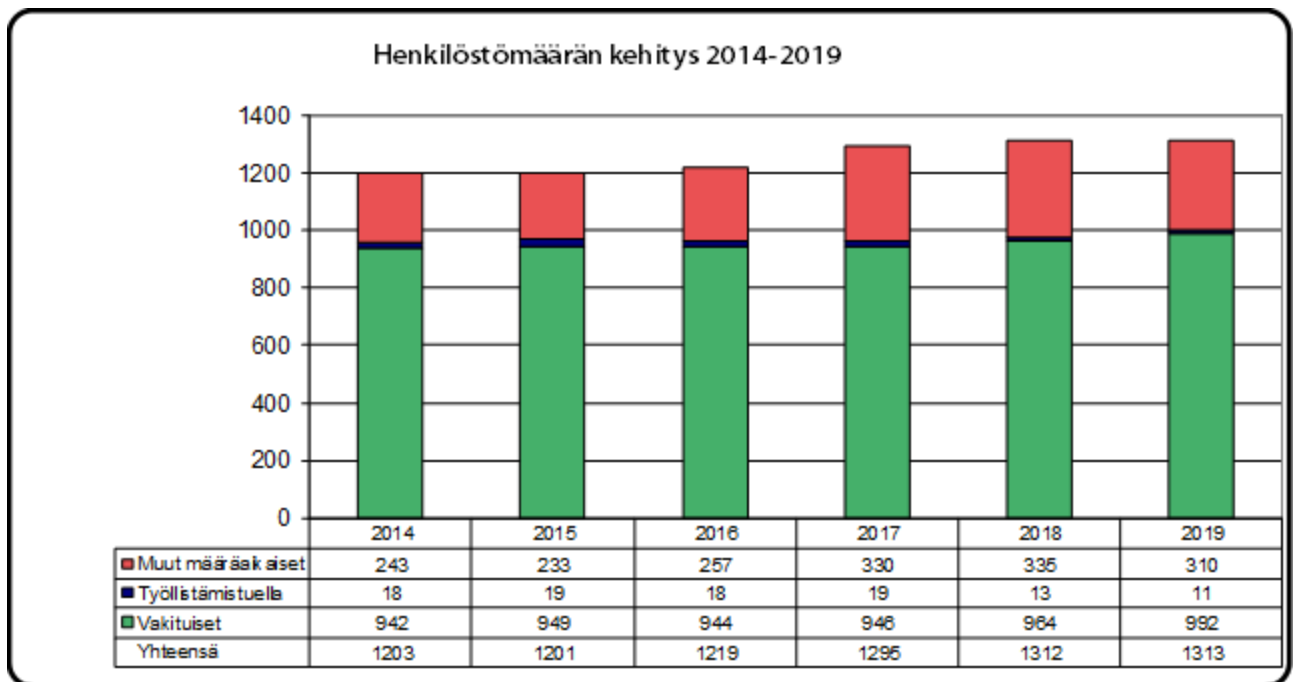
Tilikauden 2019 vuosikate (ml. Sipoon Vesi) oli 5,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos -0,07 miljoonaa euroa. Poistoero- ja varausten muutoskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,09 miljoonaa euroa.

Vuosikate kattoi suunnitelman mukaisista poistoista vain 69 prosenttia ja arvonalentumisista vain 38,6 prosenttia, joten kunnan talous ei ollut tasapainossa vuonna 2019 ja tilikauden ylijäämä perustui pitkälti Sipoonranta Oy:n kanssa tehdystä sopimuksesta aiheutuneeseen satunnaiseen tuottoon. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 0,6 milj. euroa vuodesta 2018 ja vuodesta 2016 suunnitelmapoistot ovat kasvaneet 1,4 milj. euroa.

Kunta velkaantui lisää vuoden 2019 aikana ja lainamäärä vuoden lopussa oli 105,6 miljoonaa euroa, mikä on 36,6 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lainakannasta 50 miljoonaa euroa oli lyhytaikaisia kuntatodistusluottoja, joista noin 5 milj. euroa oli nostettu vuodenvaihteen maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 4 989 euroa.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Henkilöstömäärän kehitys 2014-2019

Sipoossa oli vuoden 2019 lopussa voimassa yhteensä 1 313 päätoimista palvelusuhdetta ja määrä on käytännössä muuttumaton edellisvuoteen nähden. Palvelussuhteista oli vakituisia 992 ja määräaikaista 321. Määräaikaisen henkilöstön osuus oli 24 %, mikä on hieman suurempi kuin kunta-alalla keskimäärin, mutta pienempi kuin Sipoossa vuoden 2018 lopussa. Vuoden 2019 aikana on kiinnitetty erityistä huomiota määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöön ja määräaikaista palvelussuhteita käytetään vain perustellusta syystä. Tavoitteena on edelleen alentaa määräaikaisen henkilöstön osuutta lähemmäksi kunta-alan keskiarvoa. Työllistämistoimenpiteenä palkattuja työntekijöitä oli vuoden lopussa 11.

Henkilöstömäärän muutokset ovat olleet vähäisiä. Palvelussuhteiden lukumäärä on kasvanut Tekniikka- ja ympäristöosastolla (+12), Kehitys- ja kaavoituskeskuksessa (+6) ja Talous- ja hallintokeskuksessa (+2) mutta vastaavasti on vähennystä tapahtunut Sosiaali- ja terveysosastolla ja Sivistysosastolla. Henkilöstömäärältään suurin osasto on edelleen Sivistysosasto, jonka palveluksessa on 53 % kunnan henkilöstöstä.

Henkilöstömäärän vaihtelun ja osa-aikatyötä tekevien osuuden vuoksi henkilöresurssin käyttöä mittaa tarkemmin toteutuneiden henkilötyövuosien määrä kuin palvelussuhteiden lukumäärä. Kokonaisina henkilötyövuosina ilmaistuna kunnan henkilöresurssin käyttö vastasi yhteensä 1 212 henkilötyövuotta, mikä oli 10 enemmän kuin vuonna 2018, mutta vain 2 henkilötyövuotta enemmän kuin mitä vuodelle 2019 oli budjetoitu. Henkilöstöresurssin käyttö on siten pysynyt varsin hyvin henkilöstösuunnittelun puitteissa.

Rekrytointimäärät jatkoivat kasvuaan edellisvuodesta, mikä johtuu kunnan ja palvelutarpeen kasvusta sekä entistä suuremmasta henkilöstön vaihtuvuudesta. Sipoon kunta julkaisi vuonna 2019 yhteensä 301 rekrytointia. Kilpailu työvoimasta on kiristynyt ja monella alalla on vaikeuksia rekrytoida uusia työntekijöitä. Sipoon kunnan palkkakilpailukyky on kuitenkin parannettu, minkä toivotaan vähentävän vaihtuvuutta ja lisäävän kunnan houkuttelevuutta työnantajana. Vuonna 2019 kokeiltiin myös ensimmäistä kertaa anonyymia rekrytointia. Lisäksi olemme panostaneet merkittävästi uusien työntekijöiden perehdyttämiseen, uusien työ- ja toimintatapojen kehittämiseen sekä johtamisen kehittämiseen ja koulutukseen. Ruotsin kielen osaamista on vahvistettu hankkimalla henkilöstölle suunnattua kielikoulutusta. Erilaisten koulutuspäivien lukumäärä nousi 2 748 kappaleeseen ja näiden kustannukset olivat n. 310 000 euroa.

Kunnan henkilöstömenot sivukuluineen olivat kokonaisuudessaan 58 115 633 euroa (vuonna 2018 yhteensä 56 876 617 euroa). Henkilöstömenot kasvoivat siten 2,2 % vuodesta 2018. Palkkamenojen kasvuun on vaikuttanut eniten sopimuksenmukainen järjestelyvaraerä (1.1.2019) sekä palkkojen 1 % yleiskorotus (1.4.2019). Henkilöstömenojen kasvua on hillinnyt työnantajan sivukulujen pienentäminen. Pelkät palkkamenot kasvoivat 3,4 %, mutta olivat kuitenkin 2,3 % pienemmät kuin mihin oli talousarviossa varauduttu.

Henkilöstöresurssin käyttö kokonaisina henkilötyövuosina (HTV)

HTV 2018-2019			
	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kehitys- ja kaavoituskesk. &	21,1	22	19,2
Talous- ja hallintokeskus	48,3	58	56,5
Sosiaali- ja terveysosasto	375,2	359	368,7
Sote/hallinto ja talous	10,1		9,3
Työikäisten palvelut	138,5		133,4
Ikääntyneiden palvelut	133,9		135,9
Lnp palvelut	61,1		58,3
Ruokahuolto	31,6		31,9
Sivistysosasto	645,7	625	644,7
Sivistys/hallintopalvelut	3,4		2,2
Varhaiskasvatuspalvelut	240,0		223,1
Koulutuspalvelut	356,3		370,4
Kultturi- ja vapaa-aikapalvelut	46,0		49,1
Tekniikka- ja ympäristöosasto	104,0	136	114,9
Rakennusvalvonta	10,7		10,8
Ympäristönsuojelu	5,0		4,3
Kehittäminen ja tuki	10,9		10,5
Katu- ja viheralueet	15,4		16,2
Toimitilat	62,0		73,1
Sipoon vesi	8,6	10,0	8,2
Yhteensä	1202,9	1210	1212,2

Sairauspoissaolojen määrä kääntyi loppuvuodesta 2019 laskuun ja sairaspäivien lukumäärä pieneni liki 8 % verrattuna vuoteen 2018. Vähennys on siten ollut huomattava. Sairausten takia menetettiin kuitenkin yhteensä 17 684 (vuonna 2018 yhteensä 19 275) kalenteripäivää ja määrä on edelleen suurempi kuin esimerkiksi vuonna 2017. Suhteutettuna henkilöstömäärään sairauspoissaolot olivat 13,5 kalenteripäivää työntekijää kohden. Jokaista täyttä henkilötyövuotta kohden kertyi 14,6 sairauspäivää, mikä tarkoittaa, että sairauspoissaolo Sipoon kunnassa on edelleen kuntakeskiarvoa alemmalla tasolla. Joka kolmannella työntekijällä ei ollut yhtään sairaspäivää vuonna 2019. Työtapaturmia kirjattiin yhteensä 83 kpl ja näistä aiheutui yhteensä 215 poissaolopäivää. Vuonna 2018 työtapaturmista johtuvia poissaolopäiviä oli 592. Vakavilta työtapaturmilta vältyttiin ja tapaturmien vuoksi menetettyjen työpäivien määrää on pidettävä pienenä, sillä se muodostaa vain noin 1 % koko sairauspoissaolosta.

Vuonna 2019 jäi 28 henkilöä vanhuuseläkkeelle. Kahdelle myönnettiin eläke työkyvyttömyyden vuoksi. Vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli Sipoonissa 64,1 vuotta.

1.1.6 Ympäristö

Kunnan kestävän kehityksen työtä tehdään poikkihallinnollisesti ja kokonaisuutta koordinoidaan keskitetysti. Budjettivuonna energia- ja ilmastoasioita onkin edistetty monella rintamalla.

Vuoden 2018 aikana laadittiin selvitys henkilöliikenteen käynnistämisestä Kerava–Nikkilä-rataosuudella. Selvitys osoitti että KeNi-radon avaaminen henkilöraide liikenteelle on sekä yhteiskunnallisesti että taloudellisesti kannattava viimeistään 2030. Vuonna 2019 hyväksytty MAL 2019 -suunnitelmassa KeNi-rata on ennen 2030 tehtäviin liikenneinvestoinnissa. Sipoon kunnan tevoitteena on käynnistää henkilöjunaliikenne jo vuonna 2026. Tämä edellyttää erityisesti vahvaa maankäytön kehittämistä Nikkilässä ja käytön alkuvaiheessa Sipoon kunnan tukea käynnistyville henkilöliikenteelle. Kerava–Nikkilä-radon henkilöliikenteelle avaaminen lisää merkittävästi erityisesti Nikkilän ja sen ympäristön julkisen liikenteen käyttöä ja vähentää henkilöauton käyttöä liikkumisessa. KeNi-radon käyttöönotto pienentää vuosittaisia

hiilidioksidipäästöjä noin 500 tonnia, ja hanke on käytännössä Sipoon ainoa mahdollisuus saavuttaa kunnalle asetetut MAL-tavoitteet.

Sipoon keskukset Nikkilä ja Söderkulla sijoittuvat sekä liikenteellisesti että julkisen liikenteen kehittymisen näkökulmasta hyvälle paikoille. Nikkilän ja Söderkullan keskeisiä alueita on asemakaavoitettu, mikä on alkanut kasvattaa asuntorakentamista näillä alueilla. Tämä mahdollistaa paremmat julkisen liikenteen yhteydet ja lähipalvelut.

Yhdyskuntakehittämisessä pyritään mahdollistamaan kestävä kehityksen mukaisia toimintatapoja kuten uusiutuvan energian esim. aurinkoenergian hyödyntämistä. Uuden rakennusjärjestyksen myötä myös mm. aurinkokeräimiin liittyvä lupamenettely kevenee.

Tekniikka ja ympäristöosasto linjasi vuonna 2015, että energiatehokkuus ja hajautetun energiantuotannon mahdollisuudet huomioidaan kaikissa uusissa ja peruskorjattavissa kiinteistöissä. Vuonna 2017 päätetyistä, linjauksen mukaisesti toteutettavista toimenpiteistä on esimerkkinä Sipoon pääkirjaston energia- ja sisävalaistusratkaisu. Paikallinen ja ekologinen energiantuotannon ratkaisu on päätetty toteuttaa Sipoonlahden koulun ja Nikkilän Sydämen laajennustöiden yhteydessä ja on jo toteutettu Pikku Sydämeen.

Ympäristönäkökulma otettiin huomioon sähkönhankinnassa, jonka seurauksena Sipoon kunta siirtyi vuoden 2018 alusta käyttämään kokonaan uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköenergiaa. Uusiutuvan sähköenergian käytön lisäksi Keravan energia on siirtynyt käyttämään Nikkilän kaukolämmön energialähteenä uusiutuvaa polttoainetta.

Rakentamisen olosuhteiden tunteminen alueita suunniteltaessa on kaavatalouden, rakenteiden elinkaaren ja ympäristön kannalta tärkeää. Esimerkiksi happamien sulfaattimaiden sijainti on kartoitettu, jolloin maaperän ominaisuudet voidaan huomioida riittävän ajoissa.

Vesistöjen kuormitusta vähentävät keskitetyn vesihuollon laajeneva verkosto, jätevesien johtaminen Viikin puhdistuslaitokseen sekä vesiosuuskuntien kehittyminen. Hulevesien käsittely ja johtaminen uusilla asemakaava-alueilla on huomioitu jo alueen rakentumisen alkuvaiheessa. Hulevesien imeytys- ja viivytysrakenteet voivat toimia myös ympäristön elävöittämisen keinoina.

Päätös liittyä Itämerihaasteeseen, kevyen liikenteen yhteyksien toimivuuden edistäminen, tavoite huomioida energia- ja ilmastovaikutukset kaavoituksessa sekä kasvisruoan lisääminen kouluruokailussa ovat esimerkkejä kunnan kestävä kehityksen kokonaisuudesta. Kestävä kehityksen edistäminen vaatii osaprosessien sijaan kunnan koko kokonaisuuden huomioimista. Tällöin myös kunnan sisäinen ja ulkoinen viestintä sekä yhteistyö naapurikuntien, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa nousevat erityiseen rooliin.

1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sipoon kunnanvaltuuston joulukuussa 2019 hyväksymä talousarvio vuodelle 2020 perustuu -1,3 miljoonan euron tilikauden tulokseen sekä 27 miljoonan euron nettolainanottoon. Myös suunnitelmavuosien 2021 ja 2022 tulokset ovat negatiivisia, mutta nettolainanotto pienenee 10–11 milj. euroon. Talousarviossa 2020 nettomenoihin on varattu 4,5 prosenttia enemmän kuin mitä tilinpäätöksen 2019 toteutuma oli, joten vuoden 2020 talousarvion on pidettävä. Kulukurin on oltava tiukkaa koko vuoden 2020 aikana ja tilivelvollisten on huolehdittava vastuualueensa ja tulosityksikkönsä alaisten kustannuspaikkojen talouden säännöllisestä seurannasta.

Yleisen talouden ja työttömyyden positiivinen kehitys vaikuttaa tulevaan verotulokasvuun. Toisaalta erityisesti koronavirusepidemiaan (COVID-19) liittyen talousennusteet ovat synkentyneet. Sipoon kunnan talouden tasapaino riippuu toisaalta verotulojen kehityksestä ja toisaalta käyttötalousmenojen hallinnasta.

Tulorahoitus (vuosikate) ei suunnitelmakaudella 2020–2022 riitä poistoihin eikä nettoinvestointeihin ilman kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Lisäksi on otettava huomioon kunnan strateginen tavoite positiivisesta käyttötaloudesta ilman maanmyyntituloja.

Johtoryhmä käynnisti tammikuussa 2020 talouden ja toiminnan sopeutusohjelman laadinnan, jonka tavoitteena on käyttötalouden sopeuttaminen suunnitelmakaudella 2020–2022 siten, että tilikauden tulos on vähintään +-0 ilman maanmyynti- ja vuokratuottoja viimeistään vuonna 2023. Tämä tarkoittaa vuosien 2020–2022 taloussuunnitelman tuloslaskelman mukaan 5–6 milj. euron sopeutusta kuluja vähentämällä ja tuottoja kasvattamalla. Sopeutusohjelma ja sen toimenpide-esitykset tuodaan valtuuston käsittelyyn kesäkuussa 2020.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat:

Kunnanhallitus käsitteli helmikuussa Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportista annettavaa lausuntoa.

Söderkulla skolan ja kielikylyn tarveselvitys ja selvitys vaihtoehtoisista sijoituspaikoista oli kunnanhallituksen käsittelyssä 2.3. ja asian käsittely jatkui 16.3. , jolloin kunnanhallitus päätti, että Söderkulla skolan kiinteistö suunnitellaan rakennettavaksi kaksisarjaisena kouluna Neiti Miilin tielle. Suunnitelmassa huomioidaan mahdollisuudet sijoittaa päivähoito ja esikoulutoiminta rakennukseen.

Apotti –asiakas- ja potilastietojärjestelmään liittyminen oli kunnanhallituksen käsittelyssä 16.3. ja kunnanhallitus päätti, ettei kunta liity Apotti asiakas- ja potilastietojärjestelmän puitejärjestelyyn nyt ehdotetussa aikataulussa. Kunta on kuitenkin valmis käynnistämään neuvottelut Apottiin liittymiseksi myöhäisempänä ajankohtana..

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Jos taloudellinen kasvun hidastuu, erityisenä riskinä on kunnan käyttötalouden kustannusten kasvu suhteessa tulopohjaan ja investointiohjelmasta aiheutuvan velkaantumisen tuomiin kustannuksiin. Korkeana pysyvistä investointitasosta johtuen kunta velkaantuu nopeassa tahdissa. Poistojen kasvu vaikeuttaa talouden tasapainotilan saavuttamista tuloslaskelman näkökulmasta. Vaikka korkotason ennustetaan vielä useiden vuosien ajan olevan erittäin matala, kohdistuu kunnan lainasalkkuun kuitenkin ainakin pitkällä aikavälillä jonkinasteinen korkoriski, joka voi realisoitua korkeampina rahoituskustannuksina.

Merkittävä epävarmuustekijä on myös pääministeri Marinin hallituksen ratkaisut sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisesta organisoimisesta ja mahdollisen sote-uudistuksen jälkeisen kunnan taloudellinen kantokyky.

Kuntien palvelutuotannon rakenteeseen vaikuttaa väestörakenteen muutos. Kuntien on leikattava sivistyspalveluista ja panostettava ikääntyvän väestönosan hoivapalveluihin. Nämä muutokset vaikuttavat myös Sipoossa.

Koronavirusepidemian (COVID-19) vaikutukset kuntatalouteen näkyvät välittömästi kuntien menopuolella terveydenhuollon lisääntyneinä kustannuksina. Vaikutukset kuntien tuloihin näkyvät viiveellä kunnallisveron ja yhteisöveron heikompana tuottona. Osa tästä heikennyksestä tulisi mitä ilmeisemmin työllisyyden oletettua hitaamman kehityksen ja yritysten oletettua heikomman kannattavuuden myötä. Kuntaliiton arvion (14.5.2020) mukaan Koronaepidemia heikentää kuntien taloutta 1,9 miljardilla eurolla vuonna 2020. Sipoon osalta tämä tarkoittaisi vielä tarkentuvan arvion mukaan ainakin 6 milj. euroa ja tilikauden 2020 tuloksen putoamista ainakin -7,3 milj. euroon.

1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kuntalain mukaan valtuuston tehtävänä on päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kunnanhallituksen vastuulla on kuntalain mukaan sisäisen valvonnan järjestäminen.

Kunnanhallituksen on tilinpäätöksen yhteydessä annettava selvitys siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa sekä riskienhallintaa on tarkoitus kehittää.

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Sisäisen valvonnan toimijat ja vastuut on kuvattu Sipoon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Päätösvalta on tarkemmin kuvattu hallintosäännössä, osastojen toimintasäännöissä sekä kunnanhallituksen ja valiokuntien päätöksissä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus rakentuu hallinnon järjestämisestä, selkeistä johtamisvastuista, valvontatoimenpiteistä, raportoinnista, seurannasta ja arvioinnista. Tavoitteena on jatkuva, vuosittain kehittyvä prosessi toimintatapojen edistämiseksi. Asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä tulisi arvioida säännöllisesti.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnanjohtaja, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja valiokunnille.

Kunnanhallituksen selonteko perustuu osastoilla käsiteltyihin kyselylomakkeisiin, joissa tilivelvolliset ovat antaneet arviot sisäisen valvonnan nykytilasta. Kyselylomakkeella pyydettiin arvioimaan seuraavia sisäisen valvonnan osa-alueita:

- Hallinto ja johtaminen
- Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta
- Valvontatoimenpiteet
- Tieto ja viestintä
- Seuranta.

Lisäksi lomakkeella pyydettiin vastaukset neljään erilliskysymykseen. Alla on esitetty keskeiset sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan kohdistuvat kehittämistarpeet.

Hallinto ja johtaminen

Toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ovat pääosin ajan tasalla tai niihin tehtävät muutokset valmistelussa. Talousohjeistus tulee kuitenkin päivittää. Lisäksi tarvitaan henkilöstön lisäperehdytystä keskeiseen ohjeistukseen. Päteviä hakijoita ei ole kaikkiin tehtäviin ja joiltain osin henkilöstö tarvitsee lisäkoulutusta.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Riskien kokonaiskartoistusta ei ole tehty vuoden 2017 jälkeen. Uusi koko kuntaa koskeva riskikartoitus on tehtävä vuoden 2020 aikana. Yksikkötason riskien kartoitus ja hallinta kuitenkin pääsääntöisesti toimii.

Valvontatoimenpiteet

Kaikkia keskeisiä toimintaprosesseja ei ole kuvattu eikä järjestelmällistä prosessien toimivuuden arviointia kaikilta osin tehty.

Talousseurannassa on edelleen parantamisen varaa. Talousseurantaa ei kaikilta osin ole toteutettu talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti: "Vuonna 2019 säännöllinen talousarvion seuranta toteutetaan tehostetusti myös tulosityksikkö 2 ja 3 sekä kustannuspaikkatasoilla. Osastojen tilivelvollisten on huolehdittava siitä, että Tane-raportointiohjelmasta otetaan kuukausittain raportit myös näillä tasoilla."

Sopimusten seuranta ei ole riittävän systemaattista ja vastuutettua.

Tieto ja viestintä

Vastuualueen toiminnasta ja taloudesta on käytettävissä oikeat ja riittävät tiedot, mutta niitä ei välttämättä osata tai ymmärretä käyttä.

Seuranta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuus arvioidaan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa toimintakertomuksen yhteydessä. Lisäksi asia on tarvittaessa kunnan johtoryhmän asialistalla. Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen raportit käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyväksyttävällä tasolla ja niihin kohdistuvat kehittämistarpeet tiedossa. Merkittäviä riskejä ei ole realisoitunut vuonna 2019. Kokonaisvaltainen koko kuntaa koskeva riskikartoitus on toteutettava vuoden 2020 aikana.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toimii kunnanjohtajan alaisuudessa ja raportoi kunnanjohtajalle sekä kunnanhallitukselle.

Sipoon kunnalla ei ole palveluksessaan erillistä sisäistä tarkastajaa. Vuoden 2019 aikana sisäisenä tarkastuksena toteutettiin ostopalveluna talouspalveluiden toiminnan selvitys. Vuoden 2020 aikana on päätetty toteuttaa kaksi sisäistä tarkastusta.

Sisäisen valvonnan hoitamisessa ja kehittämisessä hyödynnetään myös ulkoisen tilintarkastuksen raportteja ja havaintoja.

Vuoden 2017 riskikartoitus

Kevään 2017 riskikartoitus suoritettiin osastokohtaisesti ja prosessin yhteydessä tunnistettiin aiemmin mainittujen lisäksi mm. seuraavanlaisia riskejä: kunnan asukasluku ei toteudu suunnitellulla tavalla ja toisaalta kasvun toteutuessa sen hallitseminen; investointien toteutus ei onnistu aikataulun mukaisesti; maanhankintaan ja -myyntiin liittyvät ongelmat; hankkeiden hidastuminen kaavavalitusten johdosta; erikoissairaanhoidon ja työttömyyden hoitoon liittyvät ennakoidut kustannukset; sipoolaisten nuorten syrjäytyminen; lainakantaan liittyvä korkoriski ja IT-toimintaan liittyvät riskit. Hallintokuntien välisessä yhteistyössä nähtiin olevan kehittämisen varaa.

Vuosien 2018 ja 2019 aikana ei ole tehty erillistä koko kuntaa koskevaa riskikartoitusta.

Rahoitus- ja korkoriskit

Kunnan rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata kuntaa rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin ja riskeihin vaikutetaan pääasiassa hallitsemalla velan korkoriskiasemaa sekä toteuttamalla kunnan lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti. Korkoriskiä hallinnoidaan pääasiallisesti tasapainottamalla kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia luottoja.

Kunnanhallitus on hyväksynyt toimintaohjeen johdannaissopimusten käytöstä Sipoon kunnan korko- ja velkasalkun hallinnassa. Johdannaissopimuksia ei tällä hetkellä ole.

Kunnan lainasalkkua arvioidaan säännöllisesti Apollo-lainaohjemiston analyysien avulla.

Kuntarahoituksen markkinakatsauksen 3/2020 mukaan 3 kuukauden euribor-korko pysyy miinuksella vielä useita vuosia.

Vahinkoriskit

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Kunta on käyttänyt vakuutusmeklari Novumin palveluita vuoden 2016 alusta. Kunnan pääasiallisesti käyttämä vakuutusyhtiö on nyt If. Niiltä osin kuin kunnan vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan kyseisen tulosalueen määrärahasta. Hallinnon vastuuvakuuden kattavuutta laajennettiin 1.1.2018 alkaen.

Vakuutukset kilpailutetaan vuoden 2020 aikana Novum Oy:n toimesta.

Oikeudenkäynnit ja hallinto-oikeusprosessit

Kunta jätti vuoden 2019 aikana valituslupahakemuksen ja valituksen Korkeimmalle hallinto-oikeudelle kahdesta Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä. Päätöksestä, jolla Helsingin hallinto-oikeus oli kumonnut Sipoon kunnanvaltuuston 13.11.2017 § 107 päätöksen hyväksyä "B 16 Storörenin Örnvikinrannan virkistysalueen asemakaavan muutos" -nimisen asemakaavan muutoksen, ja päätöksestä rakennusjärjestyksestä jätetyn valituksen johdosta. Lisäksi Helsingin hallinto-oikeus käsitteli kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n 3 momentin mukaista korvausvaatimusta (opettajan määräaikaista virkasuhteita koskeva asia).

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tuleva kehitys

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila kunnassa selvitetään tarvittaessa ulkopuolisen asiantuntijan toimesta ja koko kuntaa koskeva riskikartoitus toteutetaan myös vuoden 2020 aikana. Taloushallintoa koskeva ohjeistus päivitetään kokonaisuudessaan myös vuoden 2020 aikana ja esimiehet perehdytetään ohjeistukseen.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma, peruskunta & Sipoon Vesi

ULKOINEN TULOSLASKELMA (1000 euro)

	1 000 €	2019	2018
Toimintatuotot		25 705	25 941
Toimintakulut	-	138 416	130 615
Toimintakate	-	112 711	104 674
Verotulot		103 221	98 946
Valtionosuudet		15 114	13 390
Rahoitustuotot ja -kulut	-	230	307
Vuosikate		5 394	7 356
Poistot ja arvonalentumiset	-	13 969	7 183
Satunnaiset tuotot		9 572	
Satunnaiset kulut	-	1 065	
Tilikauden tulos	-	67	173
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilinpäätössiirrot		1 156	1 359
Yli-/ (ali)jäämä		1 089	1 532

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut	18,6	19,9
Vuosikate prosenttia poistoista	38,6	102,4
Vuosikate, €/asukas	255	356
Asukasmäärä	21 170	20 666

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

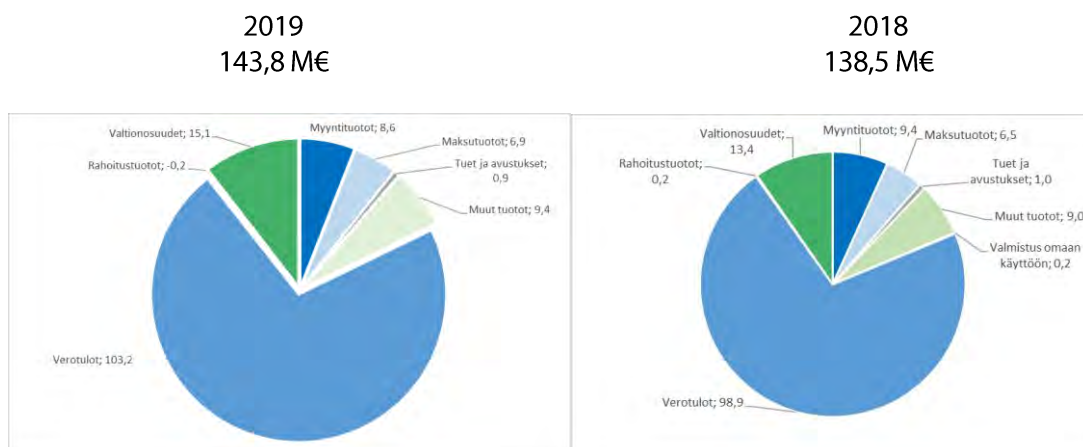
= 100 x Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

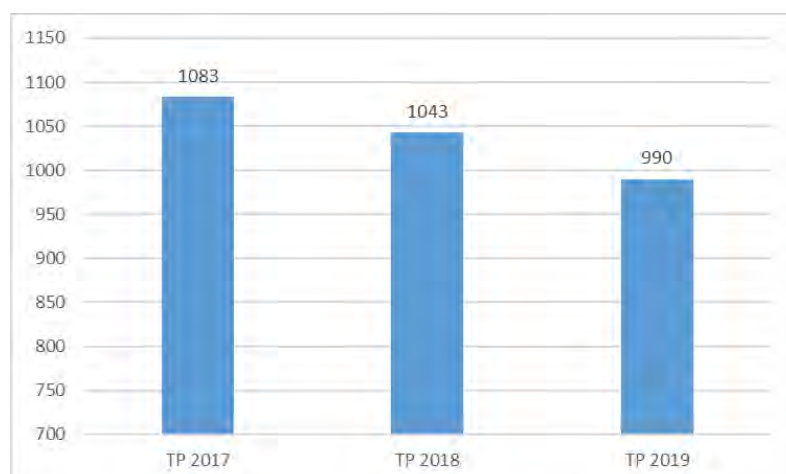
= 100 x Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tuotot

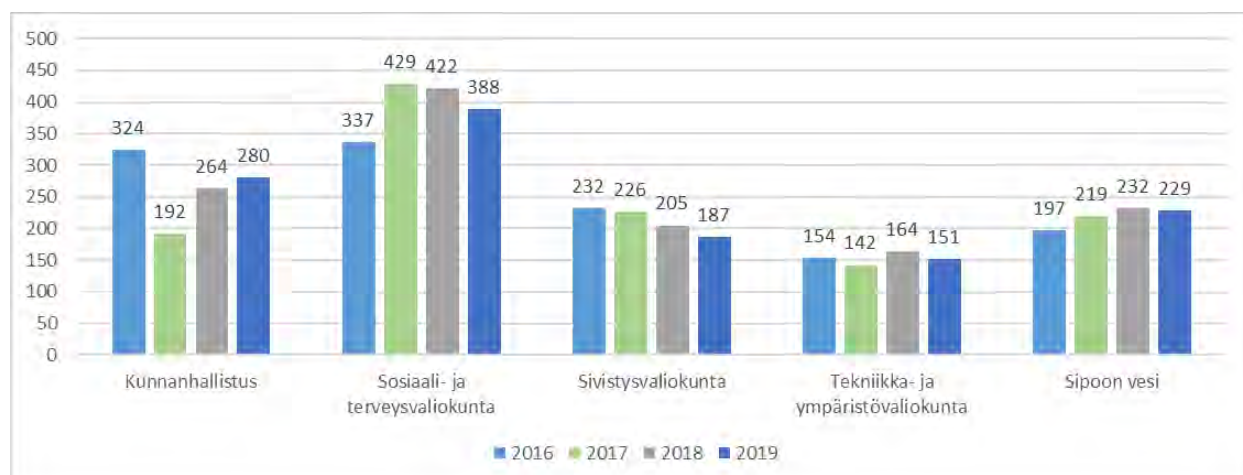
Ulkoiset tuotot yhteensä (peruskunta ja Sipoon Vesi)

Ulkoiset toimintatuotot €/asukas ilman myyntivoittoja, peruskunta

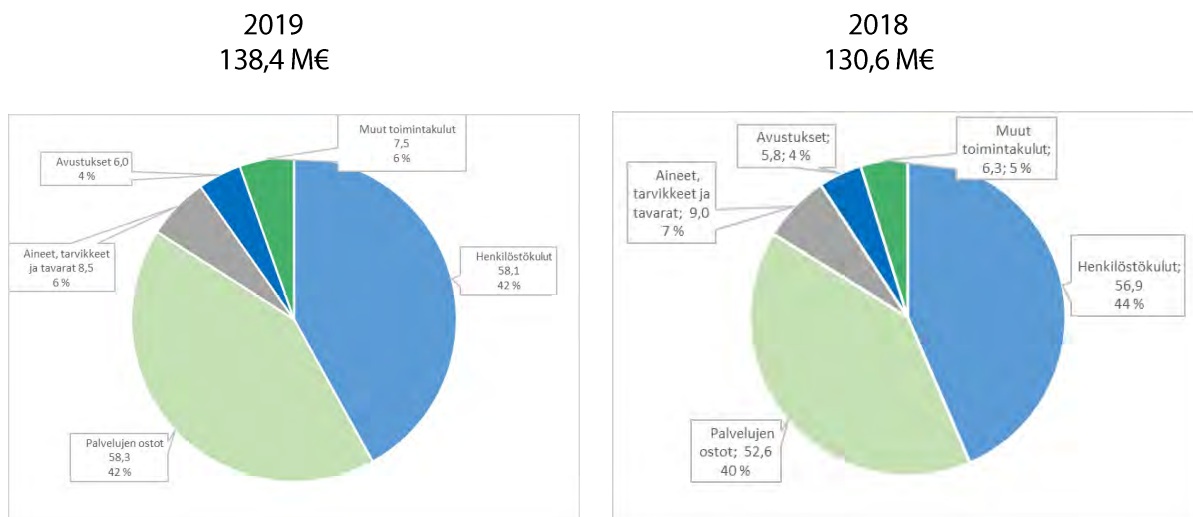
Ulkoiset toimintatuotot osastoittain €/asukas (sisältää myyntivoitot), mukana peruskunta & Sipoon Vesi

Kulut

Vuonna 2019 Sipoon kunnan kulujen kokonaismäärä oli 138,5 milj. euroa (2018 130,6 milj. euroa), kasvua 7,8 milj. euroa (6 %). Kuluista merkittävimmät olivat palveluiden ostot, 58,3 milj. euroa ja henkilöstökulut, 58,1 milj. euroa.

Ulkoiset kulut yhteensä (peruskunta ja Sipoon Vesi)

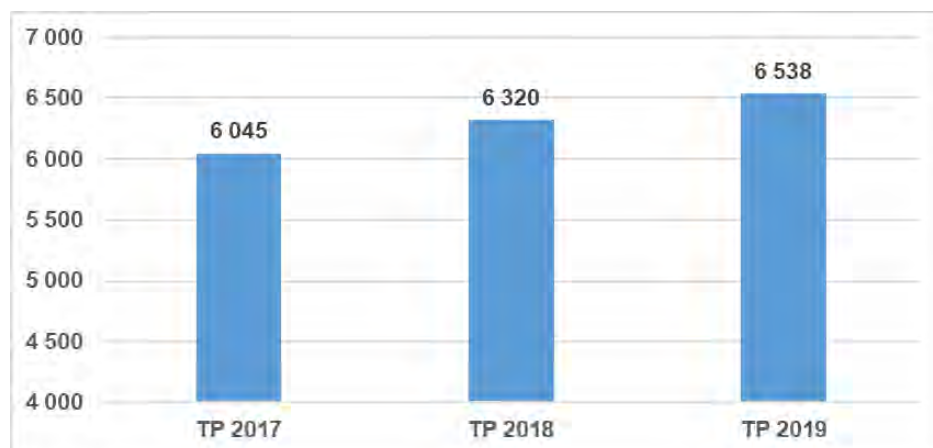

Toimintakulut peruskunta & Sipoon Vesi

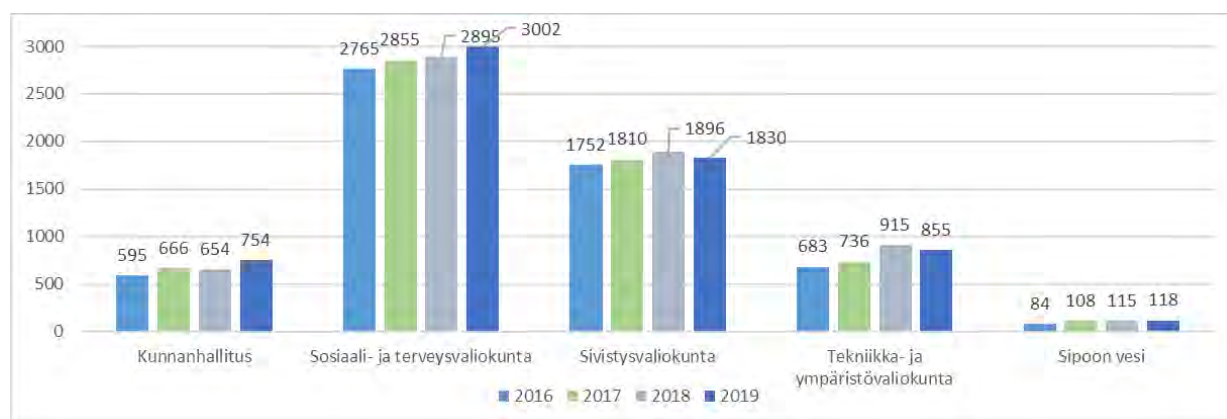
Toimintakulut, ulkoiset	2015	2015	2016	2017	2018	2019	2019	Tot/TA %
1000 €	Tot	TA	Tot	Tot	Tot	Tot	TA	
Henkilöstökulut	51 224	52 563	51 433	53 469	56 877	-58 116	-59 309	-2,01 %
Palvelujen ostot	46 778	47 448	49 625	52 192	52 601	-58 316	-56 165	3,83 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 906	7 110	7 169	8 157	9 041	-8 547	-8 939	-4,39 %
Avustukset	6 281	5 908	6 363	5 675	5 818	-5 984	-6 053	-1,14 %
Muut toimintakulut	2 575	2 574	2 970	5 422	6 277	-7 454	-7 517	-0,83 %
Toimintakulut yhteensä, ulkoiset	113 764	115 603	117 560	124 915	130 615	-138 417	-137 983	-4,4 %

Ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 7,8 milj. euroa ja kasvuprosentti oli 6 prosenttia. Erityisen voimakasta kulujen kasvu oli palvelujen ostoissa, 10,9 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 2,2 prosenttia. Muissa toimintakuluissa rakennusten ja huoneistojen vuokratulot kasvoivat 1,4 milj. euroa vuodesta 2018.

Ulkoiset toimintakulut euroa asukasta kohti ovat kehittyneet alla olevan taulukon mukaisesti (peruskunta):

Ulkoiset toimintakulut osastoittain €/asukas, mukana peruskunta & Sipoon Vesi

Kunnan toimintakatteen (nettomenojen) kasvu vuonna 2019 vuoteen 2018 verrattuna oli 8 milj. euroa (7,7 %). Toimintatuotot kattoivat 18,6 % toimintakuluista vuonna 2019 (2018 19,9 %).

Vuosikate vuonna 2019 oli 5,39 milj. euroa (2018 7,35 milj. euroa), asukasta kohden laskettuna 255 euroa (2018 356 euroa).

Suunnitelmanmukaiset poistot olivat 7,84 milj. euroa ja arvonalentumiset 6,13 milj. euroa. Vuosikate kattoi poistoista ja arvonalentumisista vain 38,6 prosenttia, joten kunnan talous ei ollut tasapainossa vuonna 2019.

Satunnaiset erät yhteensä olivat 8,51 milj. euroa ja tilikauden tulos -66 577,63 euroa (2018 +172 992,32).

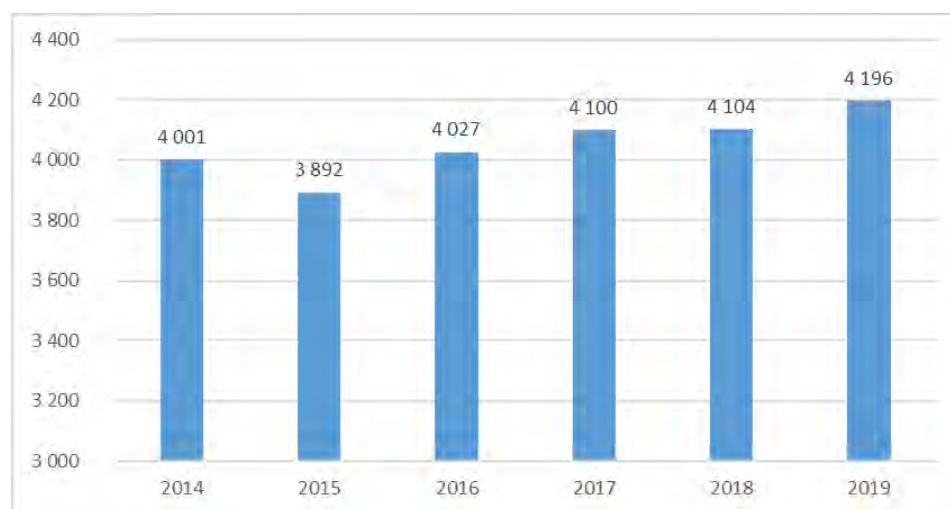
Tilinpäätössiirtojen jälkeinen ylijäämä vuonna 2019 oli 1,09 milj. euroa (2018 1,53 milj. euroa).

Säännösten mukaan kunnilla on velvollisuus kattaa olennaisia ja pitkäkestoisia alijäämiä sellaisissa kuntayhtymissä, joissa kunta on jäsen. Tällaisia alijäämiä ei ole tilinpäätöksessä 2019.

Verotulot ja valtionosuudet

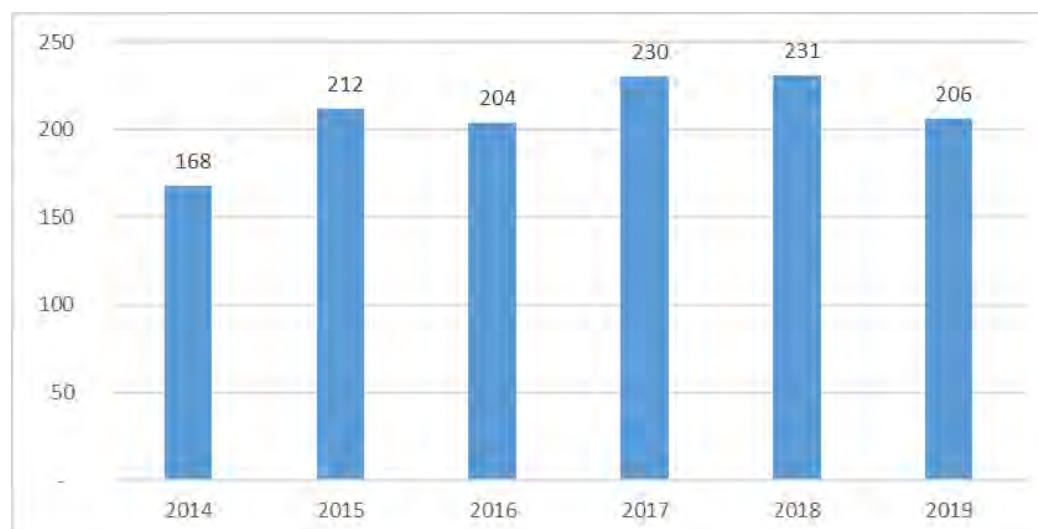
Verotulot & valtionosuudet	2015	2016	2017	2018	2019	2019	2019 TA/ 2019 tot
m€	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	TA	
Kunnallisvero	75,5	80,2	83,2	84,7	88,8	87,3	1,7 %
Kiinteistövero	7,6	8,4	9,0	9,4	10,0	10,0	0,0 %
Yhteisövero	4,1	4,1	4,7	4,8	4,4	4,9	-11,0 %
Yhteensä verotulot	87,2	92,7	96,9	98,9	103,2	102,2	0,9 %
Kehitys % edelliseen vuoteen							
Valtionosuudet	19,0	20,2	19,4	18,8	22,2	22,5	-1,4 %
‘/. Verotulontasaus (kunn&yht.vero)	-4,4	-4,4	-4,8	-5,4	-7,1	-7,4	-5,0 %
Valtionosuus yhteensä	14,6	15,8	14,6	13,4	15,1	15,1	0,4 %

Kunnallisverotulojen kehitys per asukas

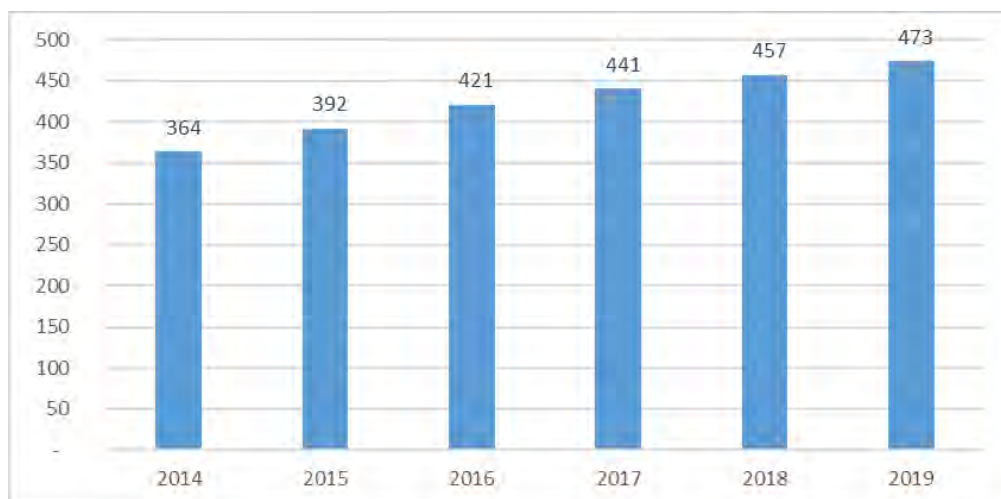
Kunnallisveron kasvu viime vuodelta selittyy lähinnä kunnan jako-osuuden nousulla ja väestön kasvulla. Sipoon jako-osuus kuntien tuloveroista oli tammikuussa 2019 0,0043975681 ja joulukuussa 2019 0,0045831280. Kunnan väkiluku kasvoi 504 hengellä.

Yhteisöverotulojen kehitys per asukas

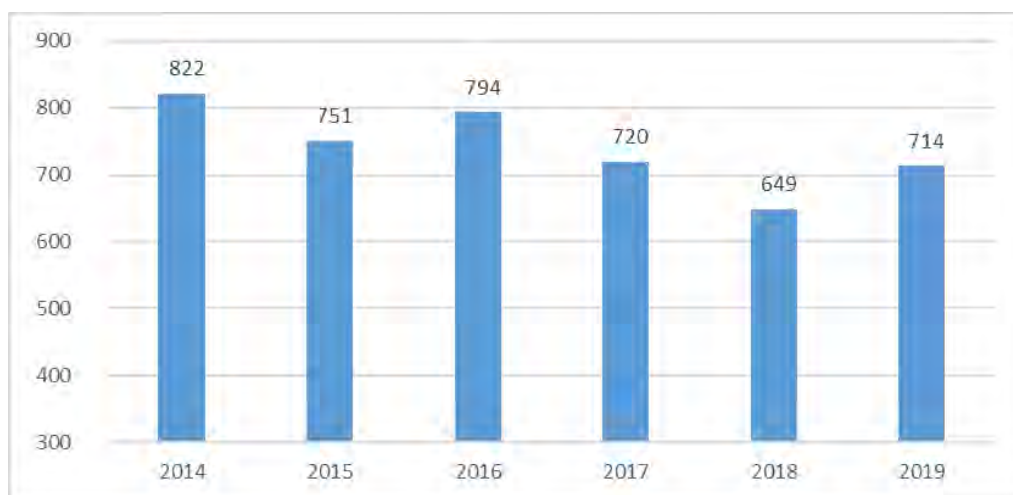
Kuntien osuus yhteisöveroista laski 31,35 prosentista 31,30:een ja kuntien yhteisöverotulot (1,82 mrd. euroa) vähenivät hieman vuodesta 2018 (1,84 mrd. euro).

Kiinteistöverotulojen kehitys per asukas

Rakennusten verotusarvo yhteensä nousi edellisvuodesta noin 50,9 milj. eurolla, mikä toi kunnan kassaan lähes 600 000 euroa enemmän veroa kuin vuonna 2018.

Valtionosuuksien kehitys per asukas

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma, peruskunta & Sipoon Vesi

	1 000 €	2019	2018
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		5 394	7 356
Satunnaiset erät		8 508	-
Tulorahoituksen korjauserät	-	4 780	-
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-	37 813	-
Rahoitusosuudet investointimenoihin		225	20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		7 111	4 505
Toiminnan ja investointien rahavirta	-	21 354	-
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten vähennys		-	-
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		10 000	12 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	8 305	-
Lyhytaikaisten lainojen muutos		35 000	15 000
Oman pääoman muutokset		-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	9 673	6 357
Rahoituksen rahavirta		27 022	23 803
Rahavarojen muutos		5 668	-
Rahavarat 31.12.		12 804	7 135
Rahavarat 1.1.		7 135	9 171

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t.euroa	55 121	38 860
Investointien tulorahoitus, %	14,4	22,0
Laskennallinen lainanhoitokate	0,4	0,9
Lainanhoitokate	0,7	0,8
Kassan riittävyys, pv	25	15

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Investointien tulorahoitus

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

= 365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Vuonna 2019 toiminnan ja investointien rahavirta oli -21,4 milj. euroa, mikä tarkoittaa sitä, että menoja jouduttiin kattamaan ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta oli 55,1 milj. euroa negatiivinen, joten investointien rahoitukseen on tarvittu lainarahoitusta. Toiminnan ja investointien rahavirta ei kuitenkaan saisi jäädä pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitusprosentti putosi 14,4:ään vuoden 2018 22,0:sta. 85,6 prosenttia investoinneista rahoitettiin siis pääomarahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa kunnan kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Sipoon laskennallinen lainanhoitokate putosi 0,4:ään vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääomanhoitoon ottamaan lisää lainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Rahoituksen rahavirta oli vuonna 2019 yhteensä +27 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin yhteensä 10 milj. euroa ja niitä lyhennettiin 8,3 milj. euroa. Lyhytaikaisten lainojen muutos oli +35 milj. euroa.

Kunnalla oli kassavaroja vuoden alussa 7,1 milj. euroa ja lopussa 12,8 milj. euroa. Kassan riittävyys oli 25 päivää. Käyttämättömiä, valmiiksi neuvoteltuja luottolimiittejä ei ollut vuoden lopussa.

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut, peruskunta & Sipoon Vesi

	1 000 €	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT		251 030	229 917
Aineettomat hyödykkeet		126	168
Aineelliset hyödykkeet		203 991	182 722
Sijoitukset		46 913	47 027
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		265	259
VAIHTUVAT VASTAAVAT		19 833	16 297
Vaihto-omaisuus			22
Saamiset		7 029	9 139
Rahat ja pankkisaamiset		12 804	7 135
VASTAAVAA YHTEENSÄ		271 128	246 473
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA		85 171	84 228
Peruspääoma		68 113	68 113
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		15 968	14 583
Tilikauden yli-/alijäämä		1 089	1 532
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		41 729	42 885
PAKOLLISET VARAUKSET		136	163
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		265	259
VIERAS PÄÄOMA		143 828	118 937
Pitkäaikainen		67 958	67 036
Lyhytaikainen		75 870	51 901
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		271 128	246 473

TASEEN TUNNUSLUVUT	31.12.2019	31.12.2018
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	17 057	16 115
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas	806	780
Omavaraisuusaste, %	46,9	53,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, -%	99,3	78,6
Lainakanta 31.12., milj. €	105,7	69,0
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 993	3 338
Lainasaamiset, 1000 €	2,3	2,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12., milj. €	119,2	72,5
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	5 632	3 508
Asukasmäärä	21 170	20 666

Kertynyt yli-/alijäämä

= Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta ja tilikauden Yli-/alijäämä

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Rahoitusvarallisuus euroa/asukas

= $(\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
/Asukasmäärä

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Liittymismaksut ja muut velat})$

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokra-vastuut}$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Hyvänä tavoitetasona pidetään kunnissa 70 %:n omavaraisuutta. Sipoon omavaraisuusaste oli 46,9 % ja se heikkeni edellisvuoden 53,8 %:sta. 50 %:n tai sitä pienempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa jo merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuusprosentti on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Sipoon suhteellinen velkaantuminen kohosi 99,3 prosenttiin vuonna 2019 (78,6%/2018).

Uusi tunnusluku Lainat ja vuokravastuut 31.12. ottaa lainakannan lisäksi huomioon liitetiedoissa ilmoitetut vuokravastuut. Sipoon lainat ja vuokravastuut olivat 119,2 milj. euroa, missä on kasvua 46,7 milj. euroa vuodesta 2018.

Sipoon lainakanta nousi 105,7 milj. euroon, mikä oli 4 993 euroa per asukas. Lainakanta kasvoi 36,7 milj. euroa. Lainakannasta 50 milj. euroa oli kuntatodistuksilla nostettuja lyhytaikaisia luottoja. Kuntatodistuksilla nostetun lainakannan kesikorko oli vain -0,01 prosenttia ja koko lainakannan kesikorko 0,404 prosenttia. Sipoon velkaantuu huolestuttavaa vauhtia.

1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Peruskunta ja Sipoon Vesi

Kunnan kokonaismenot vuonna 2019 olivat 186,1 milj. euroa ja kokonaistulot 201,4 milj. euroa. Kokonaistulot ylittivät kokonaismenot 15,3 milj. eurolla. Koska rahoituslaskelman ulkopuoliset muut maksuvalmiuden muutokset olivat -9,7 milj. euroa, muodostui rahavarojen lisäykseksi 5,6 milj. euroa.

TULOT	2019	2018	2017
1 000 €			
Toiminta			
Toimintatuotot	25 705	25 790	24 072
Valmistus omaan käyttöön		151	
Verotulot	103 221	98 946	96 899
Valtionosuudet	15 114	13 390	14 621
Korkotuotot	48	26	24
Muut rahoitustuotot	198	192	172
Satunnaiset tuotot	9 572		-
Tulorahoituksen korjauserät			
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	- 4 780	- 4 237	1 883
Investoinnit			
Rahoitusosuudet investointimenoihin	225	20	120
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 111	4 505	2 413
Rahoituksen rahavirta			
Antolainasaamisten vähennys			-
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	12 000	18 300
Lyhytaikaisten lainojen muutos	35 000	15 000	-
Oman pääoman muutokset			-
Kokonaistulot yhteensä	201 415	165 783	154 738
MENOT			
Toiminta			
Toimintakulut	- 138 416	- 130 615	124 915
Korkokulut	- 463	- 516	547
Muut rahoituskulut	- 13	- 10	9
Satunnaiset kulut	- 1 065		
Investoinnit	-		
Investointimenot	- 37 813	- 33 482	13 262
Rahoitustoiminta	-		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 8 305	- 9 554	13 557
Kokonaismenot yhteensä	- 186 074	- 174 176	152 290

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.6.1 Kuntakonsernin rakenne

Yhteisö	Kuntakonsernin omistusosuus
Asunto Oy Sipoon Tiltalhti - Bostads Ab Sibbo Gransångaren	100
Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,6
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	100
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	100
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1	100
Asunto Oy Sipoon Mäntykangas - Bostads Ab Sibbo Tallmo	50
Bostads Ab Sibbo Vintergröna - Sipoon Talvikki Asunto Oy	29,6
Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy	23,8
Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	33,51
Rosk'n Roll Oy	10,8
Keravan Energia Oy	3,5
Careeria Oy	7,66
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1,32
Eteva kuntayhtymä	0,8
Kårkulla samkommun	4,37
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4,45
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	16,33
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	1,6
Uudenmaan liitto kuntayhtymä	1,19
Keski-Uudenmaan Vesi -kuntayhtymä	26,06

1.6.2 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kunnan konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kunta on jäsenenä, tilinpäätösten yhdistelmänä. Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Sipoon kunnan konserniin kuului vuoden 2019 lopussa viisi yli 50 % omistettua tytäryhtiötä, jotka yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen. Yksi osakkuusyhteisö (As Oy Sipoon Mäntykangas) jätettiin epäolennaisena tekijänä ulkopuolelle. Voimassa olevien määräysten mukaisesti kunta laati täydellisen konsernitilinpäätöksen.

Vuoden 2019 talousarviossa on esitetty nk. osakonsernin laskelmat. Osakonserni koostuu peruskunnasta, Sipoon Vesi -liikelaitoksesta ja kolmesta kunnan omistamasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä. Sipoon Vesi –liikelaitos oli vuoteen 2015 saakka osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa ja vuodesta 2016 alkaen kunnan liikelaitos. Kolme keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä (Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18 ja Sipoon Terveystie 1) olivat vuoteen 2015 saakka sosiaali- ja terveystalouteen liittyvinä kiinteistöinä osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa. Vuoden 2015 aikana ko. kiinteistöistä muodostettiin kolme keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä. Järjestelyn tarkoituksena oli kunnan toiminnan ennakoida organisoimalla sote-palveluiden todennäköisesti siirtyessä suuremman kokonaisuuden hoidettavaksi ja tähän liittyvä kiinteistöriskin hallinta sekä kiinteistöjen käypien arvojen päivittäminen. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt rahoittavat toimintansa kunnalta perittävillä vastikkeilla. Tilinpäätöksessä ei nk. osakonsernia ole erikseen raportoitu, vaan osakonserni sisältyy konsernitilinpäätökseen.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen			
	(kpl)			Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt				
Yhtiöt				
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	5			
Kuntayhtymät	8			
Osakkuusyhteisöt	3			1
Yhteensä	16			1

Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä purkautui 31.8.2019 ja kKuntayhtymän toiminta, omaisuus ja henkilöstö siirrettiin Careeria Oy:öön (ent. EdupoliPointCollege Oy).

1.6.3 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain sekä kunnanvaltuuston vahvistamien konserniohjeiden mukaan konsernia johtaa ja ohjaa kunnanhallitus. Kunnanjohtaja vastaa operatiivisesta johtamisesta.

Kunnanhallitus valvoo, että yhteisöt noudattavat kunnan tavoitteiden ja tarkoitusten mukaisia ohjeistuksia. Nämä toteuttavat saamaansa tehtävää ja niiden tavoitteena on hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja taloudellisesti kunnanjohtajan alaisuudessa.

Konsernivalvonnasta vastaa kunnan johto, johon kuuluvat kuntalain mukaan kunnanhallitus ja kunnanjohtaja sekä muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivallan jako ja vastuunjako konserniohjauksessa

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Lisäksi valtuusto päättää kuntakonsernin strategisista tavoitteista, jotka ohjaavat konsernin johtoa sekä tytäryhteisöjä.

Sipoon valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista ja konserniohjeista.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Tavoitteena on, että tytäryhtiöiden lisäksi myös kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä noudatetaan konserniohjauksen periaatteita. Vastaavaa periaatetta noudatetaan myös esimerkiksi naapurikuntien liikelaitoksissa, joiden toiminnassa olemme mukana ja joiden tuloksesta olemme osaltamme vastuussa.

Konserniohjeiden mukaan merkittäviä toimenpiteitä koskevista kannanotoista päättää kunnanhallitus. Tytäryhteisöjen hallinnossa toimivien tulee noudattaa konsernijohtoon antamia ohjeita, jotka voidaan yksilöidä valtakirjalla tai pöytäkirjanotteella tai erillisellä päätöksellä.

Valvontavastuuhenkilö huolehtii siitä, että omistajan kannanotot toimitetaan tytäryhteisöille ja että kannanotot tehdään konserniohjeissa säädettyllä tavalla.

Valtuusto hyväksyi uuden konserniohjeen 23.4.2018.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Keskinäisten kiinteistösaakeyhtiöiden osalta tavoitteena ollut nollatulot lähes saavutettiin (KKOY Terveystie 1:n tulos oli -595,40 euroa). Muut konsernin tytäryhteisöt, As. Oy Sipoon Tiltalhti ja Sipoon Jäähalli -yhtiö, ovat toimineet suunnitelmiansa mukaisesti eikä niiden operatiivisessa toiminnassa ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta seurattiin tilikauden aikana ja yhteisöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan kunnan ao. osastoille ja Talouspalvelut-yksikköön.

Vuoden 2020 1. osavuositarkastuksesta lähtien osavuositarkastuksiin sisällytetään lyhyt analyysi myös jokaisen tytäryhtiön tilanteesta.

Omistajapolitiittisia linjauksia on kunnanhallituksen käsityksen mukaan noudatettu tilikauden aikana.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määriteltä. Konserniyhteisöllä tulee olla hallituksen hyväksymät riskienhallintaohjeet. Rahoitusriskien hallinnan osalta tulee olla erillisiä rahoitusriskien hallintaa koskevia ohjeita.

Kunnanhallituksen käsityksen mukaan tytäryhteisöjen riskienhallinta on toteutettu asianmukaisesti. Merkittäviä riskejä ei toteutunut tilikauden aikana.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto nro 113, kuntayhtymän alijäämän kirjaamisesta jäsenkunnan kirjanpidossa

Kuntalain 56 §:n mukaan jäsenkunnat vastaavat perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi. Edellä mainittuun säännökseen perustuva rahoitusriski saattaa realisoitua jäsenkunnan erotessa kuntayhtymästä, kuntayhtymän purkamisessa tai kuntayhtymän tehtävän lakkauttamisessa tai siirtämisessä jäsenkunnalle tai toiselle kuntayhtymälle. Jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi.

Edellä mainittujen säännösten myötä kunnille on tullut velvollisuus kattaa olennaisia ja pitkäkestoisia alijäämiä sellaisissa kuntayhtymissä, joissa kunta on jäsen. Sipoon kunnan ei ole tarvinnut tehdä toimintavuonna tällaisia pakollisia varauksia. HUS-konsernin taseeseen kertyneet alijäämät on tarkoitus kattaa tulevana vuosina ensisijaisesti tuottavuuden ja kustannustehokkuuden parantumisen avulla.

1.6.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöjen taloudellisena tavoitteena oli nollatulot vuonna 2019. Tytäryhteisöjen tulokset tilikaudella 1.1. – 31.12.2019 olivat (euroa):

- Asunto Oy Sipoon Tiltalhti	28,06
- Sipoon Jäähalli Oy	-6 408,69
- Keskinäinen kiinteistöyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	-0,01
- Keskinäinen kiinteistöyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	1,41
- Keskinäinen kiinteistöyhtiö Sipoon Terveystie 1	-595,40

Kunnan keskinäisille kiinteistösaakeyhtiöille maksamat vastikkeet olivat yhteensä 2 797 956,15 euroa.

Merkittävimmät Sipoon kuntayhtymäomistukset ovat HUS ja HSL. HUS-kuntayhtymän tilikauden tulos oli 15,0 milj. euroa alijäämäinen (TA 20,0 milj. euron alijäämä). Toteutunut alijäämä oli 5,0 milj. euroa talousarviota pienempi. Talousarviota pienempi alijäämä selittyy joulukuulle muihin toimintatuottoihin kirjatusta kertaluontoisesta potilasvakuutusmaksun palautuksesta (15,8 milj. euroa), joka johtui vammaispalvelulain muutoksesta. HSL:n tilikauden tulos (alustava tieto) oli -4,8 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu -35,9 milj. euron alijäämäiseen tulokseen. Sipoon kuntaosuus oli 2,96 milj. euroa, mikä oli 0,13 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä purettiin 31.8.2019. Kuntayhtymän toiminta, omaisuus ja henkilöstö siirrettiin Careeria Oy:öön (ent. EdupoliPointCollege Oy) 1.1.2019. Yhtiön omistussuudet muodostettiin heti perustamisvaiheessa Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän omistajiksi jäävien jäsenkuntien peruspääomaosuuksien mukaiseksi. Kuntayhtymän purkautumisen jälkeen jäsenkunnan omistussuus Careeria Oy:n osakkeista oli sama kuin jäsenkuntien omistussuus kuntayhtymässä oli. Kunnan omistuksen tasearvoon on tehty apporttina yhtiöön luovutetun omaisuuden arvostuksesta aiheutunut arvonalennus 115 168,67 euroa. Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän purkautuminen ja apporttina saatu omistus Careeria Oy:stä

- kuntayhtymän osuudesta siirtyi apporttina Careeria Oy:n osakkeiden arvoon 1.172.033,42
- jäljellä olevaan kuntayhtymä osuuteen tehtiin kunnan kirjapidossa 115.168,67 euron arvonalennus
- kuntayhtymän alaskirjaus konsernissa pienensi tulosta vielä 168.338,48
- Tulosvaikutus yhteensä -283.507,15

Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy ja Rosk'n Roll Oy fuusioituivat 1.1.2019 alkaen. Sipoon omistussuus Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy:tä oli 25,6 % ja uudesta fuusion tuloksena syntyneestä Rosk'n Roll Oy:stä 10,8 %. Konsernin osakkuusyhtiöosakkeiden arvo väheni edellisten tilikausien tulososuuksien verran, 2 196 843,60 euroa. Tällä ei kuitenkaan ollut rahallista merkitystä.

Tuusulan seudun vesilaitos –kuntayhtymän nimi vaihtui vuoden vaihteessa 2018/2019. Uusi nimi - Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymä – otettiin käyttöön nimikiilpailun tuloksen mukaisen valintaprosessin jälkeen. Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymän omistussuuden muutos perussopimuksen mukaan

- Omistussuuden muutos 16,46% > 26,06%
- Tulosvaikutus (omistuksen eliminointiero) + 1.665.064,39

1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

HUS:n taloussuunnittelukauden 2020–2022 tuloslaskelma on -40 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2020. Vuosina 2019 ja 2020 syntyvät alijäämät ovat talousarvion mukaisesti tarkoitus jättää HUS-kuntayhtymän taseeseen, ts. niitä ei välittömästi laskuteta jäsenkunnilta. Vuosien 2019 ja 2020 alijäämät kuitenkin tarkoittavat sitä, että kuntalain vaatimusten mukaisesti taseen alijäämät on katettava 4 vuoden kuluessa niiden syntymisestä ja siten vuosien 2021–2023 talousarviot tulee vastaavasti laatia ylijäämäisiksi. Taloussuunnitteluvuosien 2021–2022 tulostavoite yhteensä on +20 milj. euroa. Tavoitteena on, että toiminnallisten sekä rakenteellisten muutosten ja uudistusten avulla toiminta tehostuu ja tuottavuus paranee ja että alijäämien kattaminen tulevina vuosina ensisijaisesti toteutetaan tuottavuuden ja kustannustehokkuuden parantumisen avulla eikä palveluhintoja nostamalla. Sipoon maksuosuus HUS:n vuoden 2020 talousarviossa on 21,3 milj. euroa.

HSL arvioi tilikauden 2020 alijäämäksi 23,2 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä. Alijäämä katetaan taseeseen jäsenkunnille kertyneestä kumulatiivisesta ylijäämästä, joka otetaan huomioon talous- ja toimintasuunnitelmavuosien kuntaosuuksissa jäsenkunnilta laskutettavia kuntaosuuksia vähentävänä eränä. Kunnille kuntaosuuksissa palautettava ylijäämä mahdollistaa HSL:n talousarviossa tuloslaskelmassa syntyvän alijäämäisen tuloksen. Myös suunnitelmavuodet 2021 j 2022 ovat 23,2 milj. euroa alijäämäisiä. Sipoon kuntaosuus vuonna 2020 on 2,8 milj. euroa.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt

- Molemmat kotihoidot ovat siirtymässä Gesterby skolan tiloihin, ja Jussaksentie 18 sekä Terveystie 1 kiinteistöissä jää tyhjää tilaa.
- Hallitusten kokouksissa 9.3.2020 hyväksyttiin toimintamalli KKOy:t Jussaksentie 14 & 18 käyttö- ja investointi-talouden rahoitukselle ja maksuliikenteelle. KKOy:t saavat tarvittaessa antolainausta kunnalta esim. korjausinvestointien rahoittamiseksi.
- Seniorikeskukselle (KKOY Jussaksentie 18) on suunniteltu tilojen toiminnallista parantamista. Vuonna 2020 osastolle toteutetaan välttämättömät korjaukset siten että toteutuksessa otetaan huomioon myöhemmin toteutettava toiminnallinen parantaminen. Välttämättömien korjausten toteuttamiseen tehdään 0,5 milj. euron investointivaraus. Korjausten suunnittelu ja toteutus tilataan Sipoon kunnalta Toimitilat yksiköltä ja suunnittelu tehdään yhteistyössä käyttäjän kanssa.
- KKOY Jussaksentie 14:lle vuokrataan 78 m² lisävuokratila kotisairaalan käyttöön.

Asunto Oy Sato-Talma (omistusyhteisyhteisö, omistusosuus 23,80 %)

Yhtiön tilanne selvitetään vuoden 2020 aikana. Yhtiö ei ole kolmeen vuoteen toimittanut tilinpäätöstietojään. Yhtiön merkitys kunnan konsernitilinpäätöksessä on kuitenkin vähäinen.

Asunto Oy Sipoon Mäntykangas (omistusyhteisyhteisö, omistusosuus 50,00 %)

Yhtiön tilanne selvitetään vuoden 2020 aikana.

1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Tytäryhteisöjen ja kiinteistöosakeyhtiöiden osalta toiminnan ja talouden seuranta tapahtuu osavuositarkastusten yhteydessä. Tarvittaessa yhteisöjen edustajia kutsutaan kunnanhallitukseen selostamaan yhteisön toimintaa ja tilannetta.

Kuntayhtymiä seurataan ao. vastuuosastoilla, joille toimitetaan kuntayhtymien tilinpäätös- ja talousarviolaskelmat. Raportointi kunnanhallitukselle tapahtuu tarpeen vaatiessa näiden yhtymävaltuustoon/hallitukseen valittujen edustajiemme kautta.

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tilikauden alijäämä oli -0,59 milj. euroa. Laskennallinen lainanhoitokate laski 0,6:een vuoden 2018 1,2:sta eli konsernin lainanhoitokyky on tunnusluvun mukaan heikko. Omavaraisuusaste laski 52,3 prosentista 45 prosenttiin, mikä tarkoittaa merkittävän suurta velkarasitetta. Suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 62,4 prosentista 80,6 prosenttiin. Konsernilainat olivat 6 340 euroa per asukas (3 762 euroa/2018).

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	1000 €	2 019	2 018
Toimintatuotot		74 972	74 646
Valmistus omaan käyttöön		0	0
Toimintakulut		-186 153	-177 294
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		23	482
Toimintakate		-111 157	-102 166
Verotulot		103 221	98 946
Valtionosuudet		17 431	15 644
Rahoitustuotot ja -kulut		-411	-434
Korkotuotot		52	42
Muut rahoitustuotot		225	250
Korkokulut		-505	-553
Muut rahoituskulut		-183	-173
Vuosikate		9 084	11 991
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-17 622	-10 679
Omistuksen eliminointierot		1 661	16
Arvonalentumiset		1	-32
Satunnaiset erät		6 311	0
Arvonalentumiset			
Tilikauden tulos		-565	1 296
Tilinpäätössiirot		0	-5
Tilikauden verot ja laskennalliset verot		-14	-17
Tilikauden verot		-3	-6
Laskennalliset verot		-11	-11
Vähemmistöosuudet		-13	-18
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-592	1 256

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2 019	2 018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	40,3 %	42,1 %
Vuosikate/Poistot, %	51,5 %	112,0 %
Vuosikate, euroa/asukas	429	581
Asukasmäärä	21 170	20 666

Konsernin toiminnan rahoitus

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut 2019

	1 000 €	2 019	2 018
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		9 084	11 991
Satunnaiset erät		6 311	0
Tilikauden verot		-3	-6
Tulorahoituksen korjauserät		-2 747	-5 259
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-43 089	-36 992
Rahoitusosuudet investointimenoihin		243	70
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		7 889	5 510
Toiminnan ja investointien rahavirta		-22 314	-24 687
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset		-1	0
Antolainasaamisten vähennykset		0	0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		13 006	12 852
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-8 875	-10 572
Lyhytaikaisten lainojen muutos		35 889	15 368
Oman pääoman muutokset		0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		-12 230	5 780
Rahoituksen rahavirta		27 789	23 428
Rahavarojen muutos		5 475	-1 259
Rahavarat 31.12., 1 000 €		17 547	12 072
Rahavarat 1.1., 1 000 €		12 072	13 330

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2 019	2 018
Investointien tulorahoitus, %	21,2 %	32,5 %
Lainanhoitokate	1,0	1,1
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	1,2
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, M€	-53,4	-36,3
Kassan riittävyys, pv	26,8	19,5

Konsernin rahoitusasema ja sen muutokset

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	(1 000 €)	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		261 466	240 312
Aineettomat hyödykkeet		3 136	2 646
Aineelliset hyödykkeet		250 811	229 420
Sijoitukset		7 518	8 245
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		395	443
VAIHTUVAT VASTAAVAT		28 527	20 416
Vaihto-omaisuus		443	489
Saamiset		10 537	7 856
Pitkäaikaiset saamiset		65	65
Lyhytaikaiset saamiset		10 472	7 792
Rahoitusarvopaperit		1 190	1 249
Rahat ja pankkisaamiset		16 356	10 823
VASTAAVAA YHTEENSÄ		290 388	261 172
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA		129 643	130 235
Peruspääoma		68 113	68 113
Arvonkorotusrahoasto			
Muut omat rahastot		604	604
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)		61 518	60 261
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-592	1 256
VÄHEMMISTÖOSUUDET		386	373
PAKOLLISET VARAUKSET		700	856
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		397	445
VIERAS PÄÄOMA		159 262	129 262
Pitkäaikainen		73 010	66 688
Lyhytaikainen		86 252	62 574
YHTEENSÄ		290 388	261 172
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		2 019	2 018
Omavaraisuusaste, %		45,0 %	52,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		80,6 %	62,4 %
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, euro		60 925 853	61 517 731
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas		2 879	2 977
Konsernin lainat, €/asukas		5 557	3 757
Konsernin lainakanta		117 631	77 760
Lainat ja vuokravastuut 31.12		138 188 745	92 010 144
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas		6 529	4 452
Lainasaamiset		2 789	2 967
Henkilöstön lukumäärä		1 772	1 774

1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä tarvittaessa esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen vapaaehtoisia varauksia ja rahastosiirtoja. Kunnan tilikauden tulos on -66 577,63 euroa.

Kunnanhallitus ehdottaa tilikauden 2019 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 1 156 017,01 euroa
- tuloutetaan uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamista varten tehdystä investointivarauksesta 257 145,69 euroa, ja tehdään kohteeseen liittyvä poistoerolisäys, 257 145,69 euroa
- kirjataan 1 089 439,38 euroa taseeseen tilikauden ylijäämäksi.

Kunnanhallitus toteaa, että kunnan taseessa ei esiinny aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä alijäämiä, jotka kuntalain 110 §:n mukaan tulisi kattaa.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuoden 2019 tilinpäätös ei täyttänyt Strategia 2018–2021:n tavoitteita talouden osalta. Kunnan käyttötalouden (tuloslaskelman) tulos ilman tontinmyyntituloja (myyntivoittoja) oli -4 818 756,25 euroa, kun sen strategisen tavoitteen mukaan pitäisi olla positiivinen. Toimintamenot per asukas nousivat 220 euroa, kun strategisena tavoitteena on, että ne laskevat joka vuosi.

Johtoryhmä käynnisti tammikuussa 2020 talouden ja toiminnan sopeutusohjelman laadinnan, jonka tavoitteena on käyttötalouden sopeuttaminen suunnitelmakaudella 2020–2022 siten, että tilikauden tulos on vähintään +-0 ilman maanmyynti- ja vuokratuottoja viimeistään vuonna 2023. Tämä tarkoittaa vuosien 2020–2022 taloussuunnitelman tuloslaskelman mukaan 5–6 milj. euron sopeutusta kuluja vähentämällä ja tuottoja kasvattamalla. Sopeutusohjelma ja sen toimenpide-esitykset tuodaan valtuuston käsittelyyn kesäkuussa 2020. Koronavirusepidemian aiheuttaman taloustaantumisen johdosta sopeutustarve uhkaa nousta 10–11 milj. euroon suhteessa vuosien 2020–2022 taloussuunnitelmaan.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Toimintakate

Tulostavoite ei toteutunut, toimintakatteen ollessa 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi.

Vuosikate

Vuosikate toteutui 1,8 milj. euroa talousarviota parempana, mikä johtui verorahoitustulojen ylittymisestä ja korkokulujen alittumisesta.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos toteutui 4,3 milj. euroa talousarviota parempana, mikä johtui vuosikatteen parempana toteutumisena ja satunnaisesta tuotosta. Arvon alentumisia (ylimääräisiä poistoja) kirjattiin 6,1 milj. euroa.

Kuntaa koskevat sitovat tavoitteet vuodelle 2019

Sitovien tavoitteiden toteutuminen on raportoitu vastuualueiden ja tulosityksiköiden toimintakertomuksissa (luku 2.3). Tavoitteita oli yhteensä 43, joista 32 toteutui.

NRO	a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.	2019	Mittari
1	Asiakaskokemuksen mittaaminen on jatkuvaa. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Asiakaskokemuksen mittausta kehitetään. Mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	75 prosenttia vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä
2	Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi	Varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden palvelupyynnöt valmiit KuntaÄlyssä	Tavoite saavutettu kyllä/ ei vuosittain Mittaa sitä, että kuinka paljon palveluista on digitalisoitu. Muutenhan palvelupyynnön käsittely ei ole läpinäkyvää.
3	Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille	Vähintään 5 palvelulupausta lisää annettu	Vähintään 5 palvelulupausta lisää per vuosi
4	Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.	25 % asioinneista tehdään sähköisesti.	Kuinka monta prosenttia digitalisoiduista asioinneista tehdään digitaalisesti eli itsepalveluna (vs. Paperi)
NRO	b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	2019	Mittari
5	Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaroitus eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella	Massbyn ja Talman asemakaava hyväksytty valtuustossa.	Kunnalla on vähintään 50 omatonttia, kerrostalotontteja 12 000 k-m2 ja rivitaloja 6000 k-m2 varantoa.
6	Henkilöjuna-liikennetarkistukset Nikkilä-Kerava-Helsinki on tehty valtuustokauden aikana	Ratasuunnittelu käynnistetään.	Päätökset radan muuttamiseksi tehty ja alustava neuvottelutulos liikennöinnin aloittamisesta.
7	Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan. Kaikki maanhankinnan keinot ovat käytössä tämän toteuttamiseksi.	Martinkyläntien risteyksen liityntäpysäköintialue toteutettu.	Sekä Nikkiässä ja Söderkullassa on käytössä uudet liityntäpysäköintialueet.
8	Lisäämme kevyenliikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 12 km valtuustokauden alusta	Vastuuhenkilö antaa ehdotuksen
9	ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta	Kalliomäen tonteista enintään 20 % on aratuotantoa.	Ara-tuotanto ei yli 25 %:a

NRO	c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.	2019	Mittari
10	Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla	Sipooseen perustetaan / tulee nettona 50 uutta yritystä	Toimintasuunnitelma tehty, vähintään 100 uutta yritystä perustettu / siirtynyt Sipooseen.
11	Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin	Uusia työpaikkoja luodaan Sipooseen 200 kappaletta.	Toimintasuunnitelma tehty, työpaikkaomavaraisuus vähintään 70 prosenttia
12	Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen	Aktiivinen markkinointi sekä yritysten haku, kontaktoidaan vähintään 10 potentiaalista yritystä	Houkutteluprosessi suunniteltu ja aloitettu sekä tonttikauppa tehty.
13	Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana	Yritysten kanssa sovitaan markkinoinnin tehostamisesta.	Tilannekatsaus tehty ja kunnan keinovalikoima kartoitettu, markkinointi käynnissä.
NRO	d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	2019	Mittari
14	Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta on tehty 2019. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2020 alusta. Henkilöstön perehdytys on suoritettu ennen toiminnan käynnistämistä.	Organisaation mallinnus, budjetointi, henkilöstön perehdytys	Muutoksen suunnittelu tehty ja muutoksesta päätetty
15	Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä	Organisaation mallinnus, budjetointi, henkilöstön perehdytys	Johtamisen muutoskoulutus kaikille esimiehille käynnissä ja tehtäväkuvauksen muutos suunniteltu ja muokkaukset aloitettu
16	Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain	Sosiaalisen pääoman kysely	Työhyvinvointikyselyyn vastanneista 75 prosenttia on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä
17	Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset	Valmistuvien kuntokartoitusten osalta analysoidaan tilanne ja tehdään tarvittavat oirekyselyt.	Jokaiseen tiedossa olevaan sisäilmaongelmaan kunnan tiloissa on löydetty ratkaisu
NRO	e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.	2019	Mittari
18	Sipoon kunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen	Tulosta parannettava tuottojen/kustannusten/ kertyvien verotulojen kautta 1,9 m€	Tulos on parantunut valtuustokauden aikana 6,7 m€
19	Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Tämän hetkisen talousarvion mukaan toimintamenot laskevat vuosittain	Toimintamenot ovat laskeneet vuoteen 2018 verrattuna
20	Sipoon kunta ei omalla toiminnallaan aiheuta kuntalaisten kokonaisverotaakan nousua	Ei nosteta kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa	Ei olla nostettu kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa (lukuun ottamatta rakentamattomat tontit)

2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN

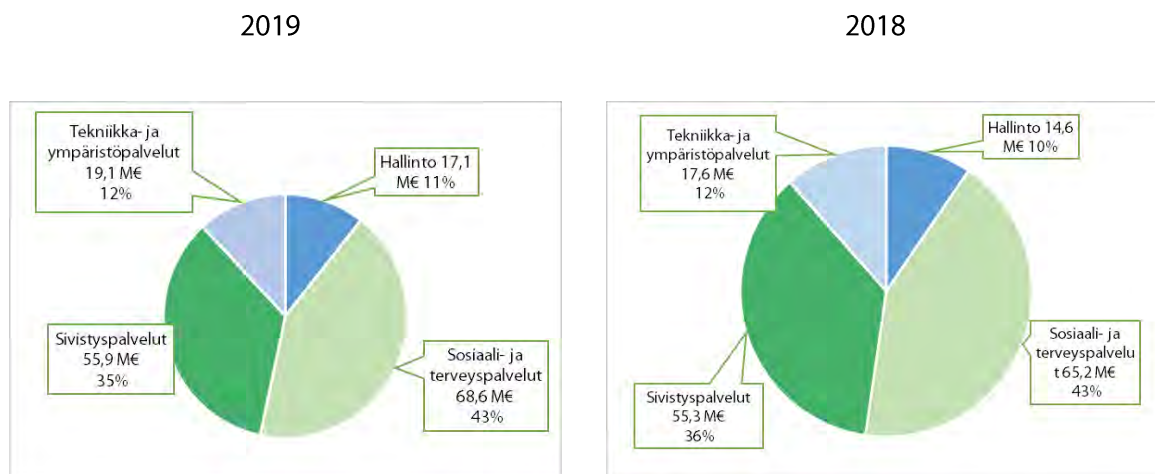
Peruskunnan ulkoisten toimintatuottojen määrä oli 25,7 milj. euroa vastaavan talousarvion ollessa 25,6 milj. euroa, ero siis 0,1 milj. euroa. Kunnan Toimintatuotoissa toteuma oli 0,1 milj. euroa yli tavoitetason. Peruskunnan ulkoiset toimintakulut ylittyivät 2 milj. euroa toteuman ollessa 138,4 milj. euroa ja talousarvion 136,4 milj. euroa.

Osastoista Kunnanhallitus ja Sosiaali- ja terveysosasto ylittivät talousarvionsa. Kunnanhallituksen vuoden 2019 talousarviossa maanmyynnin myyntivoittojen arvioitiin olevan 5 milj. euroa. Toteuma jäi kuitenkin 4,7 milj. euroon ja kunnanhallituksen toimintakatteen toteuma jäi 1,6 milj. euroa alle budjetoidun.

Sosiaali- ja terveysosasto ylitti toimintakulunsa n. 0,7 milj. eurolla ja alitti toimintatuotonsa 0,1 milj. eurolla, osaston toimintakatteen ylittyessä 0,8 milj. eurolla.

2.3 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

KULUJEN (Ulkoiset ja sisäiset) jakautuminen toimialoittain vuosina 2018–2019, peruskunta

2.3.1 Keskusvaalilautakunta

VASTUUALUE: VAALIT

VASTUUHENKILÖ: Hallintopäällikkö

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	70		70	68	96,4	-3	33	105,5
Toimintamenot	-99		-99	-50	50,6	49	-21	133,8
Toimintakate	-29		-29	18	-61,6	46	11	53,1

Toiminta vuonna 2019

Huhtikuussa 2019 toimitettiin eduskuntavaalit, ja toukokuussa 2019 toimitettiin europarlamenttivaalit.

2.3.2 Tarkastuslautakunta

VASTUUALUE: TILINTARKASTUS

VASTUUHENKILÖ: Lautakunnan puheenjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot								
Toimintamenot	-40		-40	-37	90,6	4	-27	37,6
Toimintakate	-40		-40	-37	90,6	4	-27	37,6
Tilikauden tulos	-40		-40	-37	90,6	4	-27	37,6
Tarkastuspäiviä	35		35	40	114,3	5	40	

Toiminta vuonna 2019

Kunnan vuoden 2019 hallinto ja talous tarkastetaan kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Lakisääteisten tilintarkastuspäivien lukumäärä on arviolta 37 tarkastuspäivää. Sen lisäksi tulevat lautakunnan sihteerintehtävät ja mahdollisesti ostettavat asiantuntijapalvelut. Tilintarkastusyhteisö antaa lautakunnalle kirjallisia ja suullisia raportteja tarpeen mukaan. Tilintarkastuskertomus annetaan tilinpäätöksen tarkastamisen jälkeen valtuustolle. Tarkastuslautakunta valmistelee ja tekee valtuustolle ehdotuksen tilintarkastusyhteisön valinnasta.

Tilintarkastusyhteisöksi valtuustokaudeksi on valittu KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Arviointitehtävänsä toteuttamiseksi lautakunta on kuullut kokouksissaan viranhaltijoita. Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman toteutumista ja pitänyt yllä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sidonnaisuusrekisteriä.

2.3.3 Kunnanhallitus

VASTUUALUE: Yleishallinto ja kunnan johto, Talous- ja hallintokeskus, Kehitys- ja kaavoituskeskus

VASTUUHENKILÖ: Kunnanjohtaja

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

SITOVA TAVOITE		
Tulos on parantunut valtuustokauden aikana 6,7 m€	Ei ole toteutumassa	●
Toimintamenot ovat laskeneet vuoteen 2018 verrattuna	Ei toteutunut	●
Ei ole nostettu kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa	Toteutui	●

Taloudellinen tulos

(Yleishallinto ja kunnanjohto, Talous- ja hallintokeskus ja Kehitys- ja kaavoituskeskus)

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	19 060		19 060	17 594	92,3	-1 466	17 766	-1,0
Toimintamenot	-16 075	-755	-16 830	-16 980	100,9	-150	-14 483	17,2
Toimintakate	2 985	-755	2 230	614	27,5	-1 616	3 283	-81,3
Suunnitelmapoistot							-164,02	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	80,0		80,0	76,7	95,9	-3,3	70,4	8,9

Toimintatuotot jäivät talousarviota pienemmiksi johtuen tontinmyyntitulojen alittumisesta 0,3 milj. eurolla. Myös sisäiset pääomaveloitteet toteutuivat 0,5 milj. euroa budjetoitua pienemmäksi sekä sisäiset it-tuotot 1,3 milj. euroa budjetoitua pienemmäksi.

Tulosyksikkö: Yleishallinto ja kunnan johto

VASTUUHENKILÖ: Kunnanjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	13 688		13 688	12 983	94,9	-705	12 918	0,5
Toimintamenot	-2 338	-671	-3 009	-3 630	120,6	-621	-2 861	26,9
Toimintakate	11 349	-671	10 678	9 353	87,6	-1 325	10 057	-7,0
Suunnitelmapoistot							-46	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	1,0		1,0	1,0	100,0		1,0	

Toimintatuotot 0,7 milj. euroa alle talousarvion johtuen sisäisten pääomavuokrien ja tontinmyyntitulojen (myyntivoittojen) alittumisesta. Tontinmyyntituloja oli budjetoitu 5, milj. euroa toteutuman ollessa 4,7 milj. euroa.

Toimintakuluissa sekä sisäiset että ulkoiset vuokratulot ylittyivät 0,3 M€. Luottotappiot ylittyivät 0,1 M€ ja muut kulut 0,1 M€. Muihin kuluihin on kirjattu mm. Sipoon edustalta vuonna 2018 Vuosaaren satamaan hinatun kuunarin aiheuttamat kustannukset (71 317 euroa).

Tulosyksikkö: Talous- ja hallintokeskus

VASTUUHENKILÖ: Kunnanjohtaja

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari	
2. Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	Varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden palvelupyynnot valmiit KuntaÄlyssä.	Tavoite saavutettu kyllä/ei vuosittain.	
	KuntaÄly-ekosysteemin kilpailutus tehtiin alkuvuonna 2019, mutta kilpailutus keskeytettiin, koska tarjouspyynnön mukaisia tarjouksia ei saatu. Uusi kilpailutus neuvottelumenettelyllä on aloitettu syksyllä 2019, mutta kilpailutus päättyy vasta 2020 puolella.		
4. Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.	25 % asioinneista tehdään sähköisesti.	Montako prosenttia digitalisoiduista asioinneista tehdään digitalisesti eli itsepalveluna.	
	Kunta ottaa vastaan paperisia asiointeja vähän. Sisäisen kartoituksen perusteella yli puolet asioinneista tehdään jo sähköisesti. Tällä hetkellä ei ole mahdollista mitata prosenttia täsmällisesti.		
16. Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Kevan työhyvinvointikysely tehdään.	Työhyvinvointikyselyyn vastanneista 75 prosenttia on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.	
	Työhyvinvointikyselyn tulokset edustavat usealla osa-alueella verrokkiorganisaatioiden kärkeä. Vahvimpia tekijöitä ovat tavoitteiden selkeys ja toiminnan strategialähtöisyys, mahdollisuus ammatilliseen kehittymiseen ja taitojen monipuoliseen hyödyntämiseen, esimiestyöskentely sekä kokemus siitä, että työntekijä voi vaikuttaa omaa työtään koskeviin asioihin. Perehdyttämisen toimivuus koetaan parantuneen ja työntekijät luottavat aiempaa enemmän työnantajan tukeen, kun työkyky on uhattuna. Tunne, että aika riittää työtehtävien suorittamiseksi on myös hieman vahvistunut. Työntekijöistä 75% suosittelisi työpaikkaansa muille.		

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	4 829		4 829	3 757	77,8	-1 073	3 883	-3,3
Toimintamenot	-8 416	-84	-8 500	-7 757	91,3	742	-7 445	4,2
Toimintakate	-3 587	-84	-3 671	-4 001	109,0	-330	-3 562	12,3
Suunnitelmapoistot	-25						-104	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	58,0		58,0	56,5	97,4	-1,5	48,3	17,0
IT-toiminta								
Toimintatulot	4 515		4 515	3 412	75,6	-1 103	3 611	-5,5
Toimintamenot	-4 006	-84	-4 090	-3 274	80,0	817	-3 421	-4,3
Toimintakate	508	-84	424	138	32,6	-286	190	-27,3

Sisäiset it-tuotot alittuivat 1 138 675 euroa. It-Palveluissa ei ehditty tekemään kaikkia suunniteltuja kehittämisprojekteja vuoden aikana ja siitä syystä yksikkö alitti kulubudjettinsa reilusti. Suurin yksittäinen tekemättä jätetyistä hankkeista oli KuntaÄly-ekosysteemi, joka tullaan tekemään vuoden 2020 aikana. Lisäksi It on aktiivisesti etsinyt edullisempia ratkaisuja laite- ja palveluhankinnoissaan. Työasemien vaihtoa ei ole myöskään saatu tehtyä aikataulussa eli työasemia on vaihdettu vähemmän kuin oli suunniteltu. Näin ollen myös laitebudjetti on alitettu reilusti. Vastaavasti osastojen sisäiset it-kulut alittuivat 1 138 675 euroa.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Kunnanhallitus päätti tammikuussa 2019, että Sipoon kunta siirtyy vaiheittain KuntaPro Oy:n/Sarastia Oy:n asiakkaaksi 1.4.2019 alkaen ja ostaa ensimmäisessä vaiheessa tarvittaessa vuoden 2019 aikana vaativaa laskentatoimen asiantuntijatyötä yhtiöltä ja valmistelee laajempaa talouspalveluiden osittaista ulkoistamista Sarastia Oy:lle. Osittainen talouspalveluiden ulkoistus käynnistyi tammikuussa 2020. Tavoitteena on kustannussäästöjen ohella päästä mukaan suurempaan, yhteiseen kehitystyöhön sekä saavuttaa tehokkuutta, tuottavuutta ja sujuvuutta taloushallinnon prosesseihin.

Talouspalveluiden laskentapäällikkö irtisanoutui tammikuussa 2019. Laskentapäällikön ja jo aikaisemmin eläkkeelle jääneen kunnankamreerin tehtäviin ei palkattu uusia henkilöitä vuoden 2019 aikana, vaan tehtävät pyrittiin hoitamaan tehtävien uudelleenjärjestelyillä ja osittain ostopalveluilla.

Keskeisin henkilöstöpalveluiden toimintaan vaikuttanut muutos oli päätös kunnan palkanlaskennan siirtämisestä Sarastia Oy:lle 1.6.2019 alkaen. Ulkoistuksen myötä vähennettiin henkilöstöpalveluiden työntekijöiden määrä kolmella henkilöllä. Palkanlaskennan ulkoistamiselle asetetut tavoitteet eivät ole täysin täyttyneet, koska Sarastia Oy:n palvelussa on ollut vakavia puutteita. Palkanmaksun virheiden määrä on ollut huomattavan suuri ja tämä on aiheuttanut paljon ylimääräistä työtä henkilöstöhallinnolle, talouspalveluille ja IT-toiminnoille. Palvelussuhdeasioiden prosesseja ja henkilöstötietojärjestelmien tietosisältöjä ei tämän vuoksi ole voitu kehittää suunnitellusti. Henkilöstöhallinnolle asetetut muut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääosin. Esimiestyön kehittämistä on jatkettu ja työhyvinvoinnin johtamiseen on panostettu. Työntekijöiden työhyvinvointi kehittyy parempaan suuntaan ja sairaspöissaolajen määrä on selvässä laskussa. Henkilöstöpalvelujen työntekijät ovat vuonna 2019 työskennelleet tiiviisti myös kunnan hallintotoimintojen yhteisen toimitilahankkeen parissa. Kunnan keskitettyä rekrytointipalvelua on saatu vakiinnutettua ja tehtävissä toimii nyt kaksi henkilöä. Rekrytointien määrä on edelleen kasvussa ja entistä useammalla ammattialalla on vaikeuksia löytää työntekijöitä.

Vuoden 2019 aikana tietoturavastaava ja tietosuojavastaava siirrettiin IT-palveluihin. Vuoden aikana palkattiin myös ICT-arkkitehti tekemään lakisääteistä kokonaisarkkitehtuurin kuvaustyötä. Eläkkeelle jääneen tietojärjestelmäasiantuntijan tilalle palkattiin uusi henkilö. IT-palveluissa panostettiin koulutukseen, jotta uusia teknologioita saatiin haltuun ja projektityöhön liittyvää osaamista vahvistettiin. Vuonna 2019 IT-palveluissa otettiin käyttöön ketterän kehittämisen työkaluista muutoshallintaan liittyvä osio palvelunhallintajärjestelmästä sekä projekti-kanban, jotta työn alla olevat työt saadaan priorisoitua rullaavasti.

IT-palveluissa on ollut isoja haasteita kasvavan työmäärän kanssa. IT-Palveluissa ei ehditty tekemään kaikkia suunniteltuja kehittämisprojekteja vuoden aikana ja siitä syystä yksikkö alittikin kulubudjettinsa reilusti. Suurin yksittäinen tekemättä jätetyistä hankkeista oli KuntaÄly-ekosysteemi, joka tullaan tekemään vuoden 2020 aikana. Lisäksi IT on aktiivisesti etsinyt edullisempia ratkaisuja laite- ja palveluhankinnoissaan. Työasemien vaihtoa ei ole myöskään saatu tehtyä aikataulussa eli työasemia on vaihdettu vähemmän kuin oli suunniteltu. Näin ollen myös laitebudjetti on alitettu reilusti.

Työvoimaa ei voida hankkia helposti mistään lisää, joten samalla resurssilla on pitänyt pystyä hoitamaan tavallinen operatiivinen toiminta ja jatkuvasti kasvava kehittämisprojektien työ määrä. Palkanlaskennan ulkoistaminen Sarastialle on työllistänyt yksikköä moninkertaisesti enemmän kuin mitä alun perin oli odotettu. Sähköisen identiteetin hallintaan liittyvät prosessit ovat olleet hankalia hoitaa ulkoisen toimijan kanssa. Tiedonhallintalain voimaan tulon pyrittiin valmistautumaan vuoden alusta alkaen. Sopimusten hallinta on kuitenkin ollut haasteellista, kun toimialoilla on edelleen tehty lisää hankintoja ja sopimuksia vastoin ohjeita. Kuntalan muutos yhteydessä on löytynyt lisää sopimuksia, jotka eivät ole olleet asianhallintajärjestelmässä ja jotka pitää uusia mahdollisimman pian.

Hallintopalveluissa jatkettiin hallinnon käytäntöjen ja prosessien sekä asianhallinnan ja asiakirjahallinnon kehittämistä. Tiedonhajaussuunnitelman (TOS) laadinnan hanke käynnistyi alkuvuodesta kuten myös kirjaamon kehittämishanke. Molempien hankkeiden valmistelussa on tutustuttu useamman kunnan käytäntöihin ja toimintatapoihin. Molemmat hankkeet ovat edistyneet hyvin, ja tulevat valmistumaan suunnitellusti vuoden 2020 aikana. Valmisteltiin myös asianhallintajärjestelmän päivityshanketta, joka alkaa toden teolla alkuvuodesta 2020. Kunta siirtyy Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmän tuotantokäyttöön 4.1.2021.

Hallintopalveluilla oli järjestämisvastuu keväällä toimitettavista eduskuntavaaleista ja europarlamenttivaaleista, mikä oli mittava työ. Sen yhteydessä luotiin uusia, kirjallisia ohjeita ja toimintamalleja, mikä helpottaa seuraavien vaalien järjestämistä. Verkkosivujen uudistamishanke käynnistettiin syksyllä, ja se toteutetaan tiivistä Kuntaäly -hankkeen kanssa tavoitteena julkaista uudet käyttäjäystävälliset ja saavutettavat verkkosivut syksyllä 2020. Kuntalan muuttoa valmisteltiin koko vuoden aikana, ja se vaati suuren panostuksen varsinkin ajatellen arkistointia ja asiakirjahallintoa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

<u>Määrätavoitteet</u>	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
E-myyntilaskujen osuus	14,7%	17,1%	20%	
E-ostolaskujen osuus	84,4%	89%	90%	

HUOM! Selvitys E-laskujen osuuksista v. 2019 saadaan myöhemmin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja selonteko

Talous- ja hallintokeskuksen suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät henkilöstön jaksamiseen ja osaamiseen. Koko kuntaa koskevan kehitystyön edistäminen vaatisi lisää panostusta keskitettyihin palveluihin. Niin sanottua kehitysvelkaa on paljon, koska kasvavan kunnan jatkuvan toiminnan turvaaminen on vienyt resurssit ja kehittämistä on voitu tehdä vain välttämättömiltä osin. Nykyinen, keskikokoinen kunta vaatii koko ajan kehittämistä asiakaskäyttäjymisen muutoksen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Uusi lainsäädäntö asettaa jatkuvasti uusia vaatimuksia.

Jatkuva kasvu, kuntasektorilla tapahtuvat muutokset ja talouden heikkeneminen lisäävät työ määrää ja vaativat laajempaa osaamista. Koko kunnan tasolla kehittämishankkeiden suuri lukumäärä, ajallinen päällekkäisyys ja se, ettei niitä ole priorisoitu on myös tunnistettu riski.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tiedonohjaussuunnitelmat valmistuvat vuoden 2020 loppuun mennessä. Vuoden 2020 aikana valmistellaan uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönottoa. Panostukset kyberturvallisuuden parantamiseksi lisääntyvät. Uudet asiakkaan sähköiset asiointipalvelut rakennetaan 2020 aikana. Sekä Talouspalveluiden että Henkilöstöhallinnan tietojärjestelmiin tehdään isoja päivityksiä.

IT-palvelut-yksikkö panostaa järjestelmähankkeiden lisäksi uuden tiedonhallintalain vaatimusten täyttämiseen, projektiosaamisen parantamiseen ja toimittaja- ja sopimushallintaan. Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta asettaa myös paljon vaatimuksia järjestelmäkehittämiseen esimerkiksi saavutettavuuden näkökulmasta.

Kunnan keskitetyn asiakaspalvelun konseptin käyttöönotto tehdään vuonna 2020. Asiakaspalvelun laajentamista suunnitellaan uusien yhteistyötahojen kanssa.

Peruskirjanpidon ulkoistaminen tehdään heti vuoden 2020 alusta. Laskentapäällikön työaika kohdennetaan kunnan sopeuttamisohjelman vaatimaan laskentatyöhön ja erilaisiin selvityksiin. Selvitetään yhteistyömahdollisuuksia sopivien verrokkikuntien, jotta saisimme vertailutietoa oman toiminnan kehittämiseen.

Ulkoistuksen ja palvelukeskusmallin käyttöönoton myötä palvelussuhteen elinkaareen liittyviä prosesseja kuten uusien ja lähtevien työntekijöiden aloitus- ja lopetusprosesseja kehitetään edelleen. Suunnitelmallista esimiesten osaamisen vahvistamisen hanketta jatketaan.

Sopeuttamisohjelma tulee ohjaamaan tulevaa kehittämistä.

Tulosityksikkö: Kehitys- ja kaavoituskeskus

VASTUUHENKILÖ: Kehitysjohtaja

Toiminta-ajatus

Kehitys- ja kaavoituskeskus toimii suoraan kunnan johdon alaisuudessa maankäytön ja liikenteen suunnitteluyksikkönä. Keskukseen tehtäviin kuuluvat myös maapolitiikan hoito, kiinteistönmuodostus ja mittausta- ja paikkatietotehtävät sekä elinkeinopolitiikkaa ja matkailua koskevat asiat. Keskus seuraa aktiivisesti toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja pystyy reagoimaan niihin tehokkaasti.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari	
5. Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Aloitetaan pääsääntöisesti omakotitaloille varattujen alueiden asemakaavoitus.	Söderkullan kartanon asemakaava ehdotusvaiheessa ja Talman asemakaava hyväksytty valtuustossa.	
	Söderkullan kartanon asemakaavaluonnos on ollut luonnoksena nähtävillä, tulossa ehdotusvaiheeseen. Talman asemakaava on luonnosvaiheessa. Vasta vuoden 2019 lopussa asemakaavoituksen henkilöstöresurssit ovat olleet kunnossa.		
6. Henkilöjunaliikennetarkaisu Nikkilä-Kerava-Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.	Ratahanke saatu MAL 2019-tykköskoriin. Käynnistetään neuvottelut valtion kanssa.	Tavoitteet toteutuneet.	

	Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenne on mukana MAL 2019 - suunnitelmassa ennen vuotta 2030 toteutettavissa hankkeissa (1. kori).		
9. ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Kalliomäen tonteista enintään 20 % on ARA-tuotantoa.	Tavoite toteutunut.	
	Kalliomäen tonteista 10 % on varattu ARA-tuotantoon.		
12. Vähintään 1 iso (vähintään 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Aktiivinen markkinointi sekä yritysten haku, kontaktoidaan vähintään 10 potentiaalista yritystä.	Tavoite toteutunut.	
	Yrityksiä on kontaktoitu. On järjestetty noin 10 yrityksen tapaaminen potentiaalisille Sipooseen muuttaville yrityksille.		
10. Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Tehdään toimintasuunnitelma yritysten houkuttelemiseksi.	Sipooseen tulee nettona vähintään 50 uutta yritystä.	
	Nykyistä yrityskuntaa ja yritysten kasvumahdollisuuksia on selvitetty yritysierroksella. Toimintasuunnitelmaa yritysten määrän kasvattamiseksi on edistetty mm. yritysten perusedellytyksiä parantamalla. Sipoolaisten yritysten määrää on arvioitu olevan kasvavassa suunnassa, n. 7 yritystä vuodessa. Em. valtuustokauden tavoite tarkoittaa n. 12 yritystä per vuosi, mutta laskentatapoja on niin monia, että tavoitteen toteutuminen on aina arvio.		
11. Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Uusia työpaikkoja luodaan Sipooseen 200 kappaletta.	Tavoite toteutunut.	
	Yritystonttien myynti on vilkastunut, mikä tuo uusia työpaikkoja. Kun yritystontteja vuonna 2018 myytiin 3 kpl, myytiin niitä vuonna 2019 jo 11 kappaletta.		
13. Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Yritysten kanssa sovitaan markkinoinnin tehostamisesta.	Tilannekatsaus tehty ja kunnan keinovalikoima kartoitettu, markkinointi käynnissä.	
	Sipoolaisia matkailuyrityksiä tuetaan seudullisten yhteistyöhankkeiden kautta. Luodaan uusia sipoolaisia matkailutuotteita.		

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	543		543	854	157,4	312	964	-11,4
Toimintamenot	-5 321		-5 321	-5 593	105,1	-272	-4 177	33,9
Toimintakate	-4 778		-4 778	-4 738	99,2	39	-3 213	47,5
Suunnitelmapoistot							-14	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	21,0		21,0	19,2	91,4	-1,8	21,1	-9,0

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Määrätavoitteet				
Asemakaavoja k-m ²	95 756	186 659 ³⁾	80 000	13 401
- työpaikka-alueet	76 500 ¹⁾	155 074	0	12901
- asuinalueet	19 256 ²⁾	31 585	80 000	500
Kyläosayleiskaavoja, kpl	0	0	1	0
Strategisia osayleiskaavoja, kpl	0	1	2	0
Tonttien myynti- ja vuokrapäätöksiä, kpl	24	23	35	42
Maanhankinta, ha	38	39	40	46,3
Maanmyynti, ha	4	6,5	30	9,12

1) Työpaikka-aluetta 76 500 kem² luonnosvaiheessa olevassa kaavassa

2) Asuinkerrosalaa 3 256 kem² valmiissa kaavoissa + 16 000 kem² luonnosvaiheessa olevassa kaavassa

3) Vuonna 2018 hyväksytyt kaavat (K 8B, 17B, N 45A ja N56)

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteutumisesta

Kaavoitusyksikössä asemakaavoja laadittiin Sipoon strategian mukaisesti, mutta tavoitetta vähemmän. Kaavoituksessa merkittäviä hankkeita olivat mm:

- Sipoolle tärkeiden uusien omakotialueiden asemakaavat Taasjärvi IV, Pohjanniitty, Talonpoikauskulttuurisäätiön kanssa laaditun yhteistyösopimuksen mukainen perinnerakentamisen mahdollistava omakotialue
- Pohjois-Paippisten osayleiskaavan korjattu ehdotus ja Gumbostrand-Vestersg-osaleiskaavan luonnos
- Vuonna 2019 ilmeni uusien asemakaavojen vähäisempi rakennusoikeuden määrä suhteessa tavoitteisiin: resurssien parannuttua toimintaa on näiltä osin helpompaa kehittää jatkossa. Sipoossa saatiin ensimmäistä kertaa kuuteen vuoteen kaavoituksen toimet ja virat täytettyä loppuvuonna 2019, lisäksi myös kehitysjohtaja aloitti työssään. Söderkullan kartanon asemakaavoitusta viivästytti mm. hankalaksi osoittautuneet geotekniset olosuhteet, jotka edellyttivät lisäselvityksiä. Talmankaaren ja Talman eteläosan asemakaavoitusta viivästytti epävarmuudet ja riskit mm. KeNi-radan läheisyyden geoteknisistä ja tärinään liittyvistä kysymyksistä sekä KeNi-radan kanssa yhteensovitukseen liittyvät kysymykset. Talman asemakaavahankkeiden aikatauluja täsmennettiin loppuvuonna 2019, kaavoitusohjelmaa 2020 valmistellessa. Vuonna 2019 pyrittiin huolehtimaan osaltaan MAL- ja HLJ-yhteistyössä ratatiikenteen (KeNi) MAL-tavoitteiden kirjaamisesta sekä asian edun valvonnasta.
- Pohjois-Paippisten osayleiskaavan valtuustokäsittelyä viivästytti suunnitteluperiaatteiden tarkistustarpeet. Ne tarkistettiin ja niiden on tarkoitus tulla poliittiseen päätöksentekoon maankäyttöjaostoon ja kunnanhallitukseen vuonna 2020. Gumbostrandin osayleiskaavoitus aloitettiin ja tilattiin myös alueelle tarpeellinen luontoselvityksen päivitys.

Tonttiluovutuksessa tavoitteena oli monipuolisen asumisen ja yrittämisen mahdollistaminen.

Tonttiluovutuksen painopiste vuonna 2019 oli omakotitalotonttien myynnissä sekä myös taajamien ak-tonttien myynnissä, joita toteutui useita per taajama. Sipoossa tehtiin myös runsaasti yritystonttikauppoja, yhteensä 11 tonttia vuonna 2019, joiden tonttiluovutustulot olivat noin 2 400 000 euroa. Ensimmäinen Uutiskirje Yrittäjille julkaistiin lokakuussa 2019. Ensimmäinen kirje lähti 450 yrittäjälle, sittemmin listalla jo yli 1500 yrittäjän yhteystiedot. Kunta järjesti itse 5 yritystilaisuutta Sipoossa. Yhteensä kunnan omissa yritystilaisuuksissa kävi 59 yritystä. Lisäksi Keuke järjesti 3 tilaisuutta Sipoossa. Yhteensä Sipoossa Keuken tilaisuuksissa 175 henkeä, 130 yritystä joista n. 55 oli Sipoosta. Lisäksi konseptoitiin kolme Metsä-teemaan pohjautuvaa matkailutuotetta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja selonteko

Kaavoituksen osalta suurimpana riskinä on kaavoista tehtävät valitukset, joita ei voida ennakoida. Tontinmyynnin osalta kaikki varaukset eivät toteudu ja osa kaupoista toteutuu ajateltua myöhemmin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tonttien kysyntä hieman heikkenee, mutta varauksia tehdään tasaiseen tahtiin. Pähkinälehdon alueella iso osa tonteista on myyty tai varattu ja Kalliomäen tontit laitetaan myyntiin. Tonttimarkkinointiin tullaan panostamaan aikaisempaa enemmän.

Asemakaavoituksessa merkittävimmät hankkeet ovat Nikkilän asemanseudun ja kartanon asemakaava, Söderkullan kartanon asemakaava, Massbyn omakotialueen asemakaava (ehdotusvaiheessa) ja Talman asemakaava. Näistä ainakin Talman ja Söderkullan kartanon asemakaavat viedään ehdotusvaiheeseen vuonna 2019.

Pohjois-Paippisten osayleiskaava (jossa käytetään uutta mitoitusjärjestelmää) viedään valtuustoon ja Gumbostrandin osayleiskaavoitus aloitetaan. Kerava–Nikkilä-ratahanketta viedään aktiivisesti yhteistyössä eteenpäin Keravan kanssa ja hanketta tukevaa kaavoitusta painotetaan.

2.3.4 Sosiaali- ja terveystoimialue

VASTUUALUE: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

VASTUUKHILÖ: Sosiaali- ja terveystoimialuejohtaja

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveystoimialueen tehtävänä on yhdessä muiden hallintokuntien kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen.

Sosiaali- ja terveystoimialueen palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti, kunnan kokonaistaloudellisuutta ja peruspalveluja painottaen.

Palveluntarjonta on monipuolista sisältäen myös muita kuin perinteisiä sosiaali- ja terveystoimialueen palveluja. Käytämme moniammatillista asiantuntijuutta ja innovointia asiakkaalle räätälöityjen palveluiden järjestämisessä.

Hyödynnämme teknologian mahdollisuuksia oikea-aikaisten, joustavien ja asiakkaalle lisäarvoa tuottavien palveluiden järjestämisessä.

Panostamme tietoisesti hyvinvoinnin edistämiseen ja ennaltaehkäiseviin palveluihin suurempien ongelmien ja syrjäytymisen välttämiseksi. Toteutamme tämän vaikuttamalla yksilöihin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan.

Kuntouttavalla asenteella tuemme asiakkaan toimintakykyä, aktiivisuutta ja kykyä ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari	
1. Asiakaskokemuksen mittaaminen on jatkuva. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Sosiaali- ja terveysosaston asiakaskokemusta mitataan Nikkilän sotetalon kolmessa pisteessä (pohja-, 1. ja 2. kerroksessa), Söderkullan neuvolassa ja suunterveydenhuollossa, Söderkullan terveysasemalla ja Kuntalassa.	75 % vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.	
	Kuluva vuosi aikana asiakastyytyväisyys on ollut keskimäärin noin 90 %. Tavoite toteutui.		
3. Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Saattohoito kotona mahdollistetaan asiakkaan niin halutessa.	90 % kotisaattohoitoa halunneista hoidetaan loppuun asti kotona.	
	92 % asiakkaista sai kuolla kotona. Tavoite toteutui.		
4. Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla.	Turvaposti otetaan käyttöön asiakkaiden yhteydenotoissa.	Kaikkiin elämäntilanteisiin voi lähettää turvapostia.	
	Turvaposti on otettu käyttöön. Tavoite toteutui.		
14. Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta on tehty 2019. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2020 alusta. Henkilöstön perehdytys on suoritettu ennen toiminnan käynnistymistä.	Maakunta ja sote-uudistuksen toteutuessa vuoden 2021 alusta, kun uudet sote-lait hyväksytty, käynnistetään soten irrottaminen kuntaorganisaatiosta. Vuoden 2019 aikana selvitetään kuntaan jäävät toiminnot.	Selvitys on valmis.	
	Uudistus on lykkäytynyt vuodelle eteenpäin. Sote kaatui, tavoite ei ajankohtainen, tavoite poistettiin valtuuston kokouksessa 11.11.2019.		

15. Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Maakunta ja sote-uudistuksen toteutuessa vuoden 2021 alusta, kun uudet sote-lait hyväksytty, käynnistetään tukipalveluhenkilöstön uudelleen järjestelyjen suunnittelu. Uudistus on lykkääntynyt vuodella eteenpäin.	Suunnittelu on käynnistetty.	
	Sote kaatui, tavoite ei ajankohtainen, tavoite poistettiin valtuuston kokouksessa 11.11.2019.		
16. Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Vuoden 2017 KEVA-kyselyn perusteella osastolla on päädytty parantamaan työntekijöiden perehdytystä.	Keskiarvo 2,35 paranee yli kunnan keskiarvon.	
	Kunnan keskiarvo oli 3,7 ja soten 3,9 vuoden 2019 kyselyssä. Kyselyn tulokset saatiin 9.1.2020. Tavoite toteutui.		
19. Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Sote osallistuu Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2019 -vertailuun.	Ikävakioidut kustannukset e/asukas pysyvät vertailukuntien edullisimmassa neljänneksessä.	
	Vuoden 2018 kustannusvertailussa Sipoon ikävakioidut kustannukset olivat vertailukuntien alhaisimmat. Tavoite toteutui.		
Yksiköiden yhteinen tavoite			
Lisätään tulosityksiköiden välistä yhteistyötä.	Johtoryhmät ja työyksiköiden kehittämisryhmät lisäävät säännöllistä vuorovaikutusta.	Elämäntaakojen johtoryhmät huolehtivat, että vuoden aikana on pidetty yhteensä vähintään 5 yhteistä johtoryhmäkokousta ja vähintään 5 muuta tilaisuutta, johon on osallistunut muiden tulosityksiköiden edustajia.	
	Johtoryhmä kokouksia on pidetty 6 ja muita tilaisuuksia 10. Tavoite on toteutunut.		

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	11 510		11 510	11 424	99,3	-86	11 978	-4,6
Toimintamenot	-66 521	-1 300	-67 821	-68 562	101,1	-740	-65 237	5,1
Toimintakate	-55 011	-1 300	-56 311	-57 138	101,5	-826	-53 259	7,3
Suunnitelmapoistot	-300		-300	-2,9			-8	-64,8
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	359,0		359,0	368,8	102,7	9,8	375,2	-1,7

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Sosiaali- ja terveysosaston toimintakulut ylittyivät 0,740 milj. euroa. Toimintatuotot alittuivat 0,086 milj. euroa ts. toimintakate ylittyi 0,826 milj. euroa ollen 101,5%.

Valtuusto myönsi 11.11.2019 käyttötalouteen 1,3 milj. euron määrärahalisäyksen, josta 1 milj. euroa kohdistui erikoissairaanhoidon ja poisti sitovat tavoitteet 14 ja 15 sote-uudistuksen kaaduttua ja tavoitteiden käytyä turhiksi.

Sosiaali- ja terveystoimen ylitys johtuu pääasiassa erikoissairaanhoidon vuoden 2019 lopullisista kustannuksista. Tammikuussa 2020 saadut lisälaskut palveluiden käytöstä, kalliin hoidon tasauksesta, kotikuntatarkistuksista ja potilasvakuutusmaksun tasauksesta olivat yhteensä 0,788 milj. euroa. Ts. erikoissairaanhoidon ylitys vielä 1,1 milj. euroa, syksyllä myönnetystä 1,0 milj. euron talousarviolisäyksestä huolimatta.

Erikoissairaanhoidon osalta on kuitenkin syytä huomioida, että talousarviossa oli varattuna HUS:n palveluihin noin 0,7 milj. euroa vähemmän kuin mitä HUS palvelusuunnitelmassaan kunnalle esitti.

Sosiaali- ja terveysosastolla onnistuttiin toteuttamaan kaikki valtuuston osastolle linjaamista, jäljelle jääneistä tavoitteista.

Tulosityksiköiden ikävakioidut tunnusluvut saadaan Kuntaliiton "Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2019" -raportista, joka valmistuu kuluvan vuoden kesäkuussa. Vuoden 2018 kustannusvertailuissa Sipoon sosiaali- ja terveystoimen ikävakioidut kokonaiskustannukset (euroa/asukas) olivat vertailukuntien pienimmät.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja selonteko

Talouden seuranta ja analysointi perustuivat kuukausiraportteihin ja osavuositarkastuksiin sekä yksittäisissä toiminnoissa havaittuihin poikkeamiin ja niihin reagoitiin. Vertailutietoa muihin kuntiin saatiin Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset hankkeesta, jossa kunta on ollut mukana vuodesta 2007 lähtien.

Sopimuksia hallinnoitiin sähköisessä järjestelmässä. Osastolla tehtiin sopimuksissa sovitun mukaisesti lukuisia valvontakäyntejä sopimuskumppaneiden luokse. Lisäksi vuoden aikana paljon keskustelua herättäneet puutteet yksityisessä vanhusten hoidossa teetättivät lukuisia ylimääräisiä yllätys- ja tarkastuskäyntejä kunnan alueella sijaitseviin yksiköihin, osassa käynneistä Aluehallintoviraston edustajat olivat mukana.

Kunnan väestönkasvu ja -vaihtuvuus lisäsivät sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntää, Aluehallintovirasto huomautti kuntaa toistamiseen aikarajojen noudattamatta jättämisestä LNP:ssä.

Henkilöstöä on kuormittanut sekä lisääntyneet asiakasmäärät että haasteellisemmat asiakasongelmat. Oma vaikutuksensa tilanteeseen on myös pahenevilla rekrytointihaasteilla. Sijaisten saaminen ja virkojen/toimien täyttäminen tietyillä ammattialoilla on lähes mahdotonta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kunnassa jatkuva väestön kasvu lisää, kasvukunnille tyypilliseen tapaan, sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntää. Tämä edellyttää jatkuvan parantamisen ja toiminnan tehostamisen lisäksi mm. voimavarojen ja osaamisen vahvistamista eriarvoisuuden ja syrjäytymisen sekä terveyserojen kasvun ehkäisemiseksi.

Sote-uudistuksen ja mahdollisten itsehallintoalueiden valmistelu Uudellamaalla jatkuu, tavoitteena sote-palveluiden ja rahoituksen siirtyminen itsehallintoalueille vuoden 2023 alusta.

Tulosyksikkö: Hallinto ja talous

VASTUUHENKILÖ: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot				0		0		
Toimintamenot	-709		-709	-598	84,2	112	-677	-11,7
Toimintakate	-709		-709	-598	84,3	112	-677	-11,7
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	10,0		10,0	9,3	93,0	-0,7	10,1	-7,9

Toiminta-ajatus

Kehittää ja uudistaa sosiaali- ja terveyspalveluita strategia- ja tavoitelähtöisesti. Seurata ja arvioida sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuutta, jotta ne mahdollisimman hyvin vastaavat kuntalaisten muuttuvia tarpeita. Johtaa toimintaa ennakoivasti tietoon perustuen ja huolehtia palveluiden kustannustehokkuudesta ja talouden seurannasta.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Asiakaspalautteita seurattiin säännöllisesti ja asiakastyytyväisyys ts. tyytyväisiä ja erittäin tyytyväisiä oli noin 90 % palautteen antaneista asiakkaista.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Ikävakioidut sosiaali- ja terveystoimen toimintakulut, euroa/asukas	3051	3114		*

* 2019 selviää kesällä 2020

Arvio tulevasta kehityksestä

Sosiaali- ja terveysosaston hallinto ja talous osallistuu jatkossakin aktiivisesti Talous- ja hallinto-osaston kanssa kunnan talous- ja hallintopalveluiden kehittämiseen.

Tulosityksikkö: Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

VASTUUHENKILÖ: Palvelujohtaja

Toiminta-ajatus

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden (LNP) toiminta-ajatuksena on edistää kunnan lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveyttä ja hyvinvointia tarjoten oikea-aikaisia ja vaikuttavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja painottaen ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	1 481		1 481	1 606	108,5	125	1 563	2,8
Toimintamenot	-6 557		-6 557	-6 467	98,6	90	-6 235	3,7
Toimintakate	-5 076		-5 076	-4 861	95,8	215	-4 672	4,0
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	45,0		45,0	58,3	129,6	13,3	61,1	-4,6

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Lasten, nuorten ja perheiden (LNP) palvelujen budjetoitu toimintakate alittui 0,215 milj. euroa. Menot alittuivat runsaalla 0,090 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,125 milj. eurolla.

Kunnan väestön kasvu näkyi edelleen vuonna 2019 lasten, nuorten ja perheiden palveluiden tarpeen lisääntymisenä. Asiakasjonoja on syntynyt perheoikeudellisissa-, perheneuvonnan- ja lapsiperheiden sosiaalityöpalveluissa. Perhevalmennuksessa, ennaltaehkäisevissä kotikäynneissä, ”Baby-treffeissä” ja muissa matalan kynnyksen perheiden tuki- ja kohtaamispaikoissa on vastaanotettu ja tavattu suuria asiakasmääriä. Lasta odottavat perheet ovat halunneet vastaanottaa ennaltaehkäisevän kotikäynnin 93 prosenttisesti. Ennaltaehkäiseviä palveluita on ollut haasteellista ylläpitää vuonna 2019 käytettävissä olleiden resurssien vuoksi. Ehkäisyneuvolan käynnistäminen ilman tarvittavia henkilöstöresursseja vaati sisäisiä järjestelyjä ja henkilöstöä siirrettiin osaksi neuvolatyöstä. Lisäksi Ehkäisyneuvolan käynnistäminen ei olisi onnistunut ilman apua työikäisen väestön prosessin ammattilaisilta. Ehkäisyneuvontapalveluja haki 327 asiakasta, kun vastaava luku vuodelta 2018 oli 89. Vaikka syntyvyys laskee valtakunnallisten trendien mukaisesti myös Sipoossa (11 lasta vähemmän kuin 2018), lisääntyivät äitiysneuvolan asiakkaat 53 asiakkaalla. Kodinhoidollista palvelua saaneiden lapsiperheiden määrä on kasvanut 58% edellisestä vuodesta.

Kunnan, järjestöjen ja seurakuntien lapsiperhepalveluiden tiedottamisesta ja yhteisestä sähköisen alustan rakentamisesta on käyty neuvotteluja ja työ on käynnistynyt. Yhteistyössä Barnavårdsföreningen i Finland rf:in kanssa perheneuvontaa on tarjottu ryhmätoimintana perheille Ihmeelliset vuodet - menetelmän mukaisesti.

Alaikäisten omaishoidossa lisää valinnanvapautta tuonut palveluseteli on edelleen käytetty odotettua enemmän, vaikka omaishoidossa olevien lasten lukumäärä sinänsä ei ole huomattavasti kasvanut.

Koululaisten ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön resursointivajeen ratkaisemiseksi on yritetty käynnistää yhteistyötä Icehearts ry:n kanssa. Lisäksi on kartoitettu sipoolaisten nuorten vointia ”Miten sipolaiset nuoret voivat?” kirjelmässä. On myös informoitu sosiaali- ja terveysvaliokuntaa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden riittämättömyydestä sekä kokonaan puuttuvista palveluista.

Lastensuojelulain vaatimia määräaikoja lastensuojelu- ja huoli-ilmoitusten käsittelyssä ei pystytty tänäkään vuonna noudattamaan, vaan Aluehallintovirasto huomautti kuntaa toistamiseen aikarajojen noudattamatta jättämisestä. Lastensuojeluilmoitukset ja Sosiaalihuoltolain (SHL) mukaiset yhteydenottomäärät nousivat edellisestä vuodesta 123 ilmoituksella. Lastensuojelun huostaanottojen- ja sijoitusten määrä ei enää jatkanut suurta kasvuaan, sen sijaan eri sijoitusten kustannukset nousivat ja ylittivät talousarvion 0,42 milj. eurolla nuorten tarvittua sijoituksia päihde- ja mielenterveyshoitoihin erikoistuneista sijaishuoltopaikoista, joiden vuorokausihinnat ovat perustason laitoshintoja suurempia.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019*
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, lkm vuositasolla	27	35	33	36
Vuoden aikana tulleet lastensuojelu-ilmoitukset ja SHL:n mukaiset yhteydenotot	796	630	720	753****
Vuoden aikana päättyneet avo- ja jälkihuollon asiakkuudet (lasten ja nuorten määrä) **	48	34	25	32
SHL:n mukaisen perhetyötä saavien perheiden määrä ***	84	104	130	102
SHL:n mukainen perhetyö; päättyneet asiakkuudet	59	-	110	90
Lapsiperheiden kodinhoidolliset palvelut (perheiden lukumäärä)		38		60
Neuvolan perhetyötä saavien perheiden määrä	245	237	300	244
Neuvolan perhetyön päättyneet asiakkuudet	224	227	265	234
Lastensuojelun ikävakioidut kustannukset, euroa/asukas	75	71		
Kodin ulkopuolelle sijoitettavat 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	75	83		
* 2019 selviävät kesällä 2020	0,55 %	0,55 %		

** Luvut ovat huomattavasti pienempiä, koska uuden Sosiaalihuoltolain myötä lapset eivät ole lastensuojelun asiakkaana silloin kun heidän tilannettaan selvitetään lastensuojeluilmoituksen perusteella

*** Toiminta alkanut vuonna 2017

**** 600 lastensuojeluilmoitusta + 153 yhteydenottoa lapsiperhepalveluihin (75 kpl kirjattu aikuiselle ja 78 kpl lapselle)

Lastensuojelun ikävakioidut kustannukset, *
euroa/asukas

Kodin ulkopuolelle sijoitettavat 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	119	75	83
* 2019 selviävät kesällä 2020	0,40 %	0,55 %	0,71 %

Arvio tulevasta kehityksestä

Huonosti voivien ja erilaisissa riskiryhmissä olevien nuorten määrä kasvaa ja tarvitaan nopeasti erilaisia ja eritasoisia toimenpiteitä ongelman ratkaisemiseksi. Ennaltaehkäisevän työn painopiste tulisi olla SOTE-korjaavien palveluiden ulkopuolella, koska ongelmat ovat jo lähtökohtaisesti kehittyneet haasteellisiksi asiakkaiden täyttäessä lapsiperheiden sosiaalityön- ja lastensuojelupalveluiden kriteereitä. Kunnan hyvinvointityöhön yleisellä tasolla tulisi satsata esimerkiksi Islannin mallin mukaisesti, korvaavien lastensuojelutoimenpiteiden välttämiseksi.

Lastensuojelun jälkihuollon kustannusten arvioidaan kasvavan muuttuneen lainsäädännön vuoksi, jossa jälkihuoltoon oikeutettujen ikä on nostettu 21 vuodesta 25 vuoteen.

Perheoikeudellisten palvelujen turvaaminen kunnassa, jossa yksi lastenvalvoja hoitaa yksin tehtävät, on hyvin haavoittuva järjestelmä ja vaatii rakenteellista muutosta.

Nikkilän perheryhmäkodin toiminta yhdistetään maahanmuuttonuorten asumisohjaukseen ja jatkossa kaikki maahanmuuttajapalvelut kuuluvat samaan yksikköön ja maahanmuuttotyö päättyy LNP:n osalta.

LNP:n palveluiden turvaaminen edellyttää osaavaa, kokenutta ja kielitaitoista henkilöstöä, riittävästi lähiesimiehiä etulinjatyöntekijöiden tukemiseksi, sote-suunnittelijan sekä riittävästi assistentti- ja kanslistitukea. Henkilöstön rekrytointi vaikeudet ovat jatkuneet jo pitkään koko SOTE:ssa ja vaatisi rakenteellisempia toimenpiteitä ja panostusta.

Tulosityksikkö: Työikäisen väestön toimintaedellytysten vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

VASTUUHENKILÖ: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus

Työikäisten palveluiden toiminta-ajatuksena on edistää työiässä olevien kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ennaltaehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vastata kaikkien ikäryhmien sairaanhoidosta. Työikäisten palveluiden vastuulla on myös maahanmuuttajapalvelut, joiden kautta tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista ja autetaan heitä saamaan tarvitsemansa palvelut. Kaikissa palveluissa aktivoidaan kuntalaisten omia voimavaroja oman terveytensä ja hyvinvointinsa hoitoon ja tuetaan heitä oman elämänsä hallinnassa. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vaikuttavasti, moniammatillista työotetta ja ennaltaehkäisyä painottaen.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	3 898		3 898	3 307	84,9	-590	3 910	-15,4
Toimintamenot	-37 192	-1 000	-38 192	-38 945	102,0	-753	-37 137	4,9
Toimintakate	-33 294	-1 000	-34 294	-35 638	103,9	-1 344	-33 226	7,3
Suunnitelmapoistot							-5	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	131,0		131,0	133,6		2,6	138,5	-3,5
Erikoissairaanhoito								
Toimintatulot								
Toimintamenot	-20 485	-1 000	-21 485	-22 604	105,2	-1 118	-20 983	7,7
Toimintakate	-20 485	-1 000	-21 485	-22 604	105,2	-1 118	-20 983	7,7

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Työikäisten palvelut kokonaisuutena ylittivät syksyllä 2019 korotetun talousarvion 1,3 milj. eurolla, katteesta mitattuna. Kustannukset ylittyivät noin 0,75 milj. eurolla, ja tulot alittuivat vajaalla 0,6 milj. eurolla.

Kustannuspaikoista selkein talousarviolitus näkyi erikoissairaanhoidossa, jossa talousarvio ylittyi 1,1 milj. eurolla, syksyllä myönnetyn 1,0 milj. euron talousarviolisäyksestä huolimatta. Erikoissairaanhoidon kustannukset nousivat merkittävästi vuonna 2019, muutaman vuoden hitaamman nousun jälkeen. Tämä ei ollut vain sipoolainen ilmiö, vaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) laskutus ylitti vuodelle 2019 tehdyn palvelusuunnitelman useimmissa Uudenmaan kunnissa. Kustannusten nousu liittyy osittain Apotti-potilastietojärjestelmän kustannuksiin, mutta myös erikoissairaanhoidon käyttömäärissä näkyi selvä kasvu.

Pienempiä menopuolen ylityksiä nähtiin mm. avosairaanhoidossa, aikuissosiaalityössä sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa. Vastaavasti muutama kustannuspaikka alitti talousarvionsa.

Tulokertymä alitti talousarvion etenkin maahanmuuttajapalveluissa, jossa valtion maksamat korvaukset jäivät vajaat 0,4 milj. euroa alle budjetoidun. Suurin syy tähän on, että ELY ei ole viime vuosina tarjonnut kiintiöpakolaisia Sipoolle. Myös suun terveydenhuollon ja toimintakeskus Risteyksen tulokertymät olivat runsaat 0,1 milj. euroa budjetoitua pienemmät. Muutamalla kustannuspaikalla tulokertymä ylitti talousarvion.

Sipoon työttömyysluvut kasvoivat vuoden 2019 aikana, niin että joulukuussa työttömien kokonaismäärä oli edelliseen vuoteen verrattuna 13% suurempi, pitkäaikaistyöttömien määrä 11% suurempi ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrä 22% suurempi. Tämä näkyi aikuissosiaalityössä mm. työmarkkinatuen kuntaosuuden ja harkinnanvaraisen toimeentulotuen kustannusten nousuna. Sipoon kokonaistyöttömyys 6,1% oli kuitenkin edelleen Uudenmaan alhaisimpien joukossa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019*
Perusterveydenhuollon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	570	609	626	
Erikoissairaanhoidon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	1 106	1 131	1 173	
Toimeentuloturvan ja työllistämisen ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	100	103	107	

Arvio tulevasta kehityksestä

Kunnan jatkuva väestönkasvu lisää edelleen sosiaali- ja terveystalouden tarvetta sekä hoidettavan väestön määrällisen kasvun kautta että runsaaseen muuttoliikenteeseen liittyvien sosiaalisten ilmiöiden kautta. Työikäisten palveluissa tämä näkyy sekä terveystaloudessa että aikuissosiaalityössä. Myös väestön ikääntyminen vaikuttaa työikäisten palveluihin kuuluvien sairaanhoidollisten ja kuntouttavien palveluiden tarpeeseen.

Erikoissairaanhoidon käyttö on viime vuosina jatkuvasti kasvanut johtuen sekä väestönkasvusta että väestön ikääntymisestä. HUS:in työ kustannustehokkuuden parantamiseksi on osittain kyennyt hillitsemään tästä seurannutta kustannusnousua, mutta erikoissairaanhoidon kustannusten hillintä tulee jatkossa olemaan vaikeampaa juuri väestön ikärakenteen muuttumisen takia. Erikoissairaanhoidon kustannuksissa Sipoonkin kokoisen kunnan kohdalla esiintyy myös satunnaisvaihtelua, josta voi seurata kalliita vuosia ja edullisempia vuosia.

Itä-Uudenmaan kunnat yrittävät yhdessä HUS:n kanssa kehittää palveluita erikoissairaanhoidon kustannusten hillitsemiseksi. Osana tätä otetaan vuonna 2020 käyttöön yhteinen alueellinen kotisairaala. Myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välimaastossa olevilla yhteistoimintamalleilla yritetään vähentää varsinaisen erikoissairaanhoidon tarvetta.

Vuodenvaihteessa 2019-2020 toteutettiin useampi muutos työikäisten palveluiden organisaatiossa. Toimintakeskus Risteys siirtyi kehitys- ja kaavoituskeskukseen, jonne muodostettiin uusi työllisyysyksikkö. Myös vastuu työmarkkinatuen kuntaosuudesta siirrettiin tähän uuteen työllisyysyksikköön. Maahanmuuttajapalveluissa yksin tulneiden alaikäisten perheryhmäkoti siirtyi Lasten, nuorten ja perheiden palveluista Työikäisten palveluihin, muiden maahanmuuttajapalveluiden yhteyteen.

Tulosityksikkö: Ikäihmisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen

VASTUUHENKILÖ: Ikääntyneiden palvelujohtaja

Toiminta-ajatus

Tulosityksikön toiminta-ajatus on neuvoa, tarjota ja tuottaa ikääntyneiden ja vammaisten kuntalaisten yksilöllisiin tarpeisiin monipuolisia ja vaikuttavia palveluita hyvän ja omannäköisen elämän tueksi. Palveluiden toimintaperiaatteina ovat ikäihmisen ja vammaisen henkilön osallisuus häntä itseään koskeissa asioissa sekä omien voimavarojen hyödyntäminen.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	2 700		2 700	3 184	117,9	485	3 031	5,1
Toimintamenot	-18 664	-300	-18 964	-19 451	102,6	-487	-18 079	7,6
Toimintakate	-15 964	-300	-16 264	-16 267	100,0	-2	-15 048	8,1
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	132,0		132,0	135,7	102,8	3,7	133,9	1,3

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Lasten, nuorten ja perheiden (LNP) palvelujen budjetoitu toimintakate alittui 0,215 milj. euroa. Menot alittuivat runsaalla 0,090 milj. eurolla ja tulot 0,125 milj. eurolla. Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden budjetoitu toimintakate ylittyi 0,043 milj. euroa, toimintakatteen ollessa 100,3 %. Tulosyksikön toimintamenot ylittyivät 0,526 milj. eurolla johtuen pääasiassa uusista vammaispalveluiden asiakkuuksista sekä omaishoidon tuen kokonaiskustannusten kasvusta mm. palvelusetelin käytön lisääntymisestä. Toimintatuotot ylittyivät vastaavasti 0,483 milj. euroa, johtuen mm kotikuntakorvauksista ja ympärivuorokautisen hoidon asiakasmaksuista.

Erityisesti vammaispalveluiden asiakkuudet lisääntyivät. Uusia asiakkuuksia tuli mm. asumispalveluihin ja henkilökohtaiseen apuun sekä kuljetuspalveluihin. Erityisen paljon, noin 30 asiakkaalle tehtiin asunnonmuutostöitä. Pelkästään vammaispalvelun ylitys oli noin 0,455 milj. euroa.

Sipooseen Nikkilään valmistui toinen yksityinen kehitysvammaisten asumisyksikkö. Uusi yksikkö, Kepa-koti täyttyi välittömästi ja asukkaat muuttivat naapurikunnista.

Kotihoito otti toissa vuonna käyttöön 10 lääkeannostelijaa (= robottia) ja määrää lisättiin vuonna 2019 niin, että loppuvuodesta käytössä oli 25 lääkeannostelijaa. Lääkeannostelijat säästävät keskimäärin 230 kotihoidon käyntiä kuukaudessa. Tavoitteena on edelleen lisätä välitöntä, asiakkaisiin kohdentuvaa työaika ja vähentää hoitajien kovaa työpainetta.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018*	TA 2019	TP 2019*
Vanhuspalveluiden ikävakioidut toimintakulut,euroa/asukas	640	658	713	
Vammaisten ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	290	325	304	

Arvio tulevasta kehityksestä

Kehitämme edelleen palveluiden laatua ja verkostoidumme laajasti muiden toimijoiden kanssa sekä kehitämme uusia toimintatapoja mm. teknologiaa hyväksi käyttäen. Suunnittelemme yhdessä alan huippuasiantuntijoiden kanssa virtuaalimetsää erääseen ympärivuorokautisen hoidon yksikköömme. Jatkamme edelleen Suomen Akatemian rahoittamassa Rose-robottihankkeessa.

Kotikuntoutus on voimakkaassa kehityksessä kunnassamme ja tavoitteena on varmistaa ikäihmisen turvallinen ja arvokas asuminen omassa kodissaan niin pitkään kuin se inhimillisesti on mahdollista. Tämä on erityisen tärkeää, kun tiedämme, että kunnassamme yli 85 vuotta täyttäneiden osuus on kasvanut 32 % viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana. Ennusteen mukaan kasvu jatkuu voimakkaana.

Palveluohjaus- ja neuvontapiste Treffi on vakiinnuttanut asemansa Nikkilässä ja ikääntyneet kuntalaiset ovat löytäneet sen kiitettävästi. Tiimi on liikkuva ja on laajentanut ohjaus- ja neuvontatoimintaansa Etelä- ja Pohjois-Sipooseen. Tiimin toimintaa arvioidaan säännöllisesti ja erityisesti sen vaikutusta kotihoidon asiakkuuksiin.

Tulosityksikkö: Ruokapalvelut

VASTUUHENKILÖ: Ruokapalvelupäällikkö

Toiminta-ajatus

Ruokapalvelujen tehtävänä on tukea eri hallintokuntien ydintehtävän onnistumista tuottamalla ruokapalveluita Sivistysosastolle sekä Sosiaali- ja terveystieteiden osastolle. Tavoitteena ja lähtökohtana on tuottaa laadukkaita ateriapalveluita kaikille asiakasryhmille. Ruokapalvelu palvelee asiakkaita kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Ruokien tulee olla maukasta ja laadukasta. Ruokapalvelut edistävät kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia noudattamalla eri asiakasryhmien ravintosuosituksia ja ohjaamalla terveellisten valintojen tekemiseen arjessa.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	3 431		3 431	3 326	96,9	-105	3 474	-4,3
Toimintamenot	-3 399		-3 399	-3 101	91,2	298	-3 109	-0,3
Toimintakate	33		33	225	691,4	193	365	-38,2
Suunnitelmapoistot				-3			-3	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	34,0		34,0	31,9	93,8	-2,1	31,6	0,9

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Ruokapalvelujen budjetoitu toimintakate alittui 0,2 milj. euroa. Menot alittuivat runsaalla 0,3 milj. eurolla ja tulot 0,1 milj. euroa. Ruokapalvelun tulot jäivät hieman alle arvioitua. Tämä johtui siitä, että Lukkarin koulun keittiön tulot jäivät arvioitua pienemmiksi. Myös menot alittuivat, mikä johtui suurimmalta osalta siitä, että suurkeittiölaitteiden huolto- ja korjaussopimusten kilpailutus, siirtyi vuodelle 2020. Päädyttiin myös olla uusimatta laitekantaa Söderkullan koulun keittiöön, kun tieto koulun mahdollisesta lopettamisesta saatiin. Henkilöstömenoissa säästöt jatkuivat edelleen työaika-suunnittelua ja sijaiskäytäntöjä kehittämällä. Tarkalla hävikin seurannalla ja valitsemalla ostettavat elintarvikkeet huolella, saatiin säästöjä myös elintarvikekuluissa.

Sipoonlahden koulun uusi keittiö valmistui ja otettiin käyttöön syksyllä. Marraskuussa avattiin päiväkotipiikku Sydän Nikkilässä, ja siellä toimii nyt kuumennuskeittiö. Keittiöiden omavalvontakirjausten digitalisointia jatkettiin, siten että kaikissa niissä keittiöissä, joissa ruokapalvelulla on omaa henkilökuntaa, kirjataan digitaalisesti. Pohjois-Sipoon keittiöiden saneeraus- ja korjaussuunnitelmat keittiöiden muuttamisesta Cook&Chill toimintamalliin, on loppusuoralla.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Keittiöiden lkm, valmistus, jakelu	3+29	3+29	3+25	3+25
Kouluruokailuun osallistuvien toteutunut lkm vuositason	566 500	555 628	600 472	617 858
Suoritteet lkm, vuositason	1 089 843	1 007 343	1 093 000	1 125 140
Kustannus/suorite koulussa, Lukkari	2,87	2,57	2,78	2,48
Kouluruokailuun osallistuvien keskimääräinen lkm, päivä	3 013	2 955	3 194	3 254
Koululounaan kustannus*, euroa	2,84	2,84	2,50	2,50
Päiväkotilounaan kustannus*, euroa	2,52	2,52	2,93	2,93

*Lounaan kustannus on samalla sisäinen veloitus

Arvio tulevasta kehityksestä

Söderkullassa Opintiellä koulu suljetaan keväällä 2020, ja keittiö siellä lakkautetaan. Kaikki oppilaat siirtyvät Sipoonlahden kouluun. Siellä ruokailijamäärä kasvaa n. 1 050 ruokailijaan päivässä.

Vuoden 2020 aikana pohjois-Sipoossa, Nikkilän koulukeskuksen keittiön saneeraus ja muutostyöt on aloitettu, sekä kahden kyläkoulun ja kahden päiväkodin keittiöt ovat valmiita vastaan ottamaan kylmää ruokaa. Vuoden 2021 aikana Nikkilän koulukeskuksen saneeraus ja muutostyöt lopuissa kyläkoulujen ja päiväkotien keittiöistä valmistuvat. Tämän jälkeen koko kunnassa on siirrytty Cook&Chill toimintamalliin, ja kaikissa keittiöissä on käytössä yhtenevät ruokaohjeet.

Sipoonlahden koulun lisäosa valmistuu, ja uusi ruoan tarjoilutila otetaan käyttöön.

2.3.5 Sivistysvaliokunta

VASTUUALUE: KOULUTUS, VARHAISKASVATUS JA VAPAA-AJANTOIMINTA

VASTUUHENKILÖ: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Sivistysosasto tarjoaa monipuolisia ja korkeatasoisia eri kohderyhmien saavutettavissa olevia varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluita omina palveluina, ostopalveluina tai tuettuina toimintoina. Kuntalainen voi olla itse mukana vaikuttamassa palveluita suunniteltaessa. Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen, oppimisen ja viihtymisen kautta annamme eväät hyvään elämään.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari	
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Sivistyspalveluissa keskitytään lasten sekä nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen Sipoossa.	Lapsille ja nuorille suunnattu kysely. Osittain käytetään Kouluterveyskyselyn tuloksia. Tavoiteltava tulos: yli kansallisen keskitason (niiltä osin, kuin vertailuaineistoa on saatavilla).	
	Suunnittelutyö on käynnistetty, toteutus syksyllä 2019.		
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kuntalaisten mm. kirjeitse ja sähköpostilla lähettämiin kysymyksiin ja palautteisiin vastataan 5 työpäivän sisällä.	Vastaukset annettu 5 työpäivän sisällä 90 %:sti.	
	Yksikköpäälliköiden arvion perusteella tavoite täyttyy. Varmistetaan kyselyllä syksyllä.		

Yksikkökohtaiset tavoitteet			
Varhaiskasvatus Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Asukkaita ja asiakkaita osallistavan toimintatavan kehittäminen varhaiskasvatuspalveluissa. Toimintamalli valmis, elokuu 2019.	Uusi toimintamalli, josta prosessikuvaus tehty valmiiksi.	●
Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Esiopetuksen johtamisjärjestelmän kehittäminen. Hyödynnetään pilottikokeilun tuloksia ja esille nousseita kehittämistarpeita. Palveluverkon muutosten vuoksi kehitetty joustava malli, jossa johtaminen toteutettu sekä päiväkodinjohtajan että esiopetuksen esimiehen nimikkeillä.	Uusi esiopetuksen johtajuusmalli valmiina.	●
Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Varhaiskasvatuspalveluiden hallintoa uudelleenorganisoidaan ja toimintaa selkeytetään palvelemaan kenttää ja sen tarpeita yhä paremmin. Tehtäväkuvaukset tehty.	Uudet tehtäväkuvaukset ja vastuunjaot valmiit varhaiskasvatuksen hallinnossa.	●
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Lasten hyvinvoinnin ja syrjäytymisen ehkäisyn turvaaminen kehittämällä tuettua leikkiä lapsiryhmissä. Ulkopuolisen kouluttajan kanssa aloitettu prosessi OPH:n hankerahalla kesäkuussa 2019. Prosessin tuotoksena leikin tukemisen kansio.	Kehitetään ja otetaan henkilöstön käyttöön tuetun leikin malli, jossa kaikki otetaan leikkiin mukaan (sisältää mm. arvopohjan, menetelmät, oppimisympäristön kehittämisen).	●
Sipoossa koulutus, esiopetus ja varhaiskasvatus ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Henkilökunnan osaamisen kehittäminen tuetun leikin ohjaamisessa. Järjestetty yhteinen koulutuspäivä koko henkilökunnalle la 2.2.2019. Uusi kehityskeskustelulomake (Tatu) on valmis. Lomake perustuu Karvin laadun indikaattoreihin sekä Vasun mukaisiin pedagogisiin tavoitteisiin.	Henkilöstölle järjestetään koulutusta tuetun leikin kehittämisestä ja kehityskeskusteluun luodaan uusi pedagogiikkaan suuntautunut kehityskeskustelulomake.	●
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Huoltajien osallisuuden huomioiminen oman lapsensa tuetun leikin suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa. Kysely tehty keväällä 2019.	Huoltajille järjestetään leikkiin liittyvä kysely.	●

Koulutuspalvelut Sipoossa koulutus, esiopetus ja päivähoito ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Opetuksessa lisätään yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajuutta opetuksen järjestämisessä.	Oppilaitoksessa kaikki opettajat ovat toimineet yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajana lukuvuoden aikana lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla.	
	Samanaikaisopetuksen toteuttaminen ja yhteisopettajuus on lisääntynyt. Tavoite ei kuitenkaan ole toteutunut kaikkien opettajien osalta.		
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana koulujen yhteisöllistä opiskeluhuoltoa.	Perusopetuksessa ja lukioissa on tehty hyvinvointia ja viihtyvyyttä mittaavat seurannat. Tulokset on käsitelty koulun opiskeluhuoltoryhmässä ja tiedotettu oppilaille ja huoltajille sekä koulu-/lukiokohtainen kehityssuunnitelma on laadittu.	
	Kunnan oma hyvinvointikysely on toteutettu syksyllä 2019 kaikille vuosiluokkien 3-9 oppilaille ja niiden tulokset on lähetetty kouluille jatkokäsittelyä varten. Koulut ovat käsitelleet oman koulunsa ja koko kunnan tuloksia yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä. Vuosiluokkien 4-5 ja 8-9 oppilaat sekä lukion opiskelijat ovat osallistuneet valtakunnalliseen kouluterveyskyselyyn vuonna 2019.		
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme. Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Opitaan ulkona – Kaikki oppilaat osallistuvat Liikkuva koulu -toimintaan.	Jokainen koulu ja oppilaitos arvioi tavoitteen toteutumista lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla.	
	Koulut laativat lukuvuosisuunnitelmansa keväällä ja toteuttavat lukuvuonna 2019-2020. Toiminnan arviointi kevätlukukauden lopulla 2020.		
		Palvelutyytyväisyyskysely toteutetaan huoltajille vuosittain siten, että huoltajat osallistuvat kyselyn suunnitteluun.	Huoltajakysely toteutettu ja keskeiset tulokset julkistettu. Kysely on käytössä jokaisessa koulussa/oppilaitoksessa ja 50 % huoltajista on vastannut kyselyyn. 75 % vastanneista huoltajista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Keskeisiä asioita: a. tiedonkulku kodin ja koulun välillä b. mahdollisuudet osallistua koulun toiminnan suunnitteluun / mahdollisuudet osallistua oman lapsen koulunkäyntiä koskeviin asioihin c. yhteistyö opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa.
	Kyselyn suunnittelu aloitettu, toteutus syksyllä 2020		

Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan.	Perusopetuksen johtamiskäytänteiden kehittäminen.	Perusopetuksen johtamiskäytännöt läpikäyty.	
	Käytänteitä käyty läpi. Osa vielä ratkaisematta.		
Vapaa-aika Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Yläkoululaisille suunnattu harrastepassi otetaan käyttöön lukuvuodesta 2019–2020.	Passi otettu käyttöön.	
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen.	Toteutamme sähköisen kävijätilastoinnin osaan liikuntapaikoista.	Sähköinen kävijätilasto otettu käyttöön.	
Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Sähköinen kävijätilasto on otettu käyttöön (Kuntoportaati ja Monitoimihalli)		

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talous-arvio	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	4 079		4 079	3 960	97,1	-119	4 235	-6,5
Toimintamenot	-55 546	-2 068	-57 614	-55 936	97,1	1 678	-55 254	1,2
Toimintakate	-51 467	-2 068	-53 535	-51 976	97,1	1 559	-51 019	1,9
Suunnitelmapoistot				-358		140	-358	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	625,0		625,0	643,8	103,0	18,8	645,7	-0,3

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Sivistysosaston sekä sitovat että muut toimintatavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti.

Sivistysosaston käyttötalouden toimintakate ylittää vuoden 2019 alkuperäisen talousarvion mutta alittuu sivistysvaliokunnalle myönnetyn lisätalousarvion verrattuna noin 1,5 milj. euroa. Tästä ulkoisten menojen osuus on noin 740 000 € ja sisäisten menojen osuus noin 819 000 €.

Jokaisen yksikön osiassa on tarkemmin avattu yksikön olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja selonteko

Yllättävät tapahtumat, kuten sisäilmaongelmien aiheuttamat uudelleensuunnittelun tarpeet ja organisointi, ovat vaatineet paljon työaikaa ja kärsivällisyyttä sekä oppilailta, huoltajilta että henkilöstöltä.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen tietojen varassa on todettava, että kasvavan kunnan toiminnan tarve ja kustannusten arviointi on osoittanut odotettua haasteellisemmaksi. Seurannassa ja controller-toiminnassa on edelleen parannettavaa, jotta osattaisiin paremmin arvioida sekä talousarviovuoden lopputulemaa että budjetointivaiheessa vaadittavaa tarkkuutta. Edellytys toimivalle controller-yhteistyölle on sivistyksen substanssin tunteminen, jota pyritään parantamaan uuden controllerin kanssa.

On todettava, että jatkuva muutos, kuten väestönkasvu, tulevaisuudessa oppilasmäärän toteutuminen ennusteita pienempänä, norminmuutosten kustannusvaikutukset sekä erilaiset väistötilaratkaisut heijastuvat talouden toteutumiseen eikä yllättäviltä kustannuksilta voida välttyä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tilikauden 2019 tietojen perusteella on selkeä tarve parantaa talouden seurantaa ja ennustettavuutta. Taloushallintopalveluiden ja sivistysosaston yhteistyötä tulee kehittää. Sivistysosaston ja erityisesti opetustoimen talousarvion laadintaan, seurantaan ja ennusteiden laatimista pitää kehittää.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lapsi- ja oppilasmäärien toteutumisen seurantaa pitää kehittää niin, että mahdolliset muutostrendit havaitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Valiokunnan tulee saada tiedot toteutuneista määristä kaksi kertaa vuodessa.

Tulosyksikkö: Hallintopalvelut

VASTUUHENKILÖ: Sivistysjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talous-arvio	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma	Muutos-% 18/19
Toimintatulot				0		0	108	-100,2
Toimintamenot	-444	-970	-1 414	-344	24,3	1 071	-458	-25,0
Toimintakate	-444	-970	-1 414	-344	24,3	1 070	-350	-1,8
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	4,0		4,0	2,2	55,0	-1,8	3,4	-35,3

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Hallintopalveluissa on töissä sivistysjohtajan lisäksi yksi sihteeri ja yksi erityissuunnittelija. Palveluja kehitetään keskitetysti talous- ja hallintoyksikön toimesta.

Koska sivistysvaliokunnalle myönnetty lisätalousarvio kohdennettiin suurelta osin hallintopalveluihin, hallintopalveluiden toimintakatteen alittuminen johtuu keskeisesti koko sivistysosaston talousarvion alituksesta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Hallintopalveluilla ei ole omaa toimintaa, vaan se antaa tukea ja palveluja sivistysosaston muille yksiköille.

Tulosityksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut

VASTUUHENKILÖ: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelut-tulosityksikkö tarjoaa sekä lakisääteistä laadukasta ja monipuolista varhaiskasvatusta ja esiopetusta että avointa leikki- ja kerhotoimintaa. Vanhemmat saavat valita joko suomen- tai ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen mahdollisuuksien mukaan. Palveluvalikkoa laajentavat kotihoito ja yksityisen hoidon tuet ja kuntalisät sekä palveluseteli. Toiminnan tarkoituksena on turvata lasten hyvinvointi tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta sipoolaislapsille.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	1 845		1 845	1 431	77,6	-414	1 598	-10,4
Toimintamenot	-17 207		-17 207	-16 692	97,0	515	-16 929	-1,4
Toimintakate	-15 362		-15 362	-15 261	99,3	101	-15 332	-0,5
Suunnitelmapoistot						140	-63	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	250,0		250,0	222,1	88,8	-27,9	240,0	-7,5

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Varhaiskasvatuksen sitovat tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Tuetun leikin osalta kehittäminen on edennyt ja tulokset näkyvät myös Kehittävän palautteen tutkimuksessa. Henkilökunnalle on järjestetty koulutuksia ja työpajoja liittyen johtamiseen ja leikkipedagogiikan vahvistamiseen. Lisäksi päiväkotien oppimisympäristöjä on muokattu yhdessä kunnan Teknisen osaston kanssa tukemaan leikin ja liikkumisen edistämistä. Sipoon Vakan kehittämistyön pohjana käytetään Kehittävän palautteen tutkimusmenetelmää ja arviointia tehdään Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) kriteeristön perusteella. Näiden avulla saadaan vuosittaiselle toiminnalle tavoitteet.

Päiväkotit Pikkusydän avattiin marraskuussa 2019, ja samaan aikaan toiminta päättyi Lillbondenissa, Solåkerissa sekä Kaislan vuokratiiloissa.

Siivous- ja ruokapalvelujen järjestäminen muutettiin Vakassa vastaamaan muiden kunnan osastojen käytäntöä. Ensimmäistä kertaa siivoustyöntekijöiden henkilöstökustannukset sisällytettiin sisäisiin vuokriin ja ruokapalvelutyöntekijöiden palkat ruuan hintaan. Tämä alensi Vakan budjetoituja henkilöstömenoja n.640 000e ja vastaavasti lisäsi vuokratuloja ja sisäisiä ruokakustannuksia yhteensä saman verran.

Uusi asiakasmaksulaki vähensi kaikkien kuntien varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja ja vaikutus tulee huomioida budjetin laadinnassa myös tulevaisuudessa.

Talousarvio: Tulojen alitukset

Vakan toimintatuotot alittivat talousarvion n. 400 000 eurolla.

Asiakasmaksulakimuutos vähensi toimintatuottoja huomattavasti ja ostopalvelupäiväkotien lakkauttaminen näkyi asiakasmaksutulojen vähenemisenä kunnalle viime vuodesta. Kunnanhallituksen myöntämää lisämäärärahaa (325 000 e) ei käytetty, koska säästöt toimintakuluissa tasasivat katteen talousarviossa.

Menojen alitukset

Vakan toimintakulut alittivat budjetin n. 500 000e talousarviossa 2019.

Suurimpina poikkeuksina olivat henkilöstömenot ja palvelujen ostot. Henkilöstömenot alittivat budjetin n. 70 000e. Viime vuosina marras- joulukuulle sijoittuneita lisääntyneitä kuluja henkilöstömenoihin ei tänä vuonna tullut. Kunnanhallituksen myöntämää lisämäärärahaa varhaiskasvatuksen opettajien palkankorotuksiin ei käytetty.

Palvelujen ostot alittivat budjetin 400 000 e. Asiakaspalvelujen ostot muilta ei toteutunut, koska asiakkaat eivät valinneet kunnan ulkopuolista esiopetusta arvioitua määrää, jolloin säästöä syntyi n.140 000e. Sisäisistä lt-veloituksista säästyi n. 90 000 e, koska marras- ja joulukuulta ei tehty veloituksia lainkaan. Sisäiset ruokapalveluveloitukset alittivat talousarvion n. 100 000e, koska uudenlaisen kustannuskertymän muodostumista oli vaikea arvioida, kun ensimmäistä kertaa ruokapalvelujen henkilöstömenot sisältyivät Vakan ruuan hintaan. Avustukset yhteisöille alitti budjetin n. 80 000e kahden leikkikerhon lopetettua toimintansa Sipoossa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kunnan kustantama varhaiskasvatus, lapsia päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa				
(v. 2017 sisältää ostopalvelun) Lapset, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin	924	794	820	805
varhaiskasvatukseen	44	153	180	149
Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	122	139	120	143
Varhaiskasvatus yhteensä	1 090	1086	1 120	1097
Varhaiskasvatuksen osuus 1–6-vuotiaista, % Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	75	73	80	81
0–6-vuotiaat kunnassa 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1 457	1481	1 400	1358
Esikouluikäisiä kunnassa	1 573	1 518	1 520	1533
256	245	286	295	
Lapsipaikat kunnallisessa päivähoidossa	1 008	1 061	1 000	1029
Lapsipaikat palvelusetelipäiväkodeissa	66	245	250	294
Lapsipaikat ostopalvelupäiväkodeissa	142	154	0	0
Kustannukset/paikka, kunta, euroa	11 825	11 608		
Kustannukset/paikka, ostopalvelu, euroa	11 641	11384	0	0

Arvio tulevasta kehityksestä

Sipoon kunnan asukasmäärän mahdollinen kasvu ei todennäköisesti lisää varhaiskasvatuksen asiakkaiden määrää tulevana vuonna. Etelä-Sipoon varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tullaan suunnittelemaan tulevana vuonna uudestaan kokonaisuutena, ja siinä huomioidaan myös syntyvyyden väheneminen kunnassa. Taloudellisia säästökohteita selvitetään kuntatalouden tasapainottamiseksi.

Tulosityksikkö: Koulutuspalvelut

VASTUUHENKILÖ: Opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tulosityksikön tarkoituksena on antaa kuntalaisille korkeatasoista opetusta kouluissa, joissa on osaavat opettajat, ylläpitää viihtyisiä ja turvallisia kouluja, tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen myös rinnakkain lukiokoulutuksen kanssa ja vahvistaa nuorten tulevaisuudenuskoa. Toisin sanoen lapsille, nuorille ja aikuisille tarjotaan eväät hyvään elämään. Toimintaa tarjotaan sekä keskeisesti sijaitsevilla alueilla että kylissä ja pyritään siten vaikuttamaan monipuolisen yhdiskunnan rakentamiseen.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	1 760		1 760	1 903	108,1	143	1 943	-2,1
Toimintamenot	-31 585	-1 098	-32 683	-32 535	99,5	148	-31 633	2,9
Toimintakate	-29 825	-1 098	-30 923	-30 632	99,1	290	-29 689	3,2
Suunnitelmapoistot						140	-133	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	326,0		326,0	370,1	113,5	44,1	356,3	3,9

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Sitovat tavoitteet ovat osittain toteutuneet. Perusopetuksessa oppilasmäärät on pysynyt samana ja lukiossa on ollut pientä opiskelijamäärän nousua. Jos katsoo yksittäisiä kouluja, niin monessa koulussa oppilasmäärät ovat laskussa. Tämän takia ryhmäkoot ovat epätasaiset koulujen välillä. Tähän tulee reagoida niin, että oppilaita ei kohdella epätasa-arvoisesti.

Sisäilmaongelmaisten rakennusten aiheuttamat kustannukset näkyvät vielä tilinpäätöksessä. Söderkulla skola ja Sipoonlahden koulu ovat toimineet osittain väistötiloissa Söderkullassa. Jokipuiston koulu siirtyi kokonaisuudessaan väistötiloihin alkusyksystä 2019, suurin osa koulusta toimi väistötiloissa jo loppukeväällä 2019. Väistötiloina toimivat Juhlatalo ja Wessmantalo.

Uuden Sipoonlahden koulukiinteistön ensimmäinen osa otettiin käyttöön syksyllä 2019 ja muutostyöt aloitettiin kiinteistön vanhassa osassa. Vanhan puolen kalusteet siirrettiin pääsääntöisesti muihin kouluihin. Nikkilän Sydämen laajennus on rakenteilla ja aikataulussa.

Tuloylitykset

Tulojen ylitys selittyy pääosin valtionavustuksien/hankeavustusten ennakoitua suurimmilla tuloilla (+143 000 euroa).

Menoylitykset

Henkilöstökulut ovat kasvaneet tilinpäätökseen 2018 huomattavasti enemmän kuin mitä palkankorotukset ovat aiheuttaneet. Jotta kustannukset saadaan kuriin, on koulutuspalveluissa ryhdytty seuraaviin toimenpiteisiin: 1) Tuntiresurssin taseus koulujen välillä niin, että ryhmäkoot pysyy tasapuolisina, 2) Tuntiresurssin pienentäminen ja 3) avustajaresurssin pienentäminen.

Muiden kustannusten osalta ei ole merkittävää kasvua verrattuna tilinpäätökseen 2018 ja näiden osalta ollaan pysytty talousarviossa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019
(koskee sekä suomen- että ruotsinkielisiä koulutuspalveluita)

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
koulujen lkm, peruskoulu + lukio*	15+2	15+2	15+2	15+2
oppilasmäärä, peruskoulu	2 616	2 613	2 800	2610
opiskelijamäärä, lukiot	327	335	350	349
kustannus €/lukio-opiskelija*	9 369	9 029	9 795	9 038
kustannus €/peruskouluoppilas*	9 632	10 530	9 736	10 857
kokonaisviikkotuntimäärä peruskoulu	4847	5064	5 400	5096
kokonaisviikkotuntimäärä lukiot	613	629	642	642
kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/oppilas	1,82	1,87	1,92	1,96
kurssia/opiskelija	1,50	1,88	1,83	1,83
opettajien sijaisten palkkakustannus t€	647	677	650	620
aamu- ja iltapäivätoim. ja lasten lkm**	458	413	460	375

* Tunnuslukujen laskentatapaa muutettu,
2017 ennallaan

** 04/ ja 08/

Arvio tulevasta kehityksestä

Oppilasmäärän ei ennakoida kasvavan merkittävästi lähivuosina. Toimenpiteet henkilöstömenojen kuriin saamiseksi on aloitettu ja vaikutukset näkyvät vuonna 2020. Sisäilmaongelmien vaikutus koulutuspalveluiden talouteen tulee vähenemään syksyllä 2020, kun Sipoonlahden koulukiinteistö valmistuu kokonaisuudessaan ja Opintien paviljongeista voidaan luopua. Talousseurantaa on parannettava, jotta ennustettavuuteen ja poikkeamiin saadaan vaadittavaa luotettavuutta ja tarkkuutta.

Tulosityksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

VASTUUHENKILÖ: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto, kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kuntalaisten toiveet palveluiden kehittämiseksi otetaan huomioon ja tavoitteena on hyvä yhteistyö kunnassa toimivien yhdistysten ja muiden tahojen kanssa.

Tilat, tapahtumat ja toiminta mahdollistavat eri-ikäisten kuntalaisten kohtaamisia. Viihtyisä ympäristö ja mahdollisuus aktiiviseen elämäntapaan ja elinikäiseen oppimiseen lisäävät hyvinvointia ja kunnan vetovoimaisuutta.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	474		474	626	132,1	152	586	6,9
Toimintamenot	-6 310		-6 310	-6 365	100,9	-55	-6 234	2,1
Toimintakate	-5 836		-5 836	-5 739	98,3	97	-5 648	1,6
Suunnitelmapoistot							-176	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	46,0		46,0	49,4	107,4	3,4	46,0	7,4

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Merkittävimmät muutokset vuoden 2019 aikana:

- Sipoon opisto: Opetushallitukselta saatu kahden vuoden projektirahoitus (2018-2019) viestinnän ja markkinoinnin kehittämiseksi osoittautui onnistuneeksi. Opiston kurssimaksutuotot lisääntyivät TP 2018 verrattuna 20 000€ samalla kun kurssien tai opetustuntien määrää ei olla lisätty. Lukuvuonna 2018-2019 oli opistolle juhluvuosi; opisto täytti 50 vuotta ja sitä juhlittiin pitkin vuotta.
- Kirjastopalvelut: Kirjastopalveluilla on ollut tapahtumarikas vuosi. Uudistetussa pääkirjastossa juhlittiin alkuvuonna avajaisia ja Söderkullassa loppuvuodesta 10-vuotissyntymäpäiviä. Pitkin vuotta kirjastossa on järjestetty runsaasti yleisötapahtumia, ja kirjastojen kävijäluvut ovatkin nousseet. Tilojen viihtyisyyteen ja asiakkaiden osallistamiseen myös panostettiin. Nuortentilan toiminnallisuutta Nikkilässä muokattiin yhdessä nuorten kanssa Avi-hankkeen varoin palkatun projektisuunnittelijan kanssa ja Söderkullassa perheet tuotiin Tarinapiknikille kuulemaan kiinnostavia esiintyjä kunnostettujen kalusteiden äärelle. Tarinapiknik ja "Nuoret osaksi kirjastoa" olivat molemmat Avi-hankkeita 2018-2019. Vuonna 2019 käynnistyi myös uusi Lukemaan innoittamisen hanke. Hankerahoitusta käytettiin arvioitua enemmän, mikä näytetty tulojen kasvuna, vaikka muut tulot ovat jääneet arviota alemmalle tasolle. Kirjastopalvelujen kokoushuoneiden käyttömaksuista luovuttiin vuoden alussa. Sekä kokoushuoneita että muita tiloja on annettu asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden käyttöön ahkerasti. Uutena avauksena sosiaali- ja terveystieteiden alalta on jalkauduttu kirjastoihin esittelemään sekä lasten-, nuorten- ja perheidenpalveluja että maahanmuuttajille suunnattuja palveluja Walk in -päivystyksen muodossa. Myös kielikahvilatoiminta alkoi Nikkilässä. Kouluyhteistyö on ollut vilkasta ja systemaattista, kirjavinkkausta ja tapahtumia lapsiperheille on ollut erityisen paljon, mikä on iso syy lainauslukujen lähes 14% kasvuun. Toisaalta myös Oodin tuoma kansainvälinen kirjastojen hyvä näkyvyys ja Lukuliikkeen rummuttama lukemisen tärkeys, ovat lisänneet sekä lainauslukuja että kirjastojen kävijämääriä lähes koko Suomessa.
- Kulttuuripalvelut: Keväällä sipoolaisille toteutettiin yli 500 vastausta kerännyt asukaskysely ja kysely kunnan eri toimialojen edustajille kunnan kulttuuripalveluista. Tämän kyselyn pohjalta on työstetty kunnalle kulttuurisuunnitelmaa yhteistyössä konsulttiyhtiön ja ohjausryhmän kanssa. Keväällä avautui Artborg 35 rakennuksen alakertaan taidenäyttelytila Pesula Galleria. Taidenäyttelyä on tässä tilassa toteutettu yhteistyössä kunnan kulttuuripalvelujen ja Sipoon taiteilijat ry:n kesken. Näyttely-yhteistyöstä on laadittu erillinen sopimus. Topelius-salissa on tuotettu yhteistyökumppanin kanssa säännöllisesti elokuva-elämyksiä, jotka ovat olleet erittäin suosittuja. Julkista taidetta on ilmestynyt, sekä Pekka Paikkarin teos liikenneympyrään, että Kaisa Salmen digitaalinen taideteos "Pumppuhuone". Taiteen perusopetuksen järjestämisessä on ollut haasteita erityisesti Söderkullan heikon tilatarjonnan vuoksi. Tanssitaiteen perusopetus on joutunut myös Nikkilässä muuttamaan kahdesti vuoden 2019 aikana.
- Liikuntapalvelut: Söderkullan uusittu urheilukenttä otettiin käyttöön. Seuraavan vaiheen muutostöistä hiekkakentän laajennus toteutui loppuvuodesta 2019, mutta huoltorakennuksen laajennus ja maalämpöprojekti siirtyivät vuodelle 2020. Pilvijärven uudet wc-tilat otettiin käyttöön. Lasten ja nuorten ja toisaalta senioreiden liikunnan edistämiseen on kehitetty uusia toimintamuotoja (mm. Nuorten kuntosalikursseja, Seniorisali) ja viestintää on pyritty kohdentamaan entistä paremmin kohderyhmiä tavoittavaksi. Liikuntaneuvonnasta hyötyi ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden aikana 53 asiakasta. Kevyen liikenteen reitti -kartoituksessa päädyttiin rajaamaan ulkoilureitit työn ulkopuolelle, joten niiden selvitys tulee tehtäväksi erillisenä työnä.

- Nuorisopalvelut: Vuonna 2019 panostettiin toimiin liittyen etsivän nuorisotyön näkyvyyteen ja ennaltaehkäisevään työhön. Etsivät ovat tiivistäneet yhteistyötään oppilaitosten kanssa ja ovat pitäneet yhteisiä opo-tunteja 9. luokkalaisille.

AVI:n avustus ja yhteistyö Sipoonlahden koulun kanssa mahdollistivat sen, että koulujen loma-aikojen toimintaa järjestettiin aikaisempaa enemmän. Uusi nuorisovaltuusto aloitti toimintansa tammikuussa 2019.

Lukuvuoden 2019-2020 alusta oli suunniteltu otettavaksi käyttöön yläkoululaisille suunnattu harrastepassi. Tämä suunnitelma ei toteutunut Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista riippumattomista syistä.

Kävijälaskuri otettiin käyttöön Aktia-kuntoportaissa sekä Monitoimihallilla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori sekä nuoriso- ja kirjastopalvelujen yhteinen erityisnuorisotyöntekijä ovat edistäneet yksiköiden välistä yhteistyötä. Koordinaattori toimii apuna erityisesti eri palveluiden yhteisten asioiden koordinoinnissa ja toteutuksessa. Erityisnuorisotyöntekijä toimii sekä nuorisopalveluiden tiloissa että kirjastoissa lisäten sekä henkilökunnan yhteistyövalmiuksia että nuorten hyvinvointia. Uusia toimintamalleja kokeillaan kirjastoissa nuorille erityisnuorisotyöntekijän vetämänä.

Vuoden 2019 aikana osallistuttiin myös aktiivisesti uusien tilojen yhteiskäytön suunnitteluun. Yksikön päällikkötehtävät on hoidettu syyskuusta 2019 alkaen vt-järjestelyllä.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Sipoon opiston opetustuntien määrä	12 576	12 578	13 750	12 273
Sipoon opiston toimintakate €/asukas*	-28	-31	-31	-34
Kirjaston kävijämäärät	166 002	158 730	185 000	176 039
Kirjaston lainausten määrä/asukas	12	12,5	14	13,7
Kulttuuripalvelujen toimintakate €/asukas*	-28	-33	-30	-34
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	654	680	765	694
Liikuntapalvelujen toimintakate €/asukas	-88	-101	-97	-88
Liikunta-avustukset €/asukas	12	14	14	13
Nuorisopalvelujen toimintakate €/asukas	-33	-31	-30	-33

Arvio tulevasta kehityksestä

Etenkin Kulttuuripalvelujen ja Sipoon opiston tilatarve ja palvelujen saavutettavuus kunnan eri osissa ovat lähivuosien haaste, sillä asukasmäärän myötä palvelukysyntä kasvaa ja nykyiset tilat esim. Etelä-Sipoossa ovat riittämättömät. Nuorisopalvelujen tilat eivät nykyisellään ole tarkoituksenmukaisia, sillä nuorisotalo Nuorkka Nikkilässä kaipaa kipeästi peruskorjausta ja nuorisotila Pleissi on pienien huoneiden vuoksi erittäin epäkäytännöllinen ja toimintaa rajoittava. Syrjäytymisen ja liikkumattomuuden ehkäisy ovat lähivuosien suurimpia haasteita, joihin kaikki yksikön palvelut pyrkivät toiminnallaan vaikuttamaan. Kirjastopalveluissa kehitetään yhteistyössä kunnan muiden osastojen, erityisesti sosiaalipalveluiden kanssa hakeutuvia palveluita, ja lähdetään luomaan uutta palvelukonseptia ikäihmisille. Hakeutuvat palvelut sisältävät kirjaston kotipalvelun sekä kirjastoautoyhteistyön.

Kulttuuri- ja vapaa-aika palveluiden yksikön organisoituminen sekä sen johtaminen tulee ratkaista mahdollisimman nopeasti.

2.3.6 Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

VASTUUALUE: TEKNIikka JA YMPÄRISTÖ

VASTUHENKILÖ: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Osasto tarjoaa kuntalaisille viihtyisän, turvallisen ja toimivan elinympäristön koordinoimalla, suunnittelemalla ja toteuttamalla kunnan laajennus- ja saneerausinvestoinnit, ohjaamalla ja valvomalla kunnassa tapahtuvaa rakentamista sekä ylläpitämällä Sipoon infran palveluja ja toimitiloja.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari	
Talousarviossa todetun osallistuvan budjetoinnin pilotin toteuttaminen (Tavoite kirjattu talousarvioon).	Osallistuvan budjetoinnin pilotti toteutetaan.	Toimenpiteet on toteutettu.	
	Osallistuvan budjetoinnin kohde on valittu ja määritelty. Hankkeen osallistumisen kilpailutus ja osallistumiskonsultin valinta on ollut vuodenvaihteessa kilpailutuksessa ja valittu. Hankkeeseen on myös haettu ja saatu tukea ympäristöministeriön Kestävä Kaupunki -ohjelmasta. Hankkeen osallistumisen osio ja puistosuunnitelma valmistuvat laaditun aikatulun mukaan 6/2020. Suunnitelma toteutetaan vuosien 2021 ja 2022 aikana.		
Yksikkökohtaiset tavoitteet			
7. Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.	Nikkiläntien ja Martinkyläntien risteysliityntäpysäköintialue toteutetaan.	Liityntäpysäköintialue käytössä.	
	Liityntäpysäköintialue on valmistunut lokakuussa 2019. Lisäksi lokakuussa 2019 on valmistunut erottajan liityntä ja oppilaspysäköintipaikka, jonka perusteella asetettu tavoite on selvästi ylitetty.		
8. Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 12 km valtuustokauden alusta. Vuonna 2019 väylistä toteutetaan 8 km.	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.	
	Tavoite toteutunut. Uusia kevyen liikenteen väyliä on otettu käyttöön vuonna 2019 yhteensä 10,5 km, joista pisin Nikkilä - Nikinmäki kevyen liikenteen väylä yhteensä noin 7,0 km valmistui elokuussa 2019.		
17. Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset. Toteutetaan säännölliset kuntotutkimukset ja oirekyselyt. Jokaiseen tiedossa olevaan sisäilmaongelmaan kunnan tiloissa on löydetty ratkaisu.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä laaditaan kuntoarviot sekä koulujen ja päiväkotien osalta kuntoarviot koostetaan ja analysoidaan sekä viedään investointiohjelmaan.	Määritellyt tehtävät on toteutettu.	
	Viimeiset kuntoarviot ovat laadinnassa ja investointiohjelmaan on viety koulut ja päiväkodit. Tavoite toteutunut		

3. Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 2 kk.	
	Tavoite on toteutunut. Keskimääräinen käsittelyaika on nopeutunut. Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on vuoden 2019 aikana ollut keskimäärin 2 viikkoa.		
3. Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on vuoden lopussa 4 kk siten, että sitä vanhempia käsittelykelpoisia hakemuksia ei ole jonossa.	
	Tavoite toteutunut. Keskimääräinen käsittelyaika on nopeutunut. Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen käsittelyaika on vuoden 2019 aikana ollut keskimäärin 4,5 kk.		
Kuntastrategian päätavoite ”Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla”.	Suunnitelmallisen valvonnan sujuvoittamiseksi ympäristönsuojelulain mukaista valvontasuunnitelmaa päivitetään siten, että se täyttää myös jätelain valvontasuunnitelmalle asetetut vaatimukset.	Suunnitelma on laadittu ja käsitelty asianomaisessa elimessä.	
	Suunnitelman laadittu ja käsitelty asianomaisessa toimielimessä. Tavoite saavutettu.		

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	11 773		11 773	12 553	106,6	780	11 355	10,6
Valmistus omaan käyttöön							151	
Toimintamenot	-18 936		-18 936	-19 087	100,8	-151	-17 583	8,6
Toimintakate	-7 163		-7 163	-6 534	91,2	629	-6 077	7,5
Suunnitelmapoistot	-5 873		-5 873				-5 570	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	136,0		115,5	114,9	99,5	-0,6	104,0	10,5

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Vuosi 2018 on ollut Tekniikka- ja ympäristöosastolle työntäyteinen ja tapahtumarikas vuosi. Keskeiset tapahtumat on ohessa jaettu neljään osaan: i) yhdyskuntakehittäminen, ii) investoinnit iii) viranomaistoiminta ja iv) operatiivinen toiminta. Investoinnit, viranomaistoiminta ja operatiivinen toiminta on esitetty tarkemmin yksikkökohtaisissa analyyseissä.

Yhdyskuntakehittäminen

Sipoo kasvoi vuonna 2019 voimakkaasti noin 500 sadalla asukkaalla. Suhteellinen kasvu oli hyvällä tasolla noin 2,4 prosenttia Sipoon asukasluvusta. Kehitys on ollut strategian mukaista.

Sipoon kunnan menestyksen osalta kunnan kasvaessa avainasemassa on yhdyskunta- ja palvelurakentamisen prosessi ja sen kaikkien näkökulmien huomioon ottaminen. Uusien kaava-alueiden osalta keskeistä on tasapaino kaavatalouden, alueiden viihtyvyyden ja liikennetarkaisujen sekä alueiden toteutettavuuden välillä. Vastaavasti palvelurakentamisen osalta keskeistä on tasapaino toiminnallisuuden ja viihtyvyyden, tilatehokkuuden, teknisten tarkaisujen ja arkkitehtuurin välillä. Ko. toimenpiteiden osalta TEKY on tehnyt onnistuneesti pitkäjänteistä työtä.

Sipoon kasvun edellytyksenä on Sipoon uusien alueiden vetovoimatekijöiden luominen mahdollisimman hyviksi. Keskeisimmät vetovoimatekijät ovat sijainti ja liikenneyhteydet pääkaupunkiseudun keskuksiin keskuksiin eteenkin KeNi-radan henkilöliikenteen käynnistäminen.

Sijainnit Sipoon kasvukeskuksilla ovat hyviä. Liikenneyhteyksinä tarvitaan hyvät ja nopeat yksityiset ja julkiset liikenneyhteydet. Tällä perusteella Sipoon kasvun edellytys on saada nopeasti päätös henkilöjunaliikenteen käynnistämisestä Kerava–Nikkilä-rataosuudella (KeNi). Tämä on myös Sipoon keino saavuttaa tavoitteensa mm. hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä ja kaavataloudessa tontinhintojen kasvaessa ja julkisen päästöttömän raideliikenteen käynnistyessä.

Oleellista kasvussa on, että yhdyskuntakehityksen johtaminen on selkeän strategista ja kokonaisuudeltaan johdettua kaikista sen näkökulmista eli i) kaavatalouden näkökulmasta, ii) viihtyvyyden ja monipuolisen asumisen näkökulmasta, iii) toteutuksen ja ylläpidon näkökulmasta, iv) palvelujen määrän ja laadun näkökulmista ja v) palveluiden talouden näkökulmasta.

Talousarvion 2020 osalta tehtiin vaihtoehtoisia Sipoon kestävän kasvun kehittämisohjelmia - investointiohjelmia. Kestävän kasvun osalta on oleellista että uusien kaavoitettavien alueiden kaavatalous on kunnossa ja kattaa myös laajennusinvestoinnit. Näin kasvu voi jatkua suunnitellusti. Tekniikka- ja ympäristöosasto onkin, laatiessaan 10 vuoden investointiohjelmaa kaavoituksen kanssa yhteistyössä, tuottanut kaava-alueiden kaavatalouslaskelmat muun aineiston ohessa ja investointiohjelman vaihtoehtodista päätettäessä, päättävät ovat ottaneet investointeja ja kasvua suunnatessa eri tekijät huomioon.

Kestävän kasvun aikaansaamisessa Tekniikka ja ympäristöosaston rooli on yhdyskuntakehittämisessä mm. i) kaavatalouden mukaan tuominen muiden tekijöiden rinnalle, ii) toimivan ja ylläpidettävän teknisen toteuttamisen varmistamisen kuitenkin viihtyvyys huomioon ottaen, iii) palveluiden suunnitteluprosessin edistäminen siten että palvelut on tuotettavissa tehokkaasti ja kestävästi ja iv) nykyisten yhdyskuntarakenteiden ylläpito ja saneerauksen suunnittelu ja toteuttaminen siten että ympäristö pysyy toiminnallisena ja viihtyisänä.

Investoinnit

Investointien osalta vuosi 2019 on ollut vilkasta sekä infratoteutuksen että palvelurakentamisen osalta.

Infran toteutuskohteita ovat olleet mm: Nikkilä-Nikinmäki kevyen liikenteen valmistuminen, Maritnkyläntien ja Nikkilänväylän liikenneympyrän ja liityntäpysäkin valmistuminen, Söderkullan Lidin liittymän valmistuminen, Söderkullan työpaikkakadun rakentaminen jne.

Myös laajennusinvestoinneissa on ollut vilkasta. Vuonna 2019 on valmistunut Sipoolahden koulun laajennus- ja muutostöiden laajennusosa ja Päiväkotik Pikkusydämen rakentaminen. Lisäksi Sipoonlahden koulun urakka jatkuu ja valmistuu vuonna 2020, Jokipuiston koulun saneerauksen ja Sipoon toisen keskuskeittiön muutostyöt on suunniteltu sekä olemassa olevan kiinteistökannan kuntotutkimuksia ja toimenpiteitä on viety eteenpäin, jotta varmistetaan tilojen turvallisuus ja terveellisyys.

Rakennus- ja ympäristöviranomaisen

Kasvu ja rakentaminen jatkuvat asemakaava-alueilla. Kerros- ja rivitaloasuntoja luvitetaan hieman maltillisemmin kuin vuosina 2016 ja 2017. Pientalorakentaminen vauhdittuu uusien asemakaavojen ja vahvistuvan kaavavarannon myötä. Sähköinen asiointijärjestelmä Lupapiste.fi on koko rakennusvalvonnan henkilöstöllä aktiivisessa käytössä: kaikki lupamuodot haetaan sähköisesti Lupapisteen kautta. Myös Lupapisteen sähköinen arkisto on käytössämme ja kaikki myönnettyt luvat 1.1.2017 alkaen ovat arkistoituneet sähköisesti.

Rakennusvalvonnan uudistetut viranomais- ja palvelutaksat ovat käytössä; uudistustyö on synnyttänyt päätöksentekoa ja laskutusta paremmin palvelevan asiakirjan. Rakennusvalvonnan toimintatuotot olivat suuremmat kuin talousarvioon määritellyt, sillä lupamäärät ja hankkeiden laajuudet (neliöperusteinen taksa) ovat olleet ennustettua suuremmat.

Operatiivinen toiminta

Keskeisimmät ja suurimmat tapahtumat operatiivisessa toiminnassa ovat Toimitilojen kehittämishankeista: i) Varhaiskasvatuksen strategisen muutoksen valmistelu, ii) kaikkien kunnan rakennusten kuntoarviohanke ja iii) turvatekniikan kehittäminen kunnan kiinteistöissä ja Katu ja viheralueiden hakkeista kuntokierroshjelman käyttöönotto kunnossapidon ja perusparantamistoimenpiteiden ohelmoimiseksi ja priorisoimiseksi.

Tekniikka- ja ympäristöosaston tuloksen analyysi

Vuoden 2019 talousarvio toteutui suunniteltua paremmin. Keskeisin keino talousarvion toteutumisen saavuttamisessa ja katteen alittumisessa oli kuukausittainen seuranta ja poikkeamien analysointi sekä toimenpiteiden ja johtamisen sopeuttaminen vallitsevaan tilanteeseen.

Tekniikka- ja ympäristöosaston (TEKY) vuoden 2019 toimintakate oli 724 000 euroa talousarviossa esitettyä parempi. Toimintatulot ylittivät talousarvion noin 862 000 eurolla ja toimintamenot 138 000 eurolla.

Toimintamenojen ylitys johtui pääosin uusien vuokrattujen tilojen lisäkustannuksista kuten myös lisätulotkin. Ko. toimienpiteet eivät olleet tiedossa budjettia laadittaessa ja ne eivät myöskään sisältyneet budjetoituihin menoihin. Pieneltä osin toimintatulojen ylitys johtuu myös rakennus- ja ympäristölupien ennakoitua suuremmasta määrästä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja selonteko

Teknisen toimialan riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin ja terveyteen liittyviin riskeihin. Vesihuollon riskit on käsitelty erikseen Sipoon Veden tilinpäätöksessä. Riskit koostuvat mm. poikkeuksellisista luonnonilmiöistä (kuten rankkasateiden ja tuulten aiheuttamat vahingot tai haitat), sisäilma-perusteisista äkillisistä tilanteista, investointihankkeiden riskeistä sekä ympäristöön liittyvistä riskeistä.

Riskien vähentämiseksi ja äkillisen toiminnan tehostamiseksi tekninen toimiala on uusinnut varallaolojärjestelmänsä. Kuntaan perustettiin tekninen varallaolo, jonka yhteisenä vastuualueena on kiinteistöhoito ja vesihuolto. Toiminta käynnistettiin syksyllä 2016. Myös investointihankkeiden turvallisuuskoordinointi järjestettiin uudella tavalla yhdenmukaisesti koko osastolla siten, että toiminnan laatu voidaan hallita entistä paremmin.

Poikkeuksellisista luonnonilmiöistä ei vuonna 2019 ole aiheutunut mainittavia vahinkoja tai haittoja. Myöskään ympäristöön kohdistuvia merkittäviä taloudellisia riskejä ei ole toteutunut.

Arvio tulevasta kehityksestä

Lähtötilanteen suurimmat haasteet ja mahdollisuudet liittyvät kasvun hallintaan. Kasvavan kunnan kokonaisuuden ja investointisalkun hallinta ja johtaminen ovat avainasemassa. Samalla asukkaiden tarpeiden tiedostaminen muuttuvassa toimintaympäristössä nousee yhä keskeisempään rooliin.

Kasvun hallinta liittyy yhdyskunnan kehittämisen kokonaisprosessiin. Kasvun kokonaisprosessi käsittää kaavoituksen, infran suunnittelun ja toteuttamisen, tontinmyynnin, rakennuslupaprosessin sekä palveluiden (koulu, päiväkotit jne.) kapasiteetin lisäämisen. Lisäksi kasvun yhteydessä eri tehtävien toiminta tulee turvata ja niitä tulee kehittää entistä sujuvimiksi ja paremmin asukasta palveleviksi.

Kasvun kokonaisprosessin sujuva ja kustannustehokas hallinta on tulevaisuudessa Sipoon kunnalle elintärkeää talouden ja palveluiden tasapainon ylläpitämiseksi. Tässä onnistuminen edellyttää palveluiden turvaamista sekä investointi- ja käyttötalouden hallintaa.

Toimintaympäristön muutoksiin reagointi

TEKY on kehittänyt omaa toimintaansa yhdessä kunnan muiden osastojen kanssa. Toiminnan suunnittelu ja uudet toimintatavat sekä ICT:n hyödyntäminen korostuvat kasvun jatkuessa ja kiihtyessä. Toiminnassa tulee varautua yllätyksiin, kasvunopeuden vaihteluihin ja asiakaskyselyiden lisääntymiseen. Tämä luo TEKY:ssä erityisiä vaatimuksia niin investointien suunnitteluun, rakennusvalvonnan lupaprosessiin kuin Infra- ja kiinteistöpalveluidenkin kehittämiseen.

Tulosityksikkö: Kehittäminen ja tuki

VASTUUHENKILÖ: Toimialan kehittämisspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tulosityksikkö huolehtii osaston kehittämisen ja strategiatyön koordinoinnista sekä tukipalveluista. Yksikkö vastaa investointien infran esi- ja yleissuunnitelmista kaavoittamisen yhteydessä sekä tarve- ja hankesuunnitelmista palvelurakentamisen osalta. Infran katu- ja toteutussuunnitelmat laaditaan Katu- ja viheralueet yksikössä ja palvelurakentamisen rakennuslupa- ja toteutussuunnitelmat Toimitilat yksikössä. Lisäksi Kehittäminen ja tuki vastaa kunnan henkilökunta-asunnoista ja kunnan lyhytaikaisesta tilanvuokrauksesta. Yksikön määrärahaan sisältyvät myös pelastustoimintaan varatut määrärahat.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	629		629	612	97,2	-17	656	-6,7
Toimintamenot	-3 383		-3 383	-3 506	103,6	-123	-3 529	-0,7
Toimintakate	-2 754		-2 754	-2 894	105,1	-140	-2 873	0,7
Suunnitelmapoistot							-9	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	10,5		10,5	10,5	100,0		10,9	-3,7

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Kasvuun ja kasvun hallintaan liittyvät teemat ovat näkyneet kaikessa yksikön toiminnassa vuoden 2019 aikana. Merkittävien uusien investointien toteutus on luonut painetta entistä laadukkaampaan kuntalaisvuorovaikutukseen ja ajantasaiseen viestintään. Rakentamisen lisääntyminen ja suuret rakennushankkeet niin katu- kuin palvelurakentamisessa näkyvät myös viestinnän ja asukasvuorovaikutuksen tarpeen kasvuna.

Osa toteutukseen siirtyneistä hankkeista on ollut huomattavan monimutkaisia, mikä on edellyttänyt myös tukipalvelutoimintojen panostusta. Sipoon kasvu näkyy myös Sipoon Veden verkoston liittyvien talouksien määrän merkittävänä kasvuna, mikä on puolestaan lisännyt kehittäminen ja tuki-yksikön tuottamien vesiliikelaitoksen hallinto- ja asiakaspalveluiden tarvetta.

Sipoon rakentamisen, suunnittelun ja kaavoituksen uusista hankkeista on viestitty entistä johdonmukaisemmin ja koordinoitummin koko toimialan yhteistyönä ja yhteisten kanavien kautta. Keskeisimpänä viestintäkanavana on kunnan internetsivujen ja sosiaalisen median ohella ollut sipoorakentaajakehittaa.fi-sivusto. Hankeviestinnän kehittämisen johtoajatuksena on ollut kuntalaisen näkökulmasta viestiminen siten, että ajantasainen suunnittelu ja rakentamista koskeva tieto on aina johdonmukaisesti saatavilla ja että työmaista on mahdollisimman vähän häiriötä toisilleen ja kuntalaisten arjelle. Viestintään ja toiminnan koordinointiin on panostettu erityisesti Nikkilän keskustassa ja Sipoonlahden koulun alueella.

Vuonna 2019 käynnistyi osallistavan budjetoinnin menetelmän pilotointi Nikkilän keskuspuiston suunnittelun yhteydessä. Tavoitteena on luoda uudenlaisia menetelmiä asukkaiden osallistamiseen ja vuorovaikutukseen suunnitteluprosesseissa. Hanke valmistuu vuoden 2020 aikana suunnittelun osalta ja se toteutetaan vuosina 2021 ja 2022. Hankkeeseen saatiin rahoitusta ympäristöministeriön Kestävä Kaupunki -ohjelmasta.

Kunnan kestävän kehityksen strategisten linjausten valmisteluun ja edistämiseen liittyvää työtä on tehty muun muassa KUUMA-kuntien yhteisessä ilmastoryhmässä, jossa vuonna 2019 valmistui ehdotus KUUMA-kuntien strategisen ilmasto-ohjelman päivitykseksi. Lisäksi tutkittiin mm. sähköautojen latausinfra vaihtoehtoisia toteuttamissuunnitelmia.

Hankintojen kehittämistyötä ja siihen liittyvää toimialan toiminnan kehittämistyötä on jatkettu edelleen. Yksikkö on ollut vahvasti mukana myös kunnan hankintatoimen kehittämistyössä. Teknisestä tapahtumajärjestämisestä ja lyhytaikaisesta tilavuokrauksesta vastaava Sipoo-talo-toiminto on mahdollistanut kunnan tilojen joustavaa ja tehokkaampaa käyttöä. Tilojen varausmahdollisuuksien kehittämiseksi aloitettiin varausjärjestelmän uudistamiseen tähtävää projekti, joka jatkuu vuonna 2020.

Talousarvio toteutui yksikön osalta pääosin suunnitellusti. Pelastuslaitoksen yhteistoimintakorvausten kokonaissumma oli hieman ennakoitua suurempi.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Pelastustoimi, käyttökustannukset, euroa/asukas*	100	103	93	
- vuokratut asuinhuoneistot, lkm	88	84	89	76

*Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kasvu ja sen hallinta tulevat olemaan keskeisiä yksikön toimintaa ohjaavia tekijöitä myös vuonna 2020. Asukasmäärän kasvu siten, että kaavatalous mahdollistaa kestävän talouden ja palvelun, investointitalous pysyy tasapainossa, rakennushankkeet toteutuvat suunnitellusti ja asukkaiden pitäminen mukana muutoksissa edellyttävät toimivia tukipalveluja ja laadukasta viestintää.

Kestävän kehityksen strategisten tavoitteiden asettaminen sekä tähän liittyvä kehitystyö ja viestintä tulevat vaatimaan yksikön panosta vuonna 2020. Osallistavan budjetoinnin pilottihankkeesta saatujen kokemusten perusteella kehitetään toimintamallia laajennettavaksi myös muihin hankkeisiin. Tilavarausjärjestelmän kehittäminen tulee mahdollistamaan kunnan tilojen entistä tehokkaamman käytön, paremman saatavuuden sekä Sipoo-talon toiminnan kehittämisen.

Tulosityksikkö: Rakennusvalvonta

VASTUUHENKILÖ: Rakennusvalvontapäällikkö

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena rakennusvalvontaviranomaisena.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on tuottaa terveellistä ja turvallista rakentamista ja hyvää kuntakuvaa sekä viihtyisää elinympäristöä. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat rakennetun ympäristön valvonta, rakentamista ja muita toimenpiteitä koskeva ohjaus, neuvonta ja lupakäsittely sekä rakentamisaikainen valvonta.

Rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus, Sipoon kunnan rakennusjärjestys, Suomen rakentamismääräyskokoelma, Ympäristöministeriön asetukset toimialaan liittyen sekä yleis- ja asemakaavat.

Rakennusvalvonnan toiminta on asiakaslähtöistä ja myönteistä.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	519		519	639	123,2	120	614	4,1
Toimintamenot	-1 013		-1 013	-852	84,1	161	-985	-13,5
Toimintakate	-494		-494	-213	43,1	281	-371	-42,7
Suunnitelmapoistot							-2,59	
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	11,0		11,0	10,8	98,2	-0,2	10,7	0,9

Rakennusvalvonnan toimintatuotot olivat suuremmat kuin talousarvioon määritellyt, sillä lupamäärät ja hankkeiden laajuudet (neliöperusteinen taksa) ovat olleet ennustettua suuremmat. Toimintamenojen alitus johtuu pääosin vajaalukuisesta henkilöstöstä - rekrytointi on ollut edelleen haasteellista - sekä lisäksi käyttöarkiston digitointiprojektin viivästymisestä.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Sähköinen asiointijärjestelmä Lupapiste.fi on koko rakennusvalvonnan henkilöstöllä aktiivisessa käytössä: kaikki lupamuodot haetaan sähköisesti Lupapisteen kautta. Myös Lupapisteen sähköinen arkisto on käytössämme ja kaikki myönnettyt luvat 1.1.2017 alkaen ovat arkistoituneet sähköisesti.

Rakennusvalvonnan uudistetut viranomais- ja palvelutaksat ovat käytössä; uudistustyö on synnyttänyt päätöksentekoa ja laskutusta paremmin palvelevan asiakirjan. Osana uudistustyötä tehtiin vertailua lähikuntien taksoihin ja näyttää siltä, että maltilliset korotukset taksassa - alueellinen taso huomioon ottaen - ovat olleet oikeansuuntaiset.

Tunnuslukujen osalta rakennuslupa- ja toimenpidelupamäärissä on nähtävissä pientä laskua; tämä tarkoittaa myös vähemmän sisään jätettyjä hakemuksia, sillä hakemusten käsittelyajat ovat edelleen lyhentyneet. Suunnittelutarve- ja poikkeamishakemuksia myönnettiin lähes yhtä paljon kuin vuonna 2018 ja nopeammalla käsittelyajalla, vaikka lupavalmistelijä sijaisti ympäristövalvojaa puolen vuoden ajan oman työnsä ohella. Keskimääräiset käsittelyajat on kirjattu tunnuslukuihin sekä hakemusten käsittelykelppoisuudesta että hakemusten jättöpäivästä laskien: käsittelykelppoisien rakennuslupahakemusten osalta käsittelyaika on ollut keskimäärin 0,5 kuukautta ja hakemusten jättöpäivästä laskien 3,0 kuukautta; vastaavat luvut poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuhakemusten osalta on ollut 4,5 kuukautta ja 6,2 kuukautta. Asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien sisältämä

asuntomäärä on suurempi kuin edellisvuonna, mutta selkeästi pienempi kuin vuonna 2017. Käyttöön otettujen asuntojen osalta vuosi 2019 on ollut Sipoolle historiallisen suuri.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
- rakennusluvut, lkm	202	189	200	179
- toimenpideluvat, lkm	76	74	80	67
- poikkeamisluvat ja str, lkm	52	72	80	70
- poikkeamislupien keskimääräinen käsittelyaika, kk	8,6	5,5/9	3,5/5	4,5/6,2
- rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika, kk	1,5/4,4	0,6/3,5	1,3/4,2	0,5/3,0
- käyttöön otetut tai valmistuneet asunnot (uudisrakennukset), lkm	171	393	500	553
- asuinrakentamiseen myönnettyt luvat (uudisrakennukset), lkm	83	83	80	85
- asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien sisältämä asuntomäärä (uudisrakennukset), lkm	785	237	500	414

Arvio tulevasta kehityksestä

Kasvu ja rakentaminen jatkuvat asemakaava-alueilla. Kerros- ja rivitaloasuntoja luvitetaan hieman maltillisemmin kuin vuosina 2016 ja 2017. Pientalorakentaminen vauhdittuu uusien asemakaavojen ja vahvistuvan kaavavarannon myötä. Koulu-, päiväkot- ja hoivarakentamisella on saatu aikaan reserviä ja lähitulevaisuudessa ko. tiloja ei juuri toteuteta. Rakennusvalvonta on vahvasti mukana kunnan Yritystiimissä tarjoamassa nykyisille ja tuleville sipoolaisille yrityksille ketterää ja matalan kynnyksen palvelua. Haja-asutusalueilla kasvu on tasaantunut viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 70 hakemukseen/vuosi ja jatkunee samalla tasaisella määrällä.

Kaavoituksen ja rakennusvalvonnan lisääntyvillä yhteistyömuodoilla haetaan joustavaa suunnittelu- ja lupaprosessia. Tällä prosessilla lisätään kokonaisajattelua rakentuvasta ympäristöstä ja tehtäväkokonaisuuksien sujuvuutta yksiköiden välillä. Tavoitteena on myös haastaa meidät kokonaan uudenlaisiin työtapoihin ja –tuloksiin.

Rakennusvalvonnan lupaprosessi, rakentamisaikainen valvonta ja arkistointi tapahtuvat ketterästi Lupapisteessä. Vuoden 2020 aikana rekrytoitava vakinainen lupatarkastaja tulee mahdollistamaan tarpeellisesti joko avustamisen lupakäsittelyssä tai rakentamisaikaisessa valvonnassa. Lupa-assistentti on perehtynyt lupakäsittelyn avustaviin tehtäviin, mikä jouduttaa lupavalmistelijan prosessia. Asiakkaiden ymmärryksen kasvattaminen lupaprosessin osalta jatkuu erilaisten tilaisuuksien avulla sekä itseohjautuvuuteen avustamalla. Muun muassa Rakentamisen Lupapolkua, joka on Sipoon kunnan ohjeistus rakennuslupan hakemiseen, kehitetään ja täydennetään jatkuvana prosessina. Tällä pyritään parantamaan lupahakemusten tasoa ja siten lyhentämään käsittelyaikoja.

Rakennustarkastajien käytössä oleva ns. väliarkisto (keskeneräiset rakennushankkeet) tullaan saattamaan paperisesta sähköiseen muotoon alkuvuoden 2020 aikana. Tällä on tavoitteena mahdollistaa rakentamisaikainen viranomaisosio kaikkien käynnissä olevien hankkeiden osalta sähköisesti. Varsinaisen arkiston muuttamisessa sähköiseen muotoon otetaan oppia väliarkiston digitoinnista ja prosessi lähtee liikkeelle tämän jälkeen – tavoitteena on vähentää arkistotilan määrää sekä keventää tulevaisuudessa viranomaisten työtä että palvella paremmin rakennusvalvonnan asiakkaita. Lupapisteen Kauppa tekee julkisten ja sähköisten asiakirjojen myyntipalvelun automaattiseksi.

Rakennus- ja huoneistorekisterin laadunparannusprosessi on tehostunut määräaikaisen rekisteriassistentin työpanoksella. Laadunparannustyöllä on kasvattava ja merkittävä vaikutus kunnan kiinteistöverokertymään.

Uudistettu rakennusjärjestys joustavoittaa osin sekä lupaprosessia että rakentamista. Hallinto-oikeuden ulkopuolelle rajaamat sivuasunnot pyritään mahdollistamaan ranta-alueiden ulkopuolelle avaamalla rakennusjärjestys uudelleen – ja ranta-alueilla kaavoituksen keinoin.

Tulosityksikkö: Ympäristövalvonta

VASTUUHENKILÖ: Ympäristövalvontapäällikkö

Toiminta-ajatus

Ympäristövalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena ympäristönsuojeluviranomaisena. Ympäristövalvonnan tulee ohjauksen, neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan kautta huolehtia siitä, että ympäristönsuojelusta annettua lainsäädäntöä ja määräyksiä noudatetaan. Lisäksi yksikölle on annettu hoidettavaksi leirintäalueviranomaisen tehtävät.

Yksikön määrärahaan sisältyy alueellisesti hoidetun maaseutuhallinnon tehtäviä varten varattu määräraha.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	30		30	57	190,7	27	17	246,7
Toimintamenot	-599		-599	-408	68,1	191	-405	0,8
Toimintakate	-569		-569	-351	61,6	218	-389	-9,7
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	6,0		6,0	4,3	71,7	-1,7	5,0	-14,0

Ympäristövalvonnan toimintatuotot olivat ennalta arvioitua suuremmat johtuen yksittäisestä maa-aineslupapäätöksestä perittävästä maksusta. Toimintamenojen alitus johtuu pääosin vajaalukuisesta henkilöstöstä sekä maaseutuhallinnon poikkeuksellisen pienestä maksusta.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Vuoden 2018 alusta ympäristövalvonta käsittelee sähköisesti kaikki ne luvat ja ilmoitukset, jotka on mahdollista käsitellä Lupapiste.fi-palvelussa. Julkipanot ja muu kuulemismenettely hoituvat sähköisesti Lupapisteen Julkipano.fi palvelun kautta. Ympäristövalvonnan toiminnan digitalisaatiota on edistetty vuonna 2019 aloittamalla tiedonohjussuunnitelman laadinnan.

Vuonna 2019 ympäristövalvonnassa oli useampi henkilövaihdos. Yksi vakituinen tarkastaja palasi virkaansa vuoden alkupuolella, joten aivan alkuvuotta lukuun ottamatta ympäristötarkastajien tehtäviä hoitivat vakituiset viranhaltijat. Ympäristövalvojan virassa vaihtui viranhaltija ja uusi viranhaltija aloitti lokakuussa 2019. Vaihdoksen yhteydessä oli vajausta henkilöstöresursseissa reilun puolenvuoden ajan. Loppuvuodesta käynnistyi ympäristöassistentin rekrytointi ja prosessi saatettiin onnistuneesti päätökseen valitun henkilön aloittaessa työssään vuoden 2020 alusta.

Toiminnan tehostamiseksi ja asioiden käsittelyn sujuvoittamiseksi tehtävänkuvia on päivitetty vuoden 2019 aikana. Jatkossa esim. kaksi viranhaltijaa käsittelee maa-ainesasioita siten, että tietyn kohteen lupakäsittely ja toiminnanaikainen valvonta on saman viranhaltijan vastuulla.

Tunnusluvuista on havaittavissa haittaperusteisen jälkivalvonnan poikkeuksellisen suuri määrä. Aikaisempiin vuosiin verrattuna haittailmoitusten määrä on tuplaantunut vuonna 2019. Ilmoitukset koskivat mm. melua, jätevesiongelmia, roskaantumista, jätteenpolttoa ja vieraslajihavaintoja. Lupien ja päätösten määrä on vaihdellut viimeisen kolmen vuoden aikana, vuonna 2019 määrä oli edellisvuotta melkein puolet pienempi mutta kuitenkin selvästi suurempi kuin vuonna 2017. Myös annettujen lausuntojen määrä väheni huomattavasti vuonna 2019, ollessa reilu puolet verrattuna kahteen edelliseen vuoteen.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
- luvat ja päätökset, lkm	15	41	30	23
- haittailmoitukset, lkm	100	129	100	214
- lausunnot, lkm	59	51	60	30

Arvio tulevasta kehityksestä

Ympäristövalvonnassa käynnissä oleva digitalisaatioon liittyvä projekti jatkuu. Vuoden 2020 aikana toiminnalle laaditaan tiedonohjaussuunnitelma kunnan tiedonhallintajärjestelmään. Viranomaisen oman sähköisen tiedonohjausjärjestelmän täysipainoinen käyttöönotto osana valvontaa käynnistyy vuonna 2020. Lupapiste.fi-palvelun palveluntarjoaja on ilmoittanut, että ympäristötoimen asiointipalvelu päättyy 7.10.2021.

Viranomaisen kuulemis- ja tiedoksiantomenettely muuttui 1.1.2020. Muutos edellyttää prosessien läpikäyntiä ja uusien työmenetelmien luomista. Yksikkö jatkaa myös muun sähköisen asioinnin kehittämistä resurssiensa puitteissa. Kokonaisvaltaisen sähköisen asioinnin ehdoton edellytys on, että viranomaisen olemassa oleva paperinen materiaali saatetaan sähköiseen muotoon. Yksikkö pyrkii panostamaan materiaalin sähköistämiseen niin vakituisen henkilöstön toimesta, kuin ostopalvelua ja tarvittaessa määräaikaista henkilöstöä käyttäen. Sähköisen asioinnin lisääntyessä erityisen haasteen aiheuttaa edelleen paperisena ylläpidettävä arkisto. Kaikki sähköisenä tuleva aineisto on jatkossa kunnassa tulostettava arkistointia varten. Yksikkö pyrkii omalta osaltaan edistämään mahdollisuutta siirtää sähköiseen arkistointiin.

Ympäristölainsäädännön kokonaisuudistus etenee ja haastetta, laajaa valmistelupainetta sekä uusien verkostojen luomistarvetta tuo 1.9.2020 voimaan tuleva laki lupamenettelyjen yhteensovittamisesta. Velvoite yhteensovittamisesta koskee ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaisuvaltaan kuuluvien lupa-asoiden lisäksi usean muun viranomaisen ratkaisuvaltaan kuuluvia lupa-asioita, kuten maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennus-, toimenpide- ja maisematyölupa sekä rakennuksen purkulupa, luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamisluvut, kaivoslain mukainen malminetsintä-, kaivos-, ja kullanhuuhtontalupa sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.

Työn sujuvuuden ja tehokkuuden näkökulmasta yksikössä on edelleen tarpeen tarkastella prosesseja. Kevään 2020 aikana rekrytoidaan vakituinen ympäristöasiantuntija, joka tulee hoitamaan pääsääntöisesti ympäristönsuojelun edistämistyöhön liittyviä tehtäviä. Näin toiminta selkeytyy ja jatkossa ympäristötarkastajat sekä ympäristövalvoja voivat keskittyä fokusoidummin valvontatyöhön ja substanssiasioihin.

Tulosityksikkö: Katu- ja viheralueet

VASTUUHENKILÖ: Kuntatekniikan päällikkö

Toiminta-ajatus

Katu- ja viheralueet-yksikön työt koostuvat asiakaspalvelusta, viherhoito- ja kunnossapitotyöstä viranomaispäätöksistä sekä investointihankkeissa yleissuunnitelmien jälkeen katujen ja viheralueiden katu- ja toteutussuunnitelmista sekä rakennuttamisesta sekä yleisten alueiden perusparantamisesta. Lisäksi yksikkö vastaa kunnan metsien hoidosta sekä jätelain, romuajoneuvolain ja yksityisistä teistä annetun lain mukaisten kunnan tehtävien hoidosta

Kaavoittamisen yhteydessä tehtävästä infran esi- ja yleissuunnitelmista ja palvelurakentamisen osalta tarve- ja hankesuunnitelmista vastaa kehittämis- ja tukiosaston hankepäälliköt ja investointipäällikkö.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	240		240	212	88,4	-28	272	-22,0
Toimintamenot	-2 080		-2 080	-2 320	111,5	-239	-2 058	12,7
Toimintakate	-1 840		-1 840	-2 107	114,5	-267	-1 786	18,0
Suunnitelmapoistot	-1 201						-1 015	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	15,0		15,0	16,2	108,0	1,2	15,4	5,2

Katu- ja viheralueet yksikön toimintotuotot perustuvat pääosin metsätuottoihin ja ne alittuivat lievästi. Toimintamenot nousivat merkittävästi ja toimintamenojen hillintään tullaan kiinnittämään jatkossa huomiota. Tavoitteena on madaltaa toimintamenoja mahdollisuuksien mukaan.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Tilivuosi 2019 on ollut Katu- ja viheralueet -yksikölle voimakasta rakentamisen aikaa. Lisäksi yksikön tavoitteena on ollut kunnossapidon kehittäminen.

Katujen kunnossapidon johtamista ja organisaatiota on vahvistettu uudella katupäällikön tehtävällä, joka on täytetty alkuvuodesta 2019. Kunnossapitoa kehitetään aktiivisesti. Kasvun myötä lisääntyy kunnossapidettävien alueiden määrä. Nykyistä yleisten alueiden omaisuudenhallintaa on kehitetty ottamalla käyttöön mm. katujen kunnossapito-ohjelman, jotta peruskorjauksien oikea-aikaista suunnittelua ja toteuttamista voidaan parantaa ja ennakoida tulevaa toimintaa ja kustannuksia. Viheralueiden suunnitteluun ja kunnossapitoon olemme saaneet täydennystä, uuden kunnanpuutarhurin aloittaessa alkuvuodesta 2019 yksikössämme.

Investointein osalta työn alla on ollut paljon saneerausten ja uusien alueiden katu- ja viheralueiden suunnittelua ja toteuttamista. Kaavoituksen yhteydessä tehtävän infran esi- ja yleissuunnittelun siirtyminen kehittäminen ja tukiyksikön hankepäällikölle on osalta auttanut tehtävässä suoriutumisessa. Puutuvaa rakennuttajainsinööriä ei kuitenkaan ole saatu rekrytoitua työmarkkimatilanteen takia ja se on vaikeuttanut investointien läpivientiä. Henkilöstövajetta on pyritty mahdollisuuksien mukaan paikkaamaan konsulttipalveluilla.

Rakennushankkeista viestiminen ja hyvä kuntalaisvuorovaikutus ovat avaintekijöitä kasvavan kunnan viihtyisyyden kannalta. Näihin onkin panostettu yhdessä Kehittäminen ja tuki -yksikön projektisuunnittelijan kanssa tilikauden aikana merkittävästi. Viihtyisyyden ja viihtyisän ympäristön rakentaminen ja vaaliminen ovat muutoinkin toiminnan ytimessä. Hyvin suunnitellulla rakentamisella ja toimivalla ylläpidolla luodaan kuntalaisille viihtyisää lähiympäristöä.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
- Kunnan kunnossapitämiä teitä (km)	69,5	76	75	78
- Katuvalaistuspisteitä (lkm)	3 850	4 000	4 000	4 150
- Rakennettuja ja hoidettuja puistoja (ha)	59	60	60	61

Arvio tulevasta kehityksestä

Kasvu näkyy vahvasti myös tulevien vuosien toiminnassa. Toiminnan priorisointi ja suunnitelmallisuus yksikön kestävä ja taloudellisen toiminnan takaamiselle ovat jatkossa tärkeitä. Kaavoituksen yhteydessä ehtävät esi- ja yleissuunnitelmat helpottavat jatkossa katu- ja toteutussuunnitelmien laatimista ja mahdollisavat ennakoivan yhdyskuntaprosessin. Yksiköiden välinen yhteistyö on tärkeää.

Viihtyisän ympäristön rakentaminen Sipoon uuden strategian mukaisesti tulee näkymään yksikön ja myös kuntalaisten arjessa lähivuosina. Suunnitelmallisella ja johdetulla työllä varmistetaan tehokas toiminta myös viihtyisän elinympäristön tuottamisen osalta. Käytännössä tämä tarkoittaa viihtyisän ja toimivan lähiympäristön merkitystä ylläpidon tavoitetasolla ja uusissa investintihankkeissa.

Viestintä ja vuorovaikutus ovat osa jokaista investointihanketta. Viestintää ja vuorovaikutusta kehitetään aktiivisesti esimerkiksi osallistavalla budjetoinnilla Nikkilän Sydämen puistosuunnittelun yhteydessä.

Tulosityksikkö: Toimitilat

VASTUUHENKILÖ: Tilapalvelupäällikkö

Toiminta-ajatus

Tulosityksikkö suunnittelee, rakennuttaa, kunnossapitäää ja vuokraa toimitiloja kunnan omien yksiköiden tarpeisiin sekä turvaa rakennuskannan arvon säilymistä ennakoivalla ja kestäväällä kiinteistönpidolla.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	10 355		10 355	11 033	106,5	678	9 797	12,6
Valmistus omaan käyttöön							151	
Toimintamenot	-11 860		-11 860	-12 002	101,2	-141	-10 605	13,2
Toimintakate	-1 505		-1 505	-969	64,4	536	-658	47,2
Suunnitelmapoistot	-3 485		-3 485				-4 544	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina, htv	73,0		73,0	73,1	100,1	0,1	62,0	17,9

Toimitilojen talous vuoden 2019 ylittyi tulojen osalta merkittävästi. Toimintamenojen osalta talousarvio puolestaan ylitettiin vain hieman. Näin ollen toimintakate oli noin kuusisataaviisikymmentä tuhatta talousarviota parempi. Toimitilat onnistuivat hyvin omassa taloudenpidossaan vaikka tulos saavutettiin osittain satunnaisilla tuloilla.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Investoinneissa merkittävimmät hankkeet olivat Sipoonlahden koulun laajennusosan valmistuminen ja sen vanhan osan peruskorjauksen alkaminen sekä Nikkilän Sydämen laajennuksen käynnistyminen sekä Nikkilän Pikku Sydän päiväkodin valmistuminen syksyllä 2019.

Merkittäviä muutoksia tiloissa olivat Uuden Kuntalan, Sinisen hallin ja Susikujan hallin (uusi varikko) rakennusten vuokraaminen Livalilta kunnalle. Uuden Kuntalan ja Uuden Varikon muutostyöt käynnistyivät kesällä 2019.

Keskeiset muutokset tilojen käytössä oli Jokipuiston koulun siirtyminen väistöön keväällä 2019, jolloin osa toiminnoista siirtyi Juhlatalolle ja osa Nikkilän koulukeskuksen C-rakennukseen sekä Wessman kouluun. Lisäksi Juhlatalolla pidetyt ylioppilaskirjoitukset puolestaan joutuivat väistämään Siniseen halliin, joka kunnostettiin tätä toimintaa varten.

Vuoden aikana myytiin vanha pumppaamorakennus sekä Skolåsan päiväkotirakennus.

Tärkeimmät toimitilojen kehittämishankkeita vuoden aikana olivat Varhaiskasvatuksen strategisen muutoksen toteuttaminen, jossa päiväkotien siivous ja ruoanvalmistus sekä -jakelu siirtyivät pois päiväkodeilta. Lisäksi jatkuivat kaikkien kunnan rakennusten kuntoarviohanke sekä turvatekniikan kehittäminen kunnan kiinteistöissä.

Varhaiskasvatuksen strategisessa muutoksessa varhaiskasvatuksen kohteiden siivous ja ruokahuolto siirtyivät varhaiskasvatukselta siivoukselle ja ruokapalveluiden ylläpitämiksi. Kuntoarviohankkeessa tavoitteena on saada kartoitettua kaikkien kunnan rakennusten kunto, joiden tietojen perusteella korjaustoimet tulevana vuosina voidaan suunnitelmallisesti kohdentaa. Kuntoarvioista saatua tietoa vuonna käytettiin kylä- ja taajamakoulujen sekä päiväkotirakennuksien korjauksien toteutuksissa, lisäksi kilpailutukseen laitettiin loput kunnan käytössä olevat rakennukset. Turvatekniikan kehittämisessä valittiin ne päälinjat, joiden mukaisesti tulevana vuosina tullaan toteuttamaan niin kulunvalvonta kuin lukitukset sekä kameravalvonta. Vuonna 2019 järjestelmään liitettiin mm. Pikku sydän, Hansaksen ja Miilin päiväkodit sekä Sipoonlahden koulu.

Vuodenvaihteessa siirtyi varhaiskasvatuksesta kaksitoista henkilöä toimitiloille toimintamuutoksen seurauksena ja lisäksi avoinna olleet toimet saatiin vuoden aikana täytettyä, muuten henkilöstön vaihtuvuus oli pientä.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2019

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
- osastojen käytössä olevat toimitilat htm ² (ei asunnot)	80 500	85 000	80 500	90 500
- vuokratut muut kiinteistöt, lkm	18	23	21	21
- ei- käytössä olevat toimitilat htm ² (passiiviset)	2 500	4 000	4 500	7 500

Arvio tulevasta kehityksestä

Tilamuutoksina tapahtuu muutot Uuteen Kuntalaan ja Uuteen Varikkoon ja samalla jäävät jatkotoimien kohteeksi Vanha Kuntala ja Vanha Varikko. Toisena isona tilamuutoksena on Sipoonlahden tilapäisistä paviljongeista luopuminen kesällä 2020, joka on yhteydessä Sipoonlahden koulun toisen vaiheen valmistumiseen ja käyttöönottoon.

Nikkilän sydämen laajennus jatkuu koko vuoden ja lisäksi alkaa Jokipuiston koulun korjaus sekä Cook and Chill ruoanvalmistukseen liittyvät toisen vaiheen työt.

Kehittämishankkeina jatkuvat turvatekniikan kehittämistyö ja sen ratkaisujen siirtäminen rakennuskantaan, lisäksi valmiiksi saadaan kaikkien kunnan rakennusten kuntoarviotyö, joka on jatkunut kolme vuotta. Kuntoarvotietojen avulla on suunnitelmallisesti tehty ja tehdään jatkossakin rakennusten kunnostusprojektien suunnittelua sekä toteuttamista.

Henkilöstömäärä pysyy nykyisellä tasolla.

2.3.7 Peruskunta yhteensä

Peruskunta yhteensä; toimintatuotot ja toimintakulut sisältävät ulkoiset ja sisäiset erät Sipoon Vesi ei sisälly lukuihin alla

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos-% 18/19
Toimintatulot	46 492		46 492	45 600	98,1	-892	45 366	0,5
Valmistus omaan käyttöön							151	
Toimintamenot	-157 217	-4 123	-161 340	-160 653	99,6	687	-152 604	5,3
Toimintakate	-110 725	-4 123	-114 848	-115 053	100,2	-205	-107 087	7,4
Suunnitelmapoistot	7 000		7 000			-88	-6 100	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	1 200,0			1 211,2	102,7	31,7		1,3

Käyttötalous osastoittain 2019, yhteenveto

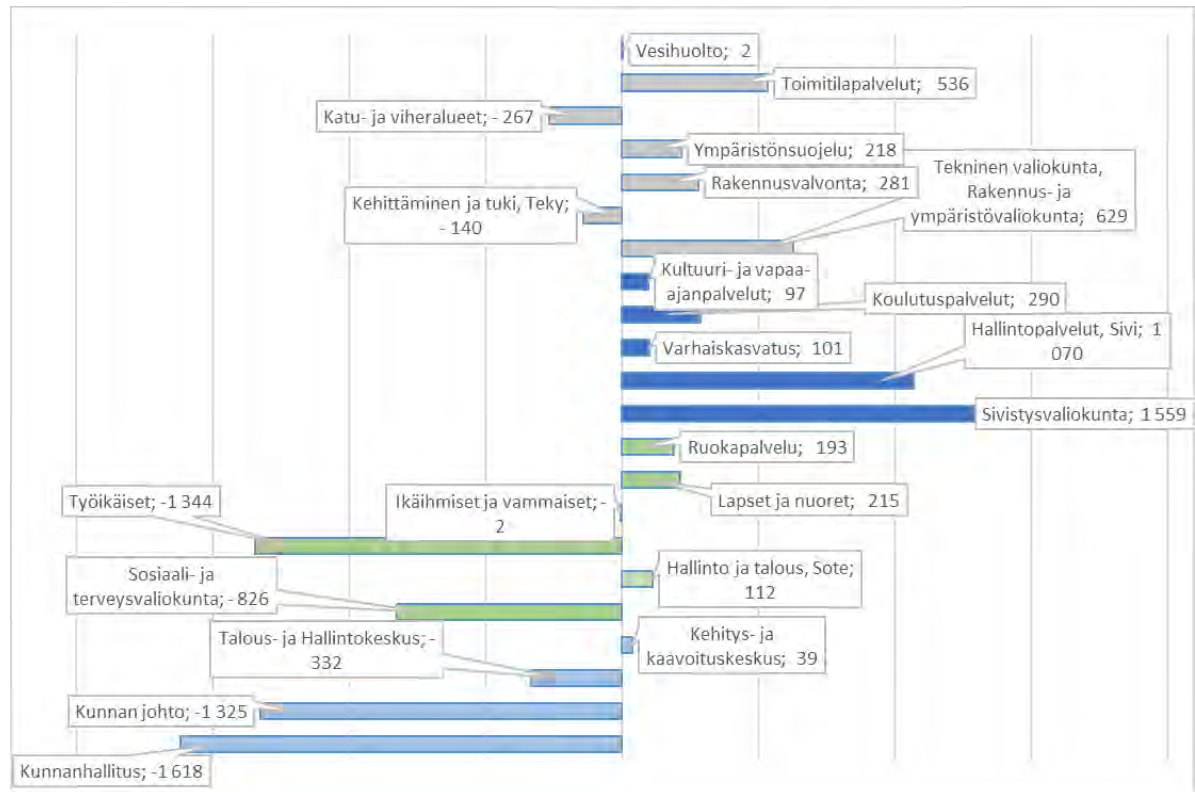
Vastuualueiden määrärahat ovat sitovia nettoperiaatteen mukaisesti. Alla olevassa taulukossa sekä toimintatuotot että toimintakulut sisältävät ulkoiset ja sisäiset erät.

1 000 €	Talousarvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2018
Keskusvaalilautakunta							
Toimintatulot	70		70	68		-3	33
Toimintamenot	-99		-99	-50		49	-21
Netto	-29		-29	18		46	11
Tarkastuslautakunta							
Toimintatulot							
Toimintamenot	-40		-40	-37	90,6	4	-27
Netto	-40		-40	-37	90,6	4	-27
Kunnanhallitus							
Toimintatulot	19 060		19 060	17 594	92,3	17 766	17 766
Toimintamenot	-16 075	-755	-16 830	-16 980	100,9	-150	-14 483
Netto	2 985	-755	2 230	614	27,5	-1 616	3 283
Sosiaali- ja terveysvaliokunta							
Toimintatulot	11 510		11 510	11 424	99,3	-86	11 978
Toimintamenot	-66 521	-1 300	-67 821	-68 562	101,1	-740	-65 237
Netto	-55 011	-1 300	-56 311	-57 138	101,5	-826	-53 259
Sivistysvaliokunta							
Toimintatulot	4 079		4 079	3 960	97,1	-119	4 235
Toimintamenot	-55 546	-2 068	-57 614	-55 936	97,1	1 678	-55 254
Netto	-51 467	-2 068	-53 535	-51 976	97,1	1 559	-51 019
Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta							
Toimintatulot	11 773		11 773	12 553	106,6	780	11 355
Valmistus omaan käyttöön							151
Toimintamenot	-18 936		-18 936	-19 087	100,8	-151	-17 583
Netto	-7 163		-7 163	-6 534	91,2	629	-6 077
Yhteensä							
Toimintatulot	46 493		46 492	45 600	98,1	18 338	45 366
Valmistus omaan käyttöön							151
Toimintamenot	-157 216	-4 123	-161 340	-160 651	99,6	689	-152 605
Netto	-110 725	-4 123	-114 848	-115 052	100,2	-205	-107 087

2.3.8 Poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarviosta ja edellisestä vuodesta

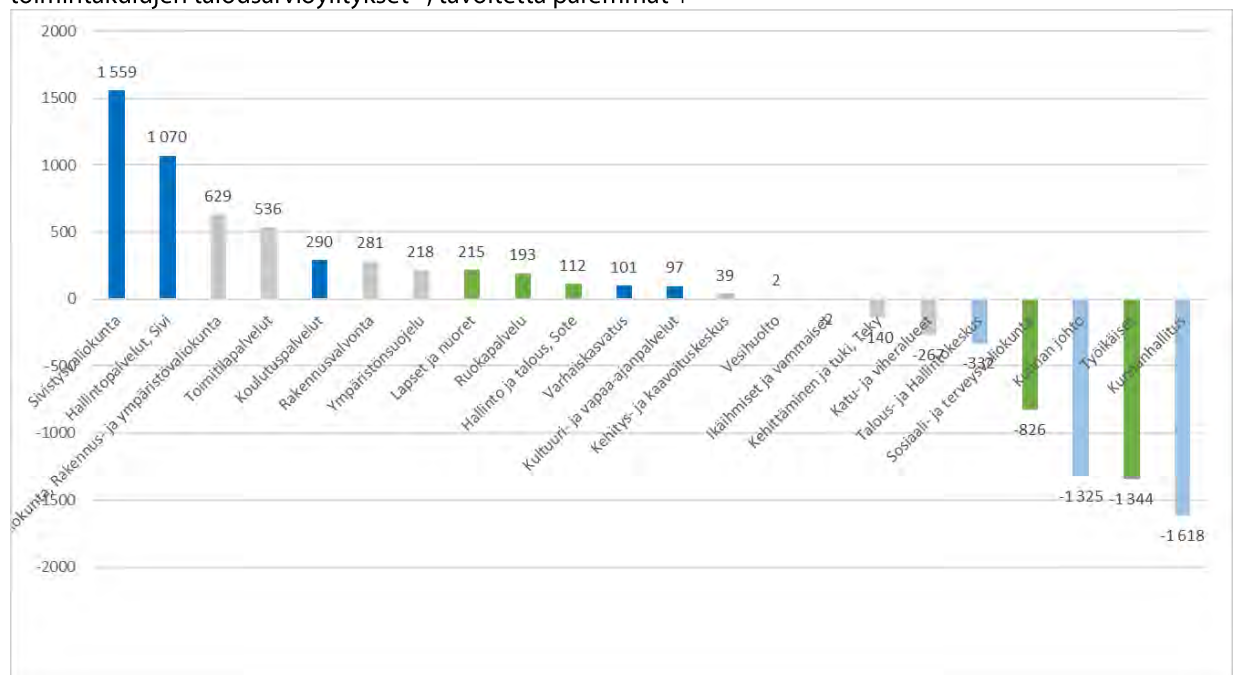
Toimintakatteiden poikkeamat (alla) talousarvioon nähden, 1 000 euroa. Sisältää sekä osastojen että tulosyksiköiden poikkeamat. Luvut sisältävät **sekä ulkoiset että sisäiset erät**. Vertailussa peruskunta ja Sipoon Vesi.

– tavoitetta parempi, + tavoitetta huonompi, osastokohtaiset tulokset raamitettu

Toimintakulujen poikkeamat (alla) talousarvioon nähden, 1 000 euroa (värikoodit kuten toimintakategaafiassa). Sisältää sekä osastojen että tulosyksiköiden poikkeamat. Luvut sisältävät pelkästään **ulkoiset erät**. Vertailussa peruskunta ja Sipoon Vesi.

toimintakulujen talousarvioylitykset –, tavoitetta paremmat +

2.4 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

VASTUUHENKILÖ (toimintakatteen jälkeiset erät): Talous- ja hallintojohtaja

Peruskunta ilman Sipoon Vettä, taulukko sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

	Talous- arvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos- % 2019/18
Toimintatuotot							
Myyntituotot	4 084		4 084	4 141	57	4 968	-16,6
Maksutuotot	7 106		7 106	6 856	-249	6 474	5,9
Tuet ja avustukset	879		879	868	-12	1 006	-13,7
Muut toimintatuotot	34 423		34 423	33 733	-690	32 919	2,5
Toimintatuotot yhteensä	46 492	0	46 492	45 598	-894	45 366	0,5
Valmistus omaan käyttöön				0		151	
Toimintakulut							
Palkat ja palkkiot	-47 153	-500	-47 653	-46 634	1 019	-45 213	3,1
Eläkekulut	-9 493		-9 493	-9 559	-66	-9 549	0,1
Muut henkilösivukulut	-1 628		-1 628	-1 440	189	-1 602	-10,1
Henkilöstökulut	-58 274	-500	-58 774	-57 632	1 142	-56 364	2,3
Palvelujen ostot	-60 896	-2 055	-62 951	-62 084	867	-58 654	5,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 792	-298	-8 090	-7 733	357	-8 482	-8,8
Avustukset	-5 795		-5 795	-7 883	-2 088	-5 830	35,2
Muut toimintakulut	-24 460	-1 270	-25 730	-25 320	410	-23 274	8,8
Toimintakulut yhteensä	-157 217	-4 123	-161 340	-160 652	-688	-152 604	5,3
Toimintakate	-110 725	-4 123	-114 848	-115 053	206	-107 088	7,4
Verotulot	102 200		102 200	103 221	1 021	98 946	4,3
Valtionosuudet	15 060		15 060	15 114	54	13 390	12,9
Rahoitustuotot ja -kulut:	-405		-405	558	963	449	24,3
Vuosikate	6 131	-4 123	2 008	3 840	1 832	5 698	-32,6
Poistot ja arvonalentumiset				-12 869			
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 479		-6 479	-6 736	-257	-6 116	5,9
Arvonalentumiset				-6 133			
Satunnaiset erät		-500	-500	8 508			
Satunnaiset tuotot				9 572			
Satunnaiset kulut				-1 065			
Tilikauden tulos	-348	-4 623	-4 972	-521	4 450	-418	-27
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	1 339		1 339	1 156	-183	-2 658	
Varausten lis (-) tai väh (+)						4 017	
Tilikauden Yli-jäämä	991	-4 623	-3 632	635	4 267	941	-486,0

2.5 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Investoinnit, yhteenveto, Sipoon Vesi mukaan lukien

	1 000 €	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet		-2 200	-1 260	-3 460	-3 456	99,9	-3 015
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet		-1 890	-250	-2 140	-2 407	112,5	-2 614
Laajennusinvestoinnit, rakennukset		-9 705	-1 420	-11 125	-11 079	99,6	-10 475
Uudelleeninvestoinnit		-4 630	-350	-4 980	-5 106	102,5	-3 041
Peruskorjausinvestoinnit		-3 030	-2 261	-5 291	-4 688	88,6	-6 711
Muut investoinnit		-2 640		-2 640	-2 602	98,6	-1 581
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin		-24 095	-5 541	-29 636	-29 339	99,0	-27 437
Bruttoinvestoinnit Sipoon Vesi		-3 440	-1 160	-4 600	-4 552	99,0	-3 395
Maanosto		-2 500		-2 500	-2 220	88,8	-1 936
Irtain omaisuus, yhteensä		-700		-700	-453	64,7	-695
Osakkeet ja osuudet, netto		-80		-80	-		-9
Bruttoinvestoinnit yhteensä		-30 815	-6 701	-37 516	-36 564	97,5	-33 471
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit		5 000		5 000	4 752	95,0	4 505
Rahoitusosuus investointeihin					225		20
Investoinnit yhteensä, netto		-25 815	-6 701	-32 516	-31 587	97,1	-28 945

Sipoon Veden investoinnit on esitetty eriteltynä kohdassa 5. Alla olevassa taulukossa on Sipoon Veden nettoinvestoinnit.

	1 000 €	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet		-2 090	-696	-2 786	-2 981	107,0
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet		-600	-464	-1 064	-579	54,4
Haja-asutusalueet						
Peruskorjausinvestoinnit		-750		-750	-993	132,4
Irtain käyttöomaisuus						
Investoinnit yhteensä, netto		-3 440	-1 160	-4 600	-4 552	99,0

HUOM! Kunnanvaltuusto ei ole vielä hyväksynyt vuoden 2019 talousarvion muutoksia.

Yli puolet vuoden 2019 korotuksista investointimäärärahoihin perustuivat valtuuston hyväksymiin uusiin projekteihin, noin 3,0 milj. euroa. Loput noin 2,5 milj. euron korotukset annettiin toisen osavuotiskatsauksen jälkeisen ennusteen perusteella kattamaan alkuperäisten infra- ja toimitilaprojektien lisäkustannuksia. Lisäkustannukset johtuivat toimitilojen osalta etenkin Sipoonlahden koulun lisätöistä ja infran puolella lisätöistä ja suunnittelupuutteista Työpaikkakadulla ja Isolla Kylätiellä.

Lisäysten jälkeen Tekniikka- ja ympäristöosaston toteutuneet bruttoinvestoinnit olivat 29,2 milj. euroa, kun talousarvio oli 29,6 milj. euroa. Kunnan bruttoinvestoinnit yhdyskunta- ja palvelurakentamiseen (infraan ja rakennuksiin) alittivat talousarvion noin 0,4 milj. eurolla.

Maanosto alitti budjetin noin 0,3 milj. eurolla. Toteutunut maanosto oli noin 2,2 milj. euroa, kun talousarvio oli 2,5 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden investoinnit alittivat talousarvion noin 0,4 milj. eurolla. Toteutuneet irtaimen omaisuuden investoinnit olivat noin 0,3 milj. euroa, kun talousarvio oli 0,7 milj. euroa.

Maan myynti alitti talousarvion 0,25 milj. eurolla. Maan myyntiä toteutui noin 4,75 milj. euroa, kun talousarvio oli 5,0 milj. euroa.

Sipoon kunnan nettoinvestoinnit ilman liikelaitoksia alittivat talousarvion noin 1,2 milj. euroa. Sipoon kunnan nettoinvestointeja ilman liikelaitoksia toteutui noin 26,7 milj. euroa, kun talousarvio oli noin 27,9 milj. euroa.

Sipoon Veden vesihuoltoliikelaitoksen investoinnit toteutuivat noin 4,55 milj. eurona, kun talousarvio oli 4,6 milj. euroa. Vuoden 2019 talousarvion muutokset eivät kuitenkaan ole vielä olleet kunnanvaltuuston käsittelyssä

Kunnan bruttoinvestoinnit Sipoon Vesi mukaan lukien alittavat talousarvion noin 1,2 milj. euroa ja nettoinvestoinnit alittavat talousarvion noin 1,2 milj. euroa. Kunnan nettoinvestoinnit Sipoon Vesi mukaan lukien olivat noin 31,3 milj. euroa, kun talousarvio oli noin 32,5 milj. euroa.

Bruttoinvestoinneista laajennusinvestoinnit, mukaan lukien maan ostot, kattoivat vuonna 2018 noin 60 %, uudelleeninvestoinnit ja peruskorjaukset käytännössä loput. Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat pidettiin kattilankansiperiaatteen mukaisesti budjetoitua alhaisemmalla tasolla.

Investointiosan toteutuminen

Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot						
Kulut	-2 200	-1 260	-3 460	-3 456	100	-3 015
Netto	-2 200	-1 260	-3 460	-3 456	100	-3 015

Laajennusinvestoinnit toteutuivat korotetun talousarvion mukaisesti. Suurimmat toteutuneet työt olivat Työpaikkakatu Söderkullassa ja Sipoon Jokilaakso Nikkilässä. Suurin osa korotuksesta tuli Söderkullan Amiraalitieen johtojen siirrosta, jolla toimenpiteellä jalostettiin tontti myyntikuntoon.

Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot						
Kulut	-1 890	-250	-2 140	-2 407	112	-2 614
Netto	-1 890	-250	-2 140	-2 407	112	-2 614

Olemassa olevien kaava-alueiden laajennusinvestoinnit ylittivät talousarvion noin 0,27 milj. euroa. Suurimmat toteutuneet työt olivat Nikkilän keskustan Ison Kylätien parannus välillä Enter - Eteläinen Koulutie ja Itäisen Suursuonkujan-Pohjoisen Koulutien parannus.

Ylitys johtui Nikkilän keskustan Ison Kylätien työmaan välillä Enter - Pojoinen koulutie lisätöistä.

Väylähankkeet, olemassa olevat alueet

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot						
Kulut	-1 760		-1 760	-1 513	86	-495
Netto	-1 760		-1 760	-1 513	86	-495

Martinkyläntien kiertoliittymä, kansan keskuudessa "Susiympyrä", ja siihen liittyvät liityntäpysäköinnit ja julkisen liikenteen tasauspysäkki valmistuivat. Myös Söderkullan keskustassa valmistui uutta katua. Sen sijaan Bastukärin ja Keravan välinen kevyen liikenteen väylä lykättiin, jotta linjaus voitaisiin varmistaa.

Laajennusinvestoinnit, rakennukset

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot						
Kulut	-9 705	-1 420	-11 125	-11 079	100	-10 475
Netto	-9 705	-1 420	-11 125	-11 079	100	-10 475

Sipoonlahden koulun laajennus valmistui ja muutostyöt ovat edenneet hyvin. Talousarvio toteutui muutetun talousarvio mukaisena.

Uudelleeninvestoinnit

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot				225		
Kulut	-4 630	-350	-4 980	-5 106	103	-3 041
Netto	-4 630	-350	-4 980	-4 881	98	-3 041

Uudelleeninvestointihankkeissa Nikkilän Sydämen päiväkotitoiminta valmistui suunnitelmien mukaisesti. Nikkilän Sydämen laajennusosan liikuntasalin suunnittelussa ja urakoiden valmistelussa vuonna 2018 tehdyt tarkennukset kustannusten pitämiseksi koko hankkeen osalta kustannusarvion mukaisina tuottivat vuoden 2019 osalta määrärahojen mukaisen toteuman.

Peruskorjausinvestoinnit

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot						20
Kulut	-3 030	-2 261	-5 291	-4 688	89	-6 711
Netto	-3 030	-2 261	-5 291	-4 688	89	-6 691

Vuoden 2019 aikana on tehty useita peruskorjausinvestointeja. Rakennusten peruskorjausinvestointien osalta Uusi Kuntala alitti valtuuston hyväksymän määrärahan. Valiokunnan määrittelemät koulujen ja päiväkotien peruskorjaukset ja "uuden" Kuntalan saneeraus alittivat hiukan muutetun talousarvion.

Muut investoinnit

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Tuotot						
Kulut	-880		-880	-1 089	124	-1 086
Netto	-880		-880	-1 089	124	-1 086

Yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa toteutettu Nikkilä–Nikinmäki-kevytliikenneväylä valmistui 2019 aikana ja HSL:n liikennettä varten valmistui kääntöpaikka.

Maanmyynti ja -osto

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Kiinteä omaisuus						
Kiinteä omaisuus, myynti	5 000		5 000	4 752	95,0	4 505
Kiinteä omaisuus, osto	-2 500		-2 500	-2 219	88,8	-1 936
	2 500		2 500	2 533	101,3	2 569

Kunta sai maanmyyntituloja vuonna 2019 noin 4,75 milj. euroa. Asuintaloja varten tontteja myytiin Nikkilästä Jokilaakson, Kartanonrinteen ja Kylävuorenpenkereen alueilta sekä Söderkullasta Pähkinälehdon asuinalueelta. Yritystontteja myytiin Bastukärin logistiikka-alueelta sekä Sibbesborgin ja Vaahteramäen työpaikka-alueilta.

Maata hankittiin erityisesti Talman, Nikkilän ja Söderkullan alueilta. Yhteensä maata hankittiin noin 46 ha.

Irtaimen omaisuuden investoinnit

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Kunnanhallitus	-100		-100	-295	294,9	-259
Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta	-200		-200	-		
Sivistyslautakunta	-300		-300	-139	46,4	-308
Tekninen lautakunta	-100		-100	-19	19,2	-129
Netto	-700		-700	-453	64,7	-695

Kunnanhallituksen investointeihin sisältyy IT-hankintoja, Sivistysosastolla laite-, kaluste- ja konehankintoja ja Tekniikka- ja ympäristöosastolla kone- ja laitehankintoja.

Osakkeet ja osuudet

	Talousarvio 2019	Talousarvio- muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Kunnanhallitus						
Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta	-30		-30	-		
Sivistyslautakunta	-50		-50	-		-9
Netto	-80		-80	-		-9

Vuonna 2019 ei ollut raportoitavia tapahtumia.

2.6 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

VASTUUHENKILÖ (rahoitus ja rahavarat): Talousjohtaja

Kunnan maksuvalmius oli koko tilivuoden ajan hyvä. Lyhytaikaisia luottoja oli tilivuoden aikana käytössä enimmillään 50 milj. euroa 50 miljoonan euron valtuutuksen puitteissa.

Pitkäaikaisia ja lyhytaikaisia luottoja lyhennettiin 8,3 M€, pitkäaikaisia luottoja otettiin 10 M€.

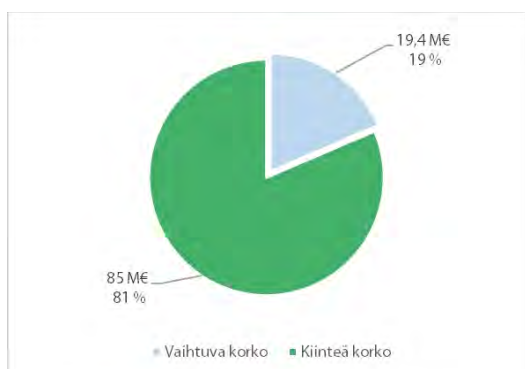
SITOVA TAVOITE		
Lainamäärä 31.12.2019 maksimissaan 95 milj. euroa.	Lainamäärä 31.12.2019 oli 105,7 milj. euroa.	

Lainakannasta noin 5 milj. euroa oli tarkoitettu vuodenvaihteen maksuvalmiuden ylläpitoon.

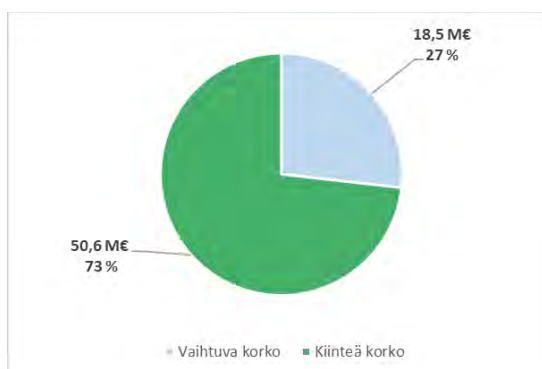
Rahoitukseen liittyvät riskit

Kunnan pitkäaikaisten lainojen keskikorko (sisältäen rahoituslaitoksen marginaalin) oli tilivuonna 0,404 %. Edellisenä vuonna vastaava keskikorko oli 0,78 %.

Lainasalkku 31.12.2019
105 M€

Lainasalkku 31.12.2018
69 M€

Luotoista 81 % on kiinteäkorkoisia ja 19 % vaihtuvakorkoisia. Edellisvuonna vastaavat luvut olivat 73 % ja 27 %.

Kunnan lainasalkun painotus on siirtynyt kiinteäkorkoisista luotoista vaihtuvakorkoisiin.

Luotoista 52,6 % oli nostettu Kuntarahoitus Oyj:tä. Lainasalkkuun ei sisälly valuuttariskiä, kaikki luotot on nostettu euromääräisinä.

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu 2019

Peruskunta ilman Sipoon Vettä

1 000 €	Talous- arvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Toteuma 2018	Muutos- % 2019/18
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	6 066	-4 123	1 943	3 840	1 897	5 698	-32,6
Satunnaiset erät				8 508			
Tulorahoituksen korjauserät	-5 000		-5 000	-4 780	220	-4 237	12,8
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-27 360		-27 360	-32 031	-4 671	-30 087	6,5
Rahoitusosuudet investointimenoihin				225	225	20	1 025,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 000		5 000	7 111	2 111	4 505	57,9
Toiminta ja investoinnit, netto	-21 294	-4 123	-25 417	-17 126	8 291	-24 102	1 070
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset							
vähennykset	0		0	-179		0	
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 002		33 002	10 000	-23 002	12 000	-16,7
vähennys	-9 845		-9 845	-8 305	36 540	-9 554	-13,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos				35 000		15 000	133,3
Oman pääoman muutokset				147			
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos				22		-1	
Saamisten muutos				2 175		-3 561	
Korottomien velkojen muutos				-16 066		8 183	
Vaikutus maksuvalmiuteen	23 157			22 795	21 829	22 067	

2.7 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Peruskunta ilman Sipoon Vettä

	Määrärahat 1 000 €						Tuloarviot 1 000 €				
	Sito- vuus	Alkup. Talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muu:n jälkeen	Toteu- ma	Poik- keama	Alkup. Talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muu:n jälkeen	Toteu- ma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Keskusvaalilautakunta	N	-29		-29	18	46					
Tarkastuslautakunta	N	-40		-40	-37	4					
Kunnanhallitus	N	2 985		2 230	614	-1 616					
terveysvaliokunta	N	-55 011	-1 300	-56 311	-57 138	-826					
Sivistysvaliokunta	N	-51 467	-2 068	-53 535	-51 976	1 559					
ympäristövaliokunta	N	-7 163	0	-7 163	-6 534	629					
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						102 200		102 200	103 221	1 021
Valtionosuudet	B						15 060		15 060	15 114	54
Rahoitustuotot ja -kulut:	N	-405	0	-405	558	963					
INVESTOINTIOSA											
uudet kaava-alueet	N	-2 200	-1 260	-3 460	-3 456	4					
olemassa olevat alueet	N	-1 890	-250	-2 140	-2 407	-267					
rakennukset	N	-9 705	-1 420	-11 125	-11 079	46					
Uudelleen investoinnit	N	-4 630	-350	-4 980	-5 106	-126					
Peruskorjausinvestoinnit	N	-3 030	-2 261	-5 291	-4 688	603					
Yleiset investoinnit	N	-2 640		-2 640	-2 602	38					
Kiinteä omaisuus	N	-2 500		-2 500	-2 220	280					
Irtain käyttöomaisuus	N	-700		-700	-453	247					
Osakkeet ja osuudet	N	-80		-80	0	80					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset	B										
Lainakannan muutokset	B										
	B	33 002	0	33 002	10 000	-23 002					
	B	-9 845		-9 845	-8 305	1 540					
	B				35 000	35 000					
Lainakannan muutokset	N	23 157		23 157	36 695	13 538					
Oman pääoman muutokset	B				147	147					
Muut maksuvalmiuden muutokset	N			0		0					
Vaikutus maksuvalmiuteen					22 795				0		0
YHTEENSÄ		-92 191	-8 909	-101 855	-50 174	51 681	117 261		117 261	118 336	1 075

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

Peruskunta & Sipoon Vesi, eliminoinnit huomioitu

Euro	1.1 - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	8 591 584,21		9 354 262,98	
Maksutuotot	6 856 350,31		6 461 809,75	
Tuet ja avustukset	867 881,05		1 006 232,26	
Muut toimintatuotot	9 388 419,46	25 704 642,41	8 968 071,14	25 940 945,14
Valmistus omaan käyttöön	407,38		150 569,01	
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-58 115 633,42		-56 876 617,33	
Palkat ja palkkiot	- 47 028 467,70		- 45 631 521,06	
Henkilösivukulut	-11 087 165,72		-11 245 096,27	
Eläkekulut	- 9 635 940,99		- 9 628 310,25	
Muut henkilösivukulut	- 1 451 224,73		- 1 616 786,02	
Palvelujen ostot	- 56 415 019,50		- 52 601 280,56	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 547 481,52		- 9 041 178,08	
Avustukset	- 7 883 282,76		- 5 818 369,15	
Muut toimintakulut	- 7 454 298,80	-138 415 716,00	6 277 208,03	-130 614 653,15
Toimintakate		-112 711 073,59		-104 673 708,01
Verotulot	103 220 736,09		98 946 385,52	
Valtionosuudet	15 114 230,00		13 390 318,06	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	48 194,33		26 467,32	
Muut rahoitustuotot	197 931,27		191 701,85	
Korkokulut	- 463 090,20		- 515 673,46	
Muut rahoituskulut	- 12 632,46	118 105 369,03	9 593,27	112 029 606,02
Vuosikate		5 394 295,44		7 355 898,01
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	- 7 836 003,61		- 7 182 905,79	
Arvonalentumiset	- 6 132 805,41	- 13 968 809,02		- 7 182 905,79
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	9 572 495,89			
Satunnaiset kulut	- 1 064 559,95	8 507 935,94		
Tilikauden tulos	- 66 577,64	- 66 577,64	172 992,22	172 992,22
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		1 156 017,01	- 2 658 065,13	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0	4 016 943,67	1 358 878,54
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Yli-/ (ali)jäämä		1 089 439,37		1 531 870,76

3.2 RAHOITUSLASKELMA

Peruskunta & Sipoon Vesi, keskinäiset eliminoinnit huomioitu

Euro	1.1 - 31.12.2019				1.1. - 31.12.2018			
Toiminnan rahavirta								
Vuosikate		5 394 295,44				7 355 898,01		
Satunnaiset erät		8 507 935,94						
Tulorahoituksen korjauserät	-	4 779 642,34	9 122 589,04	-	4 236 993,64		3 118 904,37	
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-	37 812 936,39		-	33 482 099,94			
Rahoitusosuudet investointimenoihin		225 000,00			20 000,00			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		7 111 356,20	- 30 476 580,19		4 504 612,00	- 28 957 487,94		
Toiminnan ja investointien rahavirta		- 21 353 991,15			- 25 838 583,57			
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset								
Antolainasaamisten lisäys								
Antolainasaamisten vähennys			-				-	
Lainakannan muutokset								
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		10 000 000,00			12 000 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	8 305 112,63		-	9 553 934,74			
Lyhytaikaisten lainojen muutos		35 000 000,00	36 694 887,37		15 000 000,00		17 446 065,26	
Oman pääoman muutokset								
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset								
Vaihto-omaisuuden muutos		22 208,83		-	932,87			
Saamisten muutos		2 109 690,97		-	3 393 470,05			
Korottomien velkojen muutos	-	11 804 463,72	- 9 672 563,92		9 751 779,50		6 357 376,58	
Rahoituksen rahavirta		27 022 323,45			23 803 441,84			
Rahavarojen muutos		5 668 332,30			- 2 035 141,73			
Rahavarojen muutos								
Rahavarat 31.12.		12 803 692,45			7 135 360,14			
Rahavarat 1.1.		7 135 360,14			9 170 501,87			

3.3 TASE

Peruskunta & Sipoon Vesi, eliminoinnit huomioitu

VASTAAVAA	Euro	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		251 029 838,47	229 916 924,08
Aineettomat hyödykkeet		126 152,21	167 862,92
Aineettomat oikeudet			7 489,24
Muut pitkävaikutteiset menot		126 152,21	160 373,68
Aineelliset hyödykkeet		203 990 529,72	182 722 141,34
Maa- ja vesialueet		39 517 437,94	36 565 408,11
Rakennukset		78 872 671,23	81 366 235,61
Kiinteät rakenteet ja laitteet		53 759 321,61	32 703 029,63
Koneet ja kalusto		941 723,59	1 372 767,58
Muut aineelliset hyödykkeet		56 580,60	56 580,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		30 842 794,75	30 658 119,81
Sijoitukset		46 913 156,54	47 026 919,82
Osakkeet ja osuudet		46 910 900,55	47 024 663,83
Muut lainasaamiset		2 255,99	2 255,99
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		264 591,18	259 108,17
Valtion toimeksiannot			4 161,80
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		140 685,67	131 071,49
Muut toimeksiantojen varat		123 905,51	123 874,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT		19 833 096,42	16 296 663,91
Vaihto-omaisuus			22 208,83
Aineet ja tarvikkeet			22 208,83
Saamiset		7 029 403,97	9 139 094,94
Pitkäaikaiset saamiset		63 827,00	63 827,00
Lainasaamiset		50 000,00	50 000,00
Muut saamiset		13 827,00	13 827,00
Siirtosaamiset			
Lyhytaikaiset saamiset		6 965 576,97	9 075 267,94
Myyntisaamiset		3 278 751,31	2 426 940,90
Lainasaamiset		6 387,23	
Muut saamiset		2 360 140,93	1 940 613,53
Siirtosaamiset		1 320 297,50	4 707 713,51
Rahoitusomaisuusarvopaperit		73,20	73,20
Osakkeet ja osuudet		73,20	73,20
Rahat ja pankkisaamiset		12 803 619,25	7 135 286,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ		271 127 526,07	246 472 696,16

VASTATTAVAA	Euro	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA		85 170 706,92	84 228 302,94
Peruspääoma		68 113 361,72	68 113 361,72
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		15 967 905,82	14 583 070,36
Tilikauden yli-/alijäämä		1 089 439,38	1 531 870,86
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		41 728 718,20	42 884 735,21
Poistoerot		23 378 718,20	24 277 589,52
Vapaaehtoiset varaukset		18 350 000,00	18 607 145,69
PAKOLLISET VARAUKSET		135 642,24	163 105,96
Muut pakolliset varaukset		135 642,24	163 105,96
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		264 591,18	259 108,17
Valtion toimeksiannot			4 161,80
Lahjoitusrahastojen pääomat		264 591,18	254 946,37
VIERAS PÄÄOMA		143 827 867,53	118 937 443,88
Pitkäaikainen		67 957 918,36	67 036 188,88
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		47 910 000,00	45 590 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä		113 996,25	139 530,27
Saadut ennakot			
Liittymismaksut ja muut velat		19 933 922,11	21 306 658,61
Lyhytaikainen		75 869 949,17	51 901 255,00
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		57 680 000,00	23 280 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä		25 534,05	25 112,66
Saadut ennakot		743 022,68	10 399 379,55
Ostovelat		9 339 583,20	9 810 700,67
Liittymismaksut ja muut velat		1 217 896,54	1 137 300,86
Siirtovelat		6 863 912,70	7 248 761,26
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		271 127 526,07	246 472 696,16

3.4 KONSERNILASKELMAT

Konsernituloslaskelma

Euroa	1.1 - 31.12.2019	1.1 - 31.12.2018
Toimintatuotot	74 972 429,11	74 646 017,72
Toimintakulut	-186 153 069,63	-177 294 022,06
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	23 257,03	481 919,12
Toimintakate	-111 157 383,50	-102 166 085,23
Verotulot	103 220 736,09	98 946 385,52
Valtionosuudet	17 431 094,18	15 643 905,57
Rahoitustuotot ja -kulut	-410 899,77	-433 511,11
Korkotuotot	52 085,23	41 812,04
Muut rahoitustuotot	224 824,32	250 282,91
Korkokulut	-505 234,81	-552 901,24
Korvaus peruspääomasta		
Muut rahoituskulut	-182 574,52	-172 704,83
Vuosikate	9 083 547,00	11 990 694,75
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 621 787,07	-10 678 653,95
Omistuksen eliminointierot	1 661 418,37	16 185,56
Arvonalentumiset	569,19	-31 782,52
Satunnaiset erät	6 311 092,34	0,00
Tilikauden tulos	-565 160,18	1 296 443,83
Tilinpäätössiirrot	0,00	-5 110,29
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-14 178,84	-17 184,45
Tilikauden verot	-3 174,48	-6 353,60
Laskennalliset verot	-11 004,36	-10 830,86
Vähemmistöosuudet	-12 538,52	-17 670,79
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-591 877,54	1 256 478,30

Konsernirahoituslaskelma

	31.12.2019	31.12.2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 083 547,00	11 990 694,75
Satunnaiset erät	6 311 092,34	0,00
Tilikauden verot	-3 174,48	-6 353,60
Tulorahoituksen korjauserät	-2 747 058,27	-5 259 050,91
	12 644 406,59	6 725 290,24
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-43 089 415,28	-36 992 034,60
Rahoitusosuudet investointimenoihin	242 672,81	70 254,16
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 888 530,78	5 509 588,26
	-34 958 211,69	-31 412 192,17
Toiminnan ja investointien rahavirta	-22 313 805,10	-24 686 901,93
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 276,94	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	177,73	177,74
	-1 099,21	177,74
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 005 753,44	12 851 992,54
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 874 921,65	-10 571 722,31
Lyhytaikaisten lainojen muutos	35 889 015,54	15 367 644,89
	40 019 847,34	17 647 915,13
Oman pääoman muutokset	0,00	127,91
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	325,75	-137,03
Vaihto-omaisuuden muutos	45 394,67	-54 555,30
Saamisten muutos	-2 828 515,99	-358 740,21
Korottomien velkojen muutos	-9 446 723,21	6 193 154,36
Muut maksuvalmiuden muutokset	-12 229 518,78	5 779 721,83
Rahoituksen rahavirta	27 789 229,34	23 427 942,60
Rahavarojen muutos	5 475 424,23	-1 258 959,33
Rahavarat 31.12.	17 546 948,67	12 071 524,44
Rahavarat 1.1.	12 071 524,44	13 330 483,78

Konsernitase

VASTAAVAA	2 019	2 018
PYSYVÄT VASTAAVAT	261 465 996,46	240 312 015,57
Aineettomat hyödykkeet	3 136 256,21	2 646 499,50
Aineettomat oikeudet	1 783 981,05	1 381 011,94
Muut pitkävaikutteiset	1 275 813,90	1 189 748,47
Ennakkomaksut	76 461,28	75 739,11
Aineelliset hyödykkeet	250 811 338,88	229 420 068,79
Maa- ja vesialueet	40 308 147,80	37 283 282,34
Rakennukset	116 752 129,55	121 066 194,67
Kiinteät rakenteet ja	56 263 276,33	34 326 923,29
Koneet ja kalusto	3 233 718,08	3 744 445,82
Muut aineelliset	237 608,16	260 846,54
Ennakkomaksut ja		
keskeneneräiset	34 016 458,97	32 738 376,13
Sijoitukset	7 518 401,35	8 245 447,28
Osakkuusyhteisöosuus	1 608 667,11	3 755 536,10
Muut osakkeet ja	5 886 620,76	4 465 107,26
Joukkovelkakirjalainas		
Muut lainasaamiset	2 789,16	2 966,95
Muut saamiset	20 324,32	21 836,96
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	395 411,05	443 348,89
Valtion toimeksiannot	10 953,48	64 900,08
Lahjoitusrahastojen	224 885,97	214 421,08
Muut toimeksiantojen	159 571,60	164 027,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT	28 526 655,27	20 416 466,75
Vaihto-omaisuus	443 201,77	488 593,76
Aineet ja tarvikkeet	368 825,75	424 502,83
Keskeneneräiset tuotteet	68 029,73	62 331,59
Muu vaihto-omaisuus	6 346,29	1 759,34
Saamiset	10 536 504,83	7 856 348,56
Pitkäaikaiset saamiset	64 636,74	64 624,47
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	50 698,45	50 686,22
Muut saamiset	13 938,29	13 938,25
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	10 471 868,09	7 791 724,09
Myyntisaamiset	5 668 856,54	4 022 821,60
Lainasaamiset	6 389,25	37,60
Muut saamiset	2 992 898,14	2 705 403,12
Siirtosaamiset	1 803 724,17	1 063 461,77
Rahoitusarvopaperit	1 190 474,37	1 248 869,18
Osakkeet ja osuudet	1 312,41	1 312,05
Sijoitukset		
rahamarkkinainstrum	186 961,40	97 900,00
Muut arvopaperit	1 002 200,56	1 149 657,13
Rahat ja pankkisaamiset	16 356 474,29	10 822 655,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	290 388 062,79	261 171 831,23

VASTATTAVAA	2 019	2 018
OMA PÄÄOMA	129 643 297,25	130 235 174,79
Peruspääoma	68 113 361,72	68 113 361,72
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	604 082,48	604 082,48
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	61 517 730,59	60 261 252,29
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-591 877,54	1 256 478,30
VÄHEMMISTÖOSUUDET	385 685,18	373 101,92
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	699 561,72	856 473,77
Eläkevastuuvaukset	11 488,88	13 265,48
Muut pakolliset varaukset	688 072,85	843 208,29
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	397 217,36	444 843,99
Valtion toimeksiannot	10 953,48	64 900,08
Lahjoitusrahastojen pääomat	350 146,28	339 331,95
Muut toimeksiantojen pääomat	36 117,59	40 611,97
VIERAS PÄÄOMA	159 262 301,28	129 262 236,77
Pitkäaikainen	73 009 818,91	66 687 800,98
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	58 203 779,20	52 042 480,28
Lainat julkisyhteisöiltä	115 030,36	141 050,27
Lainat muilta	0,00	919 757,15
Saadut ennakot	40 510,69	49 608,94
Liittymismaksut ja Siirtovelat	14 629 789,45	13 515 768,83
Laskennalliset	20 709,19	19 135,50
Lyhytaikainen	86 252 482,38	62 574 435,80
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	59 286 637,53	24 522 079,22
Lainat julkisyhteisöiltä	26 011,33	25 592,66
Lainat muilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	1 547 174,67	11 176 956,89
Ostovelat	12 119 183,51	12 736 679,10
Liittymismaksut ja Siirtovelat	1 905 217,45	1 895 149,81
Laskennalliset	11 268 475,01	12 127 624,80
	99 782,87	90 353,32
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	290 388 062,79	261 171 831,23

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 ESITTÄMISTAPA, ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Esittämistapa

Konsernilaskentaan hankittiin Sarastia Oy:ltä Clausionin FPM järjestelmä. Käyttöönoton yhteydessä on oikaistu aikaisempien tilikausien kirjauksia, jonka johdosta vuoden 2018 vertailutieto poikkeaa vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Olennot muuttokset: osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta) -518 t€, poistot ja arvonalentumiset +482 t€, vähemmistöosuudet (tulos) +219 t€, rakennukset + 1.469 t€ ja oma pääoma +1.324 t€.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemman todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kunnan rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuoden 2019 aikana.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Uusien säännösten myötä kunnille on tullut velvollisuus kattaa olennaisia ja pitkäkestoisia alijäämiä sellaisissa kuntayhtymissä, joissa kunta on jäsen. Sipoon kunta on sopimukseen perustuen tehnyt pakollisen varauksen Kuninkaantien terveysaseman osalta 125 000 euron edestä, josta tulosvaikutteinen osa oli 25 000 euroa.

4.2 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Muutokset konsernin rakenteessa

Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä purettiin 31.8.2019. Kuntayhtymän toiminta, omaisuus ja henkilöstö siirrettiin Careeria Oy:öön (ent. EdupoliPointCollege Oy) 1.1.2019. Kuntayhtymän purkautumisen jälkeen jäsenkunnan omistusosuus Careeria Oy:n osakkeista oli sama kuin jäsenkuntien omistusosuus kuntayhtymässä oli.

Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy ja Rosk'n Roll Oy fuusioituivat 1.1.2019 alkaen. Sipoon omistusosuus Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy:tä oli 25,6 % ja uudesta fuusion tuloksena syntyneestä Rosk'n Roll Oy:stä 10,8 %.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitaseeseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt (omistusosuus yli 50 %) sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Niistä osakkuusyhtiöstä joista kunnan omistusosuus on yli 20 % on yhdistelty kolme, joista tilinpäätöstiedot olivat saatavilla. Osakkuusyhtiön Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy osalta on yhdistelty vain edellisten tilikausien osuus ja Asunto Oy Sipoon Mäntykangas osalta yhdistelyä ei ole tehty edellisten vuosien tapaan.

Osakkuusyhtiön Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab:n tilinpäätös on laadittu valtioneuvoston asetuksen pien- ja mikroyrityksille tilinpäätöksessä esitettävissä tiedoissa säädettyjen 2 ja 3 lukujen pienyrityssäännösten mukaisesti.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty, vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Tämä koskee myös apporttiluovutuksessa syntynyttä myyntivoittoa ja kiinteistöjen arvonnkorotuksia.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiöiden suunnitelmapoistoja ei ole oikaistu vastaamaan kunnan poistosuunnitelmaa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä. Osakkuusyhtiöistä ei ole aikaisempina vuosina huomioitu poistoero ja vapaaehtoista varausta.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Mukana peruskunta & Sipoon Vesi, ilman keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä.

4.3 TOIMINTATUOTOT KUNNAN MÄÄRITTELEMINÄ TEHTÄVÄKOKONAISUUKSINA

	Konserni 2019	2018	Kunta 2019	2018
Yleishallinto	6 248 202,55	4 952 460,86	5 934 495,99	5 446 979,95
Sosiaali- ja terveysosasto	44 549 815,64	42 347 857,51	8 214 810,32	8 701 631,61
Sivistysosasto	5 050 934,26	7 719 548,14	3 958 274,06	4 230 620,18
Tekniikka- ja ympäristöosasto	19 123 476,65	19 626 151,21	7 596 654,66	7 411 144,39
Kunnan toimintatuotot yhteensä	74 972 429,11	74 646 017,72	25 704 235,03	25 790 376,13

4.4 VEROTULOJEN ERITTELY

	2019	2018
Kunnan tulovero	88 838 532,76	84 728 521,79
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 366 187,90	4 774 332,12
Kiinteistövero	10 016 015,43	9 443 531,61
Verotulot yhteensä	103 220 736,09	98 946 385,52

4.5 VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	22 184 032,00	20 575 454,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus +/- Järjestelmämuutoksen tasaus (+/-)	-5 573 708,00	-5 370 219,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 496 094,00	-1 814 916,94
Valtionosuudet yhteensä	15 114 230,00	13 390 318,06

4.6 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	33 427 634,72	32 918 256,08
Muiden palvelujen ostot	22 988 450,00	19 683 024,48
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	56 416 084,72	52 601 280,56

4.7 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	2 vuotta	Tasapoisto
Muut	2–5 vuotta	Tasapoisto*
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Muut rakennukset	10–20 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta	Tasapoisto
Verkostot	30 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10–15 vuotta	Tasapoisto
Kuljetusvälineet	5–10 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3–5 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen osalta on noudatettu yllä mainittua poistosuunnitelmaa vuoden 2015 valmistuneiden kohteiden osalta. Aikaisempien vuosien valmistuneiden hyödykkeitten osalta on käytetty pidempää poistoaikoa saatujen erityisperusteiden perusteella. Ryhmässä Muut aineettomat hyödykkeet* on kuitenkin Sipoon kunnan investoinneissa muiden kuntien vesi- ja viemärlaitoksiin (esim. Sipoon kunnan osuus Viikinmäen puhdistamoon) noudatettu enimmäissuosituksen mukaista 20 vuoden poistoaikaa.

4.8 PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	2019	2018
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	70 489,01 	70 489,01
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	70 489,01	70 489,01
Kuninkaantien työterveyden alijäämien kattausvaraus 1.1.	65 153,23	65 153,23
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Kuninkaantien työterveyden alijäämien kattausvaraus 31.12.	65 153,23	65 153,23
Kuntayhtymien alijäämien kattausvaraus 1.1.	27 463,72	27 463,72
Lisäykset tilikaudella	-27 463,72	
Vähennykset tilikaudella		
Kuntayhtymien alijäämien kattausvaraus 31.12.	0,00	27 463,72

4.9 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni 2019	2018	Kunta 2019	2018
Muut toimintatuotot				
Myyntivoitot, osakkeet	97 825,12	3 716,96	97 825,12	
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	4 606 799,45	4 238 553,00	4 606 756,74	4 236 993,64
Rakennusten luovutusvoitot	48 372,82	510 675,64	47 596,76	
Muut luovutusvoitot	11 599,11	8 938,48		
Luovutusvoitot yhteensä	4 764 596,50	4 761 884,08	4 752 178,62	4 236 993,64
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot, rakennukset				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot				
Myyntitappiot, muut	-792,32	-970,52		
Myyntitappiot yhteensä	-792,32	-970,52	0,00	0,00

4.10 OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	10 800,00	10 804,20
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	155 999,78	155 999,78
Yhteensä	166 799,78	166 803,98

4.11 SATUNNAISIIN TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYVÄT ERÄT

	2019	2018
Satunnaiset tuotot		
Sipoonranta Oy:n kanssa tehtyjen maankäyttösopimusten ja kiinteistökauppojen purkamisesta aiheutunut taseeseen kirjattujen saatujen ennakoiden kirjaaminen maankäyttösopimustuotoiksi	9 572 495,89	
Satunnaiset tuotot yhteensä	9 572 495,89	0,00
Satunnaiset kulut		
Myytyjen tonttien maaperän puhdistaminen	165 107,95	
Sipoonranta Oy:n kanssa tehtyihin maankäyttösopimuksiin 1 ja 2 liittyneiden kiinteistöjen palautumisesta kunnalle aiheutunut myyntitappio	900 050,00	
Satunnaiset kulut yhteensä	1 065 157,95	0,00

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

4.12 AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET

Pysyvät vastaavat hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikuiteiset menot	Ennako- maksut				
Poistamaton hankintameno 1.1.	7489,24	160 373,68				167 862,92	
Lisäykset tilikauden aikana		26 992,50				26 992,50	
Tilikauden poistot	7 489,24	61 213,97				68 703,21	
Poistamaton hankintameno 31.12.		126 152,21				126 152,21	
	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	36 565 408,11	81 366 235,61	32 703 029,63	1 372 767,58	56 580,60	30 658 119,81	182 722 141,34
Lisäykset tilikauden aikana	3 119 579,29	8 120 302,43	23 641 744,80	199 774,54		34 097 731,04	69 179 132,10
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana	167 549,46	6 063 934,85	19 455,54	9 946,32		33 913 056,10	40 173 942,27
Tilikauden poistot		4 549 931,96	2 565 997,28	620 872,21			7 736 801,45
Poistamaton hankintameno 31.12.	39 517 437,94	78 872 671,23	53 759 321,61	941 723,59	56 580,60	30 842 794,75	203 990 529,72
Olennaiset lisäpoistot, arvonalentumiset		2 973 410,62				poistot yht.	13 968 809,02
Erittely olennaisista lisäpoistoista	Arvonalentumiset Aravatalo Vanha Kuntala Leppätien päiväkot Talman koulu B-osa Sipoon koulu keskus C-osa Etelä-Sipoon koulu keskus IUKKY ja Careeria apportti Oy Acerplata Lisäpoistot	332060,31 1614634,62 29665,94 743906,46 222644,34 3071361,31 115168,67 3363,76 30498,95				Tilit 7100-7230	13 968 809,02

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet, konserni- yhtiöt	Osakkeet, omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	33 170 870,48	549 047,32	10 061 077,58	3 243 668,45		47 024 663,83
Lisäykset				1 190 977,45		1 190 977,45
Vähennykset	-3 363,76	-14 174,88	-1 287 202,09			-1 304 740,73
Hankintameno 31.12.	33 167 506,72	534 872,44	8 773 875,49	4 434 645,90		46 910 900,55
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset						
	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä				
Hankintameno 1.1.	2 255,99	2 255,99				
Vähennykset		0,00				
Hankintameno 31.12.	2 255,99	2 255,99				
Arvonlennukset						
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00				

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhty- män perus- pääomasta	Ero
Itä-Uudenmaan KKY	1 287 202,09		-1 287 202,09			

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Kuntakonsernin osuus, €		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilik.voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Asunto Oy Tiltaltti	Sipoo	100,00	100,00	185 264,67	252 701,86	28,06
Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	Sipoo	51,60	51,60	283 111,59	557 767,18	-3 306,88
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	Sipoo	100,00	100,00	25 244 535,63	4 349 571,47	-0,01
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	Sipoo	100,00	100,00	6 400 066,91	1 541 718,63	1,41
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1	Sipoo	100,00	100,00	826 439,92	316 856,81	-595,40
			Yhteensä	32 939 418,72	7 018 615,95	-3 872,82
Kuntayhtymät						
HUS Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä konserrHelsinki		1,32	1,32	4 997 290,77	13 088 695,03	-183 038,08
Eteva kuntayhtymä konserni	Mäntsälä	0,80	0,80	139 489,51	397 883,02	5 990,04
Kärkulla samkommun	Parainen	4,37	4,37	494 691,75	1 666 770,03	8 348,92
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä konserni	Järvenpää	4,45	4,45	3 195 987,48	417 515,55	167 339,17
Inveon - Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	Porvoo	16,50	16,50	826 024,65	90 002,71	-145 071,94
Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (ent Tuusulan seudun vesilaitos)	Tuusula	26,06	26,06	4 436 387,54	1 811 324,99	23 552,61
Uudenmaan liitto	Helsinki	1,19	1,19	20 896,44	34 199,38	1 089,35
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Helsingfors	1,55	1,55	1 219 509,10	1 686 218,91	-73 858,75
			Yhteensä	15 330 277,23	19 192 609,63	-195 648,68
Yhteis- ja omistusyhteisyyhteisöt						
Asunto Oy Sipoon Talvikki	Sipoo	29,60	29,60	49 158,45	0,00	634,25
Asunto Oy Sato-Talma	Sipoo	23,80	23,80	272 616,92	0,00	0,00
Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	Sipoo	33,51	33,51	96 195,41	2 586 496,94	25 030,34
Asunto Oy Sipoon Mäntykangas	Sipoo	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00
			Yhteensä	417 970,78	2 586 496,94	25 664,59

4.13 SAAMISTEN ERITTELY

	2019	2018
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	4 859,08	2 734,75
Yhteensä	4 859,08	2 734,75
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	17 981,36	23 497,28
Lainasaamiset		
Muut saamiset		
Siirtosaamiset	5 417,53	
Yhteensä	23 398,89	23 497,28
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä		
Myyntisaamiset	4 656,20	4 483,10
Yhteensä		4 483,10
Saamiset yhteensä	28 257,97	30 715,13

4.14 LYHYTAIKAISIIN SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Hyvityksiä kunnilta ja kuntayhtymiltä	2 093,30	53 353,50	2 093,30	53 353,50
Muut tulojäämät	1 318 204,20	1 010 108,27	1 318 204,20	603 188,50
Tulojäämät yhteensä	1 320 297,50	1 063 461,77	1 320 297,50	656 542,00
 Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	 1 320 297,50	 1 063 461,77	 1 320 297,50	 656 542,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

4.15 OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1. Lisäykset	68 113 361,72	68 113 361,72	68 113 361,72	68 113 362,72
Peruspääoma 31.12.	68 113 361,72	68 113 361,72	68 113 361,72	68 113 362,72
Muut omat rahastot 1.1. Siirrot rahastoon	604 082,48	621 292,26		5 367,90
Siirrot rahastosta		-22 577,68		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	604 082,48	604 082,48		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1. Siirto vahinkorahastoon	61 517 730,60	60 428 046,64	16 114 941,12	14 583 070,36
Muut muutokset		-1 965,24		
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		-164 829,10	-147 035,40	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	61 517 730,60	60 261 252,30	15 967 905,72	14 583 070,36
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-591 877,55	1 256 478,30	1 089 439,38	1 531 870,76
Oma pääoma yhteensä	129 643 297,25	130 235 174,80	85 170 706,82	84 228 303,84

Edellisten tilikausien yli-/alijäämää on korjattu, vesi liikelaitoksen kunnalta vuonna 2018 laskuttamien palautuskelpoisten liittymismaksujen osalta -147.035,40

4.16 PITKÄAIKASEEN VIERAASEEN PÄÄOMAAN KUULUVAT VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 485 352,41	28 648 059,23	25 490 000,00	23 820 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	25 592,77	55 519,90	25 592,77	55 519,90
Pitkäaikaiset velat yhteensä	32 510 945,18	28 703 579,13	25 515 592,77	23 875 519,90

4.17 KUNTATODISTUSLAINAT

	2019	2018
1.1. - 31.3.2020 erääntyvät	50 000 000,00	
- korko -0,15 - 0,00	40 000 000,00	
- korko >0,00 - 0,2	10 000 000,00	

4.18 PAKOLLISET VARAUKSET

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	11 488,88	13 265,48		
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut	70 489,01	70 489,01	70 489,01	70 489,01
Pakollinen varaus, kuntayhtymien alijäämien kattausvelvollisuus				
Muut pakolliset vastuut	111 715,59	138 594,36	65 153,23	92 616,95
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	505 868,25	634 124,92		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	699 561,73	856 473,77	135 642,24	163 105,96

4.19 POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

	2019	2018
- Investointivaraus uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen	6 922 908,88	7 063 780,20
- Investointivaraus Koulukeskus Nikkilän sydän rakentamiseen	16 455 809,32	17 213 809,32
<i>Poistoerot yhteensä</i>	23 378 718,20	24 277 589,52
Vapaa-ehtoiset varaukset		
- Investointivaraus Uusien kaava-alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen	0,00	257 145,69
- Investointivaraus Keravalla Maantie 148 parantamiseen	650 000,00	650 000,00
- Investointivaraus Sipoonlahden koulun laajentamiseen,	12 700 000,00	12 700 000,00
- Investointivaraus Sipoonlahden koulun laajentamiseen, vaihe II,	5 000 000,00	5 000 000,00
<i>Varaukset yhteensä</i>	18 350 000,00	18 607 145,69
Yhteensä	41 728 718,20	42 884 735,21

4.20 VELAT TYTÄRYHTEISÖILLE, KUNTAYHTYMILLE SEKÄ OSAKKUUS- JA MUILLE OMISTUSYHTEISYHTEISÖILLE

Pitkäaikainen		
	2019	2018
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat	5 304 571,35	7 791 328,33
Siirtovelat		
Yhteensä	5 304 571,35	7 791 328,33
Lyhytaikainen		
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Saadut ennakot		
Ostovelat	1 772 699,32	768 901,57
Muut velat		
Siirtovelat		
Yhteensä	1 772 699,32	768 901,57
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille		
Saadut ennakot		
Ostovelat	1 288,15	-6 058,12
Muut velat		
Siirtovelat		
Yhteensä	1 288,15	-6 058,12
Vieras pääoma yhteensä	7 078 558,82	8 554 171,78

4.21 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	2019	2018	2019	2018
Muut pitkäaikaiset velat				
Liittymismaksut	14 629 789,45	13 515 768,83	14 629 350,76	13 515 330,28
Muut pitkäaikaiset velat yhteensä	14 629 789,45	13 515 768,83	14 629 350,76	13 515 330,28

4.22 LYHYTAIKAISEN VIERAAN PÄÄOMAN SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	364 999,90	705 377,16		
Palkkojen ja henkilösivukuljaks. jaksotukset	9 818 466,45	10 035 980,90	6 217 674,15	6 456 589,88
Korkojaksotukset	92 309,10	103 903,07	84 527,78	98 332,45
Muut menoajämät	992 699,57	1 282 363,67	561 710,77	693 838,93
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	11 268 475,01	12 127 624,80	6 863 912,70	7 248 761,26

4.23 HUOLLETTAVIEN VARAT

	2019	2018
Huollettavien varat 31.12.	467,95	467,95

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

4.24 VUOKRAVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ

	2019	2018
Toimitilojen vuokravastuut	10 297 344,50	
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 512 900	
Myöhemmin maksettavat	8 784 445	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	3 196 663,49	3 468 581,63
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 116 738,94	1 154 353,38
Myöhemmin maksettavat	2 079 924,55	2 314 228,25
Yhteensä	13 494 007,99	3 468 581,63

Vuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastuehdon mukaisia vastuuta.

4.25 KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET

	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 231 762,96	1 231 762,96
Jäljellä oleva pääoma	614 032,00	671 428,83
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	12 361 699,16	12 361 699,16
Jäljellä oleva pääoma	8 469 540,91	9 844 619,43

4.26 VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	124 415 408,00	115 948 299,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12. Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	81 857,00	74 491,43

4.27 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

	2019		2018	
	Koko- aikaisia	Osa- aikaisia	Koko- aikaisia	Osa- aikaisia
Yleishallinto	79	2	69	4
Sosiaali- ja terveystoimi	330	80	343	81
Opetus- ja kulttuuritoimi	559	132	569	128
Tekniikka- ja ympäristötoimi	116	14	105	13
Yhteensä	1 084	228	1 086	226

4.28 HENKILÖSTÖKULUT

	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	58 115 633,42	56 876 617,33
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	18,65	661,91
Henkilöstökulut yhteensä	58 115 652,07	56 877 279,24

4.29 LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

	2019	2018
Svenska folkpartiet	12 507,63	11 559,75
Kokoomus	8 812,50	8 869,50
Sipoon demarit	3 381,75	3 150,75
Sibbo Socialdemokrater	3 856,00	3 734,00
Sipoon Vihreät	6 569,27	8 496,00
Yhteinen Sipoomme	21,00	197,50
Sipoon Perussuomalaiset	1 138,00	1 148,00
Keskustapuolueen Sipoon paikallisyhdistys	599,00	566,00
Suomen Kristillisdemokraatit	509,00	498,50
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	37 394,15	38 220,00

4.30 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	Konserni	Kunta		
	2019	2018	2019	2018
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastuspalkkiot	23834,33	18137,11	18818,22	13 157,50
Tilintarkastajan lausunnot		10819,12	46,86	
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	634,54		561,58	3 243,75
Muut palkkiot	19162,93	1260,08	11734,65	
Palkkiot yhteensä	43 631,80	30 216,31	31 161,31	16 401,25

4.31 INTRESSITAHOTAPAHTUMAT

Kunnanjohtajan kanssa on 13.12.2017 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kk palkan (10 500 €/kk) suuruisesta erokorvauksesta.

Sipoon kunta on tilikauden aikana maksanut Kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1:lle käyttämästään toimitilasta vastiketta yhteensä 100 547,63 euroa. Yhtiö on maksanut Sipoon kunnalle kiinteistöpalvelusopimuksen mukaan kiinteistön käytöstä 30 839,80 euroa, taloushallintopalveluista 6 999,96 euroa ja maa-aluevuokraa 2 355 euroa. Yhtiö on maksanut Sipoon vedelle vedestä 1 938,19 euroa tilikauden aikana.

Sipoon kunta on tilikauden aikana maksanut Kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18:lle käyttämästään toimitilasta vastiketta 663 755,06 euroa. Yhtiö on maksanut Sipoon kunnalle kiinteistöpalvelusopimuksen mukaan kiinteistön käytöstä 221 000,04 euroa, taloushallintopalveluista 6 999,96 euroa ja maa-aluevuokraa 5 406 euroa. Yhtiö on maksanut Sipoon vedelle vedestä 11 222,98 euroa tilikauden aikana.

Sipoon kunta on tilikauden aikana maksanut Kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14:lle käyttämästään toimitilasta vastiketta yhteensä 2 033 653,46 euroa. Yhtiö on maksanut Sipoon kunnalle kiinteistöpalvelusopimuksen mukaan kiinteistön käytöstä 630 000 euroa, taloushallintopalveluista 6 999,96 euroa ja maa-aluevuokraa 11 136 euroa. Yhtiö on maksanut Sipoon Vedelle vedestä 30 793,93 euroa tilikauden aikana.

Kunta on ostanut palveluja Sipoon Jäähalli Oy:ltä yhteensä 91 169,82 eurolla.

5 SIPOON VESI, LIIKELAITOS

5.1 SIPOON VESI, TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto	4 605 376,70	4 702 974,69
Liiketoiminnan muut tuotot	237 015,95	90 570,40
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 904 022,13	-1 726 169,79
Ostot tilikauden aikana	-876 931,05	-776 180,00
Palvelujen ostot	-1 027 091,08	-949 989,79
	-1 904 022,13	-1 726 169,79
Henkilöstökulut	-483 423,52	-512 750,63
Palkat ja palkkiot	-394 689,00	-418 408,45
Henkilösivukulut	-88 734,52	-94 342,18
Eläkekulut	-77 372,63	-79 393,66
Muut henkilösivukulut	-11 361,89	-14 948,52
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 099 985,64	-1 067 398,48
	-1 099 985,64	-1 067 398,48
Liiketoiminnan muut kulut	-112 863,10	-140 486,86
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 242 098,26	1 346 739,33
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 742,22	3 297,75
Korkokulut	-54 914,10	-23 283,17
Korvaus peruspääomasta	-735 350,22	-735 350,22
Muut rahoituskulut	-0,75	-547,63
	-787 522,85	-755 883,27
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	454 575,41	590 856,06
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	454 575,41	590 856,06
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	454 575,41	590 856,06
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %	17,4	20,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	16,6	19,8
Voitto,%	9,9	12,6

Rahoituslaskelma**1.1. - 31.12.2019****1.1. - 31.12.2018****Toiminnan rahavirta**

Liikelyljäämä	1 242 098,26	1 346 739,72
Poistot ja arvonalentumiset	1 099 985,64	1 067 398,48
Rahoitustuotot ja -kulut	-787 522,85	-755 883,27
	1 554 561,05	1 658 254,93

Investointien rahavirta

Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 782 353,55	-3 394 889,46
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0,00
	-5 782 353,55	-3 394 889,46

Toiminnan ja investointien rahavirta

-4 227 792,50 **-1 736 634,53**

Rahoituksen rahavirta

Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta		617 716,18
Saamisten muutos	-225 537,43	-122 103,61
Korottomien velkojen muutos	1 289 447,53	1 241 021,96

Rahoituksen rahavirta

1 063 910,10 **1 736 634,53**

Rahavarojen muutos

-3 163 882,40 **0,00**

Toimintatuotot	4 842 392,65	4 793 545,09
Toimintakulut	-2 500 308,75	-2 379 407,28
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	-193,67	-201,46
T-menomuutos-%	5,08	8,77
Vuosikate / poistot, %	-212,92	-226,17
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 782 353,55	-3 394 889,46
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,00	0,00
Liittymismaksut		517 996,82
Investoinnit netto	-5 782 353,55	-2 876 892,64

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**31.12.2019****31.12.2018**

Investointien tulorahoitus, %	26,9	48,8
Quick ratio	1	3
Current ratio	1	3

Tase

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 054 739,17	17 372 371,26
Aineettomat hyödykkeet	74 120,27	67 518,98
Muut pitkävaikutteiset menot	74 120,27	67 518,98
Aineelliset hyödykkeet	20 176 858,85	15 501 092,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 153 837,28	14 057 994,24
Koneet ja kalusto	3 954,33	5 649,06
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	19 067,24	1 437 448,93
Sijoitukset	1 803 760,05	1 803 760,05
Osakkeet ja osuudet	1 803 760,05	1 803 760,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 653 359,22	4 738 739,59
Saamiset	1 653 359,22	4 738 739,59
Lyhytaikaiset saamiset	1 653 359,22	4 738 739,59
Myyntisaamiset	1 546 528,62	1 330 495,54
Saamiset kunnalta	0,00	3 310 917,80
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	106 830,60	97 326,25
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 708 098,39	22 111 110,85
VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA	7 300 863,72	6 993 323,71
Peruspääoma	6 127 918,54	6 127 918,54
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	718 369,77	274 548,72
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	454 575,41	590 856,45
VIERAS PÄÄOMA	16 407 234,67	15 117 787,14
Pitkäaikainen	14 808 254,08	13 515 330,28
Liittymismaksut	14 808 254,08	13 515 330,28
Lyhytaikainen	1 598 980,59	1 602 456,86
Ostovelat	546 178,88	707 266,39
Muut velat	978 422,60	807 333,17
Siirtovelat	74 379,11	87 857,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 708 098,39	22 111 110,85
TASEEN TUNNUSLUVUT	31.12.2019	31.12.2018
<i>Omavaraisuusaste, %</i>	30,8	31,6
<i>Suhteellinen velkaantuneisuus, -%</i>	338,8	315,4
<i>Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %</i>	338,8	315,4
<i>Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1 000 €</i>	1 173	865
<i>Asukasmäärä</i>	21 170	20 666

5.2 SIPOON VESI, JOHTOKUNNAN HYVÄKSYMÄN TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Talous- 1000 arvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2018	Muutos-% 2019/18
Liikevaihto	4 700		4 700	4 605	-2,0	-95	4 703	-2,1
Liiketoiminnan muut tuotot	100		100	237	137,0	-137	91	161,7
Materiaalit ja palvelut	-1 835		-1 835	-1 904	3,8	69	-1 726	10,3
Ostot tilikauden aikana	-850		-850	-877	3,2	27	-776	13,1
Palvelujen ostot	-985	0	-985	-1 027	4,3	42	-950	8,1
Henkilöstökulut	-535		-535	-483	-9,6	-52	-513	-5,7
Palkat ja palkkiot	-481		-481	-395	-17,9	-86	-418	-5,7
Henkilösivukulut	-54		-54	-89	63,1	34	-87	1,4
Eläkekulut	-44		-44	-77	74,7	33	-79	-2,5
Muut henkilösivukulut	-10	0	-10	-11	12,5	1	-15	-23,7
Poistot ja arvonalentumiset	-1 100		-1 100	-1 100	0,0	0	-1 133	-2,9
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 100	0	-1 100	-1 100	0,0	0	-1 067	3,1
Arvonalentumiset								
Liiketoiminnan muut kulut	-90		-90	-113	25,4	23	-140	-19,7
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 239		1 240	1 242	0,2	-2	1 347	-7,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-830	0	-830	-788	-5,1	-42	-822	-4,2
Korkotuotot				0		0		
Muut rahoitustuotot				3		-3	3	-16,9
Korkokulut	-95		-95	-55		0	-23	135,7
Korvaus peruspääomasta	-735		-735	-735	0,0	0	-735	
Muut rahoituskulut				0		0	-1	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia	409		409	455	11,1	-46	591	-23,1
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	409	0	409	455	11,1	-46	591	-23
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	409	0	409	455	11,1	-46	591	-23

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %	17,4	20,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	16,6	19,8
Voitto,%	9,9	12,6

Sipoon Veden liikevaihto vuonna 2019 oli noin 4 842 000 euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion reilulla 40 000 eurolla. Toimintamenot olivat vuonna 2019 noin 2 500 000. Ylitystä talousarvioon syntyi noin 1,6 % eli noin 40 000 eurolla. Liikevaihdon kasvu on syntynyt kasvaneen vedenkulutuksen eli asukaskasvun kautta. Taksankorotuksia vuonna 2019 ei ollut. Toimintakate oli 3 128 000 euroa ennen poistoja ja rahoituskuluja. Hieman kasvaneista kuluista huolimatta vuoden tulos muodostui noin 45 000 euroa talousarviota paremmaksi. Tuloksen muodostumista on käsitelty tarkemmin kohdassa "Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa".

Tunnusluvut

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019
<u>Vesihuollon hintatasoa kuvaavat tunnusluvut</u>				
Talousveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	1,67	1,67	1,67	1,67
Jäteveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	2,38	2,38	2,38	2,38
Vesihuoltomaksujen vertailuhinta(€/m3) sis. alv	6,40	6,40	6,40	6,40
<u>Vesihuollon tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut</u>				
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	10	8	9	8
Laskuttamattoman jäteveden osuus (%)	29,7	22	17	28,9
<u>Vesihuollon laatua kuvaavat tunnusluvut</u>				
Terveysperustaiset laatuvaatimukset täyttävä				
veden laatu (%)	100	98,6	100	100
Putkirikkojen määrä (kpl/km/vuosi)	0,0083	0,0067	0,007	0,011
Hinnanalennukseen oikeuttavien virheiden määrä (kpl)	0	0	0	0
<u>Vesihuollon kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut</u>				
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut (%)	149,1	156,9	95,1	93,6
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon (%)	16,5	15,3	15,3	15,2
Investoinnit/poistot	0,97	3,2	3,1	4,14
Investointien tulorahoitus (%)	144,7	44,4	68,0	34,1

Investointiosan toteutuminen

1 000 €	Talousarvio 2019	Talousarvio muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2019	Tot-%	Tilinpäätös 2018
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-1 590	-696	-2 286	-1 728	109 %	-1 698
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-600	-464	-1 064	-579	96 %	-251
Haja-asutusalueet	-500		-500	-1 252	250 %	-1 004
Peruskorjausinvestoinnit	-750		-750	-993	132 %	-443
Irtain käyttöomaisuus						
Investoinnit yhteensä, netto	-3 440	-1 160	-4 600	-4 552	132 %	-3 395

Investointimäärärahaa vesihuoltorakentamiseen oli vuonna 2019 käytettävissä yhteensä 4,6 milj. euroa, josta laajennusinvestointeihin 3,9 milj. euroa ja peruskorjausinvestointeihin 700 000 euroa. Vuonna 2019 nettomäärärahaa kului yhteensä 4,55 milj. euroa, josta noin 3,55 milj. euroa laajennusinvestointeihin ja noin 1 000 000 euroa perusparannuksiin. Investointimäärärahat alittuivat laajennusinvestointien osalta noin 565 000 euroa.

Harvaan asuttujen alueiden vesihuoltohankkeista saatettiin vuoden 2019 aikana loppuun Etelä-Paippisten I-alue ja Jokivarrentien runkolinjat. Jokivarrentien toteuttaminen tässä vaiheessa katsottiin olevan paikallisen synergiaedun vuoksi tarpeellista. Kevyenliikenteenväylän toteuttamisen yhteydessä vesihuollon rakentaminen on merkittävästi halvempaa kuin myöhemmin omana työnä. Tämän lisäksi myös maanomistajien etu on, että kaikki kunnallistekniikka toteutetaan kerralla eikä usea toimija peräjälkeen kaiva samoja kaivantoja auki. Tämän lisäksi suunnittelu ja sijoituslupien hankinta on käynnissä usealla eri haja-asutusalueella.

Suurimmat toteutuneet kaava- ja muutosalueiden työt olivat Työpaikkakadun ja Bastukärren Rahtiraitin kunnallistekniikan rakentaminen. Kaava-alueista toteutettiin myös Söderkullan Kalliomäen alue.

Perustelut poikkeamille

Harvaan asutut alueet

Harvaan asuttujen alueiden vuosittaiseksi investointibudjetiksi on sovittu vesihuollon kehittämissuunnitelman yhteydessä 500 000 euroa. Pitkällä aikajänteellä vuosittaiset investoinnit asettuvat kehittämissuunnitelmassa määritettyyn tasoon. Vuositasolla investointibudjetti kuitenkin vaihtelee, jolloin vuodesta riippuen investointibudjetti saattaa joko ylittyä tai alittua. Kehittämissuunnitelman voimaantulon jälkeisinä vuosina investoinnit harvaan asutuille alueille on toteutunut seuraavasti:

- 2015: 780 000 €
- 2016: 650 000 €
- 2017: 200 000 €
- 2018: 1 003 000 €
- 2019: 1 252 000 €

Keskimääräinen vuosittainen investointi harvaan asuttujen alueiden vesihuollon toteuttamiseen on ollut n. 777 000 euroa. Merkittävä tekijä harvaan asuttujen alueiden toteuttamisessa ovat maanomistajien kanssa solmittavat sopimukset putkien sijoittamisesta yksityisten maa-alueille. Kehittämissuunnitelman hyväksymisen jälkeen sijoitusneuvotteluita on käyty ja sopimukset laadittu lähes 350 kiinteistön kanssa.

Sopimusten laadinnassa suurimman osan kanssa käydään neuvotteluja esim. tontilla sijaitseviin maanalaisiin rakenteisiin, korvausasioihin taikka reitteihin liittyen. Usein neuvotteluiden seurauksena joudutaan suunnitelmiin tekemään jonkinasteisia muutoksia, jotka aiheuttavat edelleen aikataulun venymistä. Em. seikoista johtuen osa vuodelle 2018 suunnitelluista urakoista toteutui vuoden 2019 puolella. Osin tästä johtuen vuoden 2019 määrärahat ylittyivät. Kokonaisuutena katsoen ja resursseihin suhteutettuna Sipoon Vesi on pystynyt toteuttamaan vesihuollon kehittämissuunnitelman toimintaohjelmaa tehokkaasti ja jopa edellä alkuperäistä toteuttamisaikataulua.

Asemakaava-alueiden ulkopuolisista alueista Etelä-Paippisten alueen toteutus siirtyi vuodelle 2019 vuoden 2018 sijaan. Tästä johtuu investointien noin 530 000 euron ylitys. Kokonaishankkeiden kustannukset säilyivät budjetoidun mukaisina. Toteutuksen siirtyminen pääosin vuoden 2019 puolelle johtuu maanomistajien kanssa tehtävistä sijoitussopimuksista. Niiden laadintaan kului merkittävästi enemmän aikaa kuin oli alun perin suunniteltu. Ilman allekirjoitettuja sopimuksia urakkaa ei voida käynnistää.

Vuoden 2019 aikana toteutettiin myös Jokivarrentien runkolinjat kevyenliikenteenväylän rakentamisen yhteydessä asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Kunnan investointisuunnitelmassa yhtenä merkittävänä kevyenliikenteenhankkeena oli Nikkilä–Nikinmäki kevyenliikenteenväylä. Sipoon Veden oli taloudellisesti järkevää ja perusteltua toteuttaa Jokivarrentien vesihuollon runkoinvestoinnit samassa yhteydessä saavuttaakseen suuret synergiaedut ja näin investointisuunnitelma on myös yhteensopiva kunnan investointiohjelman kanssa.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet ja muutosalueet

Kaava-alueiden laajennusinvestoinnit ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 700 000 euroa. Kaava-alueiden ja muutosalueiden vesihuollon rakennuttajana toimii Tekniikka- ja ympäristöosaston Katu- ja viheralueet-yksikkö. Sipoon Vesi vastaa alueiden vesihuoltosuunnittelun ylivalvonnasta sekä vesihuollon suunnitelmien hyväksymisestä. Investointihankkeet on saatu toteutettua vallitsevien olosuhteiden puitteissa hyvin, pienistä resursseista huolimatta. Resurssien vähyys onkin jatkossa yksi investointien toteuttamisen aikataulu- ja laaturiskiä lisäävä elementti. Merkittävä syy ylitykseen on K 8B Työpaikkakatu-projektin lisätyöt. Söderkullan yritysalueen Työpaikkakadun urakan vesihuollon osuus valmistui vuoden 2019 loppuun mennessä. Työn aikana katusuunnittelun yhteydessä tehdyt suunnitelmat pohjanvahvistuksesta jouduttiin laatimaan työn aikana uudestaan ja aiheuttivat lisätoita niin pohjanvahvistamisen kuin kaivantojen tukemistarpeen osalta. Ylitystä tämän urakan osalta syntyy em. syistä johtuen noin 500 000 euroa. Merkittävä kustannustasoa nostava hanke oli myös Amiraalintien johtosiirrot, jolla ko. tontti jalostettiin myyntikuntoon.

Rahoituslaskelmaosan toteutuminen

	Talous- 1 000 € arvio 2019	TA muutos 2019	TA + Muutos 2019	Toteuma 2019	Tot-%	Poikkeama	Tot. 2018	Muutos-% 2019/18
TULORAHOITUS								
Liikelyljäämä	1 240		1 240	1 242	0,2	-2	1 347	-7,8
Poistot ja arvonalentumiset	1 100		1 100	1 100	0,0	0	1 067	3,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-735		-735	-788		53	-756	4,2
	1 605		1 605	1 555	-3,1	50	1 658	-6,3
INVESTOINNIT								
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-3 440		-3 440	-5 782	68,1	2 342	-3 395	70,3
Rahoitusosuudet investointimenoihin				0				
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-1 835		-1 835	-4 228	130,4	2 393	-1 737	143,4
RAHOITUSTOIMINTA								
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 200			1 064			1 737	
Vaihto-omaisuuden lisäys								
Saamisten muutos kunnalta				0			618	
Saamisten muutos muilta				-226			-122	
Korottomien velkojen muutos				1 289			1 241	
Rahoitustoiminta netto								
Vaikutus kunnan kassavaroihin	-635		-635	-3 164	398,2		0	

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	31.12.2019	31.12.2018
-------------------------------	------------	------------

Investointien tulorahoitus, %	26,9	48,8
Quick ratio	1	3
Current ratio	1	3

Rahoitusosa toteutui hieman suunniteltua positiivisemmin. Liikelyljäämä oli budjetoitua suurempi johtuen ennakoitua suuremmasta vedenmyynnistä. Investoinnit toteutuivat huomattavan suurina mikä heikensi maksuvalmiutta, mutta suuret liittymismaksutulot puolestaan paransivat tilannetta. Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikko: alle 0,5. Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1. Maksuvalmius ja käyttöpääomasuhde on liikelaitoksella ollut vuonna 2019 tyydyttävällä tasolla huomattavan suurten investointien vuoksi. Etenkin vuonna 2009 toteutetun Sipoonrannan alueen 1,23 miljoonan euron investointien aktivointi vuonna 2019 heikensi rahoitustilannetta.

5.3 SIPOON VESI, TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Liikelaitosjohtajan katsaus

Vesihuoltoliikelaitoksen talous jatkoi vuonna 2019 maltillista kasvua tuloksen ollessa noin 450 000 euroa voitollinen. Vuotta leimasi myös voimakas investointivolyymi uusien kaava-alueiden ja harvaan asuttujen alueiden toteuttamisen myötä. Voimakkaan rakentamisen lisäksi vuosi 2019 oli Sipoon Vedelle toiminnan kehittämisen vuosi. Hyvä taloudellinen tila ja tulos luovat pohjan toiminnan muulle kehittämiselle.

Aikaisemmin hankittujen töidenhallintajärjestelmän ja verkkotietojärjestelmän lisäksi vuoden aikana hankittiin Canon Therefore-sopimustenhallintajärjestelmä. Järjestelmään vietiin laitoksen kaikki noin 4500 liittymissopimusta. Järjestelmään tullaan viemään jatkossa kaikki uudet liittymissopimukset sekä ostopalveluihin liittyvät sopimukset. Järjestelmä nopeuttaa ja helpottaa sopimusten käsittelyä, laadintaa ja muokkaamista merkittävästi. Jatkossa koko liittymisprosessin sähköistäminen ja työnkulku tulee perustumaan Therefore-järjestelmään.

Urakoiden valvontaan ja vesimittareiden vaihtotyöhön on tuotu sähköinen työmaapäiväkirja, jolla voidaan todentaa tehdyt työt sekä tarkistaa vaivatta jälkikäteen vanhojen vesimittareiden lukemat ja asennustyö. Vuoden aikana laadittiin ja otettiin käyttöön uudet liittymis- ja käyttösopimusehdot sekä toimitusehdot. Työssä saatettiin vanhat sopimusehdot vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä nykykäytäntöä toiminnassa. Tämän lisäksi laadittiin uuteen verkkotietojärjestelmään sekä laitoksen käyttötarkoitukseen soveltuvat tarkemmittausohjeet. Mittausohjeilla tullaan saamaan jatkossa täsmällistä tietoa niistä parametreista, jotka ovat omaisuudenhallinnan sekä ylläpito-, huolto- ja saneeraustoiminnan kannalta merkityksellisiä.

Menneen vuoden aikana aloitettiin myös aikaisemmin laaditun aluemittarointisuunnitelman käytäntöön vieminen ja ensimmäinen virtausmittauskaivo saatiin asennettua Boxin vedenkulutusalueen tarkkailua varten. Aluemittarointisuunnitelmalla saadaan tarkempaa alueellista tietoa mm. vedenkulutuksesta ja painetasoista. Kaivoihin asennetaan myös kloorausyhteet, jotka parantavat merkittävästi varautumista mahdollisten vedenlaatuun liittyvien ongelmien suhteen. Suunnitelman käytäntöön viemisellä päästään myös paremmin ja aikaisemmin kiinni mahdollisiin vuototilanteisiin.

Vuoden aikana aloitettiin myös Sipoon Veden omien suunnitteluohjeiden laatiminen, joiden käyttöönoton tarkoituksena on tuottaa jatkossa laadukkaita ja tasalaatuisia suunnitelmia. Suunnitteluohjeissa linjataan periaatteet, joilla Sipoon Vesi rakentaa vesihuoltoinfraa tulevaisuudessa. Suunnitteluohjeiden laadinta jatkuu vuoden 2020 aikana. Vuoden 2019 aikana aloitettiin myös palveluhinnaston uudistaminen. Työ jatkuu vuoden 2020 aikana.

Vuoden aikana ei ollut vedenlaatuun liittyviä poikkeustilanteita. Suuren investointivolyymien ja lukuisten urakoiden myötä vuoden aikana sattui useampi urakoitsijoiden huolimattomuudesta johtuvia putkirikkoja. Putkirikot saatiin kuitenkin nopeasti hallintaan, eristettyä ja korjattua. Em. poikkeustilanteet lisäävät kuitenkin kustannuksia merkittävästi niin vuotovesien, osien kuin tarvittavan kalustonkin hankinnan vuoksi. Vuosi 2019 oli tilastollisesti myös merkittävästi keskimääräistä sateisempi. Sadekertymä vuodelta 2019 (810 mm) oli lähes 33 prosenttia keskimääräistä (610 mm) suurempi. Em. ilmiö kasvattaa vuotovesimäärää, jonka seurauksena jäteveden siirtoon tarvittavan sähkön kulutus kasvaa yhdessä jäteveden käsittelykustannusten kanssa. Ylimääräinen kustannus noin 100 000 euroa. Yksin sähkönkulutus vuonna 2019 oli noin 30 000 euroa suurempi kuin vuonna 2018.

Uuden verkoston rakentamisen investointimäärät kasvoivat edelleen vuodesta 2018. Verkoston saneeraukset painottuivat Nikkilän vanhimman verkostonosan uusintaan. Uutta verkostoa rakennettiin huomattavan paljon niin asemakaavoitetuille alueille kuin myös harvaan asutuille alueille. Uusia alueita toteutettiin Etelä-Sipoossa, Paippisissa, Jokivarressa ja Nikkilässä.

Sipoon Vesi saavutti vuoden 2019 niin toiminnalliset kuin taloudelliset tavoitteet erinomaisesti. Sipoon Vesi jatkaa toimintansa kehittämistä edelleen vuonna 2019 etenkin tiedottamisen sekä liitosprosessin sujuvoittamisen ja digitalisoinnin osalta. Tämän lisäksi laitos pyrkii vastaamaan saneeraustarpeen kasvuun korottamalla perusparannusten määrärahaa 700 000 eurosta 1 000 000 euroon. Tehokas saneeraustoiminta edellyttää entistä paremmin ja tehokkaammin kohdistuvia saneerausinvestointeja. Tähän panostaakseen Sipoon Vesi osallistuu aiheeseen liittyviin Vesilaitosyhdistyksen vetämiin hankkeisiin.

Vuonna 2019 taksaa ei korotettu, mutta siitä huolimatta toimintatuotot jatkoivat kasvua vuodesta 2018. Syynä tulojen kasvuun oli asukaskasvun vuoksi kasvaneet vedenmyyntimäärät sekä laskutettavien palveluiden lisääntynyt myynti. Menot toteutuivat hieman yli budjetin. Kulujen kasvua tapahtui pääosin veden oston, jäteveden käsittelyn sekä sähkön kulutuksen osalta, jotka nousivat edellisvuodesta yhteensä yli 100 000 euroa. Syynä edellä mainittuihin menolisäyksiin ovat kasvanut asiakasmäärä, joka lisää veden ostoa ja jäteveden myyntiä sekä sateinen vuosi, joka nostaa jäteveden käsittelymääriä sekä jäteveden johtamiseen tarvittavaa sähkömäärää.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Sipoon Vesi toimii kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena. Sipoon Veden toimielimenä toimii kunnanvaltuuston valitsema johtokunta, jossa on viisi jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Johtokunnan tehtäviin kuuluu Sipoon Veden hallintosäännön mukaan mm. vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen valmistelu. Liikelaitoksen johtaja johtaa, kehittää ja vastaa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Sipoon Veden johtokunta kokoontui kahdeksan kertaa vuoden 2019 aikana ja käsiteltäviä asioita oli yhteensä 21 kappaletta. Osaan kokouksista on hallintosäännön perusteella osallistunut myös tekninen johtaja.

Sipoon Veden johtokunta

puheenjohtaja	Stefan Sandström	RKP
varapuheenjohtaja	Ari Tamminen	KOK
jäsen	Sirpa Pöllönen	VIH
jäsen	Ilkka Janhunen	PS
jäsen	Gunilla Holmberg	RKP

Muut kokoukseen osallistuvat:

esittelijä	Matti Huttunen	liikelaitosjohtaja
pöytäkirjan pitäjä	Daisy Ek	hallintosihteeri
tekninen johtaja	Ilari Myllyvirta	

Olennaiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2019 aikana aloitettiin yleissuunnittelu viemärikapasiteetin nostamiseksi välillä Nikkilä–Kerava. Kyseinen siirtoviemäri linja vastaa koko Keski-Sipoon ja suurilta osin Pohjois-Sipoon jätevesien siirtämisestä Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Yleissuunnitelma valmistui joulukuussa 2019, josta hanke jatkuu rakennussuunnitelman laatimisella vuoden 2020 aikana. Vuoden 2020 aikana aloitetaan myös Etelä-Sipoon viemärikapasiteetin nostamisen yleissuunnittelu. Nikkilän ja Keravan välille rakennettavan uuden siirtoviemäri linjan kustannusarvio on noin 5,8 miljoonaa euroa. Eteläisen siirtoviemäri linjan kustannusarvion ennustetaan nousevan samalle tasolle. Sipoon Vedellä onkin edessä isojen investointien vuodet vuosien 2020–2025 aikana. Hankkeilla kuitenkin varmistetaan jätevesihuollon toimivuus ja riittävyys kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Siirtoviemäriurakat tulevatkin olemaan Sipoon Veden lähitulevaisuuden kärkihankkeita niin taloudellisessa kuin toiminnallisessa mielessä.

Investointimäärät nousivat vuoden 2018 noin 3,4 miljoonasta eurosta noin 4,55 miljoonaan euroon. Kaava-alueita saatiin toteutettua laajemmin kuin edellisvuonna. Samoin haja-asutusalueiden hankkeita toteutettiin voimakkaasti vuoden 2019 aikana. Osittain yhden hankkeen viivästymisestä vuoden 2019 puolelle sekä Jokivarrentien kevyenliikenteenväylän yhteydessä toteutettavan vesihuoltohankkeen vuoksi investointimäärät nousivat oletettua korkeammalle tasolle. Tarkemmin investointeja on käsitelty kohdassa ”Investoinnit”.

Vuosi 2019 oli Sipoon Vedellä toiminnan kehittämisen vuosi. Vuoden aikana vietiin läpi useita kehittämishankkeita sekä käynnistettiin muutamia, jotka jatkuvat ainakin vuoden 2020 ajan. Kehittämistoimenpiteillä pyritään saamaan koko toimintaa kauttaaltaan entistä suunnitelmallisemmaksi, järjestelmällisemmäksi sekä ennen kaikkea dokumentoidummaksi. Vuoden aikana hankittiin tietojärjestelmiä, jotka edistävät tätä tavoitetta sekä laadittiin ohjeistuksia niin sisäiseen kuin ulkoiseen käyttöön erityisesti investointien läpivientiä ja niiden dokumentointia helpottamaan. Vuoden aikana jatkettiin myös verkoston tarkemmittauksia sekä tarkennettiin entisestään olemassa olevaa tarkemmittausohjetta. Tarkemmittauksia jatketaan vuoden 2020 aikana alue kerrallaan. Tavoitteena on saada verkkotietojärjestelmään syötetty mahdollisimman tarkasti omaisuuden sijainti- ja ominaisuustiedot. Hanke parantaa tietoisuutta olemassa olevasta omaisuudesta sekä mahdollistaa entistä tarkempia mallinnustarkasteluita.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sipoon Veden taksoihin ei ole esitetty korotuksia vuoden 2020 talousarviossa eikä vuosien 2021 – 2022 taloussuunnitelmassa. Kulujen seuranta jatketaan edellisvuosien tapaan ja kulujen kasvu pyritään pitämään maltillisena. Kunnan Sipoon Vedelle asettama pääoman tuottovaatimus on edelleen vuonna 2020 12 %:a laitoksen peruspääomasta. Liikevaihdon arvioidaan kasvavan edelleen vuodesta 2019. Liikevaihdon kasvuennusteet perustuvat kunnan asukaskasvuun ja sen kautta liittyjämäärien ja veden myynnin kasvuun.

Voimakas kasvu luo tarpeen kapasiteetin kasvattamiseen etenkin jäteveden johtamisen osalta. Vuoden 2020 aikana saatetaan loppuun Nikkilä – Kerava-välin siirtoviemärin kapasiteetin kasvattamisen toteutussuunnittelu ja aloitetaan ko. hankkeen kilpailutus. Talousveden kapasiteettiin saatiin vuoden 2019 kesään mennessä parannusta ja toimintavarmuutta, kun Talma – Söderkulla siirtovesijohto valmistui. Taloussuunnitelma kauden aikana laaditaan myös eteläisen siirtoviemärinjan kapasiteetin kasvattamisen yleis- ja rakennussuunnitelmat sekä aloitetaan hankkeen kilpailutus.

Vuoden 2018 aikana hankittiin verkkotietojärjestelmä, joka parantaa omaisuudenhallintaa entisestään. Verkkotietojärjestelmästä saadaan myös apua investointien kohdentamiseen sekä tehokkaampaan toteuttamiseen. Vuonna 2019 jatkettiin verkkotiedon eheyttämistä sekä olemassa olevan verkon ominaisuus- ja tarketietojen kartoittamista, tämä työ jatkuu myös vuonna 2020. Laitos hankkii vuoden 2020 aikana tätä varten tarkemmittauslaitteen. Suurin osa tarkemmittaustyöstä toteutetaan kuitenkin ostopalveluna.

Liittymisprosessin selkeyttämistä ja tehostamista on suunniteltu vuoden 2018 aikana. Vuonna 2019 aloitettiin liittymisen prosessin uudistaminen kokonaisuudessaan. Liittymissopimusten teko, allekirjoittaminen, muokkaaminen ja arkistointi on tarkoitus saattaa sähköiseksi seuraavien vuosien aikana. Ensimmäisenä askeleena on toteutettu olemassa olevien liittymissopimusten sähköinen arkistointi. Vuoden 2020 aikana on tarkoitus tuottaa liittymissopimukset pääosin sähköisen arkistointijärjestelmän kautta. Verkkosivujen päivityksen myötä on tarkoitus tuottaa liittymisen palvelut sähköisinä ja ympäri vuorokauden tavoitettavina aina liitoskohtalausunnon tilaamisesta sopimuksen allekirjoittamiseen.

Vuoden 2020 aikana Sipoon Vedelle laaditaan viestintäohje, jossa määritellään eri tilanteiden viestintätavat ja -kanavat. Ohje tullaan hyväksyttämään Sipoon Veden johtokunnalla, jonka jälkeen vesikatkoista ja muista toimintaan vaikuttavista asioista viestitään ko. ohjeen mukaisesti. Tavoitteena on parantaa ja oikea-aikaistaa viestintää niin sisäisesti kuin asiakkaiden ja asukkaiden suuntaan. Myös harvaan asuttujen alueiden ja perusparannusinvestointien toteuttamisessa panostetaan viestintään ja yhteistyöhön maanomistajien kanssa.

Vuoden 2020 perusparannusmäärärahat nousevat 700 000 eurosta 1 000 000 euroon.

Perusparannusinvestoinneilla parannetaan vanhimpien verkoston osien kuntoa, jolloin toimintavarmuus paranee. Saneerauksilla pyritään aktiivisesti vähentämään vuotovesien määrää sekä viemäroinnin että vedenjakelun puolella. Tehokas saneeraustoiminta edellyttää paikkansa pitävää tietoa verkostosta sekä sen kunnosta. Tarkemmittauksilla ja verkkotietojärjestelmällä parannetaan tietoisuutta verkostosta. Kuntotutkimusten määrää ja kohdentamista pyritään lisäämään ja kehittämään. Sipoon Vesi on tähän vastatakseen osallistunut Vesilaitosyhdistyksen "Viemäreiden kuntotutkimusopas"-kehittämiprojektiin ja on tämän projektin jatkohankkeen "Vesihuoltoverkostojen mittaus- ja dokumentointiohje rakennus-, saneeraus-, huolto- ja kunnossapitotöissä" ohjausryhmässä.

Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitoksien ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä pyritään lisäämään ja syventämään entisestään. Suunnitteilla on vuoden 2020 aikana toteutettava kriisiharjoitus tukkuvesilaitos Keski-Uudenmaan Veden sekä kaikkien sen jäsenkuntien kanssa. Toteutuessaan ko. harjoitus olisi ensimmäinen, jossa kaikki jäsenkunnat olisivat mukana.

Liikelaitoksen henkilöstö

Vuonna 2019 aikana Sipoon Veden henkilöstössä ei tapahtunut muutoksia. Ylläpitoryhmään on pyritty löytämään yksi vesihuoltoasentaja helpottamaan resurssivajasta, siinä kuitenkin onnistumatta. Tämän vuoksi osin ostopalveluin on pyritty tasaamaan ylläpitoryhmän henkilöstövaje työnteon sekä varallaolon kapasiteetissa etenkin kesäloma-aikaan. Vesihuoltoasentajien osalta yhden työntekijän rekrytointi on edelleen käynnissä. Yksi työntekijä saavuttaa eläkeiän vuoden 2020 aikana. Vuoden 2020 kesäkaudelle on myös rekrytoitu vesihuoltoasentaja ja vesihuollon insinööriharjoittelija. Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käytti lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä joitakin muita ulkopuolisten tarjoamia koulutuksia, mikäli ne koettiin taroituksen mukaisiksi.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Sipoon Veden riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Näihin toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovituilla käytännöillä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös pelastuslaitokselta ja puolustusvoimilta.

Toiminnallisena ja taloudellisena riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla ja verkoston kunnan seurannalla sekä saneerauksilla. Vuonna 2018 on selvitetty kriittisten pumppaamoiden energiavarmuuden parantamismahdollisuuksia yhteistyössä Keravan Energian kanssa. Tavoitteena on saada nykyiset ilmasähköjohtojen varassa olevat pumppaamot – etenkin siirtolinjojen pumppaamot – maakaapeloinnin piiriin. Em. toimenpiteillä pienennetään sähkökatkojen riskejä.

Taloudellisia riskejä ovat myös vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto/viemäri-vuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Vuoden 2015 aikana on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi. Vuoden 2016 aikana valmistui myös Sipoon Veden varautumissuunnitelma, jossa kartoitettiin vesihuoltolaitoksen häiriötilannetoimintaa ja tehtiin toimintakortit siitä, kuinka eri häiriötilanteissa tulee toimia. Vuoden 2017 aikana otettiin käyttöön töidenhallintajärjestelmä, jonka avulla ylläpitotoiminnan ennakoivuus ja suunnitelmallisuus paranevat edelleen pienentäen em. riskejä. Vuonna 2018 hankittiin verkkotietojärjestelmä, joka parantaa omaisuudenhallintaa laitoksella.

Varallaolojärjestelmällä pienennetään mm. vesihuollon erityistilanteissa syntyvien lisävahinkojen syntymistä ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista sekä vähennetään velvoitteita mm. veden jakelun keskeytystilanteissa syntyvistä korvausvaatimuksia.

Lisäksi henkilöstön koulutukset, esim. vesityökorttikoulutus, lisäävät ymmärrystä ja siten vähentävät riskitilanteita. Kriisi-tilanneharjoituksia järjestetään yhteistyössä Keski-Uudenmaan Veden, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen, pelastuslaitosten sekä naapurikuntien vesihuoltolaitoksien kanssa.

Ympäristötekijät

Sipoon Vedellä ei ole jätevedenpuhdistamoita vaan kaikki jätevesi johdetaan Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle keskitetysti puhdistettavaksi. Taloudelliseen tulokseen vaikuttavia ympäristötekijöitä ei vuoden aikana ollut.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sipoon Veden sisäisen valvonnan periaatteet ja toiminta seuraavat kunnan toimintoja ja päätöksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Toimintakertomusvuodelle asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti hyvin. Vuoden 2019 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arvioitiin kuukausittaisesti tuotetun raportointitiedon sekä osavuosisikastausten pohjalta.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Se on kunnan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan hallintosäännöllä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Sipoon Vesi vastaa taloutensa raportoinnista. Liikelaitosjohtaja ja controller tarkastavat kuukausitulokset. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain tekniikka- ja ympäristöosaston johtoryhmässä. Taloudesta raportoidaan säännöllisesti myös Sipoon Veden johtokunnan kokouksissa, jotta johtokunta saa mahdollisimman ajantasaisen tiedon talouden toteutumasta suhteessa talousarvioon sekä edellisiin vuosiin.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön sekä siinä hyväksytyjen kunnanhallituksen, johtokunnan ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti sekä johtokunnan erillispäätöksillä.

Investointien toteutumaa seurataan yhdessä tekniikka- ja ympäristöosaston johtoryhmän sekä investointipäällikön kanssa kuukausittain sekä Sipoon Veden osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja arvioidaan jatkuvasti normaalitoiminnan ohella. Vesihuoltolaitoksella on tehty riskikartoituksia sekä suunniteltu toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskien ja vaarojen arviointi tehtiin vuoden 2016 aikana. Sama arviointi tehdään uudestaan vuoden 2020 aikana. Varautumissuunnitelmaa päivitettiin vuoden 2016 aikana ja se valmistui vuonna 2017. Toimintatapoja ja ohjeistusta tarkennetaan jatkuvasti saatuja kokemuksia ja oppeja hyödyntäen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Hallitus ja Sipoon Veden johtokunta seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. heille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien tulosten perusteella.

Kunnanjohtaja, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja johtokunnalle vähintään osavuositarkastusten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden yli-/alijäämää ennen tilinpäätössiirtoja.

Tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja on 454 575,41 €. Tämä esitetään siirrettäväksi Sipoon Veden omaan pääomaan yli-/alijäämätileille.

5.4 SIPOON VESI, TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman arvostus

Saamiset ja velat on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty suoriteperusteisesti

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Organisaatiota ei ole tilikauden aikana muutettu, joten vuosien 2018 ja 2019 tiedot ovat vertailukelpoisia.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot eriteltynä	2019	2018
Vedenmyynti		
Perusmaksut	510 923,50	575 075,15
Kulutusmaksut	1 510 406,66	1 567 834,44
	2 021 330,16	2 142 909,59
Jätevesilaskutus		
Perusmaksut	649 292,92	711 286,75
Kulutusmaksut	1 833 188,79	1 771 804,54
	2 482 481,71	2 483 091,29
Muut myyntituotot		
Lietteen vastaanotto	71 295,26	63 744,66
	71 295,26	63 744,66
Muut tuotot	21 893,27	6 391,15
Muut vuokratulot	8 376,30	6 838,00
	30 269,57	13 229,15
Liikevaihto	4 605 376,70	4 702 974,69
 Asennustoiminta		
Työlaskutus	237 015,95	90 570,40
Muut tuotot		
	237 015,95	90 570,40
Toimintatuotot yhteensä	4 842 392,65	4 793 545,09
 Palvelujen ostojen erittely		
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	956 290,87	862 209,31
Muiden palvelujen ostot	70 800,21	87 780,48
Palvelujen ostot yhteensä	1 027 091,08	949 989,79

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käytetyt poistomenetelmät ovat tasapoistoja.

	2019	2018
Maa- ja vesialueet	0	ei poistoja
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	2 vuotta
kunnan investoinneissa muiden kuntien vesi- ja viemärlaitoksiin	20 vuotta	20 vuotta
Rakennukset		
Vesilaitosrakennukset	20 vuotta	20 vuotta
Viemärlaitosrakennukset	20 vuotta	20 vuotta
Hallintorakennukset	25 vuotta	25 vuotta
Vesitornit	30 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 vuotta	30 vuotta
Verkostot	30 vuotta	30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Laitoskoneistot	10 vuotta	10 vuotta
Automaatiojärjestelmät	7 vuotta	7 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	3-5 vuotta	3-5 vuotta
Vesimittarit	5 vuotta	5 vuotta
Tietokonelaitteet	3 vuotta	3 vuotta

Tasetta koskevat liitetiedot

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet					
	Muut pitkävaikutteiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	67 518,98			14 057 994,24	5 649,06	1 437 448,93	15 568 611,21
Lisäykset tilikauden aikana	26 992,50	0,00	0,00	7 173 742,74		-1 418 381,69	5 782 353,55
Rahoitusosuudet tilikaudella		0,00	0,00				0,00
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00				0,00
Siirrot erien välillä		0,00	0,00	0,00		0,00	0,00
Tilikauden poistot	-20 391,21	0,00	0,00	-1 077 899,70	-1 694,73		-1 099 985,64
Arvonlennukset ja niiden palautukset		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	74 120,27	0,00	0,00	20 153 837,28	3 954,33	19 067,24	20 250 979,12
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.							

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet	
	Kuntayhtymäosuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 803 760,05	1 803 760,05
Lisäykset		
Vähennykset		
Hankintameno 31.12.	1 803 760,05	1 803 760,05

	2019	2018
Pitkä- tai lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä/osakkuusyhteisöiltä		
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	9 515,28	7 217,85
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Muut siirtosaamiset	106 830,60	97 326,25

Oman pääoman erittely

	2019	2018
Peruspääoma 31.12.	6 127 918,54	6 127 918,54
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	718 369,77	274 548,72
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	454 575,41	590 856,45
Oma pääoma yhteensä	7 300 863,72	6 993 323,71

Edellisten tilikausien yli-/alijäämää on korjattu, vesi liikelaitoksen kunnalta vuonna 2018 laskuttamien palautuskelpoisten liittymismaksujen osalta -147.035,40 euroa.

Pitkä- tai lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuusyhteisöille	2019	2018
Lyhytaikaiset ostovelat	0,00	627,69

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2019	2018
Lomapalkkavelka	63 819,70	66 416,52
Palkkajaksotus	9 384,93	11 270,64
Muut siirtovelat	1 174,48	10 170,14
	74 379,11	87 857,30

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstömäärä	2019	2018
Vakituiset	8	8
Osa-aikaiset	0	0
Yhteensä	8	8

	2019	2018
Palkkaerittely		
Tuntipalkat	- 182 342,44 -	189 101,73
Kuukausipalkat	- 208 216,12 -	206 858,96
Palkkiot	- 10 286,98 -	9 279,88
Maksetut palkat (tuloslaskelma)	- 400 845,54 -	405 240,57
Jaksetut palkat ja palkkiot/muutos	1 582,25 -	9 406,60
Lomapalkkavaraus/muutos	1 906,23 -	3 867,18
Henkilöstön korvauserät	2 668,06	105,90
Tulosvaikutteiset palkat	- 394 689,00 -	418 408,45
Aktivoidut palkat		
Palkat yhteensä	- 394 689,00 -	418 408,45

Lakisääteiset henkilöstösivukulut		
Sosiaaliturvamaksut	- 3 071,70 -	3 486,35
Eläkevakuutusmaksut	- 77 372,63 -	79 393,66
Tapaturmavakuutusmaksut	- 9 002,02 -	11 001,46
Maksetut sivukulut (tuloslaskelma)	- 89 446,35 -	93 881,47
Jaksetut sivukulut/muutos	711,83 -	460,71
Tulosvaikutteiset sivukulut	- 88 734,52 -	94 342,18
Sivukulut yhteensä	- 88 734,52 -	94 342,18

Leasingvastuiden yhteismäärä

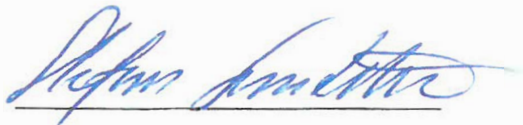
	2019	2018
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	25 836,54	19 078,97
Myöhemmin maksettavat	13 865,33	25 784,55
Yhteensä	39 701,87	44 863,52

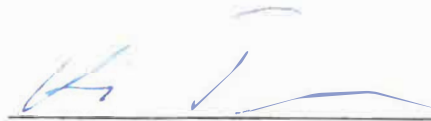
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

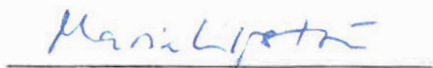
5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Sipoossa 10 päivänä maaliskuuta 2020

Sipoon vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Liikelaitosjohtaja

Matti Huttunen

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Sipoossa 8.6. 2020

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy ^{Ab}

Martin Slotte

~~JHT, CIA~~ JHT, HT, CIA

5.6 SIPOON VESI -LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TALOUTEEN

Kuntaorganisaatioon kuuluu Sipoon Vesi.

Liikelaitoksen johtokunta päättää kuntalain mukaisesti omista talousarvioistaan ja taloussuunnitelmistaan. Liikelaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma esitetään kunnan talousarvion liitetietona, mutta liikelaitosten tilinpäätösten luvut yhdistellään kunnan tilinpäätökseen.

Liikelaitos toimii erillisenä yksikkönä kuntaorganisaation sisällä, mutta kuuluu juridisesti kunnan emoyhteisöön. Liikelaitos on itsenäisestä roolistaan huolimatta suoraan osa kunnan taloutta. Liikelaitos laatii omat tilinpäätöslaskelmansa liitetietoineen. Tiedot yhdistellään kunnan vastaaviin tilinpäätöslaskelmiin rivi riviltä siten, että sisäiset ostot, sisäiset myynnit ja muut sisäiset erät eliminoidaan.

Tuloksen muodostuminen

Liikelaitoksen toiminnan kokonaisvaikutus kunnan tilikauden 2019 tuloksen muodostumiseen oli positiivinen. Liikelaitoksen vuosikate oli 1,55 milj. euroa, poistot 1,09 milj. euroa ja tilikauden tulos 0,45 milj. euroa ylijäämäinen.

Kunnan tilikauden ylijäämä ilman liikelaitosta on 0,6 milj. euroa. Liikelaitos mukaan lukien ylijäämä on 1,09 milj. euroa. Kunnan käyttötalouden sisäiset menot ja tulot ovat 25,4 milj. euroa.

Kunnan ja liikelaitoksen väliset sisäiset ostot ja myynnit olivat 0,45 milj. euroa. Kunnan ja liikelaitoksen käyttötalouden sisäisiä eriä oli yhteensä 0,45 milj. euroa.

Liikelaitos Sipoon Veden liikevaihto oli 4,8 milj. euroa ja investoinnit 4,5 milj. euroa. Liikelaitoksen poistot olivat 1,09 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 0,45 milj. euroa.

Toiminnan rahoitus

Kunnan osalta toiminnan ja investointien rahavirta oli -17,1 milj. euroa. Sipoon Veden toiminnan ja investointien rahavirta oli -4,2 milj. euroa. Sipoon Veden vuotuisia investointeja rahoitetaan toimintatulojen lisäksi liittymismaksutuloilla. Liittymismaksuja kertyi viime vuonna 1,1 milj. euroa.

Sipoon Veden rahoitustarpeisiin ei ollut tarpeen ottaa lainaa. Sipoon Veden maksuvalmius hoidetaan kunnan keskuskassan välityksellä.

TULOSLASKELMAN YHDISTELY	Kunta	Sipoon Vesi	Yhteensä	Eliminointi	Sipoon kunta yhteensä
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	4 140 518,70	4 597 000,40	8 737 519,10	-145 934,89	8 591 584,21
Maksutuotot	6 856 350,31		6 856 350,31	0,00	6 856 350,31
Tuet ja avustukset	867 881,05		867 881,05		867 881,05
Muut toimintatuotot	9 446 425,68	245 392,25	9 691 817,93	-303 398,47	9 388 419,46
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	21 311 175,74	4 842 392,65	26 153 568,39	-449 333,36	25 704 235,03
Valmistus omaan käyttöön	407,38				407,38
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-57 632 209,90	-483 423,52	-58 115 633,42		-58 115 633,42
Palkat ja palkkiot	-46 633 778,70	-394 689,00	-47 028 467,70		-47 028 467,70
Henkilösivukulut	-10 998 431,20	-88 734,52	-11 087 165,72		-11 087 165,72
Eläkekulut	-9 558 568,36	-77 372,63	-9 635 940,99		-9 635 940,99
Muut henkilösivukulut	-1 439 862,84	-11 361,89	-1 451 224,73		-1 451 224,73
Palvelujen ostot	-55 695 105,71	-1 027 091,08	-56 722 196,79	307 177,29	-56 415 019,50
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 732 920,49	-876 931,05	-8 609 851,54	62 370,02	-8 547 481,52
Avustukset	-7 883 282,76		-7 883 282,76	0,00	-7 883 282,76
Muut toimintakulut	-7 421 221,75	-112 863,10	-7 534 084,85	79 786,05	-7 454 298,80
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-136 364 740,61	-2 500 308,75	-138 865 049,36	449 333,36	-138 415 716,00
TOIMINTAKATE	-115 053 157,49	2 342 083,90	-112 711 480,97	0,00	-112 711 073,59
Verotulot	103 220 736,09		103 220 736,09		103 220 736,09
Valtionosuudet	15 114 230,00		15 114 230,00		15 114 230,00
Rahoitustuotot ja -kulut:	557 925,80	-787 522,85	-229 597,05		-229 597,05
Korkotuotot	103 108,43		103 108,43	-54 914,10	48 194,33
Muut rahoitustuotot	930 539,28	2 742,22	933 281,50	-735 350,22	197 931,28
Korkokulut	-463 090,20	-54 914,10	-518 004,30	54 914,10	-463 090,20
Korvaus peruspääomasta			0,00		0,00
Muut rahoituskulut	-12 631,71	-735 350,97	-747 982,68	735 350,22	-12 632,46
VUOSIKATE	3 839 734,40	1 554 561,05	5 393 888,07	0,0	5 394 295,45
Poistot ja arvonalentumiset	-12 868 823,38	-1 099 985,64	-13 968 809,02		-13 968 809,02
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 736 017,97	-1 099 985,64	-7 836 003,61		-7 836 003,61
Arvonalentumiset	-6 132 805,41		-6 132 805,41		-6 132 805,41
Satunnaiset erät	8 507 935,94	0,00	8 507 935,94		8 507 935,94
Satunnaiset tuotot	9 572 495,89		9 572 495,89		9 572 495,89
Satunnaiset kulut	-1 064 559,95		-1 064 559,95		-1 064 559,95
TILIKAUDEN TULOS	-521 153,04	454 575,41	-66 985,01	0,00	-66 577,63
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	898 871,32		898 871,32		898 871,32
Varausten lis (-) tai väh (+)	257 145,69		257 145,69		257 145,69
Rahastojen lis (-) tai väh (+)					
TILIKAUDEN YLI-JÄÄMÄ	634 863,97	454 575,41	1 089 032,00	0,00	1 089 439,38

RAHOITUSLASKELMAN YHDISTELY	Kunta	Sipoon Vesi	Yhteensä	Eliminointi	Sipoon kunta yhteensä
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 839 734,40	1 554 561,05	5 394 295,45		5 394 295,45
Satunnaiset erät	8 507 935,94		8 507 935,94		
Tulorahoituksen korjauserät	-4 779 642,34		-4 779 642,34		-4 779 642,34
Tulorahoitus yhteensä	7 568 028,00	1 554 561,05	9 122 589,05	0,00	9 122 589,05
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-32 030 582,84	-5 782 353,55	-37 812 936,39	0,00	-37 812 936,39
investointimenoihin	225 000,00		225 000,00		225 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 111 356,20		7 111 356,20		7 111 356,20
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 126 198,64	-4 227 792,50	-21 353 991,14	0,00	-21 353 991,14
Rahoituksen rahavirta	22 647 495,55	4 374 827,90	27 022 323,45	0,00	27 022 323,45
Antolainauksen muutokset	-178 903,32	0,00	-178 903,32	178 903,32	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	-178 903,32		-178 903,32	178 903,32	0,00
Lainakannan muutokset	36 694 887,37	0,00	36 694 887,37	0,00	36 694 887,37
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00		10 000 000,00		10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 305 112,63		-8 305 112,63		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	35 000 000,00		35 000 000,00		35 000 000,00
Oman pääoman muutokset			0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-13 868 488,50	4 374 827,90	-9 493 660,60	-178 903,32	-9 672 563,92
pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	22 208,83		22 208,83		22 208,83
Saamisten muutos	2 174 833,70	3 085 380,37	5 260 214,07	-3 150 523,10	2 109 690,97
Korottomien velkojen muutos	-16 065 531,03	1 289 447,53	-14 776 083,50	2 971 619,78	-11 804 463,72
RAHAVAROJEN MUUTOS	5 521 296,91	147 035,40	5 668 332,31	0,00	5 668 332,31

TASEEN YHDISTELY VASTAAVA	Kunta	Sipoon Vesi	Yhteensä	Eliminointi	Sipoon kunta yhteensä
PYSYVÄT VASTAAVAT	235 281 921,16	22 054 739,17	257 336 660,33	-6 306 821,86	251 029 838,47
Aineettomat hyödykkeet	52 031,94	74 120,27	126 152,21	0,00	126 152,21
Aineettomat oikeudet	0,00		0,00		0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	52 031,94	74 120,27	126 152,21		126 152,21
Ennakkomaksut			0,00		0,00
Aineelliset hyödykkeet	183 813 670,87	20 176 858,85	203 990 529,72	0,00	203 990 529,72
Maa- ja vesialueet	39 517 437,94		39 517 437,94		39 517 437,94
Rakennukset	78 872 671,23		78 872 671,23		78 872 671,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 605 484,33	20 153 837,28	53 759 321,61		53 759 321,61
Koneet ja kalusto	937 769,26	3 954,33	941 723,59		941 723,59
Muut aineelliset hyödykkeet	56 580,60		56 580,60		56 580,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 823 727,51	19 067,24	30 842 794,75		30 842 794,75
Sijoitukset	51 416 218,35	1 803 760,05	53 219 978,40	-6 306 821,86	46 913 156,54
Osakkeet ja osuudet	51 235 059,04	1 803 760,05	53 038 819,09	-6 127 918,54	46 910 900,55
Muut lainasaamiset	2 255,99		2 255,99		2 255,99
Muut saamiset	178 903,32		178 903,32	-178 903,32	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	264 591,18	0,00	264 591,18	0,00	264 591,18
Valtion toimeksiannot	0,00		0,00		0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	140 685,67		140 685,67		140 685,67
Muut toimeksiantojen varat	123 905,51		123 905,51		123 905,51
VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 019 685,72	1 653 359,22	20 673 044,94	-839 948,52	19 833 096,42
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	0,00		0,00		0,00
Saamiset	6 215 993,27	1 653 359,22	7 869 352,49	-839 948,52	7 029 403,97
Pitkäaikaiset saamiset	63 827,00	0,00	63 827,00	0,00	63 827,00
Lainasaamiset	50 000,00		50 000,00		50 000,00
Muut saamiset	13 827,00		13 827,00		13 827,00
Lyhytaikaiset saamiset	6 152 166,27	1 653 359,22	7 805 525,49	-839 948,52	6 965 576,97
Myyntisaamiset	1 732 222,69	1 546 528,62	3 278 751,31		3 278 751,31
Lainasaamiset	6 387,23		6 387,23		6 387,23
Muut saamiset	3 200 089,45	0,00	3 200 089,45	-839 948,52	2 360 140,93
Siirtosaamiset	1 213 466,90	106 830,60	1 320 297,50		1 320 297,50
Rahoitusomaisuusarvopaperit	73,20	0,00	73,20	0,00	73,20
Osakkeet ja osuudet	73,20		73,20		73,20
Rahat ja pankkisaamiset	12 803 619,25	0,00	12 803 619,25		12 803 619,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	254 566 198,06	23 708 098,39	278 274 296,45	-7 146 770,38	271 127 526,07

TASEEN YHDISTELY VASTATTAVAA	Kunta	Sipoon Vesi	Sipoon kunta yhteensä	Eliminointi	Sipoon kunta yhteensä
OMA PÄÄOMA	83 997 761,74	7 300 863,72	91 298 625,46	-6 127 918,54	85 170 706,92
Peruspääoma	68 113 361,72	6 127 918,54	74 241 280,26	-6 127 918,54	68 113 361,72
	15 249 536,05	718 369,77			
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä			15 967 905,82		15 967 905,82
	634 863,97	454 575,41			
Tilikauden yli-/alijäämä			1 089 439,38		1 089 439,38
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	41 728 718,20	0,00	41 728 718,20	0,00	41 728 718,20
Poistoerot	23 378 718,20		23 378 718,20		23 378 718,20
Vapaaehtoiset varaukset	18 350 000,00		18 350 000,00		18 350 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	135 642,24	0,00	135 642,24	0,00	135 642,24
Muut pakolliset varaukset	135 642,24		135 642,24		135 642,24
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	264 591,18	0,00	264 591,18	0,00	264 591,18
Valtion toimeksiannot	0,00		0,00		0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	264 591,18		264 591,18		264 591,18
VIERAS PÄÄOMA	128 439 484,70	16 407 234,67	144 846 719,37	-1 018 851,84	143 827 867,53
Pitkäaikainen	53 328 567,60	14 808 254,08	68 136 821,68	-178 903,32	67 957 918,36
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	47 910 000,00		47 910 000,00		47 910 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	113 996,25		113 996,25		113 996,25
		14 808 254,08			
Liittymismaksut ja muut velat	5 304 571,35		20 112 825,43	-178 903,32	19 933 922,11
Lyhytaikainen	75 110 917,10	1 598 980,59	76 709 897,69	-839 948,52	75 869 949,17
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	57 680 000,00		57 680 000,00		57 680 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	25 534,05		25 534,05		25 534,05
Saadut ennakot	743 022,68		743 022,68		743 022,68
Ostovelat	8 793 404,32	546 178,88	9 339 583,20		9 339 583,20
	1 079 422,46	978 422,60			
Liittymismaksut ja muut velat			2 057 845,06	-839 948,52	1 217 896,54
Siirtovelat	6 789 533,59	74 379,11	6 863 912,70		6 863 912,70
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	254 566 198,06	23 708 098,39	278 274 296,45	-7 146 770,38	271 127 526,07

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Sipoossa 25. päivänä toukokuuta 2020

Sipoon kunnanhallitus

Stefan Smolth
Licka Liel
Tunlaas
Leaplaallg

Clara Lindström
Timo Th
Hakke H Hakke

Mikael Grannas
kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme tänään antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta kertomuksen.

Sipoossa 8.6 . 2020

KPMG Oy Ab

Martin Slotte
HT, JHT, CIA

7 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

7.1 TILIKAUDEN 1.1.–31.12.2019 AIKANA KÄYTETYT TILIKIRJAT, RAPORTIT JA KORTISTOT

Sähköiset arkistoraportit

päiväkirja
pääkirja
talousarvion toteutumisvertailu
tase
tase tileittäin
tuloslaskelma
tuloslaskelma tileittäin
rahoituslaskelma
ostoreskontra
avoimet laskut 31.12.2019
myyntireskontra
laskutusluettelot
avoimet laskut 31.12.2019
pysyvien vastaavien hyödykkeiden luettelo
irtaimistoluettelot

palkanmaksu kausittain
palkanmaksuerittely henkilöittäin
palkanmaksuerittely kirjaustunnisteittain

perusturvan päiväkirja
perusturvan tilierittelyt
perusturvan kirjanpitosiirron tilierittelyt

antolainat
asunto- ja lisälainat

Kortistot

asunto- ja lisälainat

Tasekirja

TOSITELAJIT

Id	Nimitys
ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Talousarviomuutokset
KASSA1	Palvelukassa
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMTOS	Käyttöomaisuusositteet
MUIJAK	Muistioiden jaksotus
MUISIS	Muistio, sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
OMAKSU	Ostoreskontramaksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISLAS	Sisäiset laskut Proe
SOSTYO	Sosiaalityö/kp
VARAS1	Siivousvarasto
VARAS2	Toimistotarvikevarasto
YMR01	Ennakkomaksut
YMR10	MR Laskulaji 10 Talouspalveluyksikön yleislaskutus
YMR11	MR Laskulaji 11 Terveyskeskuksen yleislaskutus
YMR12	MR Laskulaji 12 Sosiaalitoimen yleislaskutus
YMR13	MR Laskulaji 13 Sivistystoimen yleislaskutus
YMR14	MR Laskulaji 14 Vapaa-aikatoimen yleislaskutus
YMR15	MR Laskulaji 15 Tekniikka- ja ympäristöosaston yleislaskutus
YMR16	MR Laskulaji 16 Kunnantalon vuokrat
YMR17	MR Laskulaji 17 Rakennusvalvonta
YMR18	MR Laskulaji 18 Vuokrat
YMR19	MR Laskulaji 19 Aamu- ja iltapäivätoiminta
YMR20	MR Laskulaji 20 Vapaa-aikatoimen liikuntapaikat
YMR21	MR Laskulaji 21 Kurssimaksut
YMR22	MR Laskulaji 22 liikuntakurssit
YMR53	MT Laskulaji 53 Päivähoito yleislaskutus
YMR54	MR Laskulaji 54 Päivähoito
YMR55	MR Laskulaji 55 Hoito- ja palvelu
YMR56	MR Laskulaji 56 Asuminen, ostopalvelut
YMR59	MR Laskulaji 59 Aravalainat
YMR77	MR Laskulaji 77 Vesihuolto
YMR80	MR Laskulaji 80 Hammashoito
YMR81	MR Laskulaji 81 Potilasmaksut
YMRHYV	MR Hyvityslaskukuittaukset
YMRK	MR Tileistä poistot
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset
YMRVII	MR Viitesuoritukset

Kirjanpidon ja tositteiden säilytys

Tasekirja, talousarvion toteutumisvertailu ja tilikartta säilytetään pysyvästi. Päivä- ja pääkirjat sekä tositteet säilytetään vähintään kuusi vuotta. Siirtolistat osakirjanpidoista säilytetään vähintään kaksi vuotta.

Talousarvion toteutumisvertailu ja pääkirja sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luettelot ovat Raindance-ohjelmassa. Päiväkirjat ja kaikki muut ovat paperitulosteena.

Atk-kirjanpito-ohjelmana on käytetty CGI Suomi Oy:n toimittamaa ohjelmaa Raindance.

7.2 TASE-ERITTELY 31.12.2019

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkäaikaiset menot

1005 Tietokoneohjelmistot		
1010 Muut pitkävaikutteiset menot	126 152,21	126 152,21

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

1100 Maa- ja vesialueet	39 517 437,94	
-------------------------	---------------	--

Rakennukset

1110 Asuinrakennukset	132 882,79	
1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	78 239 416,66	
1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset	0,00	
1121 Talousrakennukset	272 810,33	
1122 Vapaa-ajan rakennukset	227 561,45	78 872 671,23

Kiinteät rakenteet ja laitteet

1130 Maa- ja vesirakenteet	4 134 963,05	
1131 Kadut, tiet, torit ja puistot	28 642 615,88	
1132 Sillat, laiturit ja uimalat	510 511,11	
1135 Vedenjakeluverkosto	8 890 225,44	
1136 Viemäriverkosto	11 263 611,84	
1138 Sähköjohd. muuntoas. ulkov.	2 699,64	
1140 Johtoverkostot ja laitteet	98 354,64	
1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	216 340,01	53 759 321,61

Koneet ja kalusto

1160 Kuljetusvälineet	9 706,49	
1164 Muut liikkuvat työkonet	138 962,13	
1166 Muut kevyet koneet	4 446,54	
1167 Sairaala-, terv.huolt.-yms laitteet	8 822,08	
1170 Muut koneet ja kalusto	584 964,02	
1174 Tietokone-laitteet	194 822,33	941 723,59

Muut aineelliset hyödykkeet

1184 Arvo- ja taide-esineet	56 580,60	
-----------------------------	-----------	--

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

1195 Keskeneräiset hankinnat	30 842 794,75	<u>30 842 794,75</u>	203 990 529,72
------------------------------	---------------	----------------------	----------------

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

1201 Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	33 167 506,72	
1203 Kuntayhtymäosuudet	8 773 875,49	
1205 Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet	534 872,44	
1212 Muut osakkeet ja osuudet	4 434 645,90	
Osakkeiden ja osuuksien arvonorotukset		46 910 900,55

Muut lainasaamiset

1238 Muut lainasaamiset muilta	2 255,99	<u>46 913 156,54</u>	251 029 838,47
--------------------------------	----------	----------------------	-----------------------

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

1440 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	140 685,67	
---	------------	--

Muut toimeksiantojen varat

1475 Testamentoidut pääomat	123 905,51	264 591,18	
-----------------------------	------------	------------	--

264 591,18

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

1500 Aineet ja tarvikkeet

0,00

0,00

0,00
Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Lainasaamiset

1651 Lainasaamiset kunnilta

50 000,00

Muut saamiset

1688 Muut saamiset

13 827,00

63 827,00

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

1720 Myyntisaamiset tytäryhteisöi

4 859,08

1725 Myyntisaamiset kunnilta ja k

17 981,36

1730 Myyntisaamiset omistuos.

4 656,20

1740 Myyntisaamiset muilta

3 251 254,67

3 278 751,31

Lainasaamiset

1770 Lainasaamiset muilta

6 387,23

6 387,23

Muut saamiset

1791 Valtionosuussaa

52 570,00

1806 ALV-saamisen verottajalta

1 349 274,49

1810 Muut saamiset

958 296,44

2 360 140,93

Siirtosaamiset

1822 Muut siirtosaamiset tytäryhteisöiltä

1 320 297,50

1826 Muut siirtosaamiset muilta

1 320 297,50

1 320 297,50

6 965 576,97

7 029 403,97
Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet

1831 Osakkeet ja osuudet

73,20

1901 Pääkassa

8 827,63

1902 Kassa, alitilittäjä, Monitoimihi

229,65

1903 Kassa, alitilittäjä, Kirjasto-Nikk

195,15

1904 Kassa, alitilittäjä, Kirjasto-Söd

181,85

1905 Kassa, alitilittäjä, Info 1

220,75

1906 Kassa, alitilittäjä, Info 2

55,75

1908 Kassa, alitilittäjä, Kirjasto Nikk

112,20

1911 Kassa, alitilittäjä, muut

390,00

1912 Kassa, alitilittäjä, Elsie

0,00

1913 Kassa, alitilittäjä, HSL Nikkilä

210,90

1914 Kassa, alitilittäjä, HSL Söderku

157,75

1915 Kassa, alitilittäjä Risteys

50,00

1916 Kassa, alitilittäjä Cafe Matkah

394,30

1917 Kassa, alitilittäjä Cafe Diem tk

2 575,68

1921 Osuuspankki, 556104-1632

7 176 579,14

1925 Aktia 405570-125

114 104,84

1926 Nordea 237818-60012

5 096 726,04

1942 Danske Bank 800016-251707

378 962,78

1945 Op (vakuus) 556104-248241

969,21

1970 Maksupalvelujen selvittelytili

22 675,63

12 803 619,25

12 803 692,45
YHTEENSÄ

€

271 127 526,07

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	2000 Peruspääoma	68 113 361,72	
Edellisten tilikausien yli-/alijää	2040 Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 967 905,82	
Tilikauden yli-/alijäämä	2050 Tilikauden yli-/alijäämä	1 089 439,38	85 170 706,92

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoerot	2100 Poistoerot	23 378 718,20	
Vapaaehtoiset varaukset	2110 Investointivaraus	18 350 000,00	41 728 718,20

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	2130 Muut pakolliset varaukset	135 642,24	135 642,24
---------------------------	--------------------------------	------------	-------------------

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääoma	2325 Lahjoitusrahastojen pääomat	140 685,67	
	2326 Testamentoidut pääomat	123 905,51	264 591,18
			264 591,18

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutusl	2410 Lainat kotimaisista pankeilta	9 000 000,00	
	2411 Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	38 910 000,00	
Lainat julkisyhteisöiltä	2420 Lainat valtiolta	113 996,25	
Muut velat	2460 Muut velat tytäryhteisöille	5 304 571,35	
	2469 Liittymismaksut ja muut velat	14 629 350,76	
		<u>67 957 918,36</u>	67 957 918,36
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutusl	2510 Lainat kotimaisista pankeilta	10 000 000,00	
	2511 Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	40 000 000,00	
	2513 Lainat muilta kotimaisilta rah	7 680 000,00	
	2515 Lyh.osuudet rahoitus- ja vakuu	57 680 000,00	
Lainat julkisyhteisöiltä	2520 Lainat valtiolta	25 534,05	25 534,05
	2525 Lyh.osuudet julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta	2544 Saadut ennakot muilta	743 022,68	743 022,68

Ostovelat	2545 Ostovelat tytäryhteisöille			
	2546 Ostovelat jäsenkuntayhtymil	1 772 699,32		
	2547 Ostovelat osakkuusyhteisöille	1 288,15		
	2549 Ostovelat muille	7 565 595,73	9 339 583,20	
Muut lyhytaikaiset velat	2553 Velat Sipoon vedelle	0,00		
	2557 Ennakonpidätysvelka	935 682,60		
	2558 Sosiaaliturvamaksuvelka	57 898,30		
	2559 Tulojen selvitystili	514,04		
	2560 Lyhytaikaiset muut velat	138 474,08		
	2564 Jäsenmaksut	77 728,91		
	2803 Ennakonpidätykset, vammais	7 019,19		
	2804 Sos.turvam. vammaisten avus	579,42		
	2809 ESE	0,00	1 217 896,54	
Siirtovelat	2577 Korkojaksotus	84 527,78		
	2580 Lomapalkkajaksotus	6 093 132,06		
	2581 Palkkajaksotus	76 026,53		
	2588 Muut siirtovelat muille	86 513,27		
	2590 KUEL-varhemaksut	0,00		
	2594 Vel-työnantajan	6 363,52		
	2595 Työttömyysvakuutusmaksut,	2 525,37		
	2597 Työtapaturmavakuutusmaks	39 626,67		
	2998 KOM-myyntih.osakkeet ja os	475 197,50	6 863 912,70	143 827 867,53
				143 827 867,53
YHTEENSÄ			€	271 127 526,07

Sipoossa 27 päivänä maaliskuuta 2020

Marianne Sved
Pääkirjanpitäjä